

Neizmjereno zahvaljujem svojoj obitelji, mamici, tati, Georgini i Nickyju na svemu - popis ljudi kojima želim zahvaliti ne bih mogla ograničiti ni da želim. Zahvaljujem Davidu, koji radi najbolju kavu u bližoj i daljoj okolini, na tome što me redovito obilazio i neiscrpno vjerovao u ovu knjigu. Zahvalna sam na beskrajnoj potpori već dobro znanoj agentici Marianne koja me obasipala pecivima, čajem i savjetima. Hvala Pat i Vicki iz znate koje agencije što su se pobrinule za znate već što.

Hvala Lynne i Maxine kao i svima u Harper Collinsu na njihovoj vjeri u mene i velikom radu koji su uložili.

Hvala mojim čitateljicama i čitateljima, starima i novima. Nadam se da vam je ova knjiga pružila isto toliko zadovoljstva koliko i meni, a ja sam doista uživala u pisanju.

No, najvažnije od svega, hvala Ivanu što mi je pravio društvo u uredu sve do kasnih noćnih sati. Što misliš, hoće li ikad povjerovati našoj priči?

J E D A N

Bilo je to jednog petka ujutro u lipnju kad je Luke postao moj najbolji prijatelj. Da budem precizan, bilo je to u 9.15 ujutro, a to točno znam jer sam upravo tada pogledao na sat. Ne znam zašto sam to učinio, nigdje mi se nije žurilo. No, mislim da za sve postoji neki razlog te sam možda pogledao na sat kako bih mogao točno ispričati svoju priču. A detalji su važni u pripovijedanju, zar ne?

Bilo mi je drago što sam tog jutra upoznao Lukea jer me odlazak od prijašnjeg najboljeg prijatelja Barryja prilično oneraspoložio. On me više nije mogao vidjeti. Ali to sad zapravo nije važno jer je on sad mnogo sretniji, a mislim da je to ono što je važno. Napuštanje najboljih prijatelja dio je mog posla. Nije to baš lijep dio posla, ali budući da se trudim pronaći pozitivnu stranu u svemu, smatram daje napuštanje starih najboljih prijatelja najbolja prilika da upoznam nove najbolje prijatelje. A upravo je pronalazak novih prijatelja moj omiljeni dio posla. Vjerojatno su mi iz tog razloga i ponudili ovaj posao.

Uskoro ćemo doći do toga što je zapravo moj posao, ali prvo vam želim ispričati što se dogodilo tog jutra kad sam upoznao svog najboljeg prijatelja Lukea.

Zatvorio sam iza sebe vrata koja su vodila u vrt ispred Barryjeve kuće i počeo hodati te apsolutno bez razloga prvo skrenuo lijevo, zatim desno, zatim ponovno lijevo, pa neko vrijeme hodao ravno, još jednom skrenuo desno i završio pokraj stambenog naselja pod imenom Fuchsia Lane. Mora da su ga tako nazvali zato što su posvuda rasle fuksije. Rasle su tu kao samonikle biljke. Ah, oprostite, kad kažem „tu“ mislim na grad Baile na gCroithe koji se nalazi u okrugu Kerry. U Irskoj. Baile na gCroithe na engleskom se zove Hartstown, ali izravan prijevod s irskog bio bi Town of Hearts (Grad srca). Mislim da to bolje zvuči.

Bilo mi je drago što sam ponovno došao u taj grad; obavio sam tu nekoliko poslova na početku karijere, ali put me nije nanio tu već godinama. Zbog posla putujem svuda po zemlji, a ponekad i u inozemstvo kad me prijatelji povedu na praznike, što potvrđuje činjenicu da vam, bez obzira na to gdje se nalazite, uvijek treba najbolji prijatelj.

Stambeno naselje Fuchsia Lane činilo je dvanaest kuća, šest na svakoj strani ulice, od kojih je svaka bila drugačija. Slijepa ulica prštala je od ljudskih aktivnosti. Sjećate se, bio je petak ujutro i to u lipnju, dan je bio sunčan i svi su bili dobro raspoloženi. Zapravo, ne baš *svi*.

Hrpa djece igrala se na cesti, vozila bicikl, lovila se međusobno, igrala školice, i što sve ne. Smijeh i uzvici oduševljenja parali su zrak. Pretpostavljam da su bili sretni što su na školskim praznicima. Iako su izgledali vrlo simpatično, jednostavno me nisu privlačili. Stvar je u tome da se ne mogu sprijateljiti s bilo kime. Moj posao nije takav.

Muškarac je u vrtu ispred kuće kosio travu, a žena s velikim prljavim rukavicama bila je zaokupljena gredicom s cvijećem. U zraku se osjećao ugodan miris tek pokošene trave, a uho su draškali zvukovi rezuckanja, podrezivanja, sjeckanja i obrezivanja. U vrtu pokraj njihova muškarac je zviždao meni nepoznatu melodiju dok je šmrkom prao auto i promatrao kako kroz sapunicu proviruje novi sjaj. Tu i tamo zamahnuo bi šmrkom i pošpricao dvije djevojčice odjevene u kupaće kostime na žute i crne prugice. Izgledale su poput velikih bumbara. Uživao sam slušati ih kako hihoću.

Ispred sljedeće kuće vidio sam dječaka i djevojčicu koji su igrali školice. Promatrao sam ih nekoliko trenutaka, ali budući da me nisu primjećivali, nastavio sam hodati. Prošao sam pokraj djece koja su se igrala u svakom vrtu, no nitko me nije opazio ni pozvao da se pridružim igri. Pokraj mene prolazili su ljudi na biciklima i skateboardima te autići na daljinsko upravljanje, ali

nitko se nije obazirao na mene. Počeo sam razmišljati kako je dolazak u Fuchsia Lane bila pogreška što je vrlo čudno jer inače jako dobro odabirem mjesta, a na ovom mjestu bilo je mnogo djece. Sjeo sam na zid koji je opasivao posljednju kuću i pitao se gdje sam to pogrešno skrenuo. Nakon nekoliko trenutaka došao sam do zaključka da sam ipak na dobrom mjestu. Vrlo rijetko pogrešno skrećem. Okrenuo sam se na stražnjici i našao se licem u lice s kućom na čijem sam zidu sjedio. U vrtu se ništa nije događalo pa sam sjedio i proučavao kuću. Bila je to katnica ispred čije je garaže bio parkiran skupocjen auto koji se presijavao na suncu. Na zidu na kojem sam sjedio stajala je ploča na kojoj je pisalo „Fuchsia House“, a uza zid kuće uspinjala se fuksija u cvatu gricci smeđe cigle iznad ulaznih vrata i protežući se sve do krova. Izgledala je vrlo lijepo. Dijelovi kuće bili su od smeđe cigle, dok su ostali dijelovi bili boje meda. Neki su prozori bili četvrtasti, a neki okrugli. Bila je to doista neobična kuća. Na ulaznim vratima boje fuksije nalazila su se dva duga prozora s mliječnim staklom na dvjema gornjim plohama, veliki mjedeni zvekir i ispod njega sandučić za poštu; činilo mi se kao da mi se smiješe dva oka, nos i usta. Za svaki slučaj mahnuo sam im i nasmiješio se. Danas nikad ne možeš biti previše siguran.

Upravo dok sam proučavao lice ulaznih vrata, otvorio ih je i zalupio prilično snažno i bijesno dječak koji je istrčao iz kuće. U desnoj ruci držao je crveno vatrogasno vozilo, a u lijevoj policijski auto. Jako volim crvena vatrogasna vozila; ona su mi omiljena. Dječak je skočio s prednje stube na trijemu, potrčao prema travi i bacio se na koljena. Na crnom donjem dijelu trenirke ocrtavale su se mrlje od trave i to me nasmijalo. Mrlje od trave fora su baš zato što ih se ne da ukloniti. Moj prijašnji prijatelj Barry i ja stalno smo se sklizali po travi. Sve u svemu, dječak je sudarao vatrogasno vozilo s policijskim autom i sve to popratio zvukovima. Dobro su mu išli ti zvukovi. I

ja i Barry stalno smo to radili. Fora je pretvarati se da radiš nešto što se baš ne događa u stvarnom životu.

Dječak je zabio policijski auto u crveno vatrogasno vozilo i glavni vatrogasac, koji se držao za ljestve na jednoj strani vozila, skliznuo je. Glasno sam se nasmijao i dječak me pogledao.

Doslovno me pogledao. Ravno u oči.

- Bok - rekao sam i nervozno pročistio grlo te se premjestio s jedne noge na drugu. Imao sam na sebi svoje omiljene tenisice marke *Converse* na čijim su se bijelim gumenim vrhovima još uvijek vidjele mrlje od trave iz vremena kad smo se Barry i ja sklizali. Počeo sam trljati gumenu rub o zid od cigle da ih očistim dok sam istodobno razmišljao što da kažem. Koliko god je pronalaženje novih prijatelja moja omiljena aktivnost, još uvijek me to čini pomalo nervoznim. Uvijek postoji ta mala mogućnost da se ljudima neću svidjeti i zbog toga me hvatala nelagoda. Do tada sam imao sreće, ali bilo je smiješno pretpostaviti da će tako biti svaki put.

- Bok - odgovorio je dječak i pričvrstio vatrogasca natrag na ljestve.

- Kako se zoveš? - upitao sam i lupio nogom o zid te ogrebao gumenu vrh tenisice. Mrlje od trave još su uvijek bile tu.

Dječak me neko vrijeme proučavao i premjeravao kao da pokušava odlučiti želi li mi reći kako se zove ili ne. Taj mi se dio posla doista gadi. Teško je željeti biti nekome prijatelj, a da oni pritom to ne žele. To se katkad događa, ali na kraju ipak promijene mišljenje jer, znali to oni ili ne, žele me tamo.

Dječak je imao plavu, gotovo bijelu, kosu i velike plave oči. Njegovo mi je lice bilo poznato, ali nisam se mogao sjetiti zašto.

Konačno je progovorio: - Zovem se Luke. A ti?

Zabio sam ruke duboko u džepove i usredotočio se na to da desnom nogom udarim u zid. Dijelovi cigle mrvili su se i padali na tlo. Ne gledajući u njega, rekao sam: - Ivan.

- Bok, Ivane - nasmiješio se. Bio je bez prednjih zuba.

- Bok, Luke - uzvratio sam mu osmijeh. Svi moji zubi bili su na mjestu.

- Sviđa mi se tvoje vatrogasno vozilo. Moj naj - moj bivši najbolji prijatelj Barry imao je isti takav i stalno smo se igrali njime. Ali, ima glupo ime s obzirom na to da ne može voziti kroz vatru jer se rastopi - objasnio sam još uvijek držeći ruke u džepovima tako da su mi se ramena zgrbila pokraj ušiju. Budući da zbog toga nisam baš dobro čuo, izvadio sam ruke iz džepova da čujem što Luke govori.

Luke se smijao i valjao po travi. - Stavio si svoje vatrogasno vozilo u *vatru!* - povikao je.

- Pa, zove se *vatrogasno* vozilo, zar ne? - odgovorio sam u obrambenom stilu.

Luke se okrenuo na leđa, zabacio noge u zrak i podrugljivo mi odgovorio. - Baš si glup!

Vatrogasna vozila gase vatru!

Razmišljao sam malo o njegovim riječima. - Hmm. O. K., reći ću ti, Luke, što gasi vatrogasna vozila - objasnio sam mu bezbojnim glasom. - Voda.

Luke se lagano lupio po glavi, uzviknuo: - Uau! - okrenuo očima i pao na travu.

Počeo sam se smijati. Luke je bio zbilja smiješan.

- Hoćeš se doći igrati? - upitno je podignuo obrve. Nasmiješio sam se. - Naravno, Luke. Obožavam se igrati! - preskočio sam zid i pridružio mu se na travi.

- Koliko imaš godina? — sumnjičavo me pogledao. — Ti izgledaš kao da imaš isto godina kao i moja teta - namrštio se - a moja se teta ne voli igrati vatrogasnim vozilom.

Slegnuo sam ramenima. - Onda je tvoja teta stara *adasod!*

- *Adasod!* - Luke je veselo uzviknuo. - Tko je *adasod!*

- Onaj kojeg zovu dosada - rekao sam počevši nos kao da je riječ koju sam rekao neka bolest.

Uživao sam govoriti riječi naopako; to je kao da izmišljaš vlastiti jezik.

- Dosada - ponovio je Luke i nabrao nos - uuh.

- Koliko imaš godina? - pitao sam Lukea dok sam sudario policijski auto s vatrogasnim vozilom.

Vatrogasac je ponovno pao s ljestava. -Ti izgledaš kao moja teta - optužio sam ga, a Luke se raspao od smijeha. Jako se glasno smijao.

- Ivane, imam samo šest godina! I nisam *curica!*

- Oh. - Ja zapravo nemam tetu, to sam rekao samo da ga nasmijem. - Nije to ništa loše što imaš *samo* šest godina.

Upravo kad sam ga htio upitati koji mu je najdraži crtić, otvorila su se ulazna vrata i začuo sam viku. Luke je sav problijedio i ja sam slijedio njegov pogled.

- SAOIRSE, VRATI MI KLJUČEVE! - vikao je netko očajnički. Uzrujana žena duge crvene kose, koja joj je u slijepljenim pramenovima okruživala lice, crvenih je obraza i izbezumljena pogleda sama istrčala iz kuće. Još jedan uzvik iz kuće zaustavio ju je u njezinim *platformicama* na stubi trijema ispred ulaza u kuću. Glasno je proklela i pokušala dohvatiti zid kuće trudeći se uspostaviti ravnotežu. Podigla je glavu i zapiljila se prema meni i Lukeu koji smo sjedili na dnu vrta. Raširila je usta u osmijeh i otkrila niz iskrivljenih žutih zuba. Povukao sam se malo unatrag. Primijetio sam da je i Luke učinio to isto. Pokazala je Lukeu palac gore i zagraktala: - Vidimo se, mali. - Odvojila se od zida, lagano zateturala i brzo otišla do auta parkiranog na prilazu.

- SAOIRSE! - ponovno je zavikala osoba unutar kuće. - ZVAT ĆU POLICIJU AKO STUPIŠ NOGOM U TAJ AUTO!

Crvenokosa je prezirno otpuhnula, pritisnula ključeve auta i svjetla su bljesnula. Otvorila je vrata, ušla u auto, lupila glavom, još jednom glasno proklela i zalupila vratima. Zaključavanje vrata čulo se i na dnu vrta gdje sam sjedio. Nekoliko djece na ulici prestalo se igrati i piljilo u scenu koja se odigravala ispred njihovih očiju.

Napokon je vlasnica misterioznoga glasa istrčala iz kuće s telefonom u ruci. Jako se razlikovala od crvenokose. Kosa joj je bila vrlo uredno zategnuta na dnu glave. Nosila je elegantno sivo odijelo koje nije bilo u suglasju s njezinim trenutačno visokim i nekontroliranim glasom. I ona je bila crvenih obraza i jedva disala. Prsa su joj se brzo nadimala i spuštala dok je pokušavala što brže otrčati do auta u visokim potpeticama. Obilazila je oko auta pokušavajući otvoriti vrata, a nakon što je shvatila da su zaključana, zaprijetila je da će nazvati policiju.

- Zvat ću policiju, Saoirse - upozorila ju je mašući telefonom pokraj vozačeva prozora.

Saoirse se samo nacerila i upalila auto. Ženi s telefonom pukao je glas dok ju je preklinjala da izađe iz auta. Skačući s noge na nogu, izgledala je kao da joj se ispod kože krije druga osoba koja bubri i želi izaći van, netko kao Nevjerojatni Hulk.

Saoirse se odvezla prilazom popločanim kamenom. Na pola puta smanjila je brzinu. Žena s telefonom opustila je ramena i izgledalo je kao da joj je laknulo. Umjesto da se zaustavi, auto je gmizao dok se prozor pokraj vozačkog sjedala spuštao, a pojavila su se dva ponosno uzdignuta prsta koja su svi mogli vidjeti.

- Ah, vratit će se ona za nekoliko minuta - rekao sam Lukeu na što me on čudno pogledao.

Zena s telefonom izbezumljeno je gledala kako auto brzo nestaje niz ulicu gotovo udarivši dijete na ulici. Nekoliko vlasi pobjeglo je iz čvrsto začesljane punđe kao da time i one same žele pridonijeti jurnjavi za autom.

Luke je spustio glavu i nečujno stavio vatrogasca natrag na ljestve. Žena je očajno zajaukala, bijesno podigla ruke i okrenula se na peti. Peta je zapela između kamenja na prilazu i napravila se pukotina. Žena, koja je svakom sekundom bila sve očajnija, snažno je protresla nogu zbog čega joj je odletjela cipela i ostavila za sobom petu zaglavljenu u pukotini.

- JEBEM TI! - zauralala je. Šepajući na jednoj visokoj potpetici i na jednoj ravnoj cipeli, vratila se preko trijema u kuću. Vrata boje fuksije snažno su se zalupila, a ona je ponovno nestala u unutrašnjosti. Prozori, kvaka na vratima i sandučić za poštu ponovno su mi se nasmiješili, a ja sam im uzvratilo osmijeh.

- Kome se smiješ? - pitao me Luke namršteno.

- Vratima - odgovorio sam kao da se to samo po sebi podrazumijeva.

Još uvijek je namršteno buljio u mene, a bilo je očito da napeto razmišlja o onome **stoje** upravo vidio i o tome kako je čudno smiješiti se vratima.

Kroz staklo na ulaznim vratima mogli smo vidjeti ženu s telefonom kako korača gore-dolje hodnikom.

- Tko je ona? - upitao sam i okrenuo se prema Lukeu. Bilo je očito da je potresen.

- To **je** moja **teta** - rekao **je** gotovo šaptom. - Ona **se** brine za **meno**,

- Oh - rekao sam. - A tko je ona žena u autu?

Luke je polagano gurnuo vatrogasno vozilo po travi ostavljajući sebe polegnute vlati. - A, ona. To je Saoirse - tiho je rekao. - Moja mama.

- Oh. - Uslijedila je tišina i bilo mi je jasno da je tužan. - Sirša - ponovio sam ime uživajući u njegovu zvuku; zvučalo mi je poput velikog udara vjetra koji je provalio iz mojih usta ili poput

zvuka drveća koje međusobno razgovara. - Siiiiir-šššaaaa... - prestao sam Izgovarati njezino ime kad me Luke čudno pogledao.

Ubrao sam zaticu i stavio je ispod Lukeove brade. Na blijedoj koži pojavio se zlatni sjaj. - Izgledaš kao maslac - izjavio sam. - Dakle, Saoirse nije tvoja cura?

Lukeovo se lice odmah razvedrilo, a on je zahihotao. Ipak, ne baš onako kao prije.

- A tko je tvoj prijatelj Barry kojeg si spomenuo? - upitao je Luke i udario u moj auto mnogo jače nego prije.

- Zove se Barry McDonald - nasmiješio sam se prisjećajući se naših zajedničkih igara.

Lukeove su oči bljesnule. - Barry McDonald ide sa mnom u razred!

Tada mi je sinulo. - A zato si mi bio poznat, Luke. Viđao sam te kad sam išao s Barryjem u Školu.

- Išao si s Barryjem u školu? - upitao je iznenađeno.

- Da, baš mi je bilo zabavno s Barryjem u školi - nasmijao sam se.

Luke je ostao zapanjen. - Ali ja te nisam vidio u školi. Počeo sam se smijati. - Pa, *naravno* da me nisi vidio, glupane - rekao sam mu glasom koji nije ništa odavao.

D V A

Elizabethino je srce luđački udaralo dok je u svom domu koračala dugim hodnikom koji je krasio pod od javorova drva te se spotaknula na još jedan par cipela. Čvrsto je stisnula telefon između uha i ramena, a dok je slušala rezak zvuk zvonjave telefona, glavom su joj se rojile razne misli.

Prestala je koračati i ugledala svoj odraz u ogledalu. Njezine smeđe oči preplavio je užas. Rijetko sije kad dopuštala da izgleda tako jadno. *Kao daje izgubila svaku kontrolu nad sobom.* Pramenovi

tamnosmeđe kose stršili su iz čvrsto zategnute punđe. Izgledala je kao da je gurnula prste u utičnicu. Maškara joj se osušila u naborima ispod očiju, ruž je nestao bez traga ostavivši za sobom tek tamnoljubičastu olovku kojom je obrublivala usne, a podloga se održala samo na suhim dijelovima njezine maslinaste kože. Ni traga od uobičajenog besprijekornog izgleda. Srce joj je počelo još jače lupati, a ona je počela paničariti.

Diši, Elizabeth, samo diši, govorila si je. Prešla je drhtavom rukom preko raskuštrane kose i zagladila neposlušne vlasi. Obrisala je maškaru vlažnim prstom, napućila usne, izravnala sako i pročistila grlo. Bio je to tek privremeni gubitak koncentracije, to je sve. Neće se više dogoditi. Prebacila je telefon na lijevo uho i primijetila da joj je na vratu ostao otisak naušnice s tradicionalnim irskim motivom. Toliko je jako ramenom pritisnula telefon.

Napokon se netko javio i Elizabeth se okrenula od ogledala i usredotočila se na situaciju. Morala je obaviti svoju dužnost.

- Dobar dan, policijska stanica Baile na gCroithe.

Elizabeth se lecnula kad je prepoznala glas s druge strane telefona. - Bok, Marie, ovdje Elizabeth... ponovno. Saoirse je uzela auto - rekla je i zastala - ponovno.

Na drugom kraju žice začuo se lagani uzdah. - Kada je otišla, Elizabeth?

Elizabeth je sjela na najnižu stubu i pripremila se za uobičajeno ispitivanje. Zatvorila je oči samo da ih na trenutak odmori, ali bilo je tako ugodno isključiti se od svega da ih je i dalje držala sklopljenim.

- Prije pet minuta.

- Dobro. Je li rekla kamo ide?

- Na Mjesec - ravnodušno je odgovorila.

- Molim? - upitala je Marie.
- Čula si me. Rekla je da ide na Mjesec - čvrsto je odgovorila Elizabeth. - Očito je ljudi tamo bolje razumiju.
- Na Mjesec - ponovila je Marie.
- Da - odgovorila je Elizabeth razdražena razgovorom. - Možda biste je trebali potražiti na autocesti. Kad netko ide na Mjesec, najbrže se stiže autocestom, zar ne? Iako nisam sigurna na kojem će izlazu sići s nje. Vjerojatno na nekom sjevernom. Možda je krenula u pravcu sjeveroistoka prema Dublinu ili, tko zna, prema Corku; možda je tamo čeka zrakoplov koji će je odnijeti s ovog planeta. U svakom slučaju, provjerila bih auto.
- Smiri se, Elizabeth; znaš da te to moram pitati.
- Znam - Elizabeth se ponovno pokušala smiriti. Trebala je sada biti na važnom sastanku. Lukeova sadašnja dadilja zamjenjivala je dadilju Edith. Edith je prije nekoliko tjedana otišla na tromjesečno putovanje oko svijeta čime je prijetila Elizabeth već šest godina i posao prepustila mladoj dadilji koja nije znala izaći na kraj sa Saoirse. Sva u panici nazvala ju je na posao... ponovno... i Elizabeth je sve morala pustiti.; ponovno... i odjuriti doma... ponovno. Nije ju iznenadilo što se to događa... ponovno. No, čudilo ju je da Edith, osim što je sad otišla u Australiju, i dalje redovito dolazi na posao. Šest je godina pomagala Elizabeth oko Lukea, bilo je to šest godina ispunjenih dramom i nakon svih tih godina odanosti, Elizabeth je gotovo svaki dan očekivala da će joj telefonski ili pismeno dati otkaz. Posao Lukeove dadilje povlačio je mnogo toga za sobom. A isto je vrijedilo i za osobu koja ga je posvojila.
- Elizabeth, jesi li još uvijek tu?
- Jesam. - Naglo je otvorila oči. Ponovno je gubila koncentraciju.

- Oprosti, što si rekla?

- Pitala sam te koji je auto uzela.

Elizabeth je zakolotala očima i napravila grimasu. - Onaj isti auto, Marie. Onaj isti auto kao i prošli tjedan i onaj tjedan prije i onaj tjedan prije tog tjedna - prasnula je.

Marie se nije dala smesti. - A to je...

- BMW - prekinula ju je. - Isti prokleti crni BMW 330 kabriolet. S četiri kotača, dvoja vrata, jednim volanom, dva retrovizora, svjetlima i...

- Osvježivačem u obliku bora - prekinula ju je Marie. - U kakvu je stanju?

- Blistavom. Upravo sam ga oprala - drsko je odgovorila Elizabeth.

- Odlično, a u kakvu je stanju Saoirse?

- Uobičajenom.

- Pijana je.

- Upravo tako. - Elizabeth je ustala i otišla do kuhinje. U svoj sunčani kutak. U praznoj prostoriji s visokim stropom čulo se samo lupkanje njezinih peta o mramorni pod. Sve je bilo na svom mjestu. U kuhinji je bilo toplo jer je sunce blještalo kroz staklo na zimskom vrtu. Elizabeth je zaškiljila od tolike svjetlosti. Besprijeekorna je kuhinja blistala, radne plohe od crnoga granita svjetlucale su, a u kromiranim dijelovima ogledao se sunčan dan. Njezin osobni raj napravljen od nehrđajućeg čelika i orahovine. Uputila se ravno prema aparatu za espresso-kavu koji je bio njezin spasitelj. Budući da je vapila za tim da ubaci malo energije u svoje iznureno tijelo, otvorila je ormarić i izvadila malu šalicu za kavu bež boje. Prije nego što ga je zatvorila, okrenula je šalicu tako da joj je ručka na desnoj strani, baš kao i svima ostalima. Otvorila je dugu ladicu u koju je spremala pribor za jelo, primijetila nož u dijelu za vilice, vratila ga na njegovo mjesto, uzela žlicu i zatvorila ladicu.

Krajičkom oka spazila je krpu nehajno prebačenu preko ručke na štednjaku. Bacila je zgužvanu krpu u spremište, uzela čistu krpu iz uredno složene hrpe u ormariću, preklopila je točno napola i prebacila preko ručke na štednjaku. Sve je imalo svoje mjesto.

- Nisam promijenila registracijske pločice prošlog tjedna, još su uvijek iste - odgovorila je s očitom dosadom na još jedno besmisleno Marieino pitanje. Stavila je vreli espresso na mramorni podmetač kako bi zaštitila stakleni stol u kuhinji. Zagladila je hlače, skinula *mu-cicu* sa sakoa, sjela u zimski vrt i zagledala se u svoj dugi vrt i valovite brežuljke u daljini kojima se kraj nije nazirao. Ispred nje prostiralo se četrdeset nijansi zelene, zlatne i smeđe.

Udahnula je bogatu aromu vrelog espessa i odmah osjetila da joj se vraća energija. Zamislila je svoju sestru kako juri brežuljcima u njezinu kabrioletu sa spuštenim krovom podignutih ruku, zatvorenih očiju, raspuštene vatrenocrvene kose koju mrsi vjetar, vjerujući da je slobodna. Saoirse je na irskom značilo sloboda. Ime joj je odabrala majka u posljednjem očajničkom pokušaju da joj majčinske dužnosti koje je toliko prezirala ne budu poput kazne. Željela je da je druga kći oslobodi okova braka, majčinstva, odgovornosti... stvarnosti.

Njezina je majka upoznala oca u dobi od šesnaest godina. Prolazila je gradom zajedno sa skupinom pjesnika, glazbenika i sanjara te se u mjesnom pubu upustila u razgovor s farmerom Brendanom Eganom. On je bio dvanaest godina stariji i opčarala ga je njezina tajanstvenost i bezbrižnost. Ona je bila polaskana. I tako su se vjenčali. Prvo dijete, Elizabeth, rodila je s osamnaest godina. No, majka se nije dala pripitomiti i sve joj je teže padao život u uspavanom gradiću na brežuljcima kroz koji je samo namjeravala proći. Dijete koje je neprestano plakalo i noći bez sna u njezinoj su je glavi sve više tjerali dalje. Snovi o osobnoj slobodi isprepletali su se sa stvarnošću, a ona je počela nestajati na nekoliko dana. Išla je istraživati, otkrivati mjesta i ljude.

Elizabeth se u dobi od dvanaest godina počela brinuti za sebe i svog tihog, zamišljenog oca te nije postavljala pitanja o tome kad će se majka vratiti jer je u svom srcu znala da hoće. Rumenih obraza i zažarenih očiju uzbuđeno će govoriti o svijetu i o tome što on sve pruža. Svaki bi put dolebdjela u njihov život poput svježeg ljetnog povjetarca šireći uzbuđenje i nadu. Kad god bi se vratila, promijenio bi se ugođaj u kući na farmi; četiri zida kuće upijala bi njezino oduševljenje. Elizabeth bi sjedila na dnu majčina kreveta i slušala priče pršteći od uzbuđenja. No, ta bi atmosfera trajala samo nekoliko dana dok se majka ne bi umorila od pričanja priča, a izmišljanje novih nije ju privlačilo.

Često je sa sobom donosila uspomene kao što su školjke, kamenje, lišće. Elizabeth se sjećala vaze pune velikih svježih trava, koja je stajala na sredini stola u blagovaonici kao da su to najegzotičnije biljke ikad stvorene. Kad bi upitala na kojem su polju ubrane, njezina bi majka samo namignula i dotaknula nos te obećala Elizabeth da će joj jednog dana sve biti jasno. Otac bi tiho sjedio u svojem stolcu pokraj kamina i čitao novine nikad ne okrećući stranicu. I on je bio izgubljen u svom svijetu riječi.

Kad je Elizabeth imala dvanaest godina, njezina je majka ponovno ostala trudna, no iako je novorođenče nazvala Saoirse, ono joj nije donijelo slobodu za kojom je toliko čeznula te je krenula na još jedno putovanje. I nije se vratila. Otac Brendan nije pokazivao zanimanje za mladi život koji je otjerao njegovu ženu i u tišini ju je čekao u svojem stolcu pokraj kamina. Čitajući novine i ne okrećući stranicu. Godinama. Zauvijek. Elizabeth se uskoro umorila od čekanja da joj se majka vrati i Saoirse je postala njezina odgovornost.

Saoirse je naslijedila od oca keltske crte kao što su svijetlocrvena kosa i svijetla put, a Elizabeth je bila slika i prilika svoje majke. Maslinasta put, tamnosmeda kosa, gotovo crne oči; u njihovoj krvi

ogledao se tisućama godina star španjolski korijen. Elizabeth je svakim danom sve više sličila majci i znala je da to ocu teško pada. Počela se mrziti zbog toga i uz to što je pokušavala razgovarati s ocem, trudila se dokazati i ocu i sebi da nije uopće nalik majci - da je sposobna biti odana.

Kad je Elizabeth u osamnaestoj godini završila školu, suočila se s dvojbom hoće li otići studirati u Cork. Za tu je odluku bilo potrebno mnogo hrabrosti. Njezin je otac smatrao odlazak u Cork jednakim napuštanju; čim bi se s nekim sprijateljila, on je to tumačio kao napuštanje. Ceznuo je za pozornošću i zahtijevao biti glavna osoba u životu svojih kćeri, kao da bi ih to spriječilo da odu od njega. No, gotovo je u tome i uspio, a zasigurno je i on djelomično bio razlog što Elizabeth nije imala društveni život ni prijatelja. Morala je otići kad god bi se zapodjenuo razgovor jer je znala da će neugodne riječi i neodobravajući pogledi biti kazna za vrijeme nepotrebno provedeno izvan farme. U svakom slučaju, briga za Saoirse i školske dužnosti oduzimale su joj sve vrijeme. Brendan ju je optužio da je ista majka, da se smatra boljom od njega i grada u kojem žive. Mali ju je grad gušio, a njihova kuća na farmi izgledala je kao obavijena tamom i odvojena od vremena. Činilo joj se da i djedov sat u hodniku čeka majčin povratak.

- A gdje je Luke? - upitala je Marie i vratila Elizabeth u stvarnost.

Elizabeth je s gorčinom odgovorila. - Zar uistinu misliš da bi ga Saoirse uzela sa sobom? Uslijedila je tišina. Elizabeth je uzdahnula. - On je tu.

Ime Saoirse mnogo je toga dalo Elizabethinoj sestri. Pružilo joj je identitet i način života. Sve što je to ime predstavljalo slilo se u njezinu krv. Bila je vatrena, samostalna, divlja i slobodna. Slijedila je primjer svoje majke koje se nije sjećala, a Elizabeth je često imala osjećaj kao da gleda svoju majku. Ali stalno ju je gubila. Saoirse je sa šesnaest godina ostala trudna i nitko nije znao tko je otac

djeteta, a najmanje Saoirse. Kad je rodila, nije se mučila oko toga kako će nazvati dijete pa ga je počela zvati Lucky. Još jedna želja u nizu. Elizabeth je dijete nazvala Luke. I tako još jednom, u dobi od dvadeset osam godina, Elizabeth je preuzela odgovornost za dijete.

Kad bi Saoirse pogledala Lukea, u njezinim se očima ništa nije moglo nazrijeti. Elizabeth je bila zapanjena nedostatkom bilo kakve povezanosti. Ona sama nikad nije planirala imati djecu - zapravo se zarekla samoj sebi da *nikad* neće imati djecu. Odgojila je i sebe i sestru te nije imala želju to prolaziti još jednom. Bilo je vrijeme da se posveti sebi. Nakon što se namučila u školi i na fakultetu, s dvadeset osam godina uspješno je pokrenula vlastitu tvrtku za dizajn interijera. Njezin robovski rad značio je to da je ona jedini član obitelji koji Lukeu može pružiti dobar život.

Ostvarila je svoje ciljeve tako što je uvijek sve držala pod kontrolom, održavala red, znala što hoće, uvijek bila realna, vjerovala u činjenice umjesto u snove i, najvažnije od svega, davala sve od sebe i ulagala izniman trud. Od majke i sestre naučila je da je pusti snovi i prazne nade neće nikamo dovesti.

Sada je imala trideset četiri godine i živjela je sama s Lukeom u kući koju je obožavala. U kući koju je sama kupila i platila. U kući koju je uredila kao svoje utočište, mjesto u koje se može povući i osjećati se sigurnom. Bila je sama jer je ljubav jedan od onih osjećaja koji se ne mogu kontrolirati.

A ona je uvijek morala osjećati da ima kontrolu. Voljela je i bila voljena, osjetila je kako je to sanjati i kako je to kad ti je glava u sedmom nebu. Ali je isto tako osjetila kako je to pasti na zemlju. To što se morala brinuti za dijete svoje sestre otjeralo je njezinu ljubav i od tada nije imala nikoga.

Naučila je da više ne smije gubiti kontrolu nad osjećajima.

Ulazna vrata glasno su se zalupila i začula je tapkanje nožica niz hodnik.

- Luke! - povikala je i stavila ruku na telefonsku slušalicu.

- Aha? - nevino je upitao i pomolio kroz vrata svoje plave oči i plavu kosu.
- Da, ne aha - strogo ga je ispravila Elizabeth. U glasu su joj se očitovao autoritet koji je s godinama usavršila.
- Da - ponovio je.
- Što radiš?

Luke je ušao, a Elizabethine oči odmah su se zaustavile na njegovim koljenima umrljanima od trave.

- Ja i Ivan se igramo na računalu - objasnio je.
- Ivan i ja - ispravila ga je i nastavila slušati Marie koja je dogovarala da pošalje policijsku patrolu. Luke je pogledao svoju tetu i vratio se u igraonicu.
- Pričekaj trenutak! - povikala je u telefonsku slušalicu napokon shvativši što joj je Luke rekao. Skočila je sa stolca, udarila u nogu stola i prolila espresso po staklu. Opsovala je. Noga stolca napravljena od crnog kovanog željeza zaškripila je na mramornom podu. Držeći telefon pritisnut na prsima, odjurila je niz dugi hodnik prema igraonici. Gurnula je glavu unutra i ugledala Lukea kako sjedi na podu očiju zalijepljenih za televizijski ekran. Elizabeth je dopuštala igračke samo u igraonici i njegovoj spavaćoj sobi. Briga za dijete nije ju nimalo promijenila iako su to mnogi očekivali; on ni na koji način nije omekšao njezine stavove. Dolazila je po Lukea i ostavljala ga u mnogim kućama njegovih prijatelja koje su bile toliko pune igračkaka da je stalno netko padao preko njih. Nevoljko je pila kavu s majkama dok su oko njih bili razasuti plišani medvjedići, bočice, hrana za do-jenčad i pelene. Ali to nije bio slučaj u njezinoj kući. Čim je Edith počela raditi za nju, Elizabeth joj je rekla pravila ponašanja i ona ih se pridržavala. Kako je Luke rastao i sve

više shvaćao kakva je teta, i on je poslušno poštivao njezine želje i igrao se samo u sobi koju je ona tome namijenila.

- Luke, tko je Ivan? - upitala je Elizabeth i očima preletjela po sobi. - Znaš da ne možeš dovoditi nepoznate osobe kući - rekla je zabrinuto.

- On je moj novi prijatelj - odgovorio je zureći poput zombija u golema hrvača koji je na ekranu mlatio svog suparnika.

- Znaš da inzistiram na tome da prvo upoznam tvoje prijatelje prije nego što ih dovedeš kući. Gdje je on? - ispitivala ga je Elizabeth dok je otvarala vrata i ulazila u njegov prostor. Usrdno se nadala da je bolji od prošle male napasti koja je markerom nacrtala sliku svoje sretne obitelji na zidu koji su poslije morali nanovo obojiti.

- Tamo - pokazao je Luke glavom u pravcu prozora ne pomaknuvši oči s ekrana.

Elizabeth je otišla do prozora i pogledala u vrt ispred kuće. Prekrižila je ruke. - Zar se on skriva? Luke je pritisnuo tipku *Pause* na tipkovnici računala i konačno odmaknuo pogled od dva hrvača na monitoru. Zbunjeno se namrštio. - Ali on je tamo! - pokazao je vreću za sjedenje pokraj mjesta gdje je Elizabeth stajala.

Elizabeth je široko razrogačila oči i zablujila se u vreću za sjedenje. - Gdje je?

- Tu je - ponovio je.

Elizabeth ga je blijedo pogledala i ispitivački podigla ruke.

- Pokraj tebe, na vreći za sjedenje. - U Lukeovu glasu jačala je tjeskoba. Zurio je u žutu vreću za sjedenje kao da će se tu sad stvoriti njegov prijatelj.

Elizabeth je slijedila njegov pogled.

- Vidiš ga? - spustio je upravljač za igrice i naglo ustao. Uslijedila je napeta tišina, a Elizabeth je osjećala kako iz Lukea izbija mržnja prema njoj. Znala je o čemu razmišlja: zašto ga ne može vidjeti, zašto bar jednom ne može prihvatiti igru, zar se ne može ni pretvarati? Progutala je knedlu u grlu i pogledala po sobi da vidi je li taj prijatelj ipak tu. Ništa.

Sagnula se da bude na istoj razini s Lukeom i začulo se škripanje njezinih koljena. - U ovoj smo sobi samo ti i ja - nježno je šapnula. Nekako je bilo lakše to tako izreći. Lakše njoj samoj ili Lukeu, nije znala na to odgovoriti.

Lukeovi su se obrazi zažarili, a disanje mu se ubrzalo. Okružen žicama iz tipkovnice računala stajao je spuštenih ruku u sredini sobe, a na licu mu se ocrtavao izraz bespomoćnosti. Elizabethino srce sve je jače udaralo dok je u sebi tiho govorila, *molim te nemoj biti poput svoje majke, molim te nemoj biti poput svoje majke*. Jako je dobro znala kako svijet mašte može obuzeti čovjeka.

Luke je na kraju eksplodirao i, zureći u prazno, rekao: - Ivane, reci joj nešto!

Dok je Luke zurio u prazno, nije se čuo nikakav zvuk. Odjednom se počeo histerično hihotati. Pogledao je Elizabeth i smijeh mu je naglo zamro kad je shvatio da ona uopće ne reagira. - Zar ga ne vidiš? - nervozno je zaskvičao. Zatim je, sve ljući, ponovno rekao: - Zašto ga ti ne možeš vidjeti? - O. K., O. K.! - Elizabeth se trudila ne početi paničari ti. Ponovno se uspravila na svoju visinu. Na toj je visini sve držala pod kontrolom. Nije ga mogla vidjeti i njezin se mozak odbio pretvarati. Htjela je što brže izaći iz sobe. Podigla je nogu da prekorači vreću za sjedenje, ali se zaustavila i odlučila proći pokraj vreće. Kad je došla do vrata, još jednom je pogledala okolo da vidi može li ipak ugledati tajanstvenog Ivana. Ni traga ni glasa od njega.

Luke je slegnuo ramenima, sjeo i nastavio igrati igricu s hrvačima.

- Napraviti ću nam pizzu, Luke.

Tišina. Što je drugo mogla reći? U ovakvim trenucima bilo joj je jasno da od čitanja priručnika za roditelje nema nikakve koristi. Briga za djecu dolazi iz srca, ona je instinktivna i Elizabeth se ponovno zabrinula da se ne brine dovoljno dobro za Lukea.

- Bit će gotova za dvadeset minuta - nespretno je završila rečenicu.

- Sto? - Luke je ponovno pritisnuo *Pause* i okrenuo se prema prozoru.

- Kažem da će biti gotova za dva...

- Ne ti - rekao je Luke i ponovno se zadubio u igricu. - I Ivan bi jeo pizzu. Kaže da mu je to omiljeno jelo.

- Oh. - Elizabeth je progutala knedlu.

- S maslinama - nastavio je Luke.

- Ali, Luke, ti ne podnosiš masline.

- Aha, ali Ivan je lud za njima. Kaže da su mu omiljene. -Oh...

- Hvala - rekao je Luke teti, pogledao vreću za sjedenje, podigao palac gore i nasmijao se, a onda ponovno skrenuo pogled.

Elizabeth se polako udaljila iz igraonice. Shvatila je da još uvijek drži telefon pritisnut na prsima. -

Marie, jesi li još uvijek tamo? - Zva-kala je nokat i zurila u zatvorena vrata pitajući se što da radi.

- Pomislila sam da si i ti otišla na Mjesec. Malo je nedostajalo da ti doma ne pošaljem policijsku patrolu - zafrkavala se Marie.

Budući da Elizabeth nije odgovarala, mislila je da se naljutila te se brzo ispričala. - U svakom slučaju, bila si u pravu, Saoirse je doista krenula na Mjesec, ali je na sreću odlučila stati i natočiti gorivo. Natočiti gorivo u sebe, prije bi se reklo. Pronašli su tvoj auto nasred glavne ulice s

upaljenim motorom i širom otvorenim vratima. Imaš sreću što ga je Paddy našao prije nego što ga je netko maznuo.

- Da pogodim. Auto je bio ispred puba.

- Točno - Marie je zastala. - Želiš li podnijeti tužbu? Začuo se Elizabethin uzdah. - Ne. Hvala ti, Marie.

- Nema na čemu. Dogovorit ćemo da ti dovezu auto.

- A Saoirse? - Elizabeth je koračala hodnikom. - Gdje je ona?

- Zadržat ćemo je ovdje neko vrijeme, Elizabeth.

- Dolazim po nju - brzo je odgovorila.

- Ne - Marie je bila uporna. - Javit ću ti se ja. Mora se smiriti da ne ode tko zna kamo.

Elizabeth je čula kako se Luke smije u igraonici i govori sam sa sobom.

- Zapravo, Marie - dodala je i razvukla usne u slab smiješak - kad već pričamo, reci onome tko bude dovodio auto da dovede i psihića. Luke je počeo izmišljati prijatelje...

Ivan je u igraonici kolutao očima i još se dublje ugnijezdio u vreći za sjedenje. Čuo je što je govorila preko telefona. Roditelji ga tako opisuju otkad je počeo raditi taj posao i to ga je počelo jako smetati. Ništa na njemu nije bilo izmišljeno.

Oni ga samo nisu mogli vidjeti.

T R I

Lijepo je bilo od Lukea što me tog dana pozvao na ručak. Kad sam rekao da mi je pizza omiljeno jelo, nisam očekivao da će me pozvati da ostanem na ručku. Ali tko može odbiti poziv na pizzu u *petak*? Takav poziv treba dobro proslaviti. No, u igraonici sam stekao dojam da me njegova teta

baš ne voli, što me i nije začudilo jer je to uobičajena pojava. Roditelji uvijek smatraju da pripravljanje hrane za mene ne vrijedi truda jer je na kraju bace u smeće. Ali nije mi baš lako... mislim, pokušajte vi jesti stiješnjeni na nekom majušnom mjestu za stolom dok svi gledaju u vas i pitaju se hoće li hrana nestati. Na kraju postanem toliko paranoičan da ostanem bez apetita i hrana ostane na tanjuru.

Nije da se žalim... lijepo je kad te pozovu na večeru, ali odrasli mi nikad ne stave istu količinu hrane kao i ostalima. Čak ni polovicu onoga što stave drugima i onda još govore nešto kao: - Siguran sam da Ivan danas nije jako gladan. - Mislim, kako oni mogu znati jesam lija gladan ili ne? Nikad me ne pitaju. Uglavnom sam stiješnjen između onoga tko mi je tad najbolji prijatelj i njegova starijeg brata ili sestre koji mi krađu hranu dok nitko ne gleda.

Zaborave mi postaviti salvetu i pribor za jelo, a ni s vinom nisu velikodušni. (Katkad samo postave ispred mene prazan tanjur i kažu mom najboljem prijatelju da nevidljivi ljudi jedu nevidljivu hranu. *Molim vas*, puše li nevidljivi vjetar u nevidljivo drveće?) Uglavnom dobijem samo čašu vode, i to nakon što ljubazno zamolim svog prijatelja. Odraslina je čudno što želim čašu vode uz jelo, ali još se više iščuđavaju kad kažem da želim led. Zar nije led besplatan, a tko ne voli popiti hladno piće kad je vruće?

Uglavnom su mame te koje pričaju sa mnom. No, stvar je u tome što postavljaju pitanja, a ne slušaju odgovore ili se pretvaraju da sam rekao nešto sasvim drugo kako bi nasmijale sve ostale za stolom. Kad pričaju sa mnom, gledaju me u prsa kao da očekuju da sam visok devedeset centimetara. To je takav stereotip. Samo da se zna, visok sam metar i osamdeset I tamo otkud ja dolazim ne postoje „godine“; rodimo se takvi kakvi jesmo i naš je rast mentalne, a ne fizičke prirode. Naš je mozak taj koji raste, a ne naša tijela. Recimo da je moj

mozak do sada prilično narastao, ali da još uvijek ima prostora za napredak. Radim ovaj posao već jako dugo i dobro mi ide. Nikad nisam iznevjerio prijatelja.

Što se tiče očeva, oni mi uvijek nešto potihom govore kad misle da ih nitko ne sluša. Na primjer, Barry i ja smo išli za ljetne praznike u Waterford i dok smo ležali na plaži u zaljevu Brittas, pokraj nas prošla je žena u bikiniju. Barryjev mi je tata šapnuo: - Ivane, baci pogled na ovo. - Oni uvijek kažu mojim najboljim prijateljima da sam im rekao nešto kao: - Dobro je jesti povrće. Ivan mi je rekao da ti kažem da jedeš brokulu - i slične gluposti. Moji najbolji prijatelji dobro znaju da ja to nikad ne bih rekao.

Ali takvi su odrasli.

Devetnaest minuta i trideset osam sekunda poslije Elizabeth je pozvala Lukea na večeru. Krulilo mi je u trbuhu i jedva sam čekao pojesti pizzu. Slijedio sam Lukea niz dugi hodnik dok nismo došli do kuhinje, a usput sam zavirio u svaku sobu pokraj koje smo prošli. U kući je vladala tišina i čuo se samo odjek naših koraka. Svaka je soba bila potpuno uređena ili u bijeloj ili u bež boji, a sve je bilo tako besprijevano da me uznemirila pomisao na to da ću jesti pizzu jer nisam htio nešto zaprljati. Koliko sam mogao vidjeti, ne samo da nije bilo nikakvog znaka da u kući živi dijete nego nije bilo nikakvog znaka da *itko* živi u kući. Nije se baš osjećalo da je to nečiji dom.

Ipak, svidjelo mi se kako je uređena kuhinja. Unutra je bilo toplo jer je sjalo sunce, a budući daj je bila okružena staklom, osjećao sam se kao da sjedim u vrtu. Kao da sam na pikniku. Primijetio sam daj je stol postavljen za dvoje, stoga sam čekao dok mi ne kažu gdje da sjednem. Tanjuri su bili veliki, crni i sjajni, pribor za jelo sjao je na suncu, a kroz dvije su se kristalne čaše reflektirale dugine boje. Na sredini stola nalazila se zdjela salate i stakleni vrč s vodom u kojem su bili led i

limun. Sve je bilo postavljeno na crne mramorne podmetače. Kad sam vidio kakosve blista, pobojavao sam se da ne uprljam salvetu.

Dok je Elizabeth sjedala, njezin je stolac zaškripao na keramičkim pločicama. Stavila je salvetu u krilo. Primijetio sam da se presvukla u tamnosmeđu trenirku koja je odgovarala njezinoj boji kose i isticala njezinu put. Lukeov je stolac zaškripio kad je sjeo. Elizabeth je uzela golemu vilicu i žlicu za salatu i počela stavljati zelenu salatu i minijaturne rajčice na svoj tanjur. Luke ju je gledao i namrštitio se.

Na Lukeovu tanjuru nalazila se kriška pizze margarite. Bez maslina. Zabio sam ruke u džepove i premještao se s noge na nogu.

- Nešto nije u redu, Luke? - upitala je Elizabeth dok je stavljala umak na zelenu salatu.

- Gdje je Ivanovo mjesto?

Elizabeth je zastala, čvrsto zatvorila poklopac i stavila staklenku natrag na sredinu stola. - Daj, Luke, nemoj biti blesav - nehajno je rekla ne gledajući u njega. Znao sam da ju je strah pogledati u njega-

- Nisam blesav - namrštitio se Luke. - Ti si rekla da Ivan može ostati na večeri.

- Da, ali gdje je Ivan? - Pokušavala je govoriti mirnim glasom dok je posipala ribani sir po salati.

Znao sam da ne želi da ovo preraste u svađu. Ona će tome stati na kraj i neće više biti govora o izmišljenim prijateljima.

- Stoji točno pokraj tebe.

Elizabeth je lupila nožem i vilicom o stol, a Luke je poskočio na svom stolcu. Otvorila je usta kako bi ga ušutkala, ali prekinula ju je zvonjava na vratima. Čim je otišla iz kuhinje, Luke je ustao i

izvadio tanjur iz kuhinjskog ormara. Veliki crni baš kao i druga dva. Stavio je krišku pizze na tanjur, izvadio pribor za jelo i salvetu te ih postavio na treći podmetač pokraj sebe.

- Tu je tvoje mjesto, Ivane - veselo je rekao i zagrizao pizzu. Komadić rastopljenog sira, nalik na zlatnu žicu, curio mu je niz bradu.

Da budem iskren, ne bih sjeo za stol da mi u trbuhu nije tako strašno krulilo. Znao sam da će Elizabeth biti bijesna, ali kad bih brzo pojeo hranu prije nego što se ona vrati u kuhinju, nikad ne bi ni saznala.

- Hoćeš masline? - upitao me Luke i obrisao lice umrljano rajčicom o rukav.

Nasmijao sam se i kimnuo. Slina mi je curila iz usta. Elizabeth je uletjela u kuhinju upravo u trenutku dok je Luke pružao ruku prema polici.

- Što to radiš? - upitala ga dok je kopala po ladici tražeći nešto.

- Dajem Ivanu masline - objasnio je Luke. - On voli jesti pizzu s maslinama, sjećaš se?

Pogledala je stol i vidjela daje postavljen za troje. Umorno je protrljala oči. - Slušaj, Luke, zar ne misliš daje šteta stavljati masline na pizzu? Ti mrziš masline i morat ću ih baciti.

- Nije šteta stavljati masline jer će ih Ivan pojesti, zar ne, Ivane?

- Naravno da ću ih pojesti - rekao sam oblizujući se i pogladio se po trbuhu koji me bolno podsjećao da je prazan.

- I? - Elizabeth je nabrala obrvu. - Što je rekao?

Luke se namrštio. - Hoćeš reći da ga ne možeš ni čuti? - Pogledao me i lupio se po svojoj sljepoočici da mi pokaže kako mu je teta luda. - Kaže da će ih sigurno sve pojesti.

- Baš je pristojan - promrmljala je Elizabeth i nastavila prekapati po ladici. - Ali bolje ti je da ne ostane ni mrvica ili će to biti zadnji put da Ivan jede s nama.

- Ne brini, Elizabeth. Pojest ću sve do zadnje mrvice - rekao sam joj i zagrizao. Nisam mogao podnijeti činjenicu da nikad više ne jedem s Lukeom i njegovom tetom. Imala je tužne oči, tužne smeđe oči i bio sam uvjeren da ću je razveseliti pojedem li sve do kraja. Brzo sam jeo.
- Hvala, Colm - umorno je rekla Elizabeth i uzela od policajca ključeve auta. Polako je obilazila auto i pomno gledala je li igdje og-reben.
- Nema nikakve štete - rekao je Colm promatrajući je.
- Barem ne na autu - pokušala se našaliti potapšavši haubu. Uvijek joj je bilo neugodno. Barem jednom tjedno dogodio bi se nekakav incident koji je uključivao policiju i, iako su uvijek bili profesionalni i pristojni, svaki put osjećala se postićeno. U njihovoj prisutnosti još bi se više trudila izgledati „normalno" samo kako bi dokazala da nije ona kriva i da nije baš *cijela* obitelj luda. Obrisala je rupčićem sasušeno blato.
- Colm se tužno osmjehnuo. - Uhićena je, Elizabeth.
- Elizabethino se srce stisnulo od panike. - Colm - rekla je šokirano - zašto? - Nikad to prije nisu napravili. Uvijek bi samo upozorili Saoirse i onda bi je odvezli tamo gdje je već stanovala.
- Elizabeth je znala da to nije bilo profesionalno od njih, ali u tako malom gradu gdje se svi međusobno poznaju, uvijek su pazili na Saoirse i zaustavili je prije nego što bi napravila neku glupost. Ipak, Elizabeth je znala da su je već previše puta do sada samo opomenuli.
- Colm je u ruci prtljao svojom tamnoplavom kapom. - Vozila je u pijanom stanju, Elizabeth, u ukradenom autu, a nema ni vozačku dozvolu.
- Kad je čula te riječi, Elizabeth je zadrhtala. Saoirse je predstavljala opasnost. Zašto je uporno štitila svoju sestru? Kad će napokon shvatiti i prihvatiti činjenicu da imaju pravo: njezina sestra nikad neće biti dobra kao što bi to ona željela da bude?

- Ali auto nije ukraden - izustila je Elizabeth. - Rekla sam joj da ga mo...

- Nemoj, Elizabeth. - Colm se nije dao smesti.

Morala je staviti ruku preko usta da se zaustavi. Duboko je udahнула i pokušala ponovno ovladati sobom. - Mora li ići na sud? - glas joj je bio nečujan.

Colm je spustio pogled na tlo i nogom pomakao kamen. - Da. Nije stvar samo u tome što je naškodila sebi. Predstavlja opasnost i za druge.

Elizabeth je progutala knedlu i kimnula. - Daj joj još jednu šansu, Colm - procijedila je i osjetila kako ponos nestaje iz nje. - Daj joj još samo jednu šansu... molim te. - Bilo joj je teško izreći zadnju riječ. Svaka kost u njezinu tijelu molila je za milost. Elizabeth nikad nije tražila pomoć. - Držat ću je na oku. Obećavam da mi neće pobjeći ni na sekundu. Bit će joj bolje, znaš. Samo joj treba vremena da se sredi. - Elizabeth je osjećala da joj glas drhti. Koljena su joj klecala dok je molila milost za svoju sestru.

Colm je odgovorio s tugom u glasu. - To je gotova stvar. Ne možemo to promijeniti.

- Kako će biti kažnjena? - Bilo joj je zlo.

- Ovisi tko će tog dana biti sudac. To joj je prvi prekršaj... to jest, njezin prvi *zabilježeni* prekršaj. Možda će biti blagonaklon prema njoj, a možda i neće. - Slegnuo je ramenima i pogledao svoje ruke. - Ovisi i o tome što će reći policajac koji ju je uhitio.

- Zašto?

- Ako je surađivala i nije pravila probleme, to bi moglo imati nekog utjecaja, ali...

- Možda i ne bi - zabrinuto je rekla Elizabeth. - I? Je li surađivala?

Colm se lagano nasmijao. - Bila su potrebna dva čovjeka da je obuzdaju.

- Kvrugu! - proklela je Elizabeth. - Tko ju je uhitio? - Grizla je nokte na prstima.

Šutjeli su neko vrijeme dok Colm nije odgovorio. - Ja. Bila je zaprepaštena. Colmu je Saoirse bila draga. Uvijek je bio na njezinoj strani i činjenica da ju je baš on uhitio, potpuno ju je šokirala. Nervozno je grizla unutrašnju stranu obraza i osjetila kako joj se krv slijeva niz grlo. Nije htjela da ljudi počnu dizati ruke od Saoirse.

- Učinit ću sve što mogu za nju - nježno je rekao. - Samo je drži podalje od nevolja do saslušanja koje će se održati za nekoliko tjedana.

Elizabeth je shvatila da je na nekoliko sekunda prestala disati, a onda je snažno izdahnula. - Hvala ti. - Ništa više nije mogla reći. Iako joj je laknulo, znala je da se nema čemu radovati. Ovog puta nitko neće moći zaštititi njezinu sestru; morat će se suočiti s posljedicama svog ponašanja. Ali kako je mogla držati Saoirse na oku kad nije znala ni gdje početi? Saoirse nije mogla živjeti s njom i Lukeom... nije imala nikakvu kontrolu nad sobom... a otac joj je davno rekao da se iseli i ne vraća natrag.

- Pustit ću te sad na miru - nježno je rekao Colm, ponovno stavio kapu na glavu i uputio se niz prilaz popločan kamenjem.

Elizabeth je sjela na trijem kako bi odmorila drhtave noge te je pogledala blatom umrljan auto. Zašto je Saoirse morala sve upropastiti? Zašto je njezina mlađa sestra morala otjerati sve... svakoga koga je Elizabeth ikad voljela? Osjećala se kao da joj oblaci dodatno pritišću teret na ramenima i brinula se što će napraviti njezin otac kad Saoirse dovedu na farmu. Znala je da će mu pet minuta biti dovoljno, da će nazvati Elizabeth i početi žalopojke.

U kući je zazvonio telefon i Elizabeth je još više klonula. Ustala je, polagano se okrenula na peti i zaputila unutra. Kad je došla do vrata, zvonjava je prestala, a onda je ugledala Lukea kako sjedi na stubama i na uhu drži telefonsku slušalicu. Naslonila se na okvir vrata, prekrižila ruke i

promatrala ga. Izmamio joj je na lice slabašan smiješak. Brzo je rastao, a ona je osjećala da se sve to događa mimo nje, kao da sve radi bez njezine pomoći i nježnosti koju bi mu ona trebala pružiti, a nije znala kako. Znala je da ne pokazuje dovoljno osjećaje... katkad ih uopće nije pokazivala i svakoga je dana čeznula za majčinskim instinktima koji su se trebali probuditi onda kad je potpisala dokumente za posvajanje. Kad je Luke pao i posjekao koljeno, ona je instinktivno očistila ranu i stavila flaster. To joj se činilo dovoljno, nije imala potrebu plesati s njim po sobi dok ne prestane plakati i ispljuscati tlo na koje je pao kao što je to činila Edith.

- Bok, djede - pristojno je rekao Luke.

Zastao je i slušao djeda s druge strane telefonske slušalice.

- Elizabeth, moj novi najbolji prijatelj Ivan i ja upravo jedemo. Stanka.

- Pizzu sa sirom i rajčicom, a Ivan voli staviti i masline. Stanka.

- Masline, djede. Stanka.

- Ne, mislim da ih ne možeš uzgajati na farmi. Stanka.

- M-A-S-L-I-N-E. - Polako je slovkao. Stanka.

- Samo trenutak, djede, moj prijatelj Ivan mi nešto govori. - Luke je pritisnuo telefon na prsa i pogledao u prazninu; jako se usredotočio. Napokon je stavio telefon natrag na uho. - Ivan kaže da je maslina malo voće iz vrste uljarica u kojem se nalazi koštica. Uzgaja se u područjima sa suptropskom klimom zbog plodova i ulja. - Skrenuo je pogled i izgledalo je kao da nekog sluša. - Postoji puno vrsta maslina.

- Prestao je govoriti, pogledao u daljinu i ponovno se vratio telefonu.

- Masline koje nisu dovoljno zrele zelene su, a zrele masline mogu biti zelene ili crne. - Skrenuo je pogled i ponovno osluhnuo tišinu. Većina maslina koje sazriju na stablu koriste se za dobivanje

ulja, a ostatak se čuva u rasolu ili soli i pakira u maslinovo ulje ili u rasol, ili u otopinu s octom. -

Pogledao je u daljinu. - Ivane, što je to rasol?

- Usljedila je tišina i zatim kimnuo. - Oh.

Elizabeth je izvila obrve i nervozno se nasmijala sama sebi. Otkad je Luke postao stručnjak za masline? Sigurno su to učili u školi; dobro je pamtio takve stvari. Luke je zastao i poslušao glas na drugom kraju žice. - I Ivan jedva čeka da te upozna.

Elizabeth je zakolutila očima i pojurila prema Lukeu da mu uzme telefon ako još nešto kaže.

Njezin je otac bio dovoljno zbunjen i nije mu trebalo u ovakvim okolnostima još objašnjavati i tko je nevidljivi dječak.

- Bok - rekla je Elizabeth nakon što je zgrabila telefon. Luke se ponovno odvuкао u kuhinju.

Zasmetala ju je buka koju je pri tome napravio.

- Elizabeth - rekao je ozbiljan glas s prepoznatljivim pjevajućim načinom govora karakterističnim za okrug Kerry. - Upravo sam se vratio kući i našao tvoju sestru kako leži na podu u kuhinji.

Nisam je najurio, no ne mogu shvatiti je li još živa.

Elizabeth je uzdahnula. - To nije smiješno, a moja je sestra *tvoja* kći, znaš.

- Daj, nemoj počinjati s tim - rekao je ne želeći o tome raspravljati. - Hoću znati što ćeš napraviti s njom. Ne može tu ostati. Kad je prošli put tu bila, pustila je piliće iz kokošinjca i trebao mi je cijeli dan da ih utjeram unutra. A s ovakvim leđima i kukom ja si tako nešto više ne mogu dopustiti.

- Znam, ali ne može ni kod mene ostati. Uznemiruje Lukea.

- To je dijete ne poznaje dovoljno da bi ga uznemirivala. Većinu vremena zaboravlja da ga je rodila. Ipak, ne možeš ga imati samo za sebe, znaš.

Elizabeth se u naletu bijesa ugrizla za jezik. „Većinu vremena" vrlo je blag izraz za ono što je zapravo bilo posrijedi. - Ne može doći ovamo - rekla je mirnije nego što se zapravo osjećala. - Došla je tu maloprije i ponovno uzela auto. Colm ga je dovezao prije nekoliko minuta. Ovoga je puta ozbiljno. - Duboko je udahнула. - Uhitili su je.

Otac u prvi mah nije ništa rekao, a onda je zapucketao jezikom. - I pravo joj bilo. To će je bar nečemu naučiti. - Brzo je promijenio temu. - Zašto nisi na poslu? Bog nam je za odmor namijenio samo nedjelju.

- U tome i jest stvar. Danas sam imala jako važan dan na po...

- Izgleda da je tvoja sestra došla k sebi i da pokušava ponovno pustiti krave iz štale. Reci malom Lukeu da dođe s novim prijateljem u ponedjeljak. Pokazat ćemo mu farmu.

Začuo se klik i ništa se više nije čulo. Otac se nije mnogo trudio oko pozdrava; on je još uvijek živio u uvjerenju da su mobitele izumili vanzemaljci s ciljem zbunjivanja ljudske rase.

Elizabeth je vratila telefon i uputila se natrag u kuhinju. Luke je sam sjedio za stolom, držao se za trbuh i histerično se smijao. Sjela je na svoje mjesto i nastavila jesti salatu. Ona nije bila osoba koja jede s užitkom; jela je zato što je morala. Duge su je večere iscrpljivale, a ona nikad nije ni imala velik apetit... uvijek je brinula o nečemu ili je jednostavno bila previše napeta da bi mirno sjedila i jela. Bacila je pogled na tanjure ispred sebe i, na svoje zaprepaštenje, vidjela da su prazni.

- Luke?

Luke je prestao razgovarati sam sa sobom i okrenuo se prema njoj. - Aha?

- Da - ispravila ga je. - Kamo je nestao komad pizze koji je bio na ovom tanjuru?

Luke je pogledao prazan tanjur, pogledao opet Elizabeth kao da je luda i zagrizao svoju pizzu. - Ivan ga je pojeo.

- Ne govori punim ustima - opomenula ga je.

Pljunuo je hranu na tanjur. - Ivan ga je pojeo. - Ponovno se počeo histerično smijati kaši na svom tanjuru koja je maloprije bila u njegovim ustima.

Elizabeth je osjetila kako joj u glavi bubnja. Sto je s njim? - A masline?

Primijetio je njezin bijes i progutao ostatak hrane prije nego što je odgovorio. -I njih je pojeo. Rekao sam ti da su mu masline omiljene. Djed me pitao može li uzgajati masline na farmi - Luke se široko osmjehnuo.

I Elizabeth se na to nasmijala. Njezin otac ne bi znao što je maslina ni da gleda u nju. Njega nije zanimala ta „egzotična“ hrana; riža je bila najegzotičnije što je ikad kušao, a i tada se žalio da su zrna premala i da bi mu bilo bolje da jede „slasni krumpirić“.

Elizabeth je uzdahnula dok je bacala ostatke hrane sa svog tanjura u kantu za smeće, ali je prije toga provjerila je li Luke tamo bacio pizzu i masline. Ni traga tome u smeću. Luke je uglavnom malo jeo i teškom bi mukom pojeo jedan veliki komad pizze, a kamoli dva. Pretpostavila je da će za nekoliko tjedana naći pljesnivu pizzu skrivenu na dnu ormarića. Ali da je sve sam pojeo, povraćao bi cijelu noć i Elizabeth bi morala čistiti za njim. Ponovno.

- Hvala, Elizabeth.

- Nema na čemu, Luke.

- Ha? - rekao je Luke i gurnuo glavu u kuhinju.

- Luke, rekla sam ti da se kaže molim, a ne ha.

- Molim?

- Rekla sam da nema na čemu.

- Ali ja još nisam rekao hvala.

Elizabeth je ubacila posuđe u perilicu i istegnula leđa. Protrljala je donji dio bolne kralježnice. - Jesi, rekao si. Rekao si: „Hvala, Elizabeth.“

- Ne, nisam - namrštio se Luke.

Elizabeth je osjećala da joj živci popuštaju. - Luke, prestani se igrati, u redu? Igrali smo se za vrijeme ručka, sad se prestani pretvarati, dobro?

- Nisam ja to rekao. Ivan ti je rekao hvala - bijesno je rekao. Protrnula je. Nije joj to bilo smiješno.

Zalupila je perilicu za

posuđe, previše razjarena da bi odgovorila nećaku. Zašto je, barem sada, ne može prestati gnjaviti?

Elizabeth je projurila pokraj Ivana držeći u ruci šalicu espressa, a njegove je nosnice preplavio miris kave i parfema. Sjela je za stol u kuhinji, objesila ramena i zarila glavu u ruke.

- Ivane, dođi! - nestrpljivo ga je pozvao Luke iz igraonice. - Pustit ću te da ti sad budeš najbolji hrvač!

Elizabeth je tiho zajecala.

Ali Ivan se nije mogao pokrenuti. Njegove plave tenisice *Converse* zalijepile su se za mramorni kuhinjski pod.

Elizabeth ga je čula kako joj je zahvalio. Znao je to.

Nekoliko minuta pažljivo je obilazio oko nje, pomno proučavajući je li svjesna njegove prisutnosti.

Zapucketao je prstima pored njezina bubnjića, skočio natrag i promatrao je. Ništa. Pljesnuo je rukama i udarao nogom. Zvuk je glasno odjeknuo u praznoj kuhinji, ali Elizabeth je još uvijek sjedila za stolom držeći glavu među rukama. Uopće nije reagirala.

Ali rekla je: - Nema na čemu. - Nakon svih pokušaja da ga Elizabeth čuje, s dubokim je razočaranjem shvatio da ona ne može primijetiti njegovu prisutnost. Sve u svemu, ona je roditelj, a koga je uopće briga što roditelji misle? Stajao je iza nje i zurio u njezin potiljak pitajući se kakav još zvuk može proizvesti. Duboko je uzdahnuo i izdahnuo.

Odjednom se Elizabeth uspravila na stolcu, zadrhtala i povukla zatvarač na gornjem dijelu trenirke.

I u tom je trenutku *znao* da je osjetila njegov dah.

Č E T I R I

Elizabeth je čvršće zategnula kućni ogrtač i vezala ga oko struka. Skupila je svoje duge noge ispod sebe i udobno se smjestila u veliki naslonjač u dnevnoj sobi. Mokra joj je kosa, omotana u ručnik, stajala na tjemenu poput tornja; koža joj je mirisala na kupku od egzotičnog voća. U rukama je držala vruću šalicu kave s mrvicom šlaga i zurila u televizor. Doslovno je promatrala boju kako se suši. U tijeku je bila njezina omiljena emisija u kojoj su ljudima preuređivali domove, a ona je uživala u preobrazbi potpuno ruševnih prostorija u elegantne i oku ugodne prostore.

Još kao dijete voljela je uređivati sve oko sebe. Čekajući majčin povratak, vrijeme je provodila ukrašavajući kuhinju tratinčicama, stavljajući sjajilo na otirač ispred ulaznih vrata, urešavajući jednolične podove u kući tragovima sjajila, dekorirajući okvire za fotografije svježim cvijećem, a posteljinu rasutim laticama. Pretpostavljala je da je popravljanje dio njezine prirode, stalno je htjela nešto bolje, nikad se nije mogla smiriti ni u potpunosti zadovoljiti.

Isto tako, pretpostavljala je da je to bio njezin djetinji način da pokuša uvjeriti majku da ostane s njima. Sjećala se kako je mislila da će majka duže ostati ako kuća bude ljepša. Ali tratinčicama na

stolu počast bi se odala samo na pet minuta, sjajilo na otiraču izgazilo bi se, cvijeće pored okvira za fotografije uvenulo bi, a latice bi brzo odleprša-le na pod dok bi se njezina majka nemirno vrtjela u snu. Čim bi majci dosadile te stvari, Elizabeth bi odmah počela mozgati o tome što bi zaista moglo zaokupiti njezinu pozornost, što bi je zanimalo više od pet minuta i što bi voljela toliko da to ne bi mogla ostaviti. Nikad nije razmišljala o tome kako bi to nešto trebala biti ona, njezina kći.

Kako je rasla, sve više je voljela isticati ljepotu pojedinih stvari. Stekla je mnogo takvog iskustva u staroj očevoj kući. Sad je uživala u tome da na poslu obnavlja stare kamine i uklanja ofucane tepihe koji su skrivali prekrasne izvorne podove. Čak je i u vlastitoj kući stalno nešto mijenjala, preuređivala i popravljala. Težila je savršenstvu. Voljela je sama sebi zadavati zadatke, katkad i sasvim nemoguće, kako bi si dokazala da se ispod svake naizgled ružne stvari krije nešto lijepo.

Obožavala je svoj posao, ispunjavao ju je zadovoljstvom, a budući da je stanogradnja u Baile na gCroitheu i susjednim gradovima cvjetala, posao joj je jako dobro išao. Ako je neki projekt bio na pomolu, svi su ulagači htjeli surađivati s Elizabethinom tvrtkom. Čvrsto je vjerovala da dobar dizajn unaprjeđuje život. Zauzimala se za lijepe, udobne i funkcionalne prostore.

Njezinim dnevnim boravkom vladale su nježne boje i teksture – ukrasni jastuci od antilopa i pahuljasti tepisi; voljela je sve dodirivati i osjećati pod prstima. Baš poput šalice kave u njezinoj ruci, nježne nijanse kave i vanilije pomagale su joj razbistriti um. U svijetu u kojem je dominirao nered, spokojan dom bio je ključan za očuvanje njezinog mentalnog zdravlja. Bilo je to njezino utočište, njezino gnijezdo, mjesto na kojem se mogla sakriti od problema koji su je čekali ispred vrata. Barem je u svom domu sve držala pod kontrolom. Za razliku od drugih situacija u životu, ona je bila ta koja je odlučivala koga želi unutra, koliko će dugo tu ostati i u kojem dijelu kuće

može biti. Ne poput srca koje bez dopuštenja poziva ljude da uđu u njega, drži ih na posebnom mjestu o kojem ne može odlučivati i onda čezne za tim da ostanu tamo dulje nego što su planirali. Ne, gosti su mogli ući i izaći iz Elizabethine kuće samo kad bi ona to odlučila. A ona je odlučila da oni neće ući.

Sastanak u petak bio je iznimno važan. Tjednima se pripremala, ažurirala svoj portfolio, radila prezentaciju, skupljala izvatke iz novina i časopisa o prostorima koje je dizajnirala. Kako bi ih uvjerila daje angažiraju, sažela je cijeli svoj život u jedan fascikl. Trebalo je srušiti staru kulu iznad Baile na gCroithe da bi se na tom mjestu napravio hotel. Nekad davno ta je kula štitila mali grad od vikinških osvajača, a Elizabeth nije vidjela svrhu u tome da i dalje tamo stoji jer niti je bila lijepa niti je imala bilo kakvo povijesno značenje. Kad bi Baile na gCroithe preplavili autobusi puni znatiželjnih turista, kulu nitko ne bi ni spomenuo. Nitko se njome nije ponosio niti pokazivao ikakvo zanimanje za nju. Bila je to ružna hrpa kamenja koja je s vremenom propadala. Ona je tijekom dana pružala utočište lokalnim tinejdžerima, a noću lokalnim alkoholičarima. Saoirse se družila s objema skupinama.

Ipak, brojni građani pobunili su se protiv izgradnje hotela tvrdeći da se uz kulu vežu razne legende i romantične priče. Počela je kolati priča da će, ako se kula sruši, sva ljubav netragom nestati. To je privuklo pozornost tabloida i emisija ležernog sadržaja pa su građevinski ulagači tu vidjeli priliku za još veću zaradu. Odlučili su vratiti kuli izgled iz dana stare slave kako bi ona postala povijesni biser u dvorištu njihova kompleksa, a na taj bi način sačuvali ljubav u Gradu Srdaca. Odjednom se iz cijele zemlje javio velik broj zainteresiranih za od-sjedanje u hotelu pokraj kule blagoslovljene ljubavlju.

Elizabeth bi najradije sama sjela u bager i sraivila kulu sa zemljom. Cijela joj se priča činila smiješnom i smatrala je daje ponikla u gradu koji se bojavao promjene i koji je želio zadržati kulu na planini. Bila je to priča kao stvorena za turiste i sanjare, ali i savršena prilika da ona dizajnira interijer hotela. Trebao je to biti malen hotel, no u tom bi hotelu brojni građani Hartstowna našli radno mjesto. Pored toga, bio je samo nekoliko minuta udaljen od njezine kuće i nije se trebala brinuti da će radeći na projektu provesti mnogo vremena odvojena od Lukea.

Prije nego što se Luke rodio, Elizabeth je stalno putovala. Nikad ne bi provela više od nekoliko tjedana u Baile na gCroitheu i uživala je u tome što može putovati kamo hoće te raditi u različitim okruzima na različitim projektima. Njezin posljednji veliki projekt odveo ju je u New York, ali svemu je došao kraj kad se Luke rodio. Kad je Luke bio mlađi, Elizabeth nije mogla nastaviti s radom po cijeloj zemlji, a kamoli u inozemstvu. Bilo je to vrlo teško razdoblje za nju, trudila se osnovati vlastitu tvrtku u Baile na gCroitheu i naviknuti se na to da ponovno ima ulogu odgajateljice. Nije imala drugog izbora nego angažirati Edith jer joj otac nije želio pomoći, a Saoirse nije pokazivala nikakvo zanimanje. Luke je sad bio stariji i išao je u školu, a Elizabeth je shvatila da je sve teže pronaći posao u bližoj okolici. Nagli razvoj grada ipak će dosegnuti svoj kraj i ona se stalno brinula hoće li onda i posao posve presušiti.

Njezin odlazak sa sastanka u petak nije se smio dogoditi. Nitko u uredu nije mogao prodati njezine sposobnosti dizajniranja interijera tako dobro kao ona. Njezine su djelatnice bile recepcionarka Becca i Poppy. Becca je bila plaha i iznimno stidljiva sedamnaestogodišnjaki-nja koja je došla k Elizabeth na praksu i odlučila da neće nastaviti školovanje. Marljivo je radila i bila vrlo tiha i rezervirana što se Elizabeth svidjelo. Elizabeth ju je zaposlila odmah nakon što ju je Saoirse, koju je Elizabeth zaposlila na pola radnog vremena, iznevjerila. Učinila je ona *mного* više

od toga i Elizabeth je očajnički trebao netko da je zamijeni. Da pospremi nered. Ponovno. Na taj način pokušala je držati Saoirse na oku kako bi joj pomogla da stane na noge i osamostali se, ali na kraju ju je otjerala još dalje i gurnula još dublje.

Dvadesetpetogodišnja Poppy, s friškom diplomom iz umjetnosti, frcala je od neizvedivih kreativnih ideja i živjela za to da oboji svijet bojom koju je tek trebala izmisliti. U uredu su bile samo one tri, ali Elizabeth je često angažirala usluge gospođe Bracken, šezdesetmogodišnjega genija igle i konca koja je vodila vlastitu tapetarsku trgovinu. Bila je nevjerojatno gundalo i inzistirala na tome da je se zove *gospoda Bracken*, a ne Gwen i to iz poštovanja prema preminulom *gospodinu Brackenu*, za kojeg je Elizabeth smatrala da je rođen bez osobnog imena. A tu je bio i pedesetdvo­godišnji Harry, svestrani majstor koji je radio sve i svašta, od vješanja slika do zamjene električnih instalacija u zgradi, ali koji nije mogao shvatiti koncept neudane žene s karijerom, a kamoli koncept neudane žene s karijerom i djetetom koje nije njezino. Ovisno o tome s koliko su novaca raspolagali njezini klijenti, Elizabeth je radila sve, od davanja uputa soboslikarima i dekoraterima do toga da bi to sama radila, ali voljela je biti izravno u sve uključena. Voljela je gledati kako se stvari pred njezinim očima preobražavaju, a po prirodi je bila takva da je htjela sve sama sređivati.

Nije bilo ništa neobično u tome što je Saoirse banula tog jutra u Elizabethinu kuću. Često je znala doći pijana i agresivna i sa željom da mazne što god joj dođe pod ruku... što god se moglo prodati, naravno, a to je automatski isključivalo Lukea. Elizabeth više nije bila sigurna je li alkohol njezina jedina ovisnost; prošlo je već dugo vremena otkad je razgovarala sa sestrom. Pokušavala joj je pomoći otkad je napunila četrnaest godina. Kao da joj se u glavi nešto dogodilo i odjednom je nestala u nekom svom svijetu. Pokušala ju je slati na savjetovanje, rehabilitaciju, raznim

liječnicima, davala joj je novac, nalazila poslove, zaposlila je kod sebe, dopustila joj da se useli k njoj, unajmljivala stanove za nju. Pokušala joj je biti prijateljicom, pokušala joj je biti neprijateljicom, smijala se s njom i urlala na nju, ali ništa nije donosilo rezultate. Saoirse je bila izgubljena za nju, izgubljena u svijetu u kojem nitko drugi nije bio važan.

Elizabeth je stalno razmišljala o ironiji njezina imena. Saoirse nije bila slobodna. Možda je mislila da je slobodna, s obzirom na to da je dolazila i odlazila kad god je htjela, nije bila vezana ni za koga, ni za što, ni za jedno mjesto, ali bila je rob vlastitih ovisnosti. No, ona toga nije bila svjesna, a Elizabeth joj nije mogla pomoći da to uvidi. Nije joj mogla u potpunosti okrenuti leđa, ali ponestalo joj je energije, ideja i vjere da se Saoirse može promijeniti, a zbog svoje upornosti izgubila je ljubavnike i prijatelje. Frustriralo ih je to kako Elizabeth stalno iskorištavaju, dok na kraju više nisu mogli biti dijelom njezina života. Ali za razliku od njih, Elizabeth se nije osjećala kao žrtva. Ona je sve držala pod kontrolom. Znala je što radi i zašto radi to što radi i nije htjela okrenuti leđa nekom članu obitelji. Nije htjela biti kao vlastita majka. Cijeli se život trudila da to ne bude.

Elizabeth je odjednom pritisnula tipku *Mute* na daljinskom upravljaču i u sobi se više ništa nije čulo. Nagnula je glavu na stranu. Učinilo joj se da je ponovno nešto čula. Nakon što je pogledala oko sebe i uvjerala se da je sve kako treba biti, ponovno je pojačala zvuk.

A onda se to nešto ponovno dogodilo.

Još je jednom utišala televiziju i ustala iz naslonjača.

Bilo je 10.15 i još uvijek nije pao potpuni mrak. Pogledala je u vrt iza kuće, a kroz sumrak mogla je nazrijeti samo crne sjene i obrise. Navukla je zastore i odmah se osjetila sigurnijom u svom zaklonu bež boje. Ponovno je zategnula kućni ogrtač, sjela u naslonjač, još više privila noge uz

tijelo i zaštitnički obgrlila koljena. Kožni kauč na kojem nije bilo nikoga zurio je u nju. Ponovno se stresla i još jače pojačala zvuk te popila gutljaj kave. Baršunasta tekućina klizila je niz grlo i grijala joj utrobu, a ona se ponovno pokušala udubiti u televizijsku emisiju.

Cijeli se dan čudno osjećala. Otac joj je uvijek govorio da kad osjećaš hladnoću oko kralježnice, to znači da ti netko hoda preko groba. Elizabeth nije vjerovala u to, ali dok je piljila u televizor, pogledala je u pravcu trosjeda i pokušala se riješiti osjećaja da je netko promatra.

Ivan ju je promatrao kako još jednom stišava televizor, naglo odlaže šalicu s kavom na stolić i skače iz naslonjača kao da sjedi na iglama. Ponovno ista priča, pomislio je. Prestrašenih, širom otvorenih očiju gledala je po sobi. Ivan se još jednom pripremio i sjeo na sam rub kauča. Začula se škripa njegovih traperica na kožnom kauču.

Elizabeth je skočila ispred kauča.

Zgrabila je željezni žarač iz velikog mramornog kamina i okrenula se na petama. Prsti su joj pobijeljeli od čvrstog stiska. Polako je hodala na prstima po sobi dok joj se u očima iščitavao strah. Kožni je kauč ponovno zaškripao i Elizabeth je jurnula prema njemu. Ivan je skočio i otrčao u kut. Sakrio se iza zastora i promatrao je kako miče jastučice sa sjedala i gundā sama sebi nešto o miševima. Nakon što je deset minuta pretraživala kauč, Elizabeth je stavila jastučice na mjesto i vratila kauču besprijekoran izgled.

Bojažljivo je uzela šalicu kave i zaputila se u kuhinju. Ivan ju je pratio u stopu; bio je tako blizu da su mu njezini mekani pramenovi draškali lice. Kosa joj je mirisala na kokos, a koža odisala opojnim mirisom voća.

Nije mogao shvatiti zašto ga toliko fascinira. Promatrao ju je od ručka u petak. Luke gaje stalno zvao da se igraju, a Ivan je samo želio biti blizu Elizabeth. U početku je želio znati može li ga čuti

ili osjetiti, ali uskoro ga je potpuno opčinila. Opsesivno je čistila. Primijetio je da ne može otići iz sobe javiti se na telefon ili otvoriti ulazna vrata dok sve ne bi bilo pospremljeno i blistavo čisto. Pila je velike količine kave, zurila u vrt, skupljala nevidljive *mucice* s gotovo svega. I puno je razmišljala. Mogao je to nazrijeti na njezinu licu. Dok bi razmišljala, obrve bi joj se nabrale, a radila je pritom takve grimase kao da razgovara s ljudima u svojoj glavi. Sudeći prema borama na njezinu čelu, nisu to bili razgovori nego rasprave.

Primijetio je da je uvijek okružena tišinom. Nikada se nije čula glazba ili neki drugi zvukovi u pozadini kao kod većine ljudi – radio koji trešti, otvoren prozor kroz koji bi dopirali zvukovi ljeta... cvrkut ptica i zvuk kosilica. Luke i ona malo su govorili, a kada bi i razgovarali, razgovor se svodio na njezine naredbe ili na njegove molbe. Uglavnom, nije se događalo ništa zabavno. Telefon je rijetko zvonio, a dolazio nije nitko. Činilo se kao da su razgovori koje je vodila u svojoj glavi dovoljno glasni te da oni ispunjavaju tišinu.

Veći dio petka i subote proveo je slijedeći je – sjedio je navečer na kožnom kauču boje bijele kave i promatrao je kako gleda, čini se, jedinu emisiju koju je voljela. Smijali su se na istim mjestima, gundali na istim mjestima i činilo se da su potpuno usklađeni, a ona zapravo nije ni znala da je on tu. Gledao je na koji bi način čitala knjigu, buljila u prazno, ponovno uzela knjigu, pročitala nekoliko stranica, ponovno pročitala te iste stranice, spustila knjigu, zaklopila oči, ponovno ih otvorila, upalila svjetlo, črčkala nacрте namještaja i prostorija, igrala se bojama i nijansama i ostacima materijala te ponovno ugasila svjetlo.

Sve je to umorilo Ivana koji ju je promatrao zavaljen u slamnati stolac u kutu sobe. Ni odlasci u kuhinju po šalicu kave nisu joj pomogli. U nedjelju ujutro rano je ustala, pospremala, usisavala, polirala i čistila već ionako besprijekoran dom. Tako je provela cijelo prijepodne dok se Ivan igrao

lovice s Lukeom u vrtu iza kuće. Sjetio se da je Elizabeth uznemirio pogled na Lukea koji je trčao po vrtu, vrištao i smijao se samome sebi. Pridružila im se za stolom u kuhinji i gledala Lukea kako karta, a kad ga je vidjela kako sam sebi detaljno objašnjava pravila igranja pasijansa, odmahнула je glavom i navukla zabrinut izraz lica.

Ali kad je Luke otišao u devet sati u krevet, Ivan mu je brže nego inače pročitao priču o Palčiću i brzo se vratio promatrati Elizabeth. Osjetio je da je sve napetija što dani više odmiču.

Oprala je šalicu od kave i stavila je u perilicu posuđa nakon što se uvjerala da na njoj nema ni mrlje. Krpom je obrisala sudoper i stavila krpu u košaru za rublje u praonici. Maknula je nevidljive *mucice* s nekoliko stvari koje su joj se našle na putu, pokupila mrvice s poda, ugasila sva svjetla i ponovila sve to u dnevnoj sobi. Sve isto kao i protekle dvije noći.

Ali ovoga puta, prije nego što je otišla iz dnevne sobe, naglo se zaustavila zbog čega se Ivan gotovo zabio u njezina leđa. Srce mu je divljački lupalo. Je li ga osjetila?

Polagano se okrenula.

Izravnao je majicu da izgleda pristojno.

Kad ga je pogledala, nasmiješio se. - Bok - smeteno je rekao.

Umorno je protrljala oči i ponovno ih otvorila. - Oh, Elizabeth, ti zaista ludiš - šapnula je. Ugrizla se za usnu i krenula ravno prema Ivanu.

P E T

Elizabeth je u tom trenutku shvatila da gubi razum. To se već dogodilo njezinoj majci i sestri, a sad je došao red na nju. Posljednjih nekoliko dana osjećala se vrlo nesigurnom, kao da je netko

neprestano promatra. Zaključala je sva vrata, navukla sve zastore i namjestila alarm. To je trebalo biti dovoljno, ali sad je odlučila poduzeti još jedan korak.

Protrčala je kroz dnevnu sobu i zaustavila se ispred kamina, zgrabila željezni žarač, izjurila iz sobe, zaključala vrata i krenula na kat. Bacila je pogled na žarač na noćnom ormariću, okrenula očima i ugasila lampu. Da, doista je gubila razum.

Ivan je pomolio glavu iza kauča i pogledao okolo. Bacio se tamo jer je pomislio da Elizabeth ide ravno na njega. Čuo je kako je zaključala vrata nakon što je izjurila iz sobe. Skljokao se na pod tako razočaran kao što nikad prije nije bio. Još uvijek ga nije mogla vidjeti.

Ja ne mogu izvoditi čarolije, znate. Ne mogu prekrižiti ruke, kim-nuti glavom, trepnuti i nestati te se pojaviti na vrhu police ili nešto slično. Ne živim u lampi, nemam smiješne male uši, velika dlakava stopala ili krila. Ne dajem novac u zamjenu za ispale zube, ne ostavljam darove ispod bora niti sakrivam čokoladna jaja. Ne mogu letjeti, penjati se po zidovima zgrada niti biti brži od brzine svjetlosti.

I ne mogu otvoriti vrata.

Netko to mora učiniti za mene. Odraslina je to vrlo smiješno, ali im je i vrlo neugodno kad djeca to rade u javnosti. Ja se ne smijem odraslina kad se ne mogu popeti na drvo ili izgovoriti abecedu unatrag zato što oni nisu fizički sposobni za to. No nisu ni čudovišta.

Elizabeth nije morala zaključati dnevnu sobu kad je te večeri išla spavati jer ja ionako nisam mogao stisnuti kvaku. Kao što sam već rekao, ja nisam superheroj; moja je posebna moć prijateljstvo. Slušam ljude i čujem što govore. Čujem kako govore, čujem koje riječi biraju i, najvažnije od svega, čujem ono što *ne izgovore*.

Te sam noći mogao samo razmišljati o svom novom prijatelju Lukeu. Moram to raditi s vremena na vrijeme. Radim bilješke u glavi kako bih mogao napraviti izvješće za administratora. Vole imati sve na papiru kako bi iskoristili taj materijal za edukaciju. Stalno primamo nove ljude. I ja držim predavanja kad sam između dva posla.

Trebao sam razmisliti zašto sam tu gdje jesam. Zašto me Luke poželio vidjeti? Sto je dobro moglo proizaći iz našeg prijateljstva? Mi smo profesionalci u svom poslu i uvijek moramo podnijeti tvrtki kratko izvješće o svojim prijateljima te navesti svoje zadatke i ciljeve. Uvijek sam mogao odmah identificirati problem, ali ova me situacija zbunjivala. Stvar je u tome da nikad prije nisam prijateljevao s odraslom osobom. A svatko tko je ikada sreo odraslu osobu, zna zašto je to tako. Oni nemaju blage veze što je to zabava. Strogo se drže svojih rasporeda, posvećuju pozornost totalno nevažnim stvarima kao što su hipoteke i izvodi iz banke, a svi znaju da ti uljepšati dan mogu samo ljudi s kojima se družiš. Samo rad, rad i rad, a zabave niotkud. Ja naporno radim, ali ipak najviše volim igrati se.

Uzmite, primjerice, Elizabeth; ona sad leži u krevetu i brine se o porezu na auto i telefonskim računima, dadiljama i bojama. Ako ne možeš obojiti zid u boju magnolije, još uvijek imaš na raspolaganju milijun drugih boja koje možeš upotrijebiti; ako ne možeš platiti telefonske račune, napiši im pismo i reci im to. Ljudi zaboravljaju da imaju izbor. I zaboravljaju da te stvari uopće nisu važne. Trebali bi se usredotočiti na ono što imaju, a ne na ono što nemaju. Ah, ponovno sam skrenuo s teme.

Brinuo sam se pomalo za svoj posao te noći koju sam proveo zaključan u dnevnoj sobi. Bilo je to prvi put da mi se tako nešto dogodilo. Brinuo sam se zato što nisam shvaćao zašto sam tamo. Lukeova obiteljska situacija nije baš bila najsretnija, ali to je bilo normalno, a ja sam znao da se

osjeća voljenim. Bio je sretan i obožavao je igrati se, dobro je spavao, imao dobar apetit i imao dobrog prijatelja po imenu Sam. Cijelo vrijeme dok je govorio, trudio sam se čuti ono što ne bi izgovorio, ali nisam mogao ništa zaključiti iz toga. Volio je živjeti s tetom, bojao se mame i uživao razgovarati s djedom o povrću. Ali to što me Luke svaki dan mogao vidjeti i što je stalno tražio da se igram s njim, značilo je da je potrebno da budem tu s njim.

S druge strane, njegova teta nije oka sklapala, vrlo je malo jela, bila je stalno okružena zaglušujućom tišinom i, koliko sam vidio, nije imala nikoga bliskog s kim bi mogla razgovarati, a ono što *nije* govorila, *znatno* je premašivalo izgovoreno. Čula me kad sam joj zahvalio, nekoliko puta osjetila je moj dah, čula me kako škripim na kožnom kauču, ali nije me mogla vidjeti niti je podnosila moju prisutnost u kući.

Elizabeth se nije htjela igrati.

Osim toga, bila je odrasla osoba i nije imala pojma kako se zabaviti, a, vjerujte, nema toga što nisam pokušao tijekom vikenda. Tako nešto bilo je nečuveno.

Ljudi me nazivaju nevidljivim ili izmišljenim prijateljem. Kao da je riječ o nekom velikom misteriju. Pročitao sam knjige koje su odrasli napisali o meni i gdje su postavljali pitanja o tome zašto me djeca vide, zašto tako dugo vjeruju da postojim, a onda naglo prestanu i počnu se ponašati kao i prije? Gledao sam televizijske emisije u kojima se raspravljalo zašto djeca izmišljaju ljude kao što sam ja.

Ljudi, samo da se zna, ja nisam nevidljiv ni izmišljen. Uvijek sam tu oko vas. I ljudi kao Luke nisu *odlučili* vidjeti me, oni me jednostavno vide. Ljudi kao vi i Elizabeth odlučili su ne vidjeti me.

Š E S T

Elizabeth je u 6.08 ujutro probudilo sunce koje je teklo kroz prozor spavaće sobe ravno prema njenu licu. Uvijek je spavala s rastvorenim zastorima. Razlog tome bilo je djetinjstvo provedeno na farmi. Ležeći u krevetu, mogla je kroz prozor vidjeti stazu koja se provijala kroz vrt kao i ulaz na farmu. Iza toga prostirala se kilometar i pol duga seoska cesta. Elizabeth je mogla vidjeti majku kad se vraćala iz svojih pustolovina, a trebalo joj je dobrih dvadeset minuta da cestom dođe do kuće. Izdaleka je mogla prepoznati njezin pocupkujući hod. Tih dvadeset minuta činilo se Elizabeth kao čitava vječnost. Ta duga cesta kao da pojačavala Elizabethino uzbuđenje, moglo bi se reći da ju je izazivala.

A onda bi napokon čula taj poznati zvuk, škripu ulaznih vrata farme. Zahrđale šarke kao da su izražavale dobrodošlicu slobodnom duhu. Elizabeth nije znala bi li voljela ili mrzila ta vrata. Kao i dugačka cesta, i ona su je izazivala, a kad bi začula škripu, potrčala bi da vidi tko je na vratima i razočarano ugledala poštara.

Elizabeth je ljutila i cimere na fakultetu i ljubavnike upornim inzistiranjem da zastori budu rastvoreni. Nije znala zašto joj je to bilo tako važno; majčin povratak nije očekivala. Sad kad je odrasla, rastvoreni su zastori imali ulogu budilice; znala je da joj svjetlost neće dopustiti da padne u duboki san. Čak i dok je spavala, osjećala se budnom, osjećala je da sve drži pod kontrolom. Spavala je da se odmori, ne da sanja.

Zaškiljila je u sobi preplavljenoj svjetlošću, a glava joj se raspadala. Trebala joj je kava, što prije moguće. Vani se čuo ptičji pjev kako glasno odjekuje spokojnim seoskim krajolikom. Negdje u daljini krava je odgovorila na njezin pozdrav. Ali unatoč idiličnu jutru, nije bilo ničega čemu bi se

Elizabeth radovala ovog ponedjeljka. Pokušala je dogovoriti novi termin sastanka s investitorima hotela, ali to je bilo teže nego što je mislila jer nakon što se u novinama pojavila priča o ljubavnom gnijezdu na vrhu planine, nahrupili su ljudi iz cijelog svijeta željni predstavljanja svojih dizajnerskih ideja. Ta je situacija uzrujala Elizabeth; ovo je bio njezin teritorij. No, to nije bio njezin jedini problem.

Djed je pozvao Lukea da provede dan na farmi. Time je Elizabeth bila zadovoljna. Zabrinjavalo ju je to stoje on očekivao još jednog šes-togodišnjaka po imenu Ivan. Morala je jutros porazgovarati s Lukeom o tome, užasavala se pomisli što bi se dogodilo kad bi ocu spomenula izmišljenog prijatelja.

Brendan je bio šezdesetpetogodišnjak, visok, širokih ramena, šutljiv i zamišljen. Godine ga nisu smekšale; naprotiv, s godinama je postao ogorčen, ozlojeđen i još zbunjeniji. Bio je uskogrudan i nesklon otvorenom razgovoru ili promjeni. Elizabeth bi mogla prihvatiti njegovu tešku narav da ga je takvo ponašanje činilo sretnim, ali koliko je ona mogla vidjeti, to ga je samo frustriralo i činilo još jadnijim. Bio je krut, govorio je u rijetkim prilikama, osim kad bi govorio kravama ili povrću, nikad se nije smijao, a kad god bi odlučio daje netko dostojan njegovih riječi, držao bi predavanja. Nije bilo potrebe odgovarati mu. Nije govorio razgovora radi. Njegove su riječi bile puke izjave. Rijetko je provodio vrijeme s Lukeom zato što nije imao vremena za njegove djetinjaste priče, kojekakve igrice i slične gluparije. Jedino što je Elizabeth primijetila da njezin otac voli kod Lukea jest to što je on bio prazna posuda, spremna napuniti se informacijama, a koja nije baratala s dovoljno znanja da može uputiti pitanje ili kritiku. Bajke i fantastične priče nisu imale šanse kod njezina oca. Prema njezinu mišljenju, to je bilo jedino uvjerenje koje im je bilo zajedničko.

Zijevnula je i protegnula se te, još uvijek zatvorenih očiju na jakoj svjetlosti, potražila budilicu na noćnom ormariću. Iako se uvijek budila u isto vrijeme, nikad ne bi zaboravila namjestiti budilicu. Udarila je rukama o nešto hladno i čvrsto što je uz veliki prasak palo na pod. Njezino još uvijek pospano srce poskočilo je od straha.

Pognuvši glavu primijetila je na svom bijelom tepihu željezni žarač. Njezino ju je „oružje“ podsjetilo da nazove tvrtku za deratizaciju kako bi se riješila miševa. Cijeli vikend osjećala je njihovu prisutnost u kući, a toliko ju je proganjao strah da se nalaze u spavaćoj sobi da proteklih nekoliko noći nije gotovo ni oka sklopila, što za nju i nije bilo ništa neobično.

Umila se i odjenula, probudila Lukea i uputila se u kuhinju. Nekoliko minuta poslije, držeći espresso u jednoj ruci, birala je broj tvrtke za deratizaciju. Luke je ušao u kuhinju sav pospan, raskuštrane plave kose, odjeven u narančastu majicu napola uvučenu u crvene hlačice. Izgled su upotpunile različite čarape i tenisice koji bi zasvijetlile pri svakom koraku.

- Gdje je Ivan? - omamljeno je upitao dok je gledao po kuhinji kao da nikad prije tu nije bio. Ista stvar ponavljala se svakog jutra; trebalo mu je barem sat vremena da se probudi čak i nakon što bi ustao i odjenuo se. Tijekom mračnih zimskih jutara trebalo mu je i dulje. Elizabeth je pretpostavljala da bi došao k sebi tek na prvom satu u školi.

- Gdje je Ivan? - ponovio je.

Elizabeth ga je utišala stavivši prst na usta i bijesno ga pogledala dok je u isto vrijeme slušala ženu koja je radila u tvrtki za deratizaciju. Dobro je znao daje ne smije prekidati dok razgovara telefonom. - Pa, primijetila sam tek ovaj vikend. Zapravo, negdje u petak za vrijeme ručka pa me zanim...

KIKA

- IVANE? - vikao je Luke dok je zavirivao ispod kuhinjskog stola, iza zastora i iza vrata. Elizabeth je preokrenula očima. Opet je počeo izvoditi bijesne gliste.

- Ne, nisam ih vidjela...

- IVAAAANE?

- .. još, ali osjećam da su u kući. - Elizabeth je prestala govoriti i pokušala uhvatiti Lukeov pogled kako bi mu ponovno uputila bijesan pogled.

- IVANE, GDJE SIII? - zvao ga je Luke.

- Izmet? Ne, nisam vidjela izmet - rekla je sve uzrujanija Elizabeth.

Luke je prestao vikati i načulio uši. - ŠTO? SLABO TE ČUJEM.

- Ne, nisam stavila mišolovke. Slušajte, imam jako puno posla. Nemam vremena odgovarati na hrpu pitanja. Možete li poslati nekoga da pregleda kuću? - odrješito je odbrusila Elizabeth.

Luke je odjednom izletio iz kuhinje u hodnik. Čula ga je kako lupa po vratima dnevne sobe. - ŠTO RADIŠ TU, IVANE? - Povukao je kvaku.

Elizabeth je napokon završila razgovor i zalupila telefonsku slušalicu. Luke je svom snagom vikao ispred vrata dnevne sobe. Krv joj je ključala od bijesa.

- LUKE! SMJESTA DOLAZI OVAMO!

Odjednom je prestala lupa po vratima. Polako je ušao u kuhinju vukući stopala po podu.

- NE VUCI SE! - zauralala je.

Podigao je stopala, a svjetla na potplatima njegovih tenisica zasvijetlila bi sa svakim korakom. Stao je ispred nje i govorio što je tiše i nevinije mogao svojim uzbuđenim glasom. - Zašto si sinoć zaključala Ivana u dnevnu sobu?

Tišina.

Morala je stati na kraj ovoj lakrdiji. Odlučila je porazgovarati s Lukeom o tome kako bi je napokon poslušao. Potrudit će se da se prestane glupirati i govoriti o nevidljivom prijatelju.

- Ivana zanima zašto si uzela žarač kad si otišla spavati - dodao je sad malo sigurniji u sebe jer nije odmah počela vikati na njega.

Elizabeth je eksplodirala. - Dosta više razgovora o Ivanu, razumiješ?

Luke je probljedio.

-JESI LI ME RAZUMIO? - vikala je. Nije mu ni dala priliku da odgovori. - Dobro znaš da ne postoji *nešto takvo* kao što je Ivan. On se *ne* igra lovice, *ne* jede pizzu, *nije* u dnevnoj sobi i nije tvoj prijatelj zato što *ne postoji*.

Lukeovo lice naboralo se kao da će zaplakati.

Elizabeth je nastavila - Danas ćeš biti kod djeda i ako čujem da si spominjao Ivana, *nadrljat ćeš*. Jesi li shvatio?

Niz Lukeovo su lice potekle suze.

- Jesi li shvatio? - ponovila je.

Kimnuo je dok su mu se suze kotrljale niz obraz.

Elizabeth se smirila, a osjetila je da ju je od silnog vikanja počelo boljeti grlo. - A sad sjedni za stol pa ću ti donijeti pahuljice - mirno je rekla. Uzela je kutiju pahuljica s čokoladom. Obično mu ne bi dopuštala da jede tako slatke stvari za doručak, ali nije baš razgovarala s njim o Ivanu onako kako je planirala. Znala je da se teško savladava. Sjela je i promatrala ga kako stavlja pahuljice u zdjelu i kako mu nejake ručice drhte pod težinom mlijeka u tetrapaku. Prolio je mlijeko po stolu.

Suzdržala se da ponovno ne počne vikati iako je baš sinoć ulaštala stol do savršenstva. Mučilo ju je

nešto što je Luke rekao, ali nije se mogla sjetiti što je to točno. Oslonila je bradu na ruku i promatrala ga kako jede.

Polagano je žvakao. Tužno. Ništa se nije čulo osim hrskanja. Nakon nekoliko minuta ipak je progovorio. - Gdje je ključ od dnevne sobe? - upitao je izbjegavajući njezin pogled.

- Luke, ne govori punim ustima - nježno je rekla. Izvadila je ključ od dnevne sobe iz džepa, otišla do vrata u hodniku i okrenula ključ.

- Evo, Ivan sad može *izaći* iz kuće - našalila se i odmah požalila što je to rekla.

- Ne može izaći - tužno je rekao Luke još uvijek sjedeći za stolom. - Ne može otvoriti vrata.

- Ne može otvoriti vrata? - ponovila je njegove riječi.

Luke je odmahnuo glavom kao da je to nešto najnormalnije na svijetu. Bilo je to nešto najapsurdnije štoje Elizabeth ikada čula. Kakav je to izmišljeni prijatelj koji ne može prolaziti kroza zidove i vrata? Ona nije otvorila vrata, otključala ih je i to je bilo sasvim dovoljno. Vratila se u kuhinju uzeti stvari za posao. Luke je pojeo pahuljice, stavio zdjelu u perilicu, oprao ruke, obrisao ih i krenuo prema vratima dnevne sobe. Pritisnuo je kvaku, otvorio vrata, odmaknuo se, široko nasmiješio u prazno, stavio prst na usta, drugom rukom pokazao na Elizabeth i tiho se zahihotao sam sebi. Elizabeth ga je užasno gledala. Prošla je hodnikom i stala na vratima pokraj Lukea. Bacila je pogled u dnevnu sobu.

Ništa.

Djevojka iz tvrtke za deratizaciju rekla je da nije uobičajeno da ima miševе u kući s obzirom na to da je lipanj pa je Elizabeth sumnjičavo premjeravala sobu pitajući se koji bi to vrag onda proizvodio te zvukove.

Lukeovo hihotanje prenulo ju je iz razmišljanja, a onda ga je ugledala kako sjedi za stolom, zadovoljno maše nogama i radi grimase gledajući u goli zrak. Za stolom je bilo postavljeno još jedno mjesto i tu se nalazila zdjela puna pahuljica s čokoladom.

- Opa, baš je stroga - šapnuo sam Lukeu za stolom pokušavajući zagrabiti žlicom pahuljice, a da ona ne opazi. Nisam inače šaptao dok su roditelji bili uz nas, ali nisam želio riskirati jer me je već dva puta čula u zadnjih nekoliko dana.

Luke je zahihotao i kimnuo.

- Je li uvijek ovakva? Ponovno je kimnuo.

- Igra li se ikada s tobom, grli li te? - upitao sam ga promatrajući Elizabeth kako čisti svaki milimetar već besprijekorno čiste radne površine u kuhinji i pomiče stvari malo udesno pa malo ulijevo.

Luke je malo razmislio i onda slegnuo ramenima. - Ne baš.

- Ali to je grozno! Zar ti to ne smeta?

- Edith kaže da ima ljudi na svijetu koji se baš ne grle i ne igraju, ali to ne znači da te ne vole. Oni se samo ne znaju izraziti - šapnuo mu je Luke.

Elizabeth ga je nervozno pogledala. -Tko je Edith?

- Moja dadilja.

- A gdje je ona?

- Na godišnjem odmoru.

- A tko će se brinuti za tebe dok je ona na godišnjem?

- Ti - nasmijao se Luke.

- Rukujmo se u to ime - rekao sam i pružio ruku. Luke ju je zgrabio. - To se radi ovako - objasnio sam mu i zatresao i glavu i cijelo tijelo kao da su me uhvatili grčevi. Luke se počeo smijati i ponovio moje pokrete. Kad je Elizabeth prestala čistiti i zabuljila se u nas, počeli smo se još jače tresti od smijeha. Njezine su nas oči promatrale u čudu.

- Postavljaš puno pitanja - šapnuo je Luke.

- Kad ti puno odgovaraš - uzvratio sam mu i obojica smo se ponovno nasmijali.

Elizabethin BMW drmusao se po neravnoj cesti koja je vodila do očeve farme. Toliko ju je razdražio pogled na prašinu koja se dizala s tla i obavijala njezin netom opran auto da je još jače prstima obuhvatila volan. Uopće joj nije bilo jasno kako je uspjela izdržati na farmi punih osamnaest godina. Tu ništa nije moglo ostati čisto. Na rubovima ceste divlje su fuksije plesale na laganom povjetarcu i njihale svoje grane u znak dobrodošlice. Obrubljivale su kilometar i pol dugu cestu poput svjetala na zrakoplovnoj pisti i znatiželjno dodirivale prozore auta kako bi doznale tko se unutra krije. Luke je spustio prozor pokraj sebe i pružio ruku kako bi mu utisnule svoje poljupce.

Molila se u sebi da im ususret ne dode kakvo vozilo jer je cesta bila dovoljno široka tek za jedno vozilo. Kako bi propustila vozilo, morala je ići unatrag nekih pola kilometra. Katkad joj se činilo da vozi najdužom cestom na svijetu. Vidjela je kamo želi doći, ali kako bi tamo stigla, stalno je morala ići unatrag.

Dva koraka naprijed i jedan natrag.

Poput onog kad je kao dijete gledala majku udaljenu od sebe kilometar i pol, ali trebala je čekati dvadeset minuta da doskakuće niz cestu i začuje poznatu škripu ulaznih vrata.

Ali, hvala Bogu, s obzirom na to da je već bilo kasno, ovog puta nisu sreli ni jedno vozilo. Elizabethine riječi očito nisu urodile plodom jer Luke nije htio otići iz kuće dok Ivan ne pojede pahuljice. Zatim je ustrajao na tome da pomaknu naprijed suvozačevo sjedalo kako bi Ivan mogao sjesti otraga.

Bacila je pogled na Lukea. Sjedio je vezan u suvozačevu sjedalu, ispružio ruku kroz prozor i pjevušio istu pjesmu koju je pjevao cijelog vikenda. Izgledao je sretno. Nadala se da ga ovo glumatanje neće još dugo držati, barem ne dok je kod djeda.

Vidjela je oca na ulaznim vratima kako ih čeka. Poznat prizor. Poznata radnja. Čekanje je bilo njegova jača strana. Nosio je iste smeđe samterice za koje bi se Elizabeth zaklela da ih je nosio kad je bila dijete. Bile su uvučene u blatnozeleno gumene čizme koje je nosio po kući. Na sredini sivog pamučnog džempera sa svijetlozelenim i plavim kockastim uzorkom nalazila se rupa kroz koju je provirivala zelena polo-majica. Na glavi mu je čvrsto počivala kapa od tvida, oslanjao se na štap od glogovače u desnoj ruci, a kratka srebrnasta brada ukrašavala mu je lice i bradu. Imao je velike sive obrve koje bi, kad bi se namrštio, gotovo potpuno zaklonile njegove sive oči. Licem je dominirao nos i velike nosnice iz kojih su virile sive dlake. Duboke bore izbrazdale su mu lice, ruke su mu bile velike kao lopate, a ramena široka poput planinskog klanca. U potpunosti je zasjenio kuću koja je stajala iza njega.

Luke je prestao pjevušiti čim je ugledao djeda i uvukao je ruku u auto. Elizabeth je zaustavila auto, ugasila motor i iskočila van. Smislila je plan. Čim se Luke izvukao iz auta, zalupila je vrata i zaključala ih prije nego što je uspio pomaknuti sjedalo naprijed i napraviti mjesta za Ivana. Lukeovo se lice ponovno naboralo dok mu je pogled lutao prema Elizabeth i stražnjem sjedalu auta.

Vrata su zaškripala.

Elizabeth je osjetila komešanje u trbuhu.

- Jutro - zagrmio je duboki glas. Nije to bio pozdrav. Bila je to izjava.

Lukeova je donja usna zadrhtala i on je pritisnuo lice i ruke o prozor pokraj stražnjeg sjedala.

Elizabeth se ponadala da ga neće opet uhvatiti napadaj bijesa.

- Zar nećeš pozdraviti djeda? - strogo ga je upitala svjesna da ni sama nije pozdravila.

- Bok, djede - rekao je Luke drhtavim glasom. I dalje mu je lice bilo pritisnuto uz staklo.

Elizabeth je razmišljala da ipak otvori vrata kako bi izbjegla scenu, ali se predomislila. Morao je prerasti ovu fazu.

- A gdje je onaj drugi? - zagrmio je Brendan.

- Koji drugi? - Uzela je Lukea za ruku i pokušala ga okrenuti od auta. Molećivo je uperio svoje plave oči prema njoj. Srce joj se slamalo. Znao je da ne smije napraviti scenu.

- Dečko koji se kuži u strano povrće.

- Ivan - tužno je rekao Luke dok su mu suze klizile niz obraze. Elizabeth se umiješala u razgovor. - Ivan danas nije mogao doći,

zar ne, Luke? Možda će doći neki drugi dan. - Brzo je rekla i još brže nastavila - Idem ja sad na posao da ne zakasnim. Luke, lijepo se zabavi danas s djedom, dobro?

Luke ju je neodlučno pogledao i kimnuo.

Elizabeth je mrzila samu sebe što se tako ponaša, ali znala je da mora suzbiti takvo smiješno ponašanje.

- Samo ti idi. - Brendan je zamahnuo prema njoj svojim štapom od glogovače kao da je otpušta i okrenuo se prema kući. Zadnje što je čula prije nego što je zalupila vrata auta, bila je škripa

ulaznih vrata farme. Morala se dva puta vraćati unatrag kako bi propustila dva traktora. U retrovizoru je u vrtu ispred kuće vidjela Lukea i svog oca koji se uzdizao iznad njega poput tornja. Nije mogla dovoljno brzo pobjeći od kuće; kao da ju je nešto vuklo natrag, nešto snažno poput plime.

Elizabeth se sjetila da je kao osamnaestogodišnjakinja čeznula za takvim pogledom. Prvi put u životu odlazila je od kuće spakiranih kofera i s namjerom da se ne vrati doma prije Božića. Išla je na sveučilište u Cork i to nakon što je oca na jedvite jade uspjela nagovoriti daje pusti. Pustio ju je, no izgubila je njegovo poštovanje. Umjesto da bude uzbuđen kao i ona, odbio ju je ispratiti na put tog važnog dana. Tog kolovoskog jutra dok je odlazila, Elizabeth je ispred kuće vidjela samo šestogodišnju Saoirse, crvenokosu curicu s neurednim repićima i širokim bezubim osmijehom kako joj, ponosna na svoju stariju sestru, divljački maše.

Umjesto olakšanja i uzbuđenja o kojem je sanjala, u trenutku kad ju je taksu napokon odvezio iz obiteljskoga gnijezda i kidao dotad neprekinutu pupčanu vrpču, preplavili su je strah i briga. Nije se bojala onoga što ju je čekalo, nego je strahovala za ono što ostavlja. Nije mogla zauvijek glumiti majku Saoirse, bila je mlada žena koja je čeznula za slobodom i vlastitim mjestom pod suncem. Njezin je otac trebao preuzeti svoju pravu očinsku ulogu koju je odbacio prije mnogo godina. Nadala se da će, kad njih dvoje ostanu sami, on napokon preuzeti svoje dužnosti i smoći snage da pokaže onoliko ljubavi koliko je mogao za ono što mu je ostalo.

Ali što ako on to ne napravi? Promatrala je sestru kroz stražnje staklo osjećajući se da je više nikad neće vidjeti. Žestoko joj je mahala dok su joj se oči punile suzama pri pogledu na malo živahno stvorenje koje je ostavljala. Mogla je vidjeti crvenu kosu kako pocupkuje gore-dolje i na kilometar i pol udaljenosti od kuće njih dvije nisu prestajale mahati jedna drugoj. Sto će sad raditi njezina

mala sestra kad prestane mahati i kad shvati da je ostala sama s čovjekom koji nije govorio, nije pomagao i nije volio? Elizabeth je zamalo rekla vozaču da zaustavi auto, ali rekla je sama sebi da mora biti jaka. Htjela je svoj život.

Mala Saoirse, jednog dana i ti ćeš napraviti isto ovo što i ja radim, govorile su njezine uplakane oči malom stvorenju od kojeg se sve više udaljavala. Obećaj mi da ćeš to napraviti. Odletjeti odavde. Očiju prepunih suza Elizabeth je gledala kako kuća postaje sve manja i manja u retrovizoru dok konačno nije nestala kad je došla do kraja kilometar i pol duge ceste. Odjednom je opustila ramena i shvatila da je cijelim putem zadržavala dah.

- Dobro, Ivane - rekla je gledajući prazno stražnje sjedalo u retrovizoru. - Izgleda da ćeš danas ići sa mnom na posao. - A onda je napravila nešto smiješno.

Zahihotala se kao dijete.

S E D A M

Kad je Elizabeth prelazila sivi kameni most koji je služio kao ulaz u Baile na gCroithe, grad je već brujao. Dva golema autobusa puna turista upravo su se pokušavala mimoći na uskoj ulici. Unutar autobusa mogla je nazrijeti lica pritisnuta uz stakla kako se silno iščuđavaju, smiju i upiru prstom, a u rukama drže fotoaparate spremne ovjekovječiti taj ljupki gradić. Vozač autobusa koji se nalazio preko puta Elizabeth vlačio je usne pokušavajući se koncentrirati, a na čelu mu se bljeskao znoj dok je davao sve od sebe da polako usmjeri svoje golemo vozilo u usku ulicu prvobitno namijenjenu konjima i kolima. Dva su se autobusa gotovo dodirivala. Pored vozača nalazio se turistički vodič koji se s mikrofonom u ruci svom snagom trsio zabaviti stotinjak putnika u rano jutro.

Elizabeth je podigla ručnu kočnicu i glasno uzdahnula. Takve su se stvari i prije događale i znala je da će cijela situacija potrajati. Sumnjala je da će se autobusi zaustaviti u gradu. Radili su to samo ako bi imali pauzu za WC. Činilo se da promet stalno prolazi kroz Baile na gCroithe, ali nikad ne staje. Nije ih krivila za njihove postupke; bilo je to divno mjesto na putu do odredišta, ali nije bilo vrijedno duljeg zadržavanja. Vozila bi usporila i posjetitelji bi detaljno pogledali grad, a onda bi vozači ubrzali i otišli.

Nije da Baile na gCroithe nije bio lijep grad – bio je lijep. Već tri godine zaredom ponosno je odnosio pobjedu na natjecanju za najbolje uređen grad, a kad bi posjetitelj preko mosta ušao u mjesto, prvo bi ugledao natpis s riječima dobrodošlice napravljenima od žarkog cvijeća. Cvijeće je bujalo u svakom kutku grada. Sandučići s cvijećem ukrašavali su izloge trgovina, košare s cvijećem visjele su na crnim stupovima uličnih svjetiljki, duž glavne ulice raslo je visoko drveće. Svaka je zgrada bila obojena drugom bojom, a glavna ulica, jedina ulica u gradu, izgledala je kao duga pastelnih i jarkih boja metvice, lososa, jorgovana, limuna i neba. Na blistavim pločnicima nije bilo ni traga smeću, a čim biste uperili pogled iznad sivih krovova od škrljevca, našli biste se oči u oči s veličanstvenim zelenim planinama.

Činilo se kao da je Baile na gCroithe ugodno smješten na grudima majke prirode.

Ugodan ili učmao grad.

Elizabethin ured nalazio se pokraj zelenog poštanskog ureda i žutog supermarketa. Njezina zgrada bila je svijetloplave boje, a nalazila se iznad trgovine gospođe Bracken u kojoj je prodavala zastore, tkanine i tapetarski materijal. Trgovina je nekad bila željezarija koju je vodio gospodin Bracken, ali nakon što je on umro prije deset godina, Gwen je odlučila imati svoju trgovinu. Činilo se da je odluke donosila na temelju onoga što bi mislio njezin pokojni suprug. Otvorila je trgovinu

jer „tako bi htio gospodin Bracken". Gwen je odbijala bilo kamo ići tijekom vikenda ili ići na izlete s društvom jer „gospodin Bracken to ne bi volio". Koliko je Elizabeth mogla vidjeti, ono što je gospodina Brackena činilo sretnim ili nesretnim, lijepo se poklapalo sa životnom filozofijom gospođe Bracken.

Autobusi su se mimoišli za centimetar. Prometna špica u Baile na gCroitheu; posljedica dvaju golemih autobusa koji pokušavaju dijeliti usku cestu. Napokon su se uspješno mimoišli, a Elizabeth je promatrala prizor. Nije ju zabavljao pogled na turističkog vodiča koji je uzbuđeno skočio sa svog sjedala ne odvajajući se od mikrofona, zadovoljan što je dosadnu stanku uspio pretvoriti u zanimljivu crticu s putovanja autobusom irskim cestama. Pljeskanje i klicanje u autobusu. Ushićeni turisti. Još nekoliko snimki kroz prozor i putnici dvaju autobusa mahnuli su jedni drugima nakon što su podijelili zajedničko uzbuđenje tog jutra.

Elizabeth je nastavila voziti i, kad su se susreli na malom mostu koji je vodio iz grada, vidjela je u retrovizoru daje oduševljenje u autobusu splasnulo. Nije više bilo ruku u zraku, blicevi su ugasli, a turisti u autobusu pripremali su se za još jednu dugotrajnu vožnju.

Grad je bio sklon ostaviti takav dojam. Kao da je to namjerno radio. Pružao je dobrodošlicu široko otvorenih ruku, pokazivao svoje draži u blistavim raznobojnim izlozima urešenima cvijećem. Kao dijete u slastičarnici koje gleda police pune slatkih i slasnih delicija od kojih mu cure sline. I dok stoji tamo širom otvorenih očiju i ubrzano diše, netko vrati poklopce natrag na staklenke i čvrsto ih zatvori. Jednom kad bi čovjek upio njegovu ljepotu, ubrzo bi primijetio da ništa drugo nema za ponuditi.

Čudno je bilo to što se mostom bilo lakše voziti u grad nego iz grada. Neobično je zavijao i otežavao odlazak iz grada. Elizabeth bi to svaki put uznemirilo.

Baš kao cesta koja je odvela Elizabeth iz obiteljskog doma; nikako nije uspijevala brzo otići. Nešto u gradu stalno ju je vuklo natrag i ona se godinama borila protiv toga. U jednom trenutku preselila se u New York i vodila uspješan život. Otišla je tamo sa svojim dečkom jer joj se pružila prilika dizajnirati noćni klub. Uživala je u New Yorku. Uživala u tome što joj nitko ne zna ime, lice ni obiteljsku priču. Mogla je kupiti kavu, tisuću različitih vrsta kave i nitko joj ne bi uputio sućutan pogled zbog nečega što se dogodilo njezinoj obitelji. Nitko nije znao da ju je majka napustila kad je bila dijete, da joj je sestra izgubila svaku kontrolu nad sobom i da otac jedva razgovara s njom. Uživala je biti zaljubljena u New Yorku. U New Yorku je mogla biti tko god je htjela. U Baile na gCroitheu nije se mogla sakriti od same sebe.

Primijetila je da cijelo vrijeme pjevuši blesavu pjesmicu - Luke ju je pokušavao uvjeriti da ju je izmislio „Ivan“. Zvao ju je „pjevušeća pjesma“, a bila je lako pamtljiva, cvrkutava i repetitivna. Prekinula je pjevušiti i parkirala auto na prazno mjesto na cesti. Pomaknula je sjedalo za vozača unatrag i posegnula za aktovkom na stražnjem sjedalu. Prvo ono najvažnije: kava. Baile na gCroithe još nije upoznao čudesni izbor kave koji je nudio *Starbucks*... Zapravo, Joe joj je tek prošli mjesec dopustio da nosi kavu u ured i stalno ponavljao da mu vrati šalicu.

Ponekad je Elizabeth razmišljala kako bi cijelom gradu dobro došla injekcija kofeina; kao da se za vrijeme zimskih dana mjesto pretvaralo u mjesečara zatvorenih očiju. Trebalo gaje dobro prodrmati. Ali za vrijeme ljetnih dana kao sad, puno ljudi prolazilo je gradom. Ušla je u ljubičasto obojeni kafić *Joe's* koji je u ovo doba bio potpuno prazan. Mještani još uvijek nisu usvojili ideju doručkovanja izvan kuće.

- Ah, evo nje - zagrmio je Joe jednoličnim glasom. - Jedva se čeka dočepati kave.

- Jutro, Joe.

Glumio je kao da gleda na sat i lupka po brojčaniku. - Malo kasnimo jutros? - upitno je podigao obrve. - Palo mi je na pamet da si možda pokupila ljetnu gripu i da ležiš u krevetu. Izgleda da su je ovaj tjedan svi pokupili. - Pokušao je sniziti glas, ali zapravo je samo spustio glavu i povisio glas. - Sigurno je nije pokupila Sandy O'Flynn nakon što je otišla neku večer iz puba s P. J. Flannaganom koji je bio bolestan prošli tjedan. Provela je cijeli vikend u krevetu. - Prezrivo je otpuhnuo. - Otpratio ju je doma, malo sutra. Još u životu nisam čuo takvu glupost. Elizabeth je polako gubila živce. Nije ju bilo briga za naklapanja o ljudima koje nije poznavala, a pogotovo stoga jer je bila svjesna da je njezina obitelj godinama bila predmet trača. - Kavu, molim te, Joe - odrješito je rekla Elizabeth ignorirajući njegovo baljezganje. - Za van. Sa šlagom, ne s mlijekom - ozbiljno je rekla iako je svaki dan pila istu kavu te počela kopati po torbi u potrazi za novčanikom nadajući se da će time Joeu dati do znanja da nema vremena za njegova blebetanja. Polako se uputio prema loncu za kavu. Elizabeth je jako živciralo to što je Joe prodavao samo jednu vrstu kave. I to instant-kavu. Nedostajali su joj raznovrsni okusi na koje se navikla u drugim gradovima; nedostala joj je bogata, slatka kava s aromom vanilije kakvu je pila u kafiću u Parizu, opojni kremasti okus kave s lješnjakom u prepunom kafiću u New Yorku, baršunasti okus božanstvene kave s makadamijom u Milanu i njezin omiljeni napitak pod nazivom čoko-koko, mješavina čokolade i kokosa koja bi je odmah prenijela s klupe u Central Parku na ležaljku na Karibima. Tu, u Baile na gCroitheu, Joe je napunio kuhalo vodom i pritisnuo prekidač. Jedno bijedno kuhalo za vodu u cijelom kafiću, a on još nije ni ugrijao vodu. Elizabeth je preokrenula očima. Joe je buljio u nju. Izgledao je kao da će upravo izgovoriti... - Kako to da ti kasniš? - to.

- Došla sam *pet minuta* kasnije nego obično, Joe - sumnjičavo je rekla Elizabeth.

- Znam, znam, ali kad si ti u pitanju, pet minuta može značiti pet sati. Medvjedi se ravnaju prema tebi kad planiraju zimski san, zar ne?

Iako nije htjela, Elizabeth se nasmiješila.

Joe se zasmijuljio i namignuo. - To je već bolje. - Kuhalo je napravilo klik kad je voda proključala, a on se okrenuo kako bi napravio kavu.

- Autobusi su me usporili - rekla je mirno Elizabeth i uzela toplu šalicu iz Joeovih ruku.

- Ah, vidio sam to. - Pokazao je glavom prema izlogu. - Jaimsie se dobro izvukao.

- Jaimsie? - namrštila se Elizabeth i dodala malo šlaga u kavu. Brzo se rastopio i napunio šalicu do vrha. Joe ju je preneraženo gledao.

-Jaimsie O'Connor. Jackov sin - objasnio je. - Jack, čija se druga kći Mary upravo prošli vikend zaručila s nekim tipom iz Dublina. Živi u Mayfairu. Petero djece. Najmlađeg su uhitili prošlog tjedna zbog toga što je bacio bocu vina na Josepha.

Elizabeth se zaustavila i blijedo ga pogledala.

- Joseph McCann - ponovio je kao da samo luđakinja može ne znati tako nešto. - Paddvjev sin.

Živi u Newtownu. Žena mu je umrla prošle godine, utopila se u močvari. Njegova kći Maggie kaže da je to bila nesreća, ali siguran sam da je obitelj sumnjala u to jer se zna da su se svađali oko toga što joj nisu dopustili da pobjegne s onom bitangom iz Cahirciveena.

Elizabeth je stavila novac na šank i nasmiješila se, nije više htjela sudjelovati u besmislenim razgovorima. - Hvala, Joe - rekla je i krenula prema vratima,

- U svakom slučaju - zaključio je - Jaimsie je taj koji je vozio autobus. Ne zaboravi mi vratiti šalicu!

- viknuo je i progundao sebi u bradu - kava za van, tko je još čuo u životu za nešto tako smiješno?

Prije nego što je izašla, Elizabeth je upitala s vrata: - Joe, bi li razmislio o nabavi aparata za kavu? Tako bi mogao raditi bijelu kavu, cappuccino i espresso, a ne samo ovu instant-kavu. - Podigla je šalicu koju je držala u ruci.

Joe je prekrižio ruke, naslonio se na šank i odgovorio glasom u kojem se vidjelo da mu dosađuje: - Elizabeth, ne sviđa ti se moja kava, nemoj je piti. Ja pijem čaj. Postoji samo jedna vrsta čaja koju volim. Zove se Čaj. Nemamo nikakvo trendovsko ime za to.

Elizabeth se nasmiješila. - Zapravo, postoji mnogo vrsta čaja. Kineski. ..

- Ah, idi više. - Odmahnuo je rukom. - Da je po tvome, svi bi mi pili čaj sa štapićima i stavljali čokoladu i šlag u kavu kao da je to desert. Ali, kad si već tako uporna, predložit ću ti nešto: kako bi bilo da si kupiš kuhalo za vodu za svoj ured i riješiš me muka?

- Onda bi ostao i bez posla - nasmiješila se Elizabeth i izašla van.

Mjesto se protegnulo i zijevnulo te pospano oteturalo iz kreveta u kupaoonicu. Uskoro će se istuširati, odjenuti i širom otvoriti oči. Kao i obično, ona je bila jedan korak ispred svih, čak i kad je kasnila kao danas.

Elizabeth je uvijek prva dolazila na posao; voljela je tišinu, spokojan ured rano ujutro. To joj je pomagalo usredotočiti se na buduće zadatke prije nego što glasni kolege počnu drndati okolo i prije nego što se promet na ulicama zahukta. Elizabeth nisu privlačili trač i brbljarije. Kao što je jela samo zato da bi ostala na životu, tako je i govorila samo kad je imala nešto za reći. Nije bila tip žene koje je viđala u restoranima i kafićima kako se smiju i tračaju što je netko negdje rekao.

Besmisleni razgovori nisu je zanimali.

Nije bila sklona raščlanjivanju ili analiziranju razgovora, pogleda ili situacija. Kod nje nije bilo mjesta dvostrukim značenjima; uvijek je govorila točno ono što je mislila. Rasprave ili užarene

diskusije nisu je privlačile. Sjedeći u tišini svog malenog ureda, pretpostavila je da upravo zato nema prijatelje. Pokušavala se uključiti u neke aktivnosti, pogotovo za vrijeme faksa kad se htjela uklopiti, ali bi joj isprazna blebetanja brzo dosadila.

Još otkad je bila dijete, nije čeznula za tim da ima prijatelje. Voljela je provoditi vrijeme sama sa sobom, uživala je u vlastitim razmišljanjima, a poslije, u tinejdžerskoj dobi, bavila se sestrom Saoirse. Sviđao joj se uredan način života u kojem je ovisila sama o sebi i racionalno korištenje vremena koje nije morala trošiti na prijatelje. Kad se vratila iz New Yorka, priredila je jedne večeri zabavu za susjede u svom novom domu. Htjela je početi iznova, imati prijatelje, baš kao i većina ljudi, ali po dobro starom običaju u kuću je uletjela Saoirse i u jednom naletu uspjela izvrjedati sve za stolom. Optužila je Raya Collinsa da ima ljubavnicu, Bernie Conway da je povećala cice, a šezdesetogodišnjeg Kevina Smitha optužila je za lascivne poglede. Rezultat Saoirseina bulažnjenja bio je rasplakani devetomjesečni Luke, zacrvenjela lica ljudi za stolom i zagorjela janjetina. Naravno da njezini susjedi nisu bili tako uskogrudni da pomisle da je Elizabeth odgovorna za ponašanje članova svoje obitelji, ali ipak je digla ruke od druženja. Nije toliko čeznula za društvom da bi pristala na stalno objašnjavanje i ispričavanje.

Tišina joj je značila više od tisuću riječi. U tišini je nalazila mir i bistrinu. Osim tijekom noći kad su je budnom držale vlastite uskomešane misli koje su zvučale poput tisuću isprepletenih glasova i sprječavale je da sklopi oči.

Zabrinjavalo ju je Lukeovo ponašanje. Taj se Ivan već predugo motao po glavi njezina nećaka. Cijelog je vikenda gledala Lukea kako priča i igra se sam sa sobom. Smijao se i hihotao kao da se ludo zabavlja. Možda je trebala nešto poduzeti. Ni Edith nije bila tu da vidi Lukeovo čudno ponašanje i riješi to kako je ona to već znala. Možda je Elizabeth trebala automatski znati što treba

napraviti. Još jednom suočila se s tajnama majčinstva, a nije mogla nikoga pitati za savjet. A nije ni sama imala od koga naučiti. No, to baš nije u potpunosti istina... naučila je što *ne* smije raditi, a i to je bila dobra lekcija. Sve do sada slijedila je instinkt, napravila je nekoliko pogrešaka, ali, sve u svemu, Luke je bio pristojno i stabilno dijete. Ili možda ona sve radi pogrešno. Što ako Luke završi kao Saoirse? U čemu je tako pogriješila sa Saoirse dok je bila dijete da je ispala takva kakva je? Elizabeth je frustrirano zastenjala i oslonila glavu na stol.

Upalila je računalo i polagano ispijala kavu dok se ono palilo. Zatim je otišla na Google, utipkala riječi „izmišljeni prijatelj” i pritisnula tipku *Traži*. Na ekranu su se pojavile stotine stranica.

Trideset minuta poslije osjećala se mnogo bolje vezano uz situaciju s Ivanom.

Bila je iznenađena kad je doznala da su izmišljeni prijatelji uobičajena pojava i da ne predstavljaju poteškoće sve dok se ne upliću u normalan život. Iako je sama činjenica da netko ima izmišljenog prijatelja predstavljala uplitanje u normalan život, to nije brinulo liječnike na internetu. Na svakoj su je internetskoj stranici savjetovali da pita Lukea što Ivan misli i što radi jer bi Elizabeth tako shvatila o čemu Luke razmišlja. Poticali su Elizabeth da nevidljivom gostu postavi mjesto za stolom i da prestane isticati da Lukeov „prijatelj” postoji samo u njegovoj mašti. S olakšanjem je pročitala da su izmišljeni prijatelji znak kreativnosti, a ne usamljenosti ili stresa.

Ali unatoč svemu što je pročitala, Elizabeth je teško prihvaćala ovu situaciju. Bila je u suprotnosti sa svime u što je vjerovala. Njezin svijet i svijet privida dva su različita svemira i bilo joj je teško glumiti. Ona nije znala gugutati djetetu, pretvarati se da se skriva iza svojih ruku, dati glas plišanom medvjediću ili se pretvarati da je živ. Nije mogla uživjeti ni u predstave na fakultetu. Ta je osobina bila utkana u nju od najranije dobi, a sad joj stručnjaci govore da se mora promijeniti. Ispila je zadnje gutljaje hladne kave i pročitala zadnji redak na ekranu.

Izmišljeni prijatelji nestaju u roku od tri mjeseca, bez obzira na to potičete li ih ili ne.

Nakon tri mjeseca sa zadovoljstvom će ispratiti Ivana i vratiti se normalnom životu. Prelistala je kalendar i zaokružila mjesec kolovoz crvenim markerom. Ako Ivan dotad ne napusti njezinu kuću, ona će mu sama otvoriti vrata i pokazati put.

O S A M

Ivan se smijao i okretao se u crnom kožnom stolcu na recepciji ispred Elizabethina ureda. Čuo ju je kako u drugoj sobi razgovara telefonom i dogovara sastanak govoreći dosadnim glasom odrasle osobe. No čim je spustila slušalicu, čuo ju je kako ponovno pjevuši njegovu pjesmu. Nasmijao se sam sebi. Melodija je definitivno bila zarazna; jednom kad bi je čuo, teško bi je mogao izbaciti iz glave.

Vrtio se na stolcu sve brže i brže, radio piruete na kotačima dok mu se u trbuhu nije smučilo, a glava počela pucati. Odlučio je da mu je okretanje na stolcu omiljena stvar. Ivan je znao da bi se Luke volio igrati stolcem koji se okretao i, kad se sjetio njegova tužnog lica pritisnutog uz prozorsko staklo tog jutra, odlutao je u mislima, a stolac je usporio kretanje. Ivan je žarko želio posjetiti farmu, a činilo se da bi Lukeovu djedu dobro došlo malo zabave. Bio je sličan Elizabeth u tom pogledu. Dvoje dosadnih starih *adasoda*.

U svakom slučaju, bar je sad imao priliku pratiti Elizabeth što će mu olakšati pisanje izvješća o njoj. Za nekoliko dana imao je sastanak i trebao je održati prezentaciju ostatku ekipe o osobi s kojom trenutačno radi. To je uobičajena praksa. Trebao je još nekoliko dana s njom kako bi dokazao da ga ne može vidjeti, a onda se može ponovno usredotočiti na Lukea. Iako je bio vrlo iskusan, možda mu je nešto promaknulo.

Kad mu se počelo vrtjeti u glavi, spustio je glavu na pod kako bi se zaustavio. Odlučio je skočiti sa stolca koji se okretao i pretvarati se kao da skače iz jurećeg auta. Dramatično se otkotrljao na pod kako su to već radili u filmovima i sklupčao se u loptu te ugledao tinejdžerku kako stoji ispred njega razjapljenih usta zureći u stolac koji se luđački okretao oko sebe.

Ivan je vidio kako gleda je li još netko u uredu. Namrštila se, s velikim oprezom prišla velikom stolu i polako spustila svoju torbu na stol kao da ne želi uznemiriti stolac. Pogledala je gleda lije tko i onda se polako na prstima približila stolcu kako bi ga promotrila. Ispružila je ruke kao da pokušava pripitomiti divljeg konja. Ivan se zasmijuljio.

Shvativši daje sve u redu, Becca je začuđeno odmahнула glavom. Možda je Elizabeth sjedila na stolcu prije nego što je ona došla. Nasmiješila se na samu pomisao kako se Elizabeth, čvrsto zategnute kose, u elegantnom crnom odijelu, okreće na stolcu poput djeteta i klatara stopalima u ugodnim cipelama po zraku. Ne, tu nešto nije bilo u redu. U Elizabethinu svijetu stolci su služili tome da se na njima sjedi. A Becca je upravo to i napravila i odmah se primila posla.

- Dobro jutro svima - začuo se malo poslije visoki pjevni glas. U prostoriju je uplesala Poppy, ljubičaste kose, u trapez-hlačama od trapera s izvezenim cvjetićima, *platformicama* i majicom napravljenom u tehnici batika. Kao i obično, svaki centimetar njezina tijela bio je poprskan bojom.

- Jesu li svi proveli ugodan vikend? - Uvijek je govorila pjevnim glasom i plesala po sobi zabacujući rukama graciozno poput slona.

Becca je kimnula.

- Super. - Poppy je stala ispred Bece držeći ruke na bokovima. - Sto si radila, Becca? Učlanila se u debatni klub? Bila si na spoju i cijelo vrijeme brbljala s nekim dečkom? Ha?

Becca je okrenula stranicu knjige koju je čitala i ignorirala je.

- Vau, zvuči baš *kul*. Znaš, super mi je kako se zezamo tu u uredu.

Becca je okrenula stranicu.

- Oh, doista? Ne moram više znati, ovo je sasvim dovoljno. A što...? - Brzo se odmaknula od Beccina stola i zašutjela.

Becca nije dizala pogled s knjige koju je čitala. - Radi to cijelo jutro - rekla je tihim glasom. Sad je Poppy ostala bez riječi.

U uredu se nekoliko minuta nije čulo ništa jer je Becca čitala knjigu, a Poppy zurila u prizor ispred sebe. Elizabeth je u svom uredu postala svjesna da njih dvije neuobičajeno dugo šute pa je promolila glavu kroz vrata.

- Sve u redu, cure? - upitala je. Neobična škripa bila je jedini odgovor.

- Poppy?

Dok je odgovarala, Poppy nije pomaknula glavu. - Stolac.

Elizabeth je izašla iz ureda. Pogledala je u istom pravcu kao i ona. Bojom poprskani stolac za Poppyinim stolom, zbog čega je Elizabeth mjesecima nagovarala Poppy da ga baci, okretao se sam od sebe i pritom glasno škripao. Poppy se nervozno zahihotala. Obje su se još više približile kako bi izbliza promotrile stolac. Becca je još uvijek mirno čitala knjigu kao da je to nešto najnormalnije na svijetu.

- Becca - rekla je Elizabeth i gotovo se nasmijala - jesi li vidjela ovo?

Becca i dalje nije dizala glavu od knjige. - Radi to već sat vremena

- mirno je rekla. - Stane pa krene.

Elizabeth se namrštila. - To je neka tvoja nova umjetnička kreacija, Poppy?

- Da barem jest - odgovorila je još uvijek preneražena Poppy. Promatrali su stolac kako se okreće ne prozborivši ni riječi. Škrip, škrip, škrip.

- Možda bih trebala nazvati Harryja. Vjerojatno nešto ne valja s vijcima - racionalno je rekla Elizabeth.

Poppy je sumnjičavo podigla obrve. - Da, sigurna sam da se okreće zbog *vijaka* - primijetila je sarkastično, zureći s čuđenjem u raznobojni stolac koji se i dalje vrti.

Elizabeth je pokupila nevidljivu *mucicu* sa sakoa i pročistila grlo.

- Znaš, Poppy, trebala bi dati stolac na tapeciranje; nije baš lijep prizor za klijente. Sigurna sam da će ti Gwen to brzo napraviti.

Poppy je razrogačila oči. - Ali i treba biti takav. On predstavlja izraz moje osobnosti, produžetak mene same. To je jedini predmet kojim se mogu izraziti u ovoj sobi. - Pogledala je okolo sa zgražanjem.

- U ovoj jebenoj *bež* boji. - Izgovorila je tu riječ kao da je izgovorila ime neke bolesti. - A *gospoda Bracken* više vremena provodi tračajući sa svojim *frendicama* koje nemaju drugog posla osim što je svaki dan posjećuju nego što zapravo radi.

- Znaš da to nije istina i zapamti da ne dijele svi tvoj ukus. Osim toga, tvrtka za dizajn interijera treba razmišljati o manje... alternativnim dizajnima, a više o tome što ljudi mogu primijeniti u svojim domovima. - Još malo je promatrala stolac. - Izgleda kao toalet za pticu koju muči loša probava.

Poppy ju je ponosno pogledala. - Drago mi je da je *netko* shvatio bit moje ideje.

- U svakom slučaju, već sam ti dopustila da staviš taj paravan

- Elizabeth je glavom pokazala na pregradu koju je Poppy ukrasila svakom bojom i materijalom poznatu čovjeku i koji je služio kao pregradni zid između nje i Becce.

- Da, a ljudi *obožavaju* taj paravan - rekla je Poppy. - Dobila sam već tri zahtjeva od klijenata.

- Zahtjeva za što? Za njegovo uklanjanje? - nasmijala se Elizabeth.

Obje su zamišljeno proučavale pregradu, prekriženih ruku, glava nagnutih na jednu stranu kao da proučavaju umjetničko djelo u muzeju dok se stolac ispred njih nije prestajao okretati.

Stolac je odjednom poskočio, a paravan pokraj Poppyina stola srušio se na pod. Tri žene naglo su skočile i udaljile se korak unatrag. Stolac je počeo usporavati te se zaustavio.

Poppy je stavila ruku na usta. - To je znak. - Glas joj je bio prigušen.

Na drugoj strani sobe uobičajeno tiha Becca počela se smijati iz svega glasa.

Elizabeth i Poppy zapanjeno su pogledale jedna drugu.

- Hmm - bilo je to sve što je Elizabeth uspjela reći prije nego što se polagano okrenula i vratila u ured.

Ležeći na podu ureda, gdje je završio kada je skočio sa stolca na nešto čemu nije mogao odrediti namjenu, Ivan je držao glavu među rukama dok se soba nije prestala okretati. Boljela ga je glava, a došao je i do zaključka da mu okretanje na stolcu možda više i nije omiljena stvar. Omamljeno je promatrao Elizabeth kako ulazi u ured i iza sebe nogom zatvara vrata. Skočio je s poda i jurnuo prema vratima uspjevši se u zadnji tren provući kroz vrata prije nego što su se zatvorila. Danas mu neće zaključati vrata pred nosom.

Sjeo je u stolac (koji se nije okretao) ispred Elizabethina stola i promatrao sobu. Osjećao se kao daje u ravnateljevu uredu gdje čeka da mu se nešto kaže. Atmosfera je bila baš takva, mirna i napeta, a i sve je mirisalo na ravnateljev ured, sve osim Elizabethina parfema čiji je miris obožavao. Ivan je

bio u nekoliko takvih ureda s bivšim najboljim prijateljima i dobro je znao kakva atmosfera tamo vlada. Na edukaciji su ih obično učili da ne idu u školu sa svojim najboljim prijateljima. Nije bilo potrebe da budu tamo, a pravilo je uvedeno zato što su djeca upadala u nevolju te su morali zvati roditelje. Stoga su se vrzmali oko škole i čekali u dvorištu da počne odmor. Ako se djeca i nisu htjela igrati s njima u dvorištu, znala su da su tu, a to im je davalo više samopouzdanja u igri s ostalom djecom. To je bio rezultat višegodišnjeg istraživanja, ali Ivan nije baš držao mnogo do činjenica i statistike. Ako ga je njegov najbolji prijatelj trebao u školi, on je bio tamo i nije se bojao nekakvih tamo pravila.

Elizabeth je u svom strogom crnom odijelu sjela u veliki crni kožni stolac iza velikog staklenog stola. Kako mu se činilo, jedino je to i nosila. Crno, smeđe i sivo. Vrlo ograničen izbor odjeće i jako dosadan, dosadan, dosadan. Stol je bio besprijekoran, a sjajio se kao da je upravo ulašten. Na stolu se nalazilo samo računalo, tipkovnica, debeli crni rokovnik i posao kojim je Elizabeth bila zatrpana, a koji je Ivanu nalikovao na bezvezne dijelove materijala izrezane na kvadratiće. Sve ostalo bilo je pospremljeno u crne ormariće. U sobi nije bilo nikakvih drugih predmeta osim uokvirenih fotografija soba koje je Elizabeth dizajnirala. Kao ni u kući, ni ovdje nije bilo nikakvih osobnih obilježja. Sve je bilo ili crno, ili bijelo, ili stakleno. Osjećao se kao da je u svemirskom brodu. U uredu ravnatelja svemirskog broda.

Ivan je zijevnuo. Definitivno je bila *adasod*. Ni traga fotografijama obitelji ili prijatelja, plišanim igračkama na računalu, a nije bilo ni crteža koji je Luke nacrtao za nju tijekom vikenda. Rekla mu je da će ga staviti u svoj ured. Jedino što je pobuđivalo pozornost bila je kolekcija Joeovih šalica za kavu na prozorskoj dasci. Bio je siguran da se to Joeu ne bi svidjelo.

Nagnuo se naprijed u stolcu, naslonio laktima na stol i stavio lice pored njezina. Na njezinu se licu iščitavala potpuna koncentracija, na čelu nije bilo ni jedne bore, a iščeznulo je i karakteristično mrštenje. Njezine blistave usne, koje su Ivanu mirisale na jagode, lagano su se stezale i opuštale. Tiho je pjevušila.

U tom trenutku još jednom je promijenio mišljenje o njoj. Više nije bila ravnateljica kakvom ju je smatrao dok je bila okružena drugim ljudima; sad je bila mirna, smirena i spokojna, posve drugačija nego što je obično bila dok je razmišljala nasamo. Pretpostavio je da je to zato što trenutačno nije bila zaokupljena brigama. Nakon što ju je neko vrijeme promatrao, Ivanov pogled odlutao je na papir na kojem je radila. Među prstima držala je smeđu bojicu i sjenčala crtež spavaće sobe.

Ivanove su se oči zažarile. Obožavao je bojenje. Ustao je i stao iza nje kako bi dobro vidio što radi i prelazi li izvan linija dok sjenča. Bila je ljevakinja. Nagnuo se preko njezina ramena i stavio ruku na stol kako bi se dobro oslonio. Bio je toliko blizu da je osjetio da joj je kosa mirisala na kokos. Duboko je udahnuo i osjetio kako mu njezina kosa draška nosnice.

Elizabeth je na trenutak prestala sjenčati, sklopila oči, zabacila glavu unatrag, opustila ramena, duboko udahnula i nježno se osmjehnula sama sebi. Ivan je učinio isto što i ona te osjetio njezinu kožu na svom obrazu. Protrnuo je. Na trenutak je osjetio nešto neobično, nešto lijepo i neobično. Osjećao se kao da ga netko zagrlilo, a Ivan je obožavao grliti se. Osjećao se smušeno i dezorijentirano, ali ne onako kao kad se vrtio u stolcu. Ovo je bilo mnogo bolje. Proživljavao je to nekoliko minuta, a onda su oboje u isto vrijeme otvorili oči i pogledali njezin crtež spavaće sobe. Pomaknula je ruku prema smeđoj bojici oklijevajući uzeti je.

Ivan je zastenjao: - Elizabeth, ne opet smeđu. Daj, uzmi neku živu boju, primjerice, svijetlozelenu - šapnuo joj je u uho svjestan da ga ne može čuti.

Njezini su prsti lebdjeli nad bojicom kao da ju neka magnetska sila sprječavala da je dodirne. Polako se odmaknula od smeđe bojice i odabrala svijetlozelenu. Na usnama joj se pojavio osmijeh i izgledalo je da ju je izbor boje zabavljao, a zatim je oprezno uzela bojicu među prste kao da je nikad prije nije dirala. Okretala ju je kao da među prstima ima strano tijelo. Polagano je počela sjenčati jastučice razbacane po krevetu i rese na uzlovima koji su držali zastore, a potom je prešla na veće predmete poput prekrivača na dnu kreveta i ležaljke u kutu sobe.

- Puno bolje - prošaputao je Ivan dok ga je ispunjavao ponos. Elizabeth se nasmiješila, ponovno zaklopila oči i počela duboko disati.

Odjednom je začulo kucanje na vratima. - Mogu li ući? - upitala je Poppy pjevnim glasom.

Elizabeth je naglo otvorila oči i ispustila inkriminirajuću bojicu iz ruke kao da drži neko opasno oruđe. - Da - rekla je sjedeći na stolcu i ramenom okrznuvši Ivanova prsa. Elizabeth je pogledala iza sebe, rukom dodirnula rame i okrenula lice natrag prema Poppy koja je uletjela u sobu očiju grozničavih od uzbuđenja.

- O. K., Becca mi je upravo rekla da ćeš se još jednom sastati s ljudima iz ljubavnog gnijezda. - Izgovarala je riječi kao da pjeva pjesmu.

Ivan je sjeo na prozorsku dasku iza Elizabethina stola i ispružio noge. Oboje su istodobno prekrížili ruke na prsima. Ivan se nasmiješio.

- Poppy, molim te, ne govori da je to „ljubavno gnijezdo“ - Elizabeth je umorno protrljala oči. Ivan je bio razočaran. Ponovno je slušao glas *adasoda*.

- O. K., sastat ćeš se s ljudima iz „hotela“ - Poppy je naglasila tu riječ. - Imam neke ideje, razmišljala sam o vodenim krevetima u obliku srca, o kadama, čašama za šampanjac na noćnim ormarićima. - Stišala je glas i počela uzbuđeno šaputati. - Nešto u stilu kao romantika susreće *art deco*. Caspar David Friedrich² susreće Jeana Dunnada³. Eksplozija raznih nijansi intenzivnih crvenih boja zbog kojih se gost osjeća kao da se nalazi u baršunastoj utrobi. Svijeće *posvuda*. Francuski budoar susreće...
- Las Vegas - dovršila je Elizabeth suhoparnim glasom njezinu misao. Poppy se trgnula iz transa i pokazala svoje duboko razočarenje.
- Poppy - uzdahnula je Elizabeth - već smo razgovarale o tome. Mislim da bi se ovog puta trebala držati zadanog profila.
- Ah - ustuknula je kao da je pogođena u prsa - ali profil je tako *dosadan*.
- Tako je! - Ivan je ustao i zapljeskao. - *Adasod* - glasno je rekao Elizabeth u uho. Elizabeth se lecnula i počela uho. - Zao mi je što tako misliš, Poppy, ali nažalost, ono što ti smatraš dosadnim način je na koji drugi ljudi ukrašavaju svoje domove. Ugodna i umirujuća okolina. Nakon napornog dana na poslu ljudi ne žele doći u dom koji ih uznemiruje jakim bojama i dramatičnim dizajnom. Dovoljno im je stresa na poslu, ljudi žele jednostavan, opuštajući i spokojan dom. - Bio je to njezin govor koji je koristila za sve svoje klijente. - A ovo je *hotel*, Poppy. Moramo se usredotočiti na različite ljude, a ne samo na one, na *vrlo malo* onih, koji bi voljeli odsjesti u baršunastoj utrobi - dodala je mrtva hladna.
- Pa, ne znam mnogo ljudi koji *nisu* bar jednom odsjeli u baršunastoj utrobi, a ti? Mislim da ta ideja nikoga ne isključuje, barem ne na *ovom* planetu. - Poppy se nije dala smesti. - To bi u ljudima moglo potaknuti ugodna sjećanja.

Elizabeth je bila zgrožena.

- Elizabeth. - Poppy je jedva protisnula njezino ime kroz usne i dramatično se skljkala u stolac nasuprot njoj. - Mora postojati nešto na čemu ćeš mi dopustiti da ostavim svoj pečat. Osjećam se tako sputanom ovdje, kao da se moji kreativni nagoni ne smiju razvijati i.. Oh, ovo je zbilja lijepo - rekla je živahnim glasom dok se naginjala pogledati stranicu koja je bila ispred Elizabeth. - Tamnosmeđa i svijetlozelena fantastičan su spoj. Kako to da si se *ti* odlučila na tako nešto? Ivan je ponovno došao do Elizabeth, čučnuo pored nje i pomno promatrao njezino lice. Elizabeth je buljila u crtež pred sobom kao da ga prvi put vidi. Namrštila se, a zatim opustila. - Ne znam, zapravo. Jednostavno - nakratko je zatvorila oči, duboko udahнула i prisjetila se tog osjećaja - nešto mi je... odjednom dolepršalo u glavu.

Poppy se nasmiješila i uzbuđeno kimnula glavom. - Vidiš, sad znaš kako je meni. Ja ne mogu suspregnuti svoju kreativnost. *Točno* znam što želiš reći. To je nešto totalno instinktivno - oči su joj za-bljesnule, a glas pretvorio u šapat - kao *ljubav*.

- Tako je! - ponovio je Ivan i promatrao Elizabeth iz takve blizine da je nosom gotovo dodirivao njezin obraz, a lagani šapat nježno je oko uha raspršio Elizabethinu raspuštenu kosu.

D E V E T

- Poppy, jesi li me zvala? - upitala je nešto poslije Elizabeth ispod hrpe uzoraka tepiha na njezinu stolu.

- Ne, *ponovno* ti kažem da te nisam zvala - dosadno je odgovorila. - I molim te da me više ne uznemiruješ jer se upravo spremam naručiti dvije tisuće kanta boje magnolije za naše buduće projekte. Treba biti organiziran i planirati za sljedećih dvadeset godina - promrsila je, a zatim

promrmljala dovoljno glasno daje Elizabeth čuje - jer nije baš da ćemo promijeniti svoje ideje u skoroj budućnosti.

- Oh, O. K. - nasmiješila se Elizabeth i popustila. - Možeš naručiti još neku boju.

Poppy je od uzbuđenja skoro pala sa stolca.

- Naruči i nekoliko stotina kanta bež boje, neka se nađe. „Boja ječma“, to je naziv nijanse.

- Ha, ha - suho je rekla Poppy.

Ivan je izvio obrve i pogledao Elizabeth. - Elizabeth, Elizabeth

- pjevao je - zar si se ti to našalila? Mislím da jesi. - Zurio je izravno u nju oslonivši se laktima na stol. Uzdahnuo je i otpuhnuo pramenove njezine raspuštene kose.

Elizabeth se ukočila, sumnjičavo pogledala očima lijevo i desno, a zatim nastavila raditi.

- Oh, vidite kako se ponaša prema meni? - teatralno je zavapio Ivan, stavio ruku na čelo i tobože se onesvijestio na crnu kožnu ležaljku u kutu sobe. - Ponaša se prema meni kao da sam zrak - rekao je. Podigao je noge i zabuljio se u strop. - Ne, nije ovo ravnateljjev ured, ovo je psihijatrijska ordinacija. - Zabuljio se u pukotine na stropu i nabacio američki naglasak. - Doktore, sve je počelo kad me Elizabeth počela ignorirati - rekao je naglas. - Osjećao sam se tako *nevoljen*, tako *usamljen*, *tako jako usamljen*. Kao da ne postojim. Kao da sam *nula* - afektirao je. - Moj je život ludnica. - Pretvarao se da plače.

- Za sve je kriva Elizabeth. - Zastao je i neko je vrijeme promatrao, a onda rekao svojim uobičajenim glasom. - Ali ona je sama kriva što me ne vidi, jednostavno se previše boji vjerovati. Zar ne, Elizabeth?

- Što? - još jednom je povikala Elizabeth.

- Kako misliš „što“? - povikala je uzrujana Poppy. - Nisam ništa rekla!

- Zvala si me.

- Ne, nisam. Ponovno ti se pričinjavaju glasovi! I molim te da prestaneš pjevušiti tu prokletu pjesmu! - vrištala je Poppy.

- Koju pjesmu? - namrštila se Elizabeth.

- Kako god se zvalo *to* što pjevušiš cijelo jutro. *Izluđuje* me!

- Najdublje zahvaljujem! - izjavio je Ivan kad je ustao i teatralno se poklonio, a nakon toga ponovno skljojao na ležaljku. - Ja sam *izmislio* tu pjesmu. Andrew Lloyd Webberu, požderi se od zavisti.

Elizabeth je nastavila raditi. Ponovno je počela pjevušiti i odmah se zaustavila.

- Znaš, Poppy - povikao je Ivan prema drugoj sobi - mislim da me Elizabeth može čuti. - Prekrižio je ruke na prsima i okretao palcima. - Mislim da me jako dobro može čuti. Zar ne, Elizabeth?

- Bože sveti. - Elizabeth je ispustila uzorke na stol. - Becca, jesi li me ti pozvala?

- Ne. - Beccin je glas bio jedva čujan.

Elizabeth je pocrvenjela i zbunila se jer joj je bilo neugodno što je ispala budala pred vlastitim djelatnicama. Pokušavajući pokazati da ponovno drži sve pod kontrolom, ozbiljno je rekla: - Becca, možeš li mi, molim te, donijeti kavu od Joea?

- Oh - pjevao je Ivan uživajući u cijeloj situaciji - ne zaboravi joj reći da mu vrati jednu od tvojih šalica. Joe će biti oduševljen.

- Oh - pucnula je Elizabeth prstima kao da se upravo nečega sjetila - bilo bi dobro da mu vratiš jednu šalicu. - Pružila je Becci jednu šalicu za kavu. - Joe će biti - zbunjeno je zastala - oduševljen.

- Oh, dobro ona mene čuje - smijao se Ivan. - Ali ne želi si to priznati. Njezin svekontrolirajući mozak to joj jednostavno ne dopušta. Njoj je sve ili crno ili bijelo - a zatim je dodao - ili bež. Ali ja

ću tu malo prodrmati atmosferu i dobro ćemo se *zabaviti*. Znaš li ti što je to, Elizabeth? Zabava? - razne vragolije vrzmale su mu se po glavi.

Zamahnuo je nogama i skočio s ležaljke. Sjeo je na rub Elizabethina stola i bacio pogled na isprintane papire s podacima o izmišljenim prijateljima koje je našla na internetu. Zapucketao je jezikom i odmahnuo glavom. - Ne vjeruješ valjda u te besmislice, Lizzie? Mogu li te zvati Lizzie? Elizabeth se skamenila.

- Oh - blago je rekao Ivan - ne voliš da te zovu Lizzie? Elizabeth je bila šokirana.

Legao je na stol na sve one uzorke tepiha i oslonio glavu na ruku. - E pa, imam jednu vijest za tebe - glas mu se pretvorio u šapat. - Ja sam stvaran. I ne idem nikamo dok ne otvoriš oči i ugledaš me. Elizabeth je prestala prtljati paletama boja i polako podigla oči. Gledala je po uredu, a zatim nastavila zuriti ravno preda se. Iz nekog je razloga osjetila mir u sebi; već se dugo nije osjetila tako mirnom. Zadubila se u razmišljanje, zurila u prazno ne mogavši ni trepnuti ni skrenuti pogled, osjećala se okruženom toplinom i sigurnošću.

Vrata njezina ureda naglo su se otvorila i to tako silovito daje kvaka udarila u zid. I Elizabeth i Ivan poskočili su od straha.

- Opa, oprostite mi što vas prekidam, golupčići - počela je brbljati Saoirse s vrata.

Ivan je skočio sa stola.

Elizabeth se toliko smela daje odmah počela pospremati svoj stol, to je bio njezin uobičajeni panični refleks kad god bi njezina mlađa sestra nenajavljeno banula. Izravnala je sako i dlanovima zagladila kosu.

- Hej, ne moraš pospremati zbog mene. - Saoirse je mahnula rukom prema njoj i silovito rastezala gumu za žvakanje. - Stalno se brineš oko nečega. Daj se *skuliraj*. - Očima je sumnjičavo ispitivala prostor pored Elizabeth. - Nećeš me upoznati?

- Elizabeth je pogledala sestru ravno u oči. Saoirseino neurotično ponašanje i ispadi bijesa izbacivali su je iz ravnoteže. Pijana ili ne, Saoirse je uvijek bila ista - komplicirana. Elizabeth je zapravo teško znala odrediti kad je pijana, a kad ne. Saoirse nikad nije pronašla onu pravu sebe; nije imala vlastitu osobnost niti je znala tko je, što želi, što voli ili gdje sve želi biti u životu. Ona to još uvijek nije znala. U njoj su se krile razne osobe koje se nisu do kraja razvile. Elizabeth se pitala kakva bi osoba njezina sestra mogla postati ako ikad prestane piti. Bojala se da će to biti samo jedan problem manje na vrlo dugačkom popisu.

Vrlo je rijetko Elizabeth mogla nasamo porazgovarati sa Saoirse, bilo je to kao kad je kao dijete pokušavala uloviti leptire u staklenku. Bili su nevjerojatno lijepi i oživjeli bi cijelu sobu, ali nikad se nisu dovoljno dugo zadržali na jednom mjestu da bi ih mogla uloviti. Elizabeth je stalno lovila, a kad bi uspjela uloviti svoju sestru, Saoirse bi cijelo vrijeme panično lepršala krilima i pokušavala pobjeći.

Kad je bila sa Saoirse, iznimno se trudila pokazati joj razumijevanje, suosjećanje i empatiju kakvu zaslužuje. Naučila je sve o tome kad je potražila pomoć stručnjaka. Na raznim je mjestima tražila savjet kako bi mogla pomoći sestri. Htjela je znati te magične riječi koje bi joj mogla reći prilikom njezinih rijetkih posjeta. Stoga, čak i kad je Saoirse loše postupala s njom, Elizabeth joj je i dalje pružala potporu i bila ljubazna prema njoj jer se bojala da će je zauvijek izgubiti i nije znala koliko će Saoirse još više izmaknuti kontroli. Osim toga, osjećala se dužnom brinuti se za nju. Ali

uglavnom je to radila zato jer više nije htjela gledati kako svi prekrasni leptiri odlepršaju iz njezina života.

- S kim da te upoznam? - odgovorila je blago Elizabeth.

- Prestani se ponašati tako superiorno prema meni. Ako me ne želiš upoznati, to je u redu. - Okrenula se prema praznom stolcu. - Srami me se, znaš. Misli da sam okaljala njezino „dobro ime“. Znaš kako susjedi vole olajavati okolo - gorko se nasmijala. - Ili se možda boji da ću te otjerati. Tako je bilo i s onim drugim. On...

- O. K., O. K., Saoirse - prekinula je Elizabeth njezino glumatanje. - Drago mi je što si došla zato što želim razgovarati s tobom.

Saoirseino koljeno poskočilo je gore-dolje. Zvakala je gumu za žvakanje svom snagom.

- Colm je u petak dovezao auto natrag i rekao mi da su te uhitili. Stvar je ozbiljna, Saoirse. Moraš biti vrlo oprezna do rasprave na sudu. Rasprava je za nekoliko tjedana i ako napraviš... nešto, to će utjecati na tvoju kaznu.

Saoirse je okrenula očima. - Elizabeth, daj se *opusti!* Što mi mogu napraviti? Baciti me na nekoliko godina u zatvor zbog toga što sam dvije minute vozila auto svoje sestre? Ne mogu mi uzeti vozačku dozvolu jer je i nemam, a ako me spriječe da je dobijem, baš me briga, i ne treba mi. Sve što mogu jest dati mi nekoliko tjedana glupog društveno korisnog rada. Vjerojatno ću pomagati staricama da prijeđu cestu ili nešto slično. Sve će biti u redu. - Napuhala je balon koji se raspuknuo na njezinim ispucanim usnama.

Elizabeth je u čudu razrogačila oči. - Saoirse, nisi *posudila* moj auto. Uzela si ga bez dozvole, a nemaš ni vozačku dozvolu. Daj - glas joj je pucao - nisi glupa, znaš da to nije u redu.

Elizabeth je zastala i pokušala se sabrati. Bila je uvjerenjena da će je ovog puta uspjeti nagovoriti. Ipak, svaki se put događala ista stvar, Saoirse i dalje nije htjela priznati da ima problem.

- Gledaj - Saoirse se naljutila - imam dvadeset dvije godine i ponašam se kao i svi ljudi mojih godina... izlazim van i zabavljam se. - Saoirse je postala vrlo neugodna. - Samo zato što ti nisi imala život u mojoj dobi, ne znači da ne smijem ni ja. - Žustro je lepršala krilima kao da je zatočena u staklenki i nema dovoljno zraka.

Zato jer sam imala pune ruke posla odgajajući tebe, bijesno je pomislila Elizabeth. A očito je da sam to grozno napravila.

- Hoćeš li ti ovdje cijelo vrijeme sjediti i slušati naš razgovor ili što? - Saoirse je bezobrazno rekla ležaljci.

Elizabeth se namrštila i pročistila grlo. - A što ćemo s onim što je rekao Paddy? Nije važno što *ti* misliš da nisi napravila ništa loše. Policija misli suprotno.

Saoirse je žvakala gumu za žvakanje i uperila prema Elizabeth svoje hladne plave oči. - Paddy nije sposoban organizirati ni pijanku u pivnici. Ne može on mene *ni za što* optužiti. Osim ako je protuzakonito zabavljati se. - Ponovno je zalepršala krilima.

- Molim te, Saoirse - nježno je rekla Elizabeth - molim te, poslušaj me. Ovaj put zbilja misle ozbiljno. Daj... daj lakše malo s - zastala je - s alkoholom, O. K.?

- Oh, šuti više - Saoirse je izobličila lice. - Šuti, šuti, šuti, ne želim te više slušati! - Ustala je. - Ja nemam problema s alkoholom. Ti si ta koja ima problem, misliš da si jebeno savršena! - otvorila je vrata i tako jako zauralala da su je svi čuli. - Oh, a ti - glavom je pokazala na ležaljku - mislim da se nećeš tu dugo zadržati. Svi oni odu nakon nekog vremena, zar ne, *Lizzie* - Doslovno je ispljunula to ime.

Elizabeth su se od bijesa oči napunile suzama.

Saoirse je snažno zalupila vratima za sobom. Silom je otvorila staklenku i još jednom odletjela.

Tresak vrata prodrmao je Elizabeth. U uredu je vladala takva tišina da se čak i muha koja je zujala okolo zaustavila na svjetiljci. Trenutak poslije na vratima se začulo slabašno kucanje.

- Što je? - planula je.

- Eh, Becca je - začuo se tihi odgovor - mogu donijeti kavu? Elizabeth je zagladila kosu i obrisala oči. - Uđi.

Dok je Becca odlazila iz sobe, Elizabeth je primijetila Saoirse kako ponovno prolazi pokraj recepcije.

- Hej, zaboravila sam te pitati da mi posudiš nešto novaca. - Sad joj je glas bio blaži. Uvijek je bila takva kad je nešto trebala.

Elizabeth se rastužila. - Koliko? Saoirse je slegnula ramenima. - Pedeset.

Elizabeth je kopala po torbi. - Još uvijek si u pansionu? Saoirse je kimnula.

Izvadila je pedeset eura i nije joj odmah dala novac. - Za što ti treba?

- Za drogu, Elizabeth, za brdo droge - domišljato je rekla Saoirse. Elizabeth je klonula: - Samo sam htjela reći...

- Za namirnice... znaš, kruh, mlijeko, toaletni papir. Takve stvari. - Istrgnula je šuštavu novčanicu iz Elizabethine ruke. - Ne brišemo svi mi guzice svilom, znaš. - Uzela je materijal sa stola i bacila ga na nju.

Zalupila je vrata s treskom, a Elizabeth je ostala na sredini ureda i promatrala kako komad crne svile lagano pada na bijeli tepih. Dobro je znala što to znači padati.

D E S E T

Nekoliko sati poslije Elizabeth je ugasila računalo, po stoti put pospremila stol i izašla iz ureda jer je završila sav posao za taj dan. Becca i Poppy stajale su i zurile u prazno. Elizabeth se okrenula da vidi što je pobudilo njihovu pozornost.

- Ponovno je počelo - nervozno je rekla Poppy svojim pjevnim glasom.

Sve su promatrale kako se stolac okreće sam od sebe.

- Možda je to gospodin Bracken? - tiho je upitala Poppy. Poppy je oponašala glas gospođe Bracken. - Okretanje na stolcu nije ono što bi gospodin Bracken želio.

- Ne brinite se, cure - rekla je Elizabeth suzdržavajući se da ne prasne u smijeh. - Nazvat ću sutra Harryja da to popravi. Možete sad ići kući.

Nakon što su se pozdravile, Elizabeth je nastavila zuriti u stolac koji se okretao u tišini. Polako mu se primicala, centimetar po centimetar. Kad mu se posve približila, prestao se okretati.

- Kukavice - promrmljala je.

Pogledala je oko sebe kako bi se uvjerila daje sama i polagano primila ručke na stolcu te sjela na njega. Ništa. Poskočila je gore-dolje nekoliko puta, pogledala sa strane i ispod sjedala, a i dalje se ništa nije događalo. Baš kad je htjela ustati i otići, stolac se počeo okretati. Isprva polako, a zatim sve brže i brže. Osjećala se nervoznom i razmišljala je o tome da skoči, ali kako se stolac sve brže i brže okretao, počela se hihotati. Sto se ona glasnije smijala, to se stolac brže okretao. Sve ju je boljelo. Nije se mogla sjetiti kad se prošli put osjetila tako mladom, kad je imala podignute noge, ispružena stopala i kad joj je kosu mrsio povjetarac. Nakon nekoliko trenutaka stolac se zaustavio i Elizabeth je došla do daha.

Njezin je osmijeh polako izbledio, a djetinjasti smijeh u njezinoj glavi počeo je jenjavati. U praznom uredu ostala je samo savršena tišina. Počela je pjevušiti, a pogledom je prešla preko Poppyina stola na kojem su bile razbacane hrpe materijala, tube s uzorcima boja, crteži i časopisi o unutarnjem uređenju kuća. Pogled joj je pao na zlatni okvir za slike. U okviru je bila fotografija Poppy, njezine dvije sestre, tri brata i roditelja koji su sjedili stisnuti jedno pored drugoga na kauču kao neka nogometna momčad. Sličnost je bila očita. Svi su imali male okrugle nosove i zelene oči koje bi se pretvorile u uske proreze kad bi se nasmiješili. U kutu okvira nalazio se niz malih fotografija Poppy i njezina dečka koji su na prvim trima fotografijama izvodili razne grimase, a na četvrtoj su gledali zaljubljeno jedno u drugo. Njihov intimni trenutak ovjekovječen fotoaparatom.

Elizabeth je bila zatečena. Prestala je pjevušiti.

Nastavila je gledati u okvir odupirući se sjećanjima na ta vremena, ali ponovno je izgubila bitku i počela se utapati u valovima uspomena koje su preplavile njezin um.

Počela je plakati. Isprva su to bili tihi jecaji koje su zamijenili bolni jauci iz dubine njezina srca.

Mogla je čuti svoju vlastitu bol. Svaka suza bila je poziv u pomoć na koji nitko prije nije odgovorio, a nije očekivala ni da će netko to sad napraviti. I zbog toga je još jače zaridala.

Elizabeth je još jedan dan na kalendaru označila crvenom olovkom. Ovog puta majka je izbivala iz kuće točno tri tjedna. Nije to bilo najdulje razdoblje njezina izbivanja, ali svakako dovoljno dugo za Elizabeth. Sakrila je kalendar ispod kreveta i otišla u krevet. Otac ju je poslao u sobu prije tri sata jer mu je dosadilo njezino grozničavo koračanje ispred prozora u dnevnoj sobi. Od toga trenutka borila se držati oči otvorenima. Borila se protiv sna kako bi budna dočekala majčin povratak. To su bili najljepši trenuci jer je majka bila dobro raspoložena, oduševljena što je doma i

govorila bi Elizabeth koliko joj je nedostajala te bi je prekrila s toliko poljubaca i zagrljaja da se Elizabeth ne bi ni sjećala da je ikada bila tužna.

Majka bi lebdjela kroz prostorije u kući gotovo ne dodirujući tlo. Njezine riječi bile su šapati uzbuđenja, a glas tako prigušen da je Elizabeth imala dojam da je svaka njezina riječ njihova velika tajna. Oči su joj blistale i iskrile od zadovoljstva dok bi kćeri pripovijedala o svojim avanturama i o tome koga je sve sreća. Elizabeth nije htjela zaspati i to propustiti.

Elizabeth je ponovno skočila s kreveta i poprskala lice ledenom vodom iz umivaonika u svojoj sobi. Ostani budna, Elizabeth, ostani budna, govorila je sama sebi. Naslagala je jastuke uza zid i sjela na krevet zureći kroz raskriljene zastore u tamnu cestu koja je vodila u mrak. Budući da joj je to obećala, nije bilo nikakve sumnje u to da će se njezina majka vratiti. A morala je ispuniti obećanje jer je sutra Elizabeth slavila deseti rođendan, a ona to ne bi htjela propustiti. Prije nekoliko tjedana obećala joj je da će jesti kolače, peciva i kakve god slatkiše poželi. Imat će i balone u svim Elizabethinim omiljenim bojama koje će odnijeti na polje i gledati kako se dižu sve do oblaka. Elizabeth nije prestala razmišljati o tome otkad je majka otišla od kuće. Usta su joj slinila od pomisli na čarobne kolače s ružičastom glazurom, a sanjala je i o ružičastim balonima s bijelim vrpčama koji su lebdjeli sve do plavog neba. A taj je dan bio gotovo tu, nije se moglo više čekati! Uzela je *Šarlotinu mrežu*, knjigu koju je čitala noću kako bi se održala budnom i upalila džepnu svjetiljku jer joj otac nije dopuštao upaljeno svjetlo nakon osam sati. Pročitala je nekoliko stranica, a kapci su joj otežali i počeli se zatvarati. Polako je zaklopila oči namjeravajući se samo malo odmoriti. Svaku noć borila se sa snom jer bi se njezina majka iskradala iz kuće baš dok je ona spavala, a tada bi se i vraćala kući. Čak i kad joj je majka bila kod kuće, borila se sa snom, stajala ispred vrata njezine sobe, katkad je promatrala kako spava ili je štitila i pazila da ne ode. U onim

rijetkim trenucima dok je spavala, čak su joj i snovi vikali da se probudi kao da je san nešto loše. Ljudi su njezinu ocu stalno govorili da je premlada za tako tamne podočnjake oko očiju. Knjiga je ispala iz Elizabethinih ruku i progutao ju je san. Ulazna vrata farme zaškripala su. Elizabeth je širom otvorila oči u blistavo rano jutro, srce joj je divljački tuklo. Čula je kako na šljunku škripe koraci koji se približavaju ulaznim vratima u kuću. Elizabethino je srce poskočilo od sreće. Majka je nije zaboravila; znala je da neće propustiti njezin rođendan. Skočila je iz kreveta i plesala malo po sobi ne znajući treba li majci otvoriti vrata ili joj dopustiti da uđe u kuću grandiozno kao što je voljela. Istrčala je u hodnik u spavaćici. Kroz neprozirno staklo na vratima nazirala je nejasnu sliku tijela. Sa svakim korakom rasla je njezina nervoza i uzbuđenje. Vrata spavaće sobe Elizabethina oca otvorila su se. Okrenula se prema njemu s velikim osmijehom na licu. On joj je uzvratio slabašnim smiješkom i naslonio se na okvir vrata gledajući ulazna vrata. Elizabeth je ponovno okrenula glavu prema vratima frčuci svojim ručicama porub spavaćice. Prorez za pisma otvorio se. Dvije su bijele omotnice kliznule kroz njega i pale na kameni pod. Prilika na vratima ponovno je počela blijedjeti. Ulazna vrata farme zaškripala su i zatvorila se. Elizabeth je ispustila iz ruku porub spavaćice i prestala skakutati. Odjednom je osjetila hladnoću kamenog poda. Polagano je pokupila omotnice. Obje su bile adresirane na nju i srce joj je ponovno ubrzalo otkucaje. Možda je majka ipak nije zaboravila. Možda se toliko zaplela u jednu od svojih avantura da nije stigla doći kući na vrijeme i sve je to objasnila u pismu. Otvorila je omotnice vrlo pažljivo kako ne bi poderala papir na kojem su se možda nalazile dragocjene majčine riječi. Bile su to dvije rođendanske čestitke dva daljnja rođaka koji nisu zaboravili ispuniti svoju obvezu prema njoj.

Ramena su joj klonula, a srce potonulo. Okrenula se prema ocu i polako odmahнула glavom. Lice mu se zamračilo dok je bijesno zurio u daljinu. Pogledi su im se sreli i na trenutak, vrlo rijedak trenutak, Elizabeth i on podjednako su se osjećali, a Elizabeth se nije osjećala toliko usamljenom. Zakoračila je prema njemu da ga zagrlji.

Ali on se okrenuo i zatvorio vrata iza sebe.

Elizabethina je donja usna zadrhtala. Ništa od čarobnih kolača ili peciva taj dan. Ružičasti baloni koji plove prema oblacima ostali su tek san. A Elizabeth je naučila da joj snovi i maštarije mogu samo slomiti srce.

J E D A N A E S T

Zvuk kipuće vode koja se prolila na štednjak trgnula je Elizabeth i vratila je natrag u stvarnost. Trčala je duž kuhinje kako bi digla lonac sa štednjaka te je smanjila vatru. Dok je miješala piletinu i povrće koje se kuhalo na pari, pitala se gdje joj je danas glava.

- Luke, večera - pozvala ga je.

Pokupila je Lukea s očeve farme iako uopće nije bila raspoložena za vožnju tom cestom nakon što se rasplakala u uredu. Nije plakala već godinama. Nije joj bilo jasno što se događa s njom proteklih nekoliko dana. Misli su joj stalno vrludale, a to nije bilo tipično za nju. Uvijek se isto ponašala, misli su joj bile stabilne, držala ih je pod kontrolom i nije bila podložna promjenama. Nije bila ni približno nalik onome kako se danas ponašala u uredu.

Luke je vukući noge ušao u kuhinju već odjeven u svoju pidžamu sa Spidermanom. Tužno je pogledao prema stolu. - Ponovno nisi postavila mjesto za Ivana.

Elizabeth je otvorila usta kako bi negodovala, ali se na vrijeme zaustavila prisjećajući se savjeta s internetskih stranica. - Oh, zar nisam?

Luke ju je iznenađeno pogledao.

- Oprosti, Ivane - rekla je uzimajući treći tanjur. Šteta sve te hrane, pomislila je dok je stavljala brokulu, cvjetaču i krumpir na tanjur. - Sigurna sam da ne voli piletinu tako da će ovo biti dosta. - Postavila je tanjur s ostatkom povrća nasuprot sebi.

Luke je zatresao glavom. - Nije istina, kaže da jako voli piletinu.

- Da pogodim - rekla je Elizabeth dok je rezala komad piletine na svom tanjuru - piletina mu je omiljeno meso.

Luke se nasmiješio. - Kaže da mu je to omiljena vrsta *peradi*.

- Dobro. - Elizabeth je okrenula očima. Gledala je Ivanov tanjur pitajući se kako će Luke uspjeti pojesti dva tanjura povrća. Bilo ga je teško natjerati da pojede i povrće sa svog tanjura.

- Ivan kaže da mu je bilo zabavno danas u tvom uredu - rekao je Luke, stavio brokulu u usta, brzo prožvakao i napravio gadljivu grimasu. Brzo je progutao i popio gutljaj mlijeka.

- Da? - Elizabeth se nasmiješila. - Što mu je bilo tako zabavno?

- Svidjelo mu se okretanje na stolcu - odgovorio je kad je nataknuo mali krumpir na vilicu.

Elizabeth je prestala žvakati i zablula se u Lukea. - Kako to misliš?

Luke je ubacio krumpir u usta i mljackao. - Kaže da mu je omiljena stvar bilo okretanje na Poppyinu stolcu.

Elizabeth je ovog puta zanemarila činjenicu da govori punim ustima. - Jesi li danas razgovarao s Poppy? - Luke je volio Poppy i znao je brbljati s njom kad bi Edith nazvala u ured da provjeri nešto s Elizabeth. Znao je napamet broj Elizabethina ureda... inzistirala je da ga nauči čim je počeo

učiti brojke... tako da je možda nazvao Poppy jer su mu nedostajala njihova brbljanja sad kad Edith nije bilo tu. Sigurno je o tome riječ, pomislila je i odahnula.

-Ne.

- Jesi li razgovarao s Beccom? -Ne.

Piletina u njezinim ustima odjednom je poprimila okus kartona. Brzo je progutala i spustila nož i vilicu. Promatrala je Lukea kako jede zadubljen u svoje misli. Nije ju iznenadilo što hrana na Ivanovu tanjuru nije bila ni taknuta.

-Jesi li danas razgovarao sa Saoirse? - Proučavala je njegovo lice. Pitala se je li Saoirseino glumatanje u njezinu uredu bilo na neki način povezano s Lukeovom opčinjenošću Ivanom. Budući daje dobro poznavala svoju sestru, ona bi joj se sigurno rugala da je doznala za Lukeova nevidljivog prijatelja.

-Ne.

Možda je to samo slučajnost. Možda Luke samo nagađa o okretanju na stolcu. Možda, možda, možda. Gdje je nestala njezina sigurnost?

- Nemoj se igrati povrćem, Luke. Ivan mi je rekao da ti kažem da je povrće dobro za tebe. - Mogla bi iskoristiti Ivana u svoju korist.

Luke se počeo smijati.

- Što je tako smiješno?

- Ivan kaže da ga sve mame koriste kako bi natjerale djecu da jedu povrće.

Elizabeth je izvila obrve i nasmiješila se. - Pa, reci Ivanu tla je to zato jer mame znaju što je najbolje.

- Osmijeh joj je izbljedio... barem *neke* mame to znaju.

- Reci mu ti sama - hihotao se Luke.

- Dobro. - Elizabeth je pogledala prazan stolac nasuprot sebi. - Otkud dolaziš, Ivane? Nagnula se naprijed i govorila kao da se obraća djetetu.

Luke joj se počeo smijati i osjetila se glupo. - Dolazi iz *Tejivs Adivirpa*.

Sad se Elizabeth nasmijala. - Oh, zbilja? A gdje je to?

- Daleko, daleko - rekao je Luke.

- Koliko daleko? Na sjeveru Irske? - nasmiješila se. Luke je slegnuo ramenima jer mu je dosadio razgovor.

- Hej - Elizabeth je pogledala Lukea i nasmijala se - kako si to uspio?

-Što?

- Uzeti krumpir s Ivanova tanjura?

- Nisam ga uzeo - namrštio se Luke. - Ivan ga je pojeo.

- Nemoj biti smije... - zaustavila se.

Poslije te večeri Luke je ležao na podu dnevne sobe pjevušeći *onu* pjesmu dok je Elizabeth pila kavu i zurila u televizor. Već dugo nisu napravili nešto slično. Uglavnom bi svatko krenuo na svoju stranu nakon večere. Uglavnom nisu razgovarali tako puno za vrijeme jela niti je Elizabeth ugađala Lukeu igrajući blesave igrice. Počela je žaliti stoje pristala na to. Promatrala je Lukea kako crta bojicama na podu. Stavila je podložak kako ne bi uprljao tepih i, iako nije voljela da se igračkama igra izvan igraonice, bilo joj je drago što se igra igračkama koje može vidjeti. U svakom zlu nešto dobro. Ponovno se usredotočila na emisiju o uređenju kuća.

- Elizabeth. - Osjetila je lupkanje njegova malog prsta po ramenu.

- Da, Luke?

- Nacrtao sam ovo za tebe. - Dao joj je crtež nacrtan živim bojama. - To smo ja i Ivan kako se igramo u vrtu.

Elizabeth se nasmiješila i proučila crtež. Luke je napisao njihova imena preko dva čovjeka nacrtana kao da su napravljeni od šibica, ali iznenadilo ju je koliko je Ivan visok. Bio je dvaput viši od Lukea i nosio je plavu majicu, plave traperice i plave cipele, a imao je crnu kosu i velike plave oči. Na čeljusti je imao nešto nalik kratkoj bradi, a njih dvojica držala su se za ruke i široko osmjeivali. Smrznula se, nije znala što reći. Ne bi li njegov izmišljeni prijatelj trebao biti iste dobi kao i on?

- Mmmm, Ivan je jako visok za nekoga tko ima samo šest godina, zar ne? - Možda ga je nacrtao tako golemim zato jer mu je toliko važan, razmišljala je.

Luke se valjao po podu i hihotao. - Ivan uvijek kaže da se ne može reći *samo* šest godina, a uostalom, *on* nema šest godina. - Glasno se nasmijao. - On je star kao ti!

Elizabeth je razrogačila oči od užasa. *Star kao ona?* Kakvog je to nevidljivog prijatelja izmislio njezin nećak?

D V A N A E S T

Prijatelji dolaze u raznim oblicima i veličinama, svi mi to znamo, a zašto bi onda „izmišljeni prijatelji“ bili drugačiji? Elizabeth je pogrešno shvatila. Zapravo, Elizabeth je sve *potpuno* pogrešno shvatila zato što, koliko sam mogao vidjeti, ona nije imala *nijednog* prijatelja. Možda zato što je ona tražila isključivo žene od trideset četiri godine koje su izgledale, odijevale se i ponašale kao ona. Bilo je očito prema izrazu njezina lica, kad je pogledala Lukeov crtež na kojem smo bili nas

dvojica, pomislila je kako Luke treba naći nekoga tko je isti kao on. A to nije način na koji se stječu prijatelji.

Nije važan naš *izgled*, nego uloga koju imamo u životu svog najboljeg prijatelja. Prijatelji biraju prijatelje zato što im treba takvo društvo u određenom razdoblju, a ne zato jer su odgovarajuće visine, dobi ili zato što imaju odgovarajuću boju kose. Nije uvijek tako, ali često postoji razlog zašto, primjerice, Luke vidi mene, a ne mog kolegu Tommija koji izgleda kao šestogodišnjak i stalno mu curi nos. Hoću reći, ne vidim neke druge odrasle muškarce koji se družu s Lukeom. Samo zato što možeš vidjeti „izmišljene prijatelje“, ne znači da ih možeš vidjeti sve. Zapravo, ti posjeduješ *sposobnost* da ih sve vidiš, a kako ljudi rabe samo deset posto svojeg mozga, postoje sposobnosti za koje ne bi vjerovao da postoje. Postoje brojna čudesa koje bi oči mogle vidjeti da se doista usredotoče. Život je na neki način poput slike. Iznimno neobična apstraktna slika. Možeš je gledati i zaključiti da je sve to samo brljotina. A možeš i nastaviti sa životom smatrajući da je to sve samo brljotina. Ali ako doista pogledaš sliku, doživiš je kakvom ona zapravo jest, usredotočiš se i upotrijebiš maštu, život može postati mnogo više od toga. Ta slika može predstavljati more, nebo, ljude, zgrade, leptira na cvijetu ili sve osim brljotine kakvom si je nekad smatrao.

Nakon događaja u Elizabethinu uredu morao sam sazvati hitan „IP“ sastanak. Godinama sam radio ovaj posao i mislio sam da sam već sve vidio, ali očito nisam imao pravo. Zaprepastilo me to što me Saoirse vidjela i razgovarala sa mnom. Mislim, to je bilo nešto nečuveno. O. K., Luke me mogao vidjeti... ali to je normalno. Elizabeth me osjećala na neki način, što je bilo čudno, ali počeo sam se navikavati na to. Ali da me Saoirse vidi? Bila je uobičajena stvar da me dok radim na jednom poslu više ljudi može vidjeti, ali to nikad nije bila *odrasla osoba*, a kamoli *dvije* odrasle osobe. U tvrtki je samo Olivia radila s odraslima, a to nije bilo nikakvo pravilo, nego se to tako

dogadalo. Bio sam zbunjen, iskreno vam kažem, te sam nazvao „šeficu" da privede uobičajene sumnjivce na neplanirani „IP" sastanak.

Naši „IP" sastanci organizirali su se kako bi razmotrili trenutačnu situaciju svakoga od nas i sugerirali neku ideju ili nešto predložili onome koji je malo zapeo. Nikad prije nisam sazvao takav sastanak radi sebe i znao sam da se šefica šokirala kad sam to napravio. Naziv sastanka bio je dvosmislen. Svima nam je bila puna kapa toga da nas ljudi i mediji zovu „izmišljenim prijateljima", stoga smo to okupljanje nazvali „IP" sastanak. Bila je to moja zamisao.

Šestero ljudi na sastanku ljudi su na najvišim pozicijama u tvrtki. Došao sam u sobu za „IP" sastanke gdje me dočekaao smijeh i igranje. Sve sam pozdravio, a onda smo svi sjeli i čekali šeficu. Mi se ne sastajemo oko dugačkog konferencijskog stola sa smrdljivim kožnim stolicima u sobi za sastanke bez prozora. Mi to radimo mnogo opuštenije i učinak je puno pozitivniji jer ako se osjećamo udobno, i naš će doprinos biti veći. Sjedimo na udobnim stolicima raspoređenima u krug. Ja sjedim na vreći za sjedenje. Olivia sjedi u stolcu za ljuljanje. Kaže da joj je tako mnogo lakše plesti.

Šefica nam ne šefuje, ali zovemo je tako. Ona je jedan od najboljih ljudi koje možete upoznati u životu. Ona je *doista* vidjela sve i svašta: zna sve o tome kako nekome biti najbolji prijatelj. Strpljiva je i brižna, sluša ljude i čuje ono što ne izgovore bolje nego itko koga poznajem. Zove se Opal i predivna je. Upravo u tom trenutku dolepršala je u sobu odjevena u ljubičastu haljinu, s podignutim dreadlocksima koji su joj otkrivali lice i padali iza ramena. U kosu je uplela sićušne svjetlucave kuglice koje bi zasjale svaki put kad bi se pokrenula. Na dreadlocksima počivala je tijara od tratinčica, a vrat i zglobove ukrašavali su nizovi tratinčica. Na nosu je imala okrugle

naočale s ljubičastim staklima, a kad bi se nasmijala, odaslala bi zraku svjetlosti dovoljno jaku da u mračnoj noći pokazuje put brodovima do luke.

- Tratinčice su divne - blago je rekla Calendula koja je sjedila pokraj mene.

- Hvala, Calendula - nasmiješila se. - Mala Tara i ja smo ih nanizale danas u vrtu. Baš si se danas sredila. Lijepo ti pristaje ta boja.

Calendula je zablistala od ponosa. Ona radi kao najbolji prijatelj već cijelu vječnost, baš kao i ja, ali izgleda kao da je Lukeovih godina. Sitna, plave kose koja je danas padala u valovitim kovrčama, miloga glasa, velikih plavih očiju, nosila je žutu ljetnu haljinu s odgovarajućim žutim vrpčama u kosi. Nosila je nove sjajne bijele cipele koje je njihala na ručno izrađenom drvenom stolcu. Taj me stolac uvijek podsjećao na stolac iz priče o Ivici i Marici, onaj žuti stolac na kojem su bila nacrtana srca i lizalice.

- Hvala ti, Opal. - Calendulini obrazi poprimili su ružičastu boju. - Poslije sastanka idem na čajanku sa svojim novom najboljom prijateljicom.

- Da? - Opal je zadivljeno izvila obrve. - Baš lijepo. A gdje?

- U vrtu iza kuće. Za rođendan je dobila novi set za čaj - odgovorila je.

- Divno. Kako napreduju stvari s malom Maeve?

- Pa, hvala. - Calendula je oborila pogled u krilo.

Svi ostali stižali su se i usredotočili na Opal i Calendulu. Opal nije bila osoba koja bi tražila od drugih da se stišaju kako bi mogla započeti sastanak. Uvijek je ona bila ta koja bi tiho započela razgovor znajući da će ostali ubrzo prestati razgovarati i smiriti se. Uvijek je govorila da je ljudima potrebno samo vrijeme i da će onda većinu stvari sami shvatiti.

Opal je još uvijek promatrala Calendulu koja je prstima vrtjela vrpču na haljini.

- Maeve ti još uvijek zapovijeda, Calendula?

Calendula je kimnula i navukla tužan izraz lica. - Još uvijek mi stalno govori što moram raditi, a kad nešto razbije i njezini se roditelji naljute, ona okrivi mene.

Olivia, najbolja prijateljica koja je izgledala kao starija osoba i koja se ljuljala u svom stolcu i plela, glasno je zapucketala jezikom.

- Znaš zašto Maeve to radi, zar ne, Calendula? - nježno je rekla Opal.

Calendula je kimnula. - Znam da zahvaljujući meni može pokazati da je ona glavna i oponašati ponašanje svojih roditelja. Razumijem zašto to radi i važnost toga, ali malo me obeshrabruje što to moram trpjeti svaki dan.

Svi su kimnull glavom pokazujući da se slažu s njezinim riječima. Svatko je od nas to već proživio. Većina male djece voli nam naređivati jer im je to jedina prilika da to rade i ne upadnu u nevolju.

- Onda znaš da ona to neće još dugo raditi, Calendula - ohrabrila ju je Opal, a Calendula je kimnula i protresla kovrčama.

- Bobby. - Opal se okrenula prema dječaku s kapom okrenutom natraške koji je sjedio na skateboardu. Vozio se gore-dolje i slušao razgovor. Prestao je čim je začuo svoje ime. - Moraš prestati igrati igrice na računalu s malim Anthonyjem. Znaš zašto?

Dječak anđeoskog lica kimnuo je, a kad je progovorio, glas mu se činio puno starijim no što bi se to očekivalo od nekoga tko izgleda kao šestogodišnjak. - Anthony ima samo tri godine i ne treba ga prisiljavati da se prilagođava rodnim ulogama. Treba se igrati igračkama koje mu omogućavaju preuzimanje kontrole, koje su fleksibilne i koje nemaju samo jednu svrhu. Previše drugih vrsta igračaka zakočit će njegov razvoj.

- Što misliš čime bi se trebali igrati? - upitala je Opal.

- Pa, koncentrirat ću se na igru s, pa, uglavnom ničim, tako da se možemo usredotočiti na glumu ili ću iskoristiti kutije, kuhinjska pomagala ili prazne role toaletnog papira. Svi smo se nasmijali kad smo čuli ovo zadnje. Obožavam se igrati rolama toaletnog papira. Toliko toga možeš napraviti od njih.
- Jako dobro, Bobby. I sjeti se toga kad te Anthony pokuša nagovoriti da se ponovno igrate na računalu. Kao što Tommy... - stišala je glas i pogledala oko sebe. - Pa, gdje je Tommy?
- Oprostite što kasnim - začuo se snažan glas s vrata. Tommy je banuo u sobu zamahujući ramenima i rukama kao netko pedeset godina stariji. Lice mu je bilo puno prljavštine, koljena i potkoljenice bile su umrljane mrljama od trave, a lakte su mu prekrivale posjekline, kraste i blato. Srušio se na vreću za sjedenje.
- Opal se nasmijala. - Dobro došao, Tommy. Pune ruke posla?
- Aha - samouvjerenost je odgovorio Tommy. - Ja i Johnno kopali smo ličinke u parku. - Obrisao je šmrkavi nos golom rukom.
- Bljak! - Calendula je s gađenjem nabrala nos i pomaknula stolac bliže Ivanu.
- U redu je, princezo. - Tommy je namignuo Calenduli i po-dignuo stopala na stol ispred sebe. Na stolu su bila gazirana pića i čokoladni keksi.
- Calendula je širom otvorenih očiju skrenula pogled s njega i usredotočila se na Opal.
- Dakle, Johnno je isti kao uvijek - rekla je Opal koju je to očito zabavljalo.
- Da, još uvijek me može vidjeti - odgovorio je pobjednički. - Ima problema s dečkima koji ga maltretiraju, Opal, i zaprijetili sumu da ne smije nikome reći, tako da se ne želi povjeriti roditeljima. - Tužno je odmahnuo glavom. - Boji se da će ga kritizirati ili napraviti nešto što će sve

još pogoršati, a on se srami što je uopće dopustio da se tako nešto dogodi. - Ubacio je slatkiš u usta.

- I što poduzimaš u vezi s tim? - zabrinuto je upitala Opal.

- Nažalost, prije nego što sam ja došao, Johnna su sustavno zastrašivali. Razvio je obrazac ponašanja prema kojem pristaje na nepoštene zahtjeve onih koje percipira kao snažnije te se počeo identificirati s nasilnikom, pa je i sam postao takav. Ali ne dopuštam ja njemu da samo tako postupi sa mnom - čvrsto je rekao Tommy. - Radimo na njegovu držanju, glasu i kontaktu očima... kao što znate, te stvari otkrivaju koliko ste ranjivi. Učim ga kako se čuvati sumnjivaca, a svaki dan prođemo popis mogućih karakteristika. - Zavalio se u stolac i prekrižio ruke iza glave. - Radim na tome da razvije u sebi zreo smisao za pravdu.

- Kopajući ličinke? - dodala je Opal s osmijehom.

- Uvijek se nađe vremena za kopanje ličinaka, zar ne, Ivane? - namignuo mi je Tommy.

-Jamie-Lynn. - Opal se okrenula prema djevojčici u kombinezonu od trapera i prljavim tenisicama. Bila je kratko ošišana i sjedila na nogometnoj lopti. - Kako napreduje mala Samantha? Nadam se da ne kopate još uvijek po cvjetnjaku njezine majke.

Jamie-Lynn bila je pravi nestaško i stalno je uvaljivala prijatelje u nevolju, za razliku od Calendule koja je uglavnom išla na čajanke odjevena u lijepe haljine i igrala se plišanim ponijima i lutkama *Barbie*. Jamie-Lynn otvorila je usta i počela brbljati na nepoznatom jeziku.

Opal je podigla obrve. - Vidim da ti i Samantha još uvijek razgovarate na vlastitom jeziku.

Jamie-Lynn je kimnula.

- O. K., ali budi oprezna. Nije dobro dugo govoriti takvim jezikom.

- Ne brini se, znam da Samantha uči razgovarati punim rečenicama i da razvija svoje pamćenje pa neću nastaviti s tim - rekla je Jamie-Lynn kad se vratila uobičajenom govoru. Glas joj je postao tužan. - Samantha me nije vidjela jutros kad se probudila. Ali vidjela me za ručkom. Svi su suosjećali s Jamie-Lynn i izrazili joj sućut jer su dobro znali kakav je to osjećaj. Bio je to početak kraja.

- Olivia, kako je gospođa Cromwell? - upitala je Opal nježnijim tonom.

Olivia je prestala plesti i njhati se u stolcu te je tužno odmahнула glavom. - Nije joj još dugo preostalo. Sinoć smo divno razgovarale o izletu na plažu Sandymount na koji je išla s obitelji prije sedamdeset godina. To ju je doista oraspoločilo. Ali čim je jutros rekla svojoj obitelji da mi je pričala o tome, svi su otišli. Misle da govori o svojoj prateti Oliviji koja je umrla prije četrdeset godina te su uvjereni da gubi razum. U svakom slučaju, ostat ću s njom do kraja. Kao što sam rekla, nije joj preostalo još mnogo, a obitelj ju je posjetila samo dva puta u proteklih mjesec dana. Nema puno razloga za život.

Olivia je uvijek pronalazila prijatelje u bolnicama, hospicijima i domovima za starije osobe. Dobro je radila, pomagala je ljudima da se prepuste uspomenama i prikrate vrijeme ako ne mogu spavati.

- Hvala, Olivia - Opal se nasmiješila i okrenula prema meni. - Dakle, Ivane, kako stvari napreduju u Fuchsia Laneu? Što je tako hitno? Čini mi se da je malom Lukeu dobro.

Ugodno sam se smjestio na vreći za sjedenje. - Da, dobro je. Ima nekoliko stvari na kojima moramo raditi, primjerice, što misli o svojoj obitelji, ali ništa pretjerano važno.

- Dobro. - Opal je izgledala zadovoljno.

- Problem nije u tome. - Pogledao sam sve oko sebe. - Njegova *teta*, koja gaje posvojila, ima *trideset četiri godine* i ponekad može naslutiti moju *prisutnost*.

Svi su zinuli od čuda i pogledali jedno drugo s užasom. Znao sam da će tako reagirati.

- Ali to nije sve - nastavio sam pokušavajući ne uživati toliko u tom dramatičnom trenutku jer, ipak, bio je to moj problem. - Lukeo-va *mama*, koja ima *dvadeset dvije godine*, danas je došla u Elizabethin ured i *vidjela* me i *razgovarala* sa mnom.

Dvostruki šok... kod svih osim kod Opal, čije su oči zasjale s razumijevanjem. To me razveselilo jer sam znao da će Opal znati što treba napraviti. Uvijek je znala što treba napraviti, a ja se onda neću osjećati tako zbunjeno.

- Gdje je bio Luke dok si ti bio u Elizabethinu uredu? - upitala je Opal dok joj se u krajičku usana nazirao smiješak.

- Na djedovoj farmi - objasnio sam. - Elizabeth me nije htjela pustiti iz auta da idem s njim jer se bojala da će joj otac poludjeti što Luke ima prijatelja kojeg on ne može vidjeti. - Nakon svega što sam rekao ostao sam bez daha.

- A zašto nisi otišao pješice do Lukea kad si došao u ured? - upitao je Tommy koji se raširio preko vreće za sjedenje s rukama prekriženima iza glave.

Opaline su oči ponovno zatreperile. Što se to događalo s njom?

- Zato - odgovorio sam.

- Zašto zato? - upitala je Calendula. Neće valjda i ona, pomislio sam.

- Koliko je farma udaljena od ureda? - htio je znati Bobby. Zašto su ga to ispitivali? Zar ne bi trebali razgovarati o tome zašto

su svi ti ljudi osjećali njegovu prisutnost?

- Dvije minute autom, ali dvadeset minuta pješice - objasnio sam sav zbunjen. - Čemu sva ta pitanja?

- Ivane - nasmijala se Opal - ne pravi se glup. Kad se odvojiš od prijatelja, znaš da ga moraš naći. Dvadesetominutna šetnja nije ništa u usporedbi s onim što si učinio da dođeš do svog prošlog najboljeg prijatelja. - Zahihotala se.

- Ma dajte sad svi. - Bespomoćno sam podigao ruke. - Pokušavao sam shvatiti može li me Elizabeth vidjeti ili ne. Bio sam zbunjen. To mi se nikad prije nije dogodilo.

- Ne brini se, Ivane - nasmiješila se Opal, a kad je ponovno progovorila glas joj je bio podatan poput svile. - To je rijetkost. Ali događalo se i prije.

Svi su se još jednom prenerazili.

Opal je ustala, skupila dosjee i krenula napustiti sastanak.

- Što to radiš? - upitao sam iznenađeno. - Nisi mi još rekla što da napravim.

Opal je skinula naočale s ljubičastim staklima i uperila svoje tamnosmeđe oči prema meni. - Ovo nije hitan slučaj, Ivane. Ne mogu ti ništa savjetovati. Jednostavno moraš vjerovati da ćeš, kad trenutak dođe, donijeti pravu odluku.

- Kakvu odluku? O čemu? - upitao sam zbunjeniji nego ikada. Opal mi je uputila široki osmijeh. - Znat ćeš kad trenutak dođe.

Sretno. - Tim riječima napustila je sastanak, a svi su me ostali zbunjeno promatrali. Njihova bezizražajna lica govorila su da mi ne mogu pružiti nikakav savjet.

- Oprosti, Ivane, i ja bih bila zbunjena da sam na tvome mjestu - rekla je Calendula, a zatim ustala i poravnala nabore na svojoj ljetnoj haljini. Zagrlila me i poljubila u obraz. - Moram ići ili ću zakasnuti.

Gledao sam je kako poskakuje cijelim putem do vrata baš kao i njezine plave koverče. - Uživaj na čajanki! - viknuo sam.

- Donesi pravu odluku - progundao sam samome sebi razmišljajući o Opalnim riječima. - Pravu odluku u vezi s čim? - A onda mi je nešto grozno palo na um. Što ako nisam donio pravu odluku? Hoće li netko nastradati?

T R I N A E S T

Elizabeth se lagano odgurnula prema naprijed sjedeći na klupi za njihanje u vrtu iza svoje kuće. U rukama je držala toplu šalicu kave prljavo bijele boje. Sunce je polako zalazilo, a blaga je svježina zauzimala njegovo mjesto. Zurila je u nebo, u savršene oblake nalik šećernoj vuni koji su u ružičastoj, crvenoj i narančastoj boji klizili nebom, kao da gleda ulje na platnu. Iza planine pojavio se jantarni odsjaj koji ju je podsjetio na tajanstveni odsjaj ispod Lukeova pokrivača dok je čitao uz džepnu svjetiljku. Duboko je udahнула hladan zrak.

Noćno se nebo crveni, začula je glas u svojoj glavi.

Lijepi dani naviješteni, nježno je šapnula.

Puhao je blagi povjetarac, kao da je zrak, baš kao i ona, uzdisao. Već sat vremena sjedila je u vrtu. Luke se na katu igrao sa svojim prijateljem Samom nakon cijelog dana provedenog kod djeda. Čekala je da dođe Samov otac, kojeg nikad prije nije srela, i odvede Sama kući. Uglavnom je Edith razgovarala s roditeljima Lukeovih prijatelja, stoga se Elizabeth uopće nije radovala razgovorima kojima su glavna tema bila djeca.

Bilo je 9.45 navečer i dan je, čini se, ustupao mjesto noći. Njihala se naprijed-natrag, boreći se sa suzama koje samo što nisu krenule, gutala knedlu u grlu i potiskivala misli koje su joj htjele preplaviti um. Osjećala je da se bori sa svijetom koji je prijetio da će ugroziti njezine planove. Borila se protiv ljudi koji su ulazili u njezin svijet, a da im ona to nije dopustila; borila se s Lukeom

i njegovim djetinjarijama, svojom sestrom i njezinim problemima, s Poppy i njezinim idejama na poslu, s Joeom i njegovim kafićem, sa suparnicima u poslu. Osjećala je da se stalno bori, bori, bori. A sad je tu sjedila i borila se s vlastitim osjećajima.

Osjećala se kao da je izdržala sto runda u ringu, kao da je podnijela svaki udarac koji joj je protivnik mogao nanijeti. Sad ju je ipak sa.-vladao umor. Mišići su je boljeli, njezina je obrana popuštala, a rane nisu zacjeljivale tako brzo. S visokog zida koji ju je odvajao od susjeda, u vrt je skočila mačka. Pogledom je okrnula Elizabeth; visoko uzdignute brade i očima koje su svijetlile u mraku. Polako je hodala preko trave, posve bezbrižna. Tako sigurna u sebe, puna samopuzdanja, važna sama sebi. Skočila je na zid preko puta i nestala u noći. Elizabeth joj je zavidjela na tome što može doći i otići kada želi ne dugujući pritom nikome ništa, čak ni onim najbližima, onima koji su je voljeli i brinuli za nju.

Elizabeth se odgurnula nogom kako bi se ponovno zanjihala. Ljuljačka je slabašno zaškripala. Planina u daljini izgledala je kao da gori dok je sunce klizilo sve niže i zatim nestalo. Na drugoj strani puni mjesec čekao je posljednji poziv da zauzme središnje mjesto na nebu. Cvrčci su nastavili glasno cvrčati, a kući je otrčalo i posljednje dijete koje je bilo u vrtu. Motori automobila prestali su raditi, vrata automobila su se zalupila, vrata kuća zaključala, prozori zatvorili, a zastori navukli. Uslijedila je tišina i Elizabeth je ponovno bila sama; osjećala se poput gosta u vlastitu vrtu koji je poprimio novi izgled u sve gušćoj tami.

U glavi je vrtjela film o događajima toga dana. Zaustavila se na sceni Saoirseina posjeta.

Neprestano je vrtjela tu scenu i pojačavala zvuk pri svakom ponavljanju. *Svi oni odu nakon nekog vremena, zar ne, Lizzie?* Rečenica se ponavljala poput slomljene ploče. Osjećala je te riječi poput prsta koji joj probija prsa. Sve jače i jače, isprva samo dotiče kožu, a zatim je kida i probija sve dok

je sasvim ne podere i dođe ravno do srca. Gdje najviše boli. Zapuhao je povjetarac i ošinio njezinu otvorenu ranu.

Čvrsto je zatvorila oči. Drugi put toga dana Elizabeth je zaplakala. *Svi oni odu nakon nekog vremena, zar ne, Lizzie?*

Rečenica se neprekidno ponavljala i čekala njezin odgovor. Mozak joj je eksplodirao. DA! vikala je. Da, svi nakon nekog vremena odu. Svi odu i to svaki put. Svaka osoba koja joj je znala uljepšati dan i raspoložiti je, nestala bi poput mačke u noći. Kao da je sreća tek trenutačan užitek, kao sladoled. Njezina je majka to učinila, baš kao maloprije i sunce: napustila je, odnijela svjetlo i toplinu koje su zamijenili studen i mrak.

Stričevi i tete koji su dolazili i pomagali, odselili su se ili preminuli. Srdačni učitelji u školi bili su tu tek jednu godinu; prijatelji iz škole razvijali su se te također pokušavali pronaći same sebe negdje drugdje. Uvijek su dobri ljudi odlazili, ljudi koji se nisu bojali smijati ili voljeti.

Elizabeth je obgrlila svoja koljena i plakala i plakala, baš kao mala djevojčica koja je pala i posjekla koljeno. Željela je da joj majka dođe, da je podigne, odnese je u kuhinju i stavi flaster. A onda bi je, kao i uvijek, nosila po sobi, plesala i pjevala dok bol ne bi zamrla, a suze se osušile.

Željela je da je Mark, njezina jedina ljubav, uzme u svoje velike ruke i stisne u zagrljaj. Željela je biti okružena njegovom ljubavlju, da je polako njiše u naručju kao nekada, šapće u uho mirne riječi i prstima prolazi kroz kosu. Vjerovala je njegovim riječima. Znao ju je uvjeriti da će sve biti u redu, i tada, dok ju je držao u rukama, znala je da hoće, *osjećala je da hoće*.

Sto je više stvari poželjela, to je više plakala jer je shvatila kako je tu samo njezin otac koji se bojavao pogledati je u oči da se ne bi sjetio svoje žene, sestra koja je zaboravila vlastita sina i nećak koji ju je

svaki dan gledao svojim velikim plavim očima punim nade, *tražeći* ljubav i zagrljaje, osjećaje kojih ni ona sama nije dobila dovoljno da ih može dijeliti s drugima.

Dok je Elizabeth sjedila u vrtu, plakala i njihala se drhteći na povjetarcu, pitala se zašto je dopustila da jedna rečenica koju je izrekla djevojka koja nije primila dovoljno poljubaca, zagrljaja ili koja sama sebi nikad nije dopustila izreći riječi ljubavi, bude to što će je baciti na zemlju. Baš kao što je Saoirse to učinila s komadom crne svile u njezinu uredu.

Prokleta Saoirse. Prokleta ona i njezina mržnja prema životu, prokleta bila zbog omalovažavanja drugih i nepoštovanja vlastite sestre. Prokleta bila zbog toga što se ne trudi, a Elizabeth se trudila svim snagama. Otkud joj snaga da govori s takvom grubošću? Kako je mogla tako olako vrijeđati? Glas u glavi podsjetio je Elizabeth da to nije govorio alkohol, nikad nije bio u pitanju alkohol. Bila je to bol.

Elizabethina bol je vrisnula večeras. - Pomozi mi - tiho je plakala i rukama prekrila lice. - Pomozi, pomozi, pomozi... - šaputala je kroz jecaje.

Kroz klizna vrata na kuhinji provirilo je svjetlo, a ona je naglo podigla glavu s koljena. Na vratima je stajao muškarac, poput anđela obasjan kuhinjskim svjetlom koje je dopiralo iza njega.

- Oh. - Elizabeth se iznenadila, a srce joj je luđački udaralo. Obrisala je oči i zagladila nestašnu kosu. Ustala je. - Vi ste sigurno Samov otac. - Glas joj je drhtao od silnih osjećaja koji su je preplavili. - Ja sam Elizabeth.

Tišina. Vjerojatno se pitao što mu je bilo da ostavi svog šestogodišnjeg sina na čuvanje ovoj ženi koja je vlastitom nećaku dopustila da mu otvori vrata u deset sati navečer.

- Oprostite, nisam čula zvono. - Još je jače zategnula vestu oko struka i prekrižila ruke. Nije htjela zakoračiti na svjetlo. Nije htjela da vidi da je plakala. - Sigurna sam da je Luke rekao Samu da ste

tu, ali... - *Ali što, Elizabeth?* - ..ali ipak ću ga pozvati - promrmljala je. Spuštene glave hodala je po travi prema kući, trljajući rukom čelo da sakrije oči.

Kad je došla do kuhinjskih vrata, zaškiljala je na jarkom svjetlu, no nije dizala glavu ne želeći pogledati muškarca u oči. Vidjela je samo plave tenisice marke *Converse* kako izviruju ispod izbljedjelih plavih traperica.

Č E T R N A E S T

- Sam, tata ti je došao da te odvede doma! - povikala je Elizabeth slabim glasom prema gornjem katu. Nije bilo odgovora, čulo se samo trčanje dječjih nogu na odmorištu. Uzdahnula je i ugledala svoj odraz u ogledalu. Nije mogla prepoznati ženu koju je vidjela. Lice joj je bilo natečeno i podbuhlo, kosa zamršena od naleta vjetra i vlažna od njezinih suzama namočenih ruku.

Pospani Luke pojavio se na vrhu stuba odjeven u svoju pidžamu sa Spidermanom koju nije htio dati da je opere, nego ju je, kako bi je sačuvao, krio iza svog omiljenog plišanog medvjedića Georgea. Umorno je protrljao oči šakama i zbunjeno je pogledao.

-Ha?

- Luke, kaže se molim, a ne ha - ispravila ga je Elizabeth, zapitavši samu sebe zašto je to sad uopće važno. - Samov otac još uvijek čeka, možeš li mu reći da požuri?

Luke se zbunjeno počeošao po glavi. - Ali - zastao je i umorno protrljao lice.

- Ali što?

- Sama je tata odveo dok si ti bila u gar... - Zastao je i uperio pogled iza Elizabethina ramena.

Luke se nasmiješio i otkrio koliko mu zubi nedostaje. - Oh, bok, Samov tata. - Nezaustavljivo se zahihotao. - Sam će doći dolje za minutu - nasmijao se i otrčao niza stube.

Elizabeth nije imala drugog izbora nego polako se okrenuti i pogledati Samova oca. Nije više mogla izbjegavati čovjeka koji je čekao da odvede svog sina kući. Na prvi pogled primijetila je daje začuđeno promatrao Lukea kako trči po odmorištu i hihoće se. Očigledno zabrinut, okrenuo se prema njoj. Bio je naslonjen na okvir vrata, ruke je zabio u džepove izbljedjelih plavih traperica iznad kojih je nosio plavu majicu, a ispod plave kape provirivali su pramenovi kose crne poput ugljena. Unatoč mladenačkoj odjeći, pretpostavljala je da je njezinih godina.

- Ne brinite se za Lukea - rekla je Elizabeth kojoj je bilo malo neugodno zbog ponašanja svog nećaka. - Malo je hiperaktivan večeras i

- požurila je reći - žao mi je što ste me onakvu zatekli u vrtu. - Ruke je zaštitnički obavila oko tijela.

- Obično nisam ovakva. - Obrisala je oči drhtavom rukom i brzo sklopila ruke da prikrije drhtanje. Silni su je osjećaji izbacili iz takta.

- U redu je - odgovorio je nježnim glasom. - Svi mi imamo svoje loše dane.

Elizabeth je žvakala unutrašnju stranu obraza i uzalud se pokušavala prisjetiti kad je posljednji put imala dobar dan. - Edith trenutačno nije tu. Sigurno ste s njom kontaktirali pa se zato nikad nismo sreli.

- Oh, Edith... - nasmiješio se - Luke mi ju je spominjao bezbroj puta. Jako je voli.

- Da - slabašno se osmjehnula i zapitala se je li Luke nju ikada spomenuo. - Želite li sjesti? -

Krenula je prema dnevnoj sobi. Ponudila mu je piće i uskoro se vratila iz kuhinje s čašom mlijeka za njega i espressom za sebe. Zaustavila se na vratima dnevne sobe iznenađena što ga vidi kako se vrti u kožnom stolcu. Taj joj je prizor izmamio osmijeh.

Kad ju je ugledao na vratima, uzvratilo joj je osmijeh, prestao s okretanjem, uzeo čašu iz njezine ruke i premjestio se na kožni kauč. Elizabeth je sjela u fotelju u kojoj je uvijek sjedila, a koja je bila

tako velika da ju je gotovo cijelu progutala. Mrzila je samu sebe što se uhvatila kako se nada da njegove prljave tenisice neće uprljati tepih boje bijele kave.

- Oprostite, ne znam vaše ime - rekla je trudeći se zvučati što živahnije.

- Zovem se Ivan.

Prolila je kavu po majici kad joj je kava zastala u grlu. Ivan je brzo priskočio kako bi je pljesnuo po leđima. Njegove zabrinute oči zurile su ravno u njezine. Čelo mu se nabralo od brige.

Elizabeth je zakašljala, a onda je, osjećajući se glupo, brzo skinula pogled s njegovih očiju i pročistila grlo. - Sve je u redu, dobro sam

- promrmljala je. - Samo je neobično što se zovete Ivan jer... - Zastala je. Što je namjeravala reći?

Reći nekom strancu da joj nećak ima priviđenja? Bez obzira na savjete s interneta, još uvijek nije bila sigurna može li se njegovo ponašanje smatrati normalnim. - Oh, duga je to priča. -

Odmahnula je rukom i skrenula pogled kako bi otpila još jedan gutljaj kave. - Ako smijem pitati, čime se bavite, Ivane? - Topla kava prožela joj je tijelo i ispunila je dobro znanim, ugodnim osjećajem. Osjećala je kako dolazi k sebi i izranja iz svijeta tuge.

- Moglo bi se reći da se bavim pronalaskom prijatelja, Elizabeth. Kimnula je puna razumijevanja. - Nismo li svi mi u tom poslu,

Ivane?

Ivan je razmišljao o toj ideji.

- Kako se zove tvrtka za koju radite?

Oči su mu zabljesnule. - To je dobra tvrtka. Uistinu volim svoj posao.

- Hm, Dobra tvrtka? - namrštila se. - Nisam prije čula za tu tvrtku. Nalazi se tu, u okrugu Kerry?

Ivan je zatreperio očima. - Nalazi se svagdje, Elizabeth. Elizabeth je izvila obrve. - To je međunarodna tvrtka? Ivan je kimnuo i otpio malo mlijeka.

- Cime se bavi?

- Djecom - brzo je rekao. - Osim Olivije koja radi s odraslima, ali ja radim s djecom. Pomažem im. Zapravo, prije su to bila djeca, ali čini se da se sad širimo... mislim... - stišao je glas, pokucao noktom po čaši i namrštio se gledajući u daljinu.

- Ah, to je dobro - nasmiješila se Elizabeth. To je objašnjavalo njegovu mladenačku odjeću i zaigranu prirodu. - Pretpostavljam da ako vidite prostora na drugom tržištu, morate tamo prodrijeti, zar ne? Proširiti tvrtku, povećati profit. Ja stalno tražim načine da to postignem.

- Koje tržište?

- Starije osobe.

- Oni imaju tržnicu? Super, pitam se kad je otvorena. Nedjeljom? Tamo se uvijek može naći zanimljivih sitnica, zar ne? Tata mog starog prijatelja Barryja nabavljao je polovne aute i popravljao ih. Njegova je mama kupovala zastore i radila od njih odjeću. Izgledala je kao neki lik iz filma *Moje pjesme, moji snovi*, dobro što i ona tu stanuje jer se svaku nedjelju htjela „popeti na svaku planinu“, a budući daje Barry bio moj najbolji prijatelj, i ja sam to trebao raditi. I, kad se to može vidjeti? Mislim na tržnicu, ne film.

Elizabeth ga je slabo slušala; ponovno je zapala u razmišljanja. Nije se mogla zaustaviti.

- Jeste li dobro? - upitao ju je ljubazno.

Prestala je zuriti u dno šalice za kavu i pogledala ga. Zašto je izgledao kao da mu je stalo? Tko je bio taj nepoznati čovjek nježnoga glasa u čijem se društvu osjećala tako ugodno? Svaki put kad bi mu oči zasvijetlile, ona bi osjetila kako joj se koža ježi. Imao je hipnotizirajući pogled, a ton

njegova glasa zvučao je poput najdraže pjesme koju čovjek želi navi ti na najglasnije i nanovo puštati. Tko je bio ovaj čovjek koji je došao u njezinu kuću i pitao je nešto što nisu pitali ni članovi njezine obitelji? *Jeste li dobro?* Pa? Je li bila dobro? Vrtjela je kavu u šalici i promatrala je kako udara u stjenke šalice i pršti poput mora koje udara u klifove. Razmislila je i zaključila da ako je zadnji put čula to pitanje prije više od nekoliko godina, onda je odgovor ne. Nije bila dobro.

Dosadilo joj je grliti jastuke i deke koji su joj jedini pružali toplinu i proživljavati romantične trenutke jedino u svojim snovima. Dosadilo joj je nadati se svakog dana da će dan brzo proći kako bi prešla na sljedeći. Nadajući se da će taj dan biti bolji, lakši. Ali nikada nije bio. Radila je, plaćala račune i išla u krevet, ali nikad nije spavala. Svakog je jutra teret na njezinim ramenima bio sve teži i teži i svakog je jutra željela da što prije padne noć i da se vrati u krevet kako bi mogla zagrliti jastuke i omotati se u toplinu svojih pokrivača.

Gledala je ljubaznog stranca koji ju je promatrao svojim plavim očima i u njegovim očima nazrela više brige nego u ikoga koga je poznavala. Htjela mu je reći kako se osjeća, htjela ga je čuti kako joj govori da će sve biti u redu, da nije sama i da će svi zajedno sretno živjeti do kraja života i da...

Zaustavila se. Snovi, želje i nade nisu realni. Morala se zaustaviti da ne skrene u takva razmišljanja. Imala je dobar posao i ona i Luke bili su zdravi. To je sve što joj treba. Podigla je pogled prema Ivanu i razmišljala kako odgovoriti na njegovo pitanje. Je li bila dobro?

Otpio je gutljaj mlijeka.

Lice joj se razvuklo u osmijeh i počela se smijati jer su mu iznad usne ostali takvi brkovi od mlijeka da su gotovo doticali nosnice. - Da, hvala na pitanju, Ivane, dobro sam.

Izgledao je nesigurno dok je brisao usta, a nakon što ju je malo promotrio, rekao je: - Dakle, vi ste dizajner interijera?

Elizabeth se namrštila. - Da, kako znate?

Ivanove su se oči nasmiješile. - Ja sve znam.

Elizabeth se nasmiješila. - Kao i svi muškarci, zar ne? - Pogledala je na sat. - Ne znam gdje je Sam.

Vaša žena vjerojatno misli da sam vas otela obojicu.

- Oh, ne, nisam oženjen - brzo je odgovorio Ivan. - Cure, uh!

- Napravio je grimasu.

Elizabeth se nasmiješila. - Oprosti, nisam znala da vi i Fiona niste zajedno.

- Fiona? - Ivan je bio zbunjen.

- Samova mama? - upitala je Elizabeth osjećajući se blesavo.

- Oh, *ona*? - Ivan je ponovno napravio grimasu. - Nema šanse,

- Nagnuo se naprijed na kožnom kauču koji je zaškripao pod njegovim trapericama. Elizabeth je prepoznala taj zvuk. - Kako ona odvratno sprema piletinu. Umak totalno uništi meso.

Elizabeth se ponovno nasmijala. - To je neobičan razlog da se nekoga ne voli - ali neobično je bilo to što joj se i Luke žalio na to kad je bio na večeri kod Sama za vikend.

- Ne, ako volite piletinu - iskreno je odgovorio Ivan. - Najviše volim piletinu - nasmiješio se.

Elizabeth je kimnula trudeći se ne zasmijuljiti.

- Zapravo, od *peradi* najviše volim piletinu.

To je bila točka na i. Počela se smijati. Luke je zasigurno pokupio njegove riječi.

- Sto je? - široko se osmjehnuo Ivan i otkrio niz blistavih bijelih zuba.

- Vi - rekla je Elizabeth pokušavajući se smiriti i ovladati svojim smijehom. Nije mogla vjerovati da se tako ponaša s potpunim strancem.

- Što sa mnom?

- Smiješni ste - nasmiješila se.

- A vi ste lijepi - mirno je rekao, a ona ga je iznenađeno pogledala.

Zacrvenjela se. Stoje to bilo? Ponovno je nastupila tišina, neugodna tišina što se nje tiče jer se pitala treba li biti uvrijeđena. Rijetko su joj ljudi tako nešto govorili. Nije znala kako bi se trebala osjećati. Škicnula je Ivana i zaintrigiralo ju je to što on uopće nije bio zbunjen ili posramljen. Kao da je stalno govorio takve stvari. Muškarac poput njega vjerojatno to i radi, cinično je pomislila. Šarmer, to je on. Ipak, koliko god zurila u njega s prinudnim prijezirom, nije se baš mogla uvjeriti u to. Ovaj je muškarac nije poznavao, upoznao ju je prije manje od deset minuta, rekao joj je da je lijepa i ostao sjediti u dnevnoj sobi kao da joj je najbolji prijatelj te gledao po sobi kao da je to najzanimljivije mjesto koje je ikad vidio. Bio je prijateljske naravi, bilo je lako s njim razgovarati, lako ga slušati i unatoč tome što joj je rekao da je lijepa dok je s crvenim očima i masnom kosom sjedila u staroj otrcanoj odjeći, nije joj zbog toga bilo neugodno. Što su duže sjedili u tišini, to je ona postajala svjesnija da joj je on samo uputio kompliment.

- Hvala, Ivane - ljubazno je rekla.

- Hvala i vama.

- Zašto?

- Rekli ste da sam smiješan.

- O, da. Hmm... nema na čemu.

- Ne dobivate puno komplimenata?

Elizabeth je u tom trenutku trebala ustati i narediti mu da izađe iz sobe jer je jako nametljiv, ali nije. Koliko god razmišljala da bi joj, tehnički gledano, prema njezinim pravilima to pitanje trebalo zasmetati, to se nije dogodilo. Uzdahnula je: - Ne, Ivane, ne dobivam puno komplimenata.

Nasmiješio joj se. - Pa, neka to bude prvi kompliment u nizu drugih koji će uslijediti.

Zurio je u nju, a lice joj se počelo trzati nakon što je dugo izdržala njegov pogled. - Hoće li Sam biti kod vas večeras?

Ivan je preokrenuo očima. - Nadam se da ne. Ima samo šest godina, ali jako glasno hrče.

Elizabeth se nasmiješila. - Ne može se reći da netko ima *samo* še... Zaustavila se i otpila još malo kave.

Izvio je obrve. - Što ste rekli?

- Ništa - promrmljala je. Dok je Ivan gledao po sobi, Elizabeth ga je još malo odmjerila. Nije mogla odrediti koliko ima godina. Bio je visok i mišićav, muževna izgleda i dječaćkog šarma. Zbunjivao ju je. Odlučila je prijeći na stvar.

- Ivane, nešto me zbunjuje. - Duboko je uzdahnula kako bi postavila pitanje.

- Nemojte dopustiti da vas išta zbunjuje.

Elizabeth je osjetila da se u isto vrijeme i namrštila i nasmiješila. Čak je i njezino lice bilo zbunjeno njegovom izjavom. - U redu - polako je rekla - mogu li znati koliko imate godina?

- Možeš me pitati - veselo je odgovorio. Tišina.

-I?

- Što i?

- Koliko imate godina?

Ivan se nasmiješio. - Recimo da mi je jedna posebna osoba rekla da imam isto godina kao i vi.

Elizabeth se nasmijala. Mogla je i misliti. Očito je da ni Ivan nije bio pošteđen Lukeovih neuvijenih komentara.

- Djeca nas održavaju mladima, Elizabeth. - Glas mu je postao ozbiljan, a oči duboke i zamišljene. - Moj je posao brinuti se za djecu, pomagati im i jednostavno biti uz njih.

- Vi ste socijalni radnik? - upitala je Elizabeth.

Ivan je razmislio o njezinu pitanju. - Mogla bi me nazvati socijalnim radnikom, profesionalnim najboljim prijateljem, vodičem... - ispružio je ruke i slegnuo ramenima. - Djeca znaju točno što se događa u svijetu. Oni *vide* više od odraslih, *vjeruju* u više toga, iskreni su i uvijek, ali *uvijek* ti kažu na čemu si.

Elizabeth je kimnula glavom zajedno s njim. Očito je volio svoj posao... oca i socijalnog radnika.

- Znaš, zanimljivo je - nagnuo se prema njoj - da djeca uče mnogo više i mnogo brže od odraslih.

Znaš li zašto je tako?

Elizabeth je pretpostavljala da se tu krije neko znanstveno objašnjenje, ali je odmahнула glavom na njegovo pitanje.

- Zato jer su otvorenog uma. Zato jer *žele* znati i *žele* naučiti. Odrasli - tužno je odmahnuo glavom - misle da sve znaju. Odrastu i lako zaborave pa umjesto da otvore um i razviju ga, oni *odluče* u što će vjerovati, a u što ne. Ne možeš donijeti odluku o takvim stvarima: ili vjeruješ ili ne. Zato je njihovo učenje sporije. Oni su cinični, gube vjeru i žele znati samo one stvari koje će im pomagati iz dana u dan. Ne zanimaju ih male stvari. Ali, Elizabeth - rekao je glasnim šaptom dok su mu se široko otvorene oči sjajile, a Elizabeth se sva naježila. Osjećala se kao da će upravo podijeliti s njom najveću tajnu na svijetu. Primakla je glavu bliže k njemu. - *Male stvari* čine život.

- Čine život kakvim? - šapnula je. Nasmiješio se. - Jednostavno ga *čine*. Elizabeth je progutala knedlu u grlu. - To je to?

Ivan se nasmiješio. - Kako to mislite, to je to? Koji veći dar možeš dobiti nego što je život, što više možeš poželjeti nego što je život? To je dar. Život je *sve* i ne živiš ga kako treba dok ne počneš vjerovati.

- Vjerovati u što?

Ivan je preokrenuo očima i nasmiješio se. - Oh, Elizabeth, jednom ćeš shvatiti.

Elizabeth je željela te male stvari o kojima je govorio. Čeznula je za iskrom i uzbuđenjem u životu, željela je puštati balone na polju ječma i ispuniti sobu zanosnim ružičastim kolačima. Oči su joj se ponovno napunile suzama, a srce joj je zakucalo brže od pomisli da bi se mogla rasplakati pred njim. Nije se trebala brinuti oko toga jer je polako ustao.

- Elizabeth - nježno je rekao - ostavljam te s tim riječima. Bilo mi je zadovoljstvo provesti vrijeme s tobom. - Pružio joj je ruku.

Kad je Elizabeth pružila svoju ruku da dotakne njegovu nježnu kožu, on ju je nježno uzeo i hipnotično prodrmao. Kvruga u njezinu grlu rasla je i nije mogla prozboriti ni riječ.

- Želim ti puno sreće sutra na sastanku - nasmiješio se i ohrabrio je te izašao iz dnevne sobe. Luke je zatvorio vrata iza njega vičući: - Bok, Sam! - Vikao je najglasnije što je mogao, glasno se nasmijao i teškim koracima otišao uza stube.

Poslije te noći Elizabeth je ležala u krevetu, užarene glave, začepljena nosa i očiju bolnih od plakanja. Grčila je jastuke i ugnijezdila se pod poplunom. Kroz otvorene zastore mjesec je odaslao u sobu trag srebrno-plave svjetlosti. Gledala je kroz prozor u taj isti mjesec koji je gledala i dok je bila dijete, u iste te zvijezde kojima je upućivala svoje želje, a onda joj je sinulo.

Ivanu nije rekla ništa o sutrašnjem sastanku.

P E T N A E S T

Elizabeth je vukla prtljagu od prtljažnika taksija do dijela zračne luke Farranfore predviđenog za odlaske i dolaske. Odahnula je. Osjećala se kao da ide kući. Nakon što je u New Yorku provela tek mjesec dana, osjećala je da tamo pripada više nego što je ikad pripadala Baile na gCroitheu. Imala je nove prijatelje; *htjela* je imati prijatelje.

- Zrakoplov će napokon krenuti na vrijeme - rekao je Mark i pridružio joj se u malom redu ispred šaltera za prijavu prtljage.

Elizabeth mu se nasmiješila i oslonila čelo na njegova prsa. - Trebat će mi još jedan godišnji odmor da se oporavim od ovog - našalila se umorno.

Mark se nasmijao, poljubio je u tjeme i prstima prošao kroz njezinu tamnu kosu. - Tebi je odlazak kući u posjet obitelji godišnji odmor? - nasmijao se. - Zašto ne bismo otišli na Havaje kad se vratimo?

Elizabeth je podigla glavu i izvila obrvu. - Naravno, Mark, slobodno to spomeni mom šefu. Znaš da se hitno moram vratiti onom projektu.

Mark je proučavao njezino odlučno lice. - Trebala bi se osamostaliti.

Elizabeth je preokrenula očima i ponovno oslonila čelo o njegova prsa. - Nemoj ponovno o tome...

- glas joj je nestao negdje u njegovom vunenom kaputu s kapuljačom.

- Slušaj. - Prstom joj je podigao bradu. - Radiš non-stop, rijetko uzimaš slobodne dane i iscrpljuješ se do kraja. Za što?

Otvorila je usta da mu odgovori.

- Za što? - ponovio je pitanje i spriječio je da odgovori.

Kad je otvorila usta da odgovori, ponovno je uskočio. - Pa, budući da oklijevaš s odgovorom - nasmiješio se - ja ću ti reći za što. Za *druge ljude*. Tako da oni dobiju svu slavu. *Ti radiš sav posao, oni dobiju svu slavu.*

- Oprosti - Elizabeth se mrvicu nasmijala - kao što *jako* dobro znaš, taj je posao jako dobro plaćen i tempom kojim napredujem, u ovo doba sljedeće godine... ako odlučimo ostati u New Yorku... moći ću si priuštiti onu kuću koju smo vidjeli...

- Draga moja Elizabeth - prekinuo ju je Mark - tempom kojim ti napreduješ, u ovo doba sljedeće godine, ta će kuća biti prodana i na njezinu će mjestu biti neboder ili neki grozan trendovski bar u kojem se ne može piti alkohol ili restoran koji ne poslužuje hranu „*samo kako bi bio drugačiji*“, prstima je u zraku napravio navodnike što je nasmijalo Elizabeth - a koji ćeš ti zasigurno obojiti u bijelo, staviti fluorescentna svjetla na pod i izbjeći bilo kakav namještaj kako ne bi zagušio mjesto - zafrkavao ju je. - A drugi će ljudi dobiti priznanje za to. - Pogledao ju je pretvarajući se da mu se sve to gadi. - Zamisli. To je *tvoje* autorsko djelo, ničije tuđe i oni ti to ne smiju oduzeti. Želim tu dovesti naše prijatelje i reći im: „Slušajte, Elizabeth je ovo napravila. Trebalo joj je tri mjeseca da to napravi, svi su zidovi bijeli i nema ni jednog stolca, ali ponosan sam na nju. Zar nije to odlično napravila?“

Elizabeth se držala za trbuh od silnog smijeha. - Nikad im ne bih dopustila da sruše tu kuću. Uostalom, na ovom poslu zarađujem *hrpu* love - objasnila je.

- Ovo je već drugi put da si spomenula novac. Dobro nam je. Sto će ti sav taj novac? - upitao je Mark.

- Za crne dane - rekla je Elizabeth, a s lica joj je nestao osmijeh kad je pomislila na Saoirse i oca. Za jako crne dane.

- Dobro da više ne živimo tu - rekao je Mark primijetivši njezin izraz lica i pogledavši kroz prozor - ili bi bankrotirala.

Elizabeth je pogledala kroz prozor gdje ju je dočekaao kišni dan, a ona se nije mogla othrvati dojmu da je protekli tjedan bio čisto gubljenje vremena. Nije ni očekivala odbor za dobrodošlicu i zastavice na izlozima trgovina, ali nije očekivala ni to da Saoirse i njezina oca nije uopće briga je li ona kod kuće ili ne ili što uopće radi. A ona se nije vratila pričati o svom novom životu u New Yorku; vratila se vidjeti kako sii oni.

Otac još uvijek nije razgovarao s njom zbog toga što je otišla od kuće i napustila ga. To što je nekoliko mjeseci zaredom znala raditi u različitim okruzima činilo se tada kao najveći grijeh, ali odlazak iz zemlje bio je grijeh koji je nadilazio sve ostale. Prije nego što je otišla, Elizabeth je dogovorila neke stvari kako bi bila sigurna da oboje imaju potrebnu brigu. Na njezino veliko razočaranje, Saoirse je prethodne godine odustala od školovanja i Elizabeth joj je našla osmi posao u dva mjeseca; trebala je puniti police u lokalnim supermarketima. Isto tako, dogovorila je sa susjedom da je dva puta mjesečno vozi u Killarnev kako bi posjetila svog savjetnika. Elizabeth je bilo važnije da Saoirse ide na savjetovanje nego na posao, a znala je da je Saoirse pristala na to samo kako bi pobjegla iz svoje krletke dvaput mjesečno. Ako nekim čudom Saoirse odluči razgovarati o tome kako se osjeća, barem će tamo biti netko tko će je poslušati.

Nije bilo ni traga domaćici koju je Elizabeth angažirala da radi kod njezina oca. Kuća je bila prašnjava, vonjava i vlažna, u njoj je vladao nered. Nakon što je provela dva dana ribajući cijelu kuću, Elizabeth je odustala jer je shvatila da nema te količine sredstava za čišćenje koja bi vratila sjaj kući na farmi. S majčinim odlaskom, otišla je i iskra.

Saoirse se iselila iz obiteljske kuće i uselila u kuću sa skupinom nepoznatih ljudi koje je upoznala dok je kampirala na glazbenom festivalu. Izgledalo je kao da cijeli dan sjede u krugu pokraj stare kule u blizini grada, leže na travi, s dugim kosama i bradama, drndaju po gitari i pjevaju pjesme o samoubojstvu.

Elizabeth je uspjela samo dva puta vidjeti sestru za vrijeme svog posjeta. Prvi je susret bio vrlo kratak. Čim je stigla, nazvali su je iz jedinog dućana u Baile na gCroitheu koji je prodavao žensku odjeću. Zadržali su Saoirse jer su je uhvatili u krađi nekoliko majica. Elizabeth je otišla u dućan, bezbroj se puta ispričala, platila ženi majice i čim su izašle iz dućana, Saoirse je krenula prema brdima. Kad su se drugi put srele, Elizabeth je imala taman toliko vremena da posudi Saoirse nešto novca i dogovori zajednički ručak za sljedeći dan, koji je na kraju sama pojela. No, bilo joj je drago vidjeti da se Saoirse napokon malo udebljala. Lice joj je bilo punije, a odjeća nije visjela na njoj kao prije. Možda joj je godilo to što je živjela sama.

Studeni je u Baile na gCroitheu bio vrlo samotnan. Mladi su bili u školi ili na fakultetu, turisti su bili kod kuće ili u posjetu toplijim krajevima, trgovine su bile tihe i prazne, neke i zatvorene, a druge su se borile za opstanak. Mjesto je bilo sumorno, hladno i turobno, nije još bilo cvijeća koje je resilo ulice u proljeće. Bio je to grad duhova. Ali Elizabeth je bilo drago što se vratila. Možda njezinoj maloj obitelji uopće nije bilo važno je li ona stigla ili nije, ali ona je sad bila sigurna da ne može proživjeti svoj život neprestano se brinući za njih.

Mark i Elizabeth pomaknuli su se naprijed u redu. Ispred njih bila je samo jedna osoba, a onda će biti slobodni. Slobodni uhvatiti let do Dublina kako bi odande nastavili put prema New Yorku. Elizabethin je mobitel zazvonio, a želudac joj se instinktivno stegnuo.

- Mark joj je brzo prišao: - Ne javljaj se. Elizabeth je izvadila mobitel iz torbe i pogledala broj.

- Ne javljaj se, Elizabeth. - Glas mu je bio čvrst i ozbiljan.
- To je netko iz Irske - Elizabeth se ugrizla za usnu.
- Nemoj - blago je rekao.
- Ali možda se nešto dogo... - Mobitel je prestao zvoniti. Mark se nasmiješio, vidjelo se da mu je laknulo. - Pametno. Elizabeth se osmjehnula, a Mark se okrenuo prema šalteru. Zakoračio je naprijed, a u tom je trenutku mobitel ponovno zazvonio.

Isti broj.

Mark je razgovarao sa ženom koja je radila na šalteru i smijao se, šarmantan kao i uvijek. Elizabeth je čvrsto stisnula mobitel u ruci i piljila u broj na ekranu dok nije nestao, a zvonjava prestala.

Zapištao je i signalizirao glasovnu poštu.

- Elizabeth, treba joj tvoja putovnica - prišao joj je Mark. Objesila je lice.
- Provjeravam poruke - brzo je rekla Elizabeth i počela kopati po torbi za putovnicom dok je na uhu držala mobitel.
- Dobar dan, Elizabeth, ja sam Mary Flaherty s odjela za rodi-lje u bolnici u Killarneyju. Vaša sestra Saoirse došla je s trudovima. Nastupili su mjesec dana prije termina za porođaj, kao što znate, i Saoirse je htjela da vas nazovemo u slučaju da želite biti tu s njom...
- Elizabeth nije čula ostatak rečenice. Ukočila se na mjestu. Trudovi? Saoirse? Ona nije bila ni trudna. Ponovno je poslušala poruku ne bi li se uvjerila da je pogrešno poslana, a i pritom je ignorirala Markove molbe da preda putovnicu.
- Elizabeth - glasno je rekao Mark i prekinuo je u razmišljanju
- tvoja putovnica. Zadržavaš red.

Elizabeth se okrenula i suočila s cijelim redom gnjevnih lica.

- Oprosti - zapanjeno je šapnula dok joj se cijelo tijelo treslo.
- Sto je? - rekao je Mark na čijem se licu umjesto bijesa sad iščitavala zabrinutost.
- Oprostite - rekla je žena za šalterom. - Hoćete li se ukrcati u zrakoplov? - upitala je ljubaznim tonom.
- Hmm - Elizabeth je zbunjeno protrljala oči, pogledala Markovu kartu na šalteru, njegovo lice i zatim ponovno kartu. - Ne, ne mogu.
- Izašla je iz reda. - Oprosti. - Okrenula se prema nekoliko putnika u redu koji su je promatrali s razumijevanjem. - Oprostite mi.- Gledala je Marka koji je stajao u redu i izgledao tako... tako razočaran. Ne razočaran zbog toga što ne ide na put, nego razočaran *u* nju.
- Gospodine - rekla je žena sa šaltera i uručila mu kartu.
- Sav smeten uzeo je kartu i polako izašao iz reda. - Što se dogodilo?
- Saoirse - rekla je Elizabeth slabašnim glasom i osjetila knedlu u grlu. - U bolnici je.
- Opet je previše popila? - zabrinutost s Markova lica iščeznula je u trenu.
- Elizabeth je dugo i temeljito razmišljala što odgovoriti, no prevladali su stid i nelagoda zbog toga što uopće nije znala da je Saoirse trudna te je odlučila lagati.
- Da, mislim daje o tome riječ. Nisam baš sigurna. - Odmahnula je glavom... pokušavajući otresti misli.
- Markova su ramena klonula. - Gledaj, vjerojatno će joj samo trebati ponovno ispumpati želudac. Ništa novo, Elizabeth. Daj se prijavi za let pa ćemo porazgovarati o tome u kafiću.
- Elizabeth je odmahнула glavom. - Ne, ne, Mark, moram ići.
- Glas joj je drhtao.

- Elizabeth, vjerojatno nije *ništa* - nasmiješio se. - Koliko te puta tako nazovu svake godine i uvijek ista priča.

- Možda je ipak *nešto*, Mark. Nešto što bi prava sestra znala, uočila.

Mark je spustio ruke kojima je obuhvatio njezino lice. - Nemoj joj dopustiti da ti to radi.

- Radi što?

- Nemoj joj dopustiti da ti njezin život bude važniji od tvog.

- Ne budi smiješan, Mark, ona mi je sestra, ona *jest* moj život. Moram se brinuti za nju.

- Iako nju nije briga za tebe. Iako se njoj živo fućka jesi li uz nju ili ne.

Njegove su riječi bile poput udarca u želudac.

- Ti si taj koji se mora brinuti za mene - pokušala je popraviti raspoloženje i, kao uvijek, sve učiniti sretnijim.

- Ali ne mogu se brinuti za tebe ako mi ti to ne dopustiš. - Bol i gnjev zamračili su njegove oči.

- Mark - Elizabeth se pokušala nasmiješiti, ali neuspješno - obećavam ti da ću doći prvim letom koji uspijem uhvatiti. Moram saznati što se dogodilo. Razmisli. Da se nešto dogodilo tvojoj sestri, već bi odavno odjurio iz zračne luke, bio bi pokraj nje umjesto da razgovaraš sa mnom i ne bi ni pomislio na ovakav razgovor.

- Što onda još radiš ovdje? - rekao je ledenim glasom.

Gnjev i suze odjednom su se ispremiješali u Elizabeth. Podigla je kovčeg i napustila ga. Napustila je zračnu luku i krenula što je brže mogla prema bolnici.

Vratila se u New York, baš kao što mu je obećala. Odletjela je tamo dva dana nakon Marka, pokupila svoje stvari iz zajedničkog stana, dala otkaz na poslu i vratila se u Baile na gCroithe s tako velikom boli u srcu da je jedva disala.

Š E S N A E S T

Elizabeth je imala trinaest godina kad je krenula u prvi razred srednje škole. To je značilo da u školu mora putovati izvan grada i zbog toga je morala ustajati ranije nego svi ostali i, budući da je nastava kasno završavala, vraćati se doma kasno navečer. Malo je vremena provodila s jedanaestomjesečnom Saoirse. Za razliku od autobusa koji ju je vozio u osnovnu školu, ovaj bi je autobus dovezao do kraja duge ceste koja je vodila do njihove kuće na farmi pa je morala sama hodati do ulaznih vrata gdje je nitko ne bi dočekaao. Bila je zima i mračna jutra i večeri obavijale su cijeli kraj u crni baršun. Elizabeth je, po treći put toga tjedna, hodala cestom praćena surovim vjetrom i kišom dok joj se suknja školske uniforme podizala i plesala oko nogu, a leda su joj se grbila pod torbom natovarenom knjigama.

Sad je u pidžami sjedila pokraj otvorenog kamina i pokušavala se ugrijati. Jedno oko držala je na zadaći, a drugo na Saoirse koja je puzala po podu i sve što je mogla dohvatiti svojim bucmastim ručicama stavljala u usta iz kojih je curila slina. Otac je u kuhinji ponovno podgrijavao varivo od povrća koje je sam pripravljaao. To su jeli svakoga dana. Zobenu kašu za doručak, varivo za večeru. Katkad bi jeli dobar komad teletine ili svježiu ribu koju je tog dana ulovio. Elizabeth je obožavala takve dane.

Saoirse je gugutala i slinila, mahala rukama i promatrala Elizabeth zadovoljna što je njezina velika sestra kod kuće. Elizabeth joj se nasmiješila i pružila joj riječi potpore prije nego što se ponovno posvetila zadaći. Koristeći kauč kao uporište, Saoirse se podigla na noge kao što je to radila proteklih tjedana. Polako je zakoračila na stranu, krenula naprijed-natrag prije nego što se okrenula prema Elizabeth.

- Hajde, Saoirse, možeš ti to. - Elizabeth je spustila olovku i usredotočila se na svoju malu sestru. Saoirse je svaki dan pokušavala prijeći preko sobe i doći do sestre, ali svaki bi put pala na guzu u pelenama. Elizabeth je odlučila biti tu kad joj napokon to pođe za rukom. Htjela je smisliti pjesmu i ples o tom događaju baš kao što bi to napravila njezina majka da je još uvijek tamo.

Saoirse je otpuhнула zrak iz usta, a na usnama su joj se pojavili balončići. Progovorila je na vlastitom nepoznatom jeziku.

- Da - kimnula je Elizabeth - dođi Elizabeth. - Pružila je ruke prema njoj.

Odjednom se Saoirse pustila i počela odlučno hodati. Hodala je sve dalje i dalje dok je Elizabeth susprezala uzbuđenje da je ne bi prestrašila. Saoirse je cijelim putem gledala sestru. Elizabeth nikad neće zaboraviti taj pogled svoje sestrice, toliko odlučnosti u njezinim očima. Napokon je došla do Elizabeth, a ona ju je primila u ruke, plesala s njom i cijelu je prekrila poljupcima, a Saoirse je gugutala i napuhala još balončića.

- Tata, tata! - pozvala ga je Elizabeth.

- Stoje? - razdraženo je uzviknuo.

- Brzo, dođi! - rekla je Elizabeth i pomogla Saoirse da sama sebi zaplješće.

Brendanovo zabrinuto lice pojavilo se na vratima.

- Saoirse je prohodala, tata! Gledaj, Saoirse, ponovi to; hodaj za tatu! - Stavila je sestru na pod i ohrabrila je da ponovi svoje umijeće.

Brendan se razljutio: - Isuse, mislio sam daje nešto važno. Mislio sam da vam se nešto dogodilo.

Nemoj me gnjaviti zbog toga. - Okrenuo se i vratio u kuhinju.

Kad je Saoirse podigla pogled u svom drugom pokušaju da pokaže svojoj obitelji koliko je pametna i vidjela da joj je tata otišao, spustila je glavu, a onda i samu sebe te ponovno pala na guzu.

Elizabeth je bila na poslu onog dana kad je Luke prohodao. Edith ju je nazvala usred sastanka, ali ona nije mogla razgovarati pa je čula sve o tome kad je došla doma. Sad kada je razmišljala o tome, shvatila je da je reagirala vrlo slično svom ocu i, još jednom, zamrzila se zbog toga. Kao odrasla osoba mogla je shvatiti očevu reakciju. Nije da njezin otac nije bio ponosan ili da mu nije bilo stalo, sasvim suprotno, bilo mu je previše stalo. Prvo prohodaju, a onda odlete.

Elizabeth je hrabrila pomisao da ako je već jednom pomogla sestri prohodati, onda joj sigurno može pomoći još jednom stati na noge.

Elizabeth se probudila u skoku, sasvim smrznuta od straha nakon proživljene noćne more. Mjesec je završio svoju smjenu na ovoj strani svijeta i krenuo dalje te prepustio mjesto Suncu. Sunce je očinski milovalo Elizabeth i brižno je promatralo dok je spavala. Srebrno--plavu svjetlost na njezinoj postelji zamijenila je zlatna zraka. Bilo je 4.35 ujutro i Elizabeth se probudila u sekundi. Naslonila se na lakte. Prekrivač je bio djelomice na podu, a djelomice smotan oko njezinih nogu. Nemirno je spavala proganjana snovima koji su se međusobno isprepletali i stvarali čudnovatu mješavinu lica, mjesta i nepovezanih riječi. Osjećala se iscrpljeno.

Gledajući po sobi, osjetila je kako u njoj raste razdraženost. Iako je prije dva dana očistila cijelu kuću tako da je blistala, osjetila je potrebu da to ponovno napravi. Stvari nisu bile na svojem mjestu i to ju je uznemiravalo. Protrljala je nos koji ju je počeo svrbjeti od frustracije.

Odmah je počela čistiti. Na krevetu je morala poredati dvanaest jastuka, šest redova po dva obična jastuka, a naprijed su bili jastuci u obliku pravokutnika i oni okrugli. Svi su bili različite teksture u

rasponu od zečjeg krzna do antilopa u raznim nijansama bež boje i nijansama bijele kave i kave. Kad je bila zadovoljna uređenim krevetom, počela je sređivati odjeću u ormaru koja je morala biti pravilno poredana, od tamnih boja na lijevoj strani do svijetlih na desnoj, iako je imala vrlo malo odjeće u boji. Kad bi imala i mrvicu boje na sebi, osjećala bi se kao da hoda ulicom u fluorescentno kričavom. Usisala je pod, obrisala prašinu i ulaštala ogledala, izravnala tri mala ručnika u kupaonici i nekoliko minuta poravnavala prugice na njima. Slavine su blistale, a pločice je bjesomučno ribala dok u njima nije ugledala svoj odraz. Do 6.30 očistila je cijelu dnevnu sobu i kuhinju, a zatim, ne tako nemirna kao prije, sjela u vrt držeći u ruci šalicu kave i pregledavajući svoje nacрте kako bi se pripremila za sastanak tog jutra. Ukupno je te noći spavala tri sata. Benjamin West preokrenuo je očima i frustrirano zaškripao zubima dok je njegov šef hodao gore-dolje po kontejneru i brbljao nešto na svom teškom njujorškom naglasku.

- Vidiš, Benji, jednostavno sam...

- Benjamin - prekinuo ga je.

- ..umoran od - nastavio je ne pridajući mu pozornost - slušanja tog sranja koji mi svi prodaju. Svi su ti dizajneri isti. Žele suvremeno ovo, minimalistički ono. E pa, jebem ti ja art deco, Benji!

-To je...

- Mislim, s koliko smo se dizajnera tu sastali? - Prestao je hodati i pogledao Benjamina.

Benjamin je brzo pregledao svoj rokovnik: - Hmm, osam, ne uključujući ženu koja je morala otići ranije u petak, Elizabeth...

- Nije važno - prekinuo ga je - ista je kao i svi ostali. - Odmahnuo je rukom i okrenuo se da kroz prozor pogleda gradilište. Tanka siva pletenica okrenula se zajedno s njegovom glavom.

- E pa, imamo sastanak s njom za pola sata - rekao je Benjamin i pogledao na sat.

- Otkazi ga. Ne zanima me ništa što ima za reći. Zadrta je kao i svi ostali. Na koliko smo hotela ti i ja zajedno radili, Benji?

Benjamin je uzdahnuo. - Moje je ime Benjamin i puno smo zajedno radili, Vincente.

- Puno. - Kimnuo je samome sebi. - To sam i mislio. A koliko je tih hotela imalo tako dobar pogled kao ovaj? - Rukom je pokazao krajolik na koji je pucao pogled. Benjamin se nezainteresirano okrenuo na stolcu i jedva se prisilio pogledati van pokraj sve te buke i meteža na gradilištu.

Kasnili su s projektom. Lijep je to bio pogled, ali bilo bi mu draže pogledati kroz prozor i vidjeti hotel nego valovite brežuljke i jezera. Već je dva mjeseca bio u Irskoj, a hotel se trebao završiti do kolovoza, za tri mjeseca. Rodom iz Haxtona u Coloradu, ali s boravištem u New Yorku, bio je uvjeren daje već zaboravio kako klaustrofo-bičan život može biti u malom mjestu. Ali očito nije.

- I? - Vincent je zapalio cigaru i stavio ju u usta.

- Pogled je divan - rekao je Benjamin dosađujući se.

- Jebeno je divan i neću dopustiti tamo nekom *fensi šmensi* dizajneru interijera da dođe i napravi tu neki gradski hotel kakav smo radili već hrpu puta.

- Sto točno imaš na umu, Vincente? - Benjamin je već dva mjeseca slušao samo o tome što mu se ne sviđa.

Vincent, odjeven u svjetlucavo sivo odijelo, otišao je do svoje aktovke, izvadio fascikl i stavio ga na stol pokraj Benjamina. - Pogledaj te novinske članke. Ovo je mjesto pravi rudnik zlata. Želim ono što oni žele. Ljudi ne žele neki uobičajeni hotel... ovaj hotel mora biti romantičan, zabavan, umjetničkog karaktera, a ne izgledati kao neka moderna bolnica. Ako još netko uđe u ovu prostoriju s tim istim usranim idejama, sam ću dizajnirati ovaj hotel. - Okrenuo je pocrvenjelo lice prema prozoru i odbijao dimove cigare.

Benjamin je preokrenuo očima kad je čuo kako Vincent dramtizira.

- Želim pravog umjetnika - nastavio je - pravog prokletog luđaka. Nekog kreativca s umjetničkom crtom. Muka mi je od užtogljenih poslovnjaka koji govore o bojama kao da su to neki suhoparni statistički podaci, koji u životu nisu uzeli kist s bojom u ruke. Želim Van Gogha unutarnjeg dizajna...

Kucanje na vratima prekinulo je njegov monolog.

- Tko je sad? - mrzovoljno je rekao Vincent još uvijek crven od svog bombastičnog govora.

- Vjerojatno Elizabeth Egan koja je došla na sastanak.

- Zar ti nisam rekao da otkážeš?

Benjamin je zanemario njegove riječi i otišao otvoriti vrata Elizabeth.

- Dobar dan - rekla je ulazeći u sobu, a u stopu ju je slijedila Poppy ljubičaste kose i, kao i uvijek, poprskana bojom, koja je teglila fascikle pune uzoraka tepiha i tkanina.

Bok, ja sam Benjamin West, voditelj projekta. Upoznali smo se u petak. - Stisnuo je Elizabeth ruku.

- Da, oprostite, morala sam ranije otići - kratko je odgovorila ne gledajući ga u oči. - To nije uobičajeno za mene, uvjeravam vas. - Okrenula se iza sebe prema dami koja se borila s teretom. - Ovo je Poppy, moja suradnica. Nadam se da nemate ništa protiv što je došla sa mnom na sastanak - odrješito je rekla.

Poppy se borila s fasciklima kako bi se mogla rukovati s Benjaminom zbog čega joj je nekoliko fascikala palo na pod.

- Sranje - rekla je glasno, a Elizabeth se okrenula kao ošinuta gromom.

Benjamin se nasmijao. - Sve je u redu. Dopustite mi da vam pomognem.

- Gospodine Taylor - glasno je rekla Elizabeth i prešla preko sobe s ispruženom rukom - drago mi je što se ponovno vidimo. Oprostite što sam morala ranije otići s prošlog sastanka.

Vincent se okrenuo od prozora, odmjerio njezino crno odijelo i nastavio odbijati dimove. Umjesto da se rukuje s njom, on se ponovno okrenuo prozoru.

Benjamin je pomogao Poppy odnijeti fascikle do stola i progovorio kako bi razbio neugodnu atmosferu. - Hoćemo li sjesti?

Elizabeth je pocrvenjela, polako spustila ruku i okrenula se prema stolu. Glas joj je poskočio za oktavu: - Ivane!

Poppy se namrštila i pogledala po sobi.

- Sve je u redu - rekao joj je Benjamin - ljudi često pogrešno čuju moje ime. Zovem se Benjamin, gospođice Egan.

- Nisam mislila na vas - nasmijala se Elizabeth. - Mislim na čovjeka koji sjedi na stolcu pokraj vas. - Otišla je do stola. - Što ti radiš ovdje? Nisam znala da si uključen u projekt hotela. Mislila sam da radiš s djecom.

Vincent je podigao obrve i gledao je kako kima glavom i ljubazno se smiješi u prostoriji u kojoj je vladala tišina. Počeo se smijati, njegova salva smijeha završila je isprekidanim kašljem.

- Je li vam dobro, gospodine Taylor? - upitala je Elizabeth brižnim glasom.

- Da, gospođice Egan, dobro mi je. Sasvim dobro. Drago mi je što smo se upoznali. - Pružio joj je ruku.

Dok su Poppy i Elizabeth sređivali svoje papire, Vincent je tiho govorio Benjaminu: - Ova nije daleko od toga da si odreže uho.

Vrata kontejnera otvorila su se i ušla je žena s recepcije noseći pladanj sa šalicama kave.

- Drago mi je što sam te ponovno vidjela. Bok, Ivane - rekla je Elizabeth dok su se iza žene zatvarala vrata.

- Sad je otišao? - sarkastično je upitala Poppy.

- Ne brinite se - Benjamin se tiho nasmijao Poppy dok je s divljenjem promatrao Elizabeth - savršeno odgovara profilu. Prislušivali ste naš razgovor ispred vrata, zar ne?

Poppy ga je zbunjeno pogledala.

- Ne morate se brinuti, nećete nadrapati zbog toga - smijao se. - Ali čuli ste nas kako razgovaramo, zar ne?

Poppy je malo razmislila, a onda polako, još uvijek prilično zbunjena, kimnula glavom.

Benjamin se zasmijuljio i skrenuo pogled. - Znao sam. Pametna žena - izrekao je svoju misao naglas promatrajući Elizabeth zadubljenu u razgovor s Vincentom.

Zatim su se oboje uključili u razgovor.

- Sviđate mi se, Elizabeth, doista mi se sviđa - iskreno je govorio Vincent - vaša ekscentričnost.

Elizabeth se namrštila.

- Znao sam što hoću reći, vaša uvrnutost. Tako čovjek zna kad je netko genij, a ja volim genije u svojoj ekipi.

Elizabeth je polako kimnula glavom, sasvim začuđena tijekom razgovora.

- Ali - nastavio je Vincent - nisam previše uvjeren u vaše ideje. Zapravo, uopće nisam uvjeren. Ne sviđaju mi se.

Usljedila je tišina.

Elizabeth se promeškolljila na stolcu. - U redu - pokušala je zadržati poslovni ton - što točno imate na umu?

- Ljubav.
- Ljubav - tupo je ponovila Elizabeth.
- Da. Ljubav. - Nagnuo se naprijed na stolcu, a isprepleteni prsti počivali su mu na trbuhu.
- Imate na umu ljubav - rekla je Elizabeth ledenim glasom i pogledala Benjamina da vidi je li dobro shvatila.

Benjamin je preokrenuo očima i slegnuo ramenima.

- Hej, fućka se *meni* za ljubav - rekao je Vincent. - Oženjen sam već dvadeset pet godina - objasnio je. - Irska javnost to želi. Gdje je ono? - Pogledao je po stolu i bacio fascikl s novinskim člancima pred Elizabeth.

Nakon što je prelistala nekoliko stranica, Elizabeth je progovorila. Benjamin je osjetio razočaranje u njezinu glasu. - Shvatila sam. Vi želite *tematski* hotel.

- Kad to kažete, to zvuči tako otrcano. - Odmahnuo je rukom.
- Mislim da tematski hoteli *i jesu* otrcani - čvrsto je rekla Elizabeth. Nije mogla odbaciti svoja načela, čak i ako je u pitanju ovako dobra prilika.

Benjamin i Poppy pogledali su Vincenta očekujući njegov odgovor. Kao da gledaju tenis.

- Elizabeth - rekao je Vincent sa smiješkom u krajičku usana - vi ste prekrasna mlada žena, vi to sigurno znate. Ljubav nije tema. Ljubav je atmosfera, raspoloženje.
- Shvaćam - rekla je Elizabeth kao da joj ništa nije jasno. - Vi želite stvoriti u svom hotelu osjećaj ljubavi.
- Točno tako! - zadovoljno je rekao Vincent. - Ali nije to ono što ja želim, to je ono što *oni* žele. - Uperio je prst na novine.

Elizabeth je pročistila grlo i progovorila kao da se obraća djetetu. - Gospodine Taylor, sad je lipanj, i za novinare je to sezona kiselih krastavaca, što znači da nemaju o čemu pisati. Mediji jednostavno nude izvrnutu sliku mišljenja javnosti... ta slika nije točna. Ona ne predstavlja nade i želje Iraca. Čeznuti za nečim što bi ispunilo zahtjeve medija bila bi velika pogreška.

Vincent nije bio zadivljen njezinim riječima.

- Hotel je na fantastičnoj lokaciji s prekrasnim pogledom, nalazi se pokraj mjesta s brojnim zanimljivostima. U svojem dizajnu interijera htjela sam dovesti vanjsko okruženje u unutrašnjost hotela i stopiti krajolik s interijerom. Upotrebom prirodnih zemljanih tonova kao što su tamnozeleni i tamnosmeđi te kamena, možemo...

- Sve sam to već čuo - otpuhnuo je Vincent dim cigare. Ne želim da se hotel stopi s planinama, želim da se ističe. Ne želim da se gosti osjećaju poput hobita koji spavaju u travi i blatu. - Gnjevno je ugasio cigaru u pepeljari.

Nije uspjela, pomislio je Benjamin. Šteta, dala je sve od sebe. Promatrao je kako joj se mijenja izraz lica dok joj posao izmiče iz ruku.

- Gospodine Taylor - brzo je zaustila - niste još čuli *sve* moje ideje. - Uхватила se za slamku.

Vincent je zagundao i pogledao svoj dijamantima optočeni *Rolex*.

- Imate trideset sekunda.

Dvadeset sekunda nije mogla ništa izustiti, ali na kraju se opustila i teškom mukom protisnula sljedeće riječi: - Poppy - uzdahnula je

- iznesi svoje ideje.

- Da! - poskočila je Poppy od uzbuđenja i otplesala do druge strane stola gdje je sjedio Vincent. - Zamišljam vodene krevete u obliku srca, tople kupelji, čaše za šampanjac koje se uzdižu s noćnih ormarića. Zamišljam susret romantičnog razdoblja i art decoa. Eksplozija - rukama je uprizzorila tu riječ - intenzivnih crvenih boja vina zbog kojih se gosti osjećaju kao da se nalaze u baršunastoj *utrobi*. Svijeće *posvuda*. Francuski budoar susreće... Dok je Poppy blebetala, a Vincent živahno kimao glavom i pozorno pratio svaku njezinu riječ, Benjamin je pogledao Elizabeth koja se rukom uhvatila za glavu i trznula svaki put kad bi Poppy iznijela neku svoju novu ideju. Oči su im se susrele i svaki je od njih s očajem pogledao svoga kolegu. Zatim su se oboje nasmiješili.

S E D A M N A E S T

- O, moj Bože, o, moj Bože - prštala je Poppy od uzbuđenja plešući prema Elizabethinu autu. - Zahvalila bih Damienu Hirstu⁴ na nadahnuću, Egonu Schielu⁵ - obrisala je imaginarnu suzu na oku - Banksyju⁶ i Robertu Rauschenbergu⁷ na njihovim fenomenalnim umjetničkim djelima koji su pomogli razvoju moje kreativnosti koja se otvorila nježno poput pupoljka i na... - Prestani - promrsila je Elizabeth kroz stisnute zube. - Još uvijek nas gledaju. - Ma daj, ne gledaju nas. Nemoj biti paranoična. - Poppyin se zanos pretvorio u frustriranost. Okrenula se pogledati kontejner na gradilištu. - Ne okreći se, Poppy! - rekla je Elizabeth kao da govori djetetu. - A zašto ne? Ne gleda... Hej, još uvijek nas gledaju. BOOK! HVAALA! - luđački im je mahala.

- *Želiš izgubiti posao?* - rekla je Elizabeth prijetećim glasom ne želeći se okrenuti. Njezine su riječi imale isti učinak kao kad bi zaprijetila Lukeu da će mu uzeti *PlayStation*. Poppy je odmah prestala poskakivati i obje su u tišini došle do auta, a Elizabeth je cijelo vrijeme osjećala dva para očiju kako joj paraju leđa.

- Ne mogu vjerovati da smo dobili posao - rekla je zadihana Poppy i stavila ruku na srce kad su ušli u auto.

- Ne mogu ni ja - progundala je Elizabeth, zavezala sigurnosni pojas i upalila auto.

4 Engleski suvremeni umjetnik

5 Austrijski slikar ekspresionist

6 Suvremeni engleski grafičar

7 Američki pop-art umjetnik

- Što sad nije u redu, mrgude? Ponašaš se kao da nismo dobile ovaj posao ili je nešto drugo u pitanju - optužila ju je Poppy koja se smjestila na suvozačevo sjedalo i odlepršala u vlastiti svijet. Elizabeth je razmišljala o njezinim riječima. Zapravo *nije* ona dobila posao. Poppy je dobila posao. Pobjedila je, ali nije osjećala okus pobjede. A stoje Ivan tamo radio? Rekao joj je da radi s djecom... kakva to veza postoji između djece i hotela? Nije ostao dovoljno dugo da bi doznala, otišao je čim su donijeli kavu i pozdravio samo Elizabeth. Razbijala je glavu pitanjima. Možda je poslovno surađivao s Vincentom, a ona je došla usred važnog sastanka, što bi objasnilo Vincentovo neljubazno ponašanje. No, o čemu god je bilo riječ, trebao joj je reći i bila je ljuta što joj ništa nije rekao prošle noći. Imala je svoje planove i nije trpjela ometanja.

Odvojivši se od superuzbuđene Poppy, krenula je kod Joea na kavu i malo razmišljanja.

- Dobar dan, Elizabeth! - povikao je Joe. Ostala tri gosta poskočila su za šankom od siline njegova pozdrava.

- Joe, molim te, kavu.

- Za promjenu?

Trpko se nasmiješila. Odabrala je stol pokraj prozora koji je gledao na glavnu ulicu. Okrenula je leđa prozoru. Nije htjela promatrati, htjela je razmišljati.

- Oprostite, gospođice Egan. - Muški glas s američkim naglaskom prenuo ju je iz razmišljanja.

- Gospodine West - rekla je i iznenađeno ga pogledala.

- Molim vas, zovite me Benjamin. - Nasmiješio se i pokazao stolac pokraj nje. - Mogu li vam se pridružiti?

Elizabeth je pomaknula papire na stolu: - Želite li nešto popiti?

- Kavu, molim vas.

Elizabeth je izvadila šalicu i ispružila je prema Joeu. - Joe, dva velika *frappaccina* od manga, molim te.

Benjaminove su se oči zažarile. - Ma daj, mislio sam da tu nemaju tak... - Prekinuo ga je Joe spustivši na stol dvije šalice vodenaste kave. Kave se prelila preko ruba šalice. - Oh - rekao je razočarano.

Usredotočila je pozornost na totalno neurednog Benjamina. Gusta crna kosa u valovima je uokvirivala njegovu glavu, a crna kratka brada rasla je od vrha maljavih prsiju sve do obraza.

Nosio je ofucane traperice poprskane blatom, podjednako prljavu jaknu od traperera te svijetlosmeđe čizme na kojima su bili ostaci trave i koje su ostavile trag od ulaznih vrata do stola

ispod kojeg se sad nakupila hrpica sasušena blata. Ispod noktiju nakupila se prljavština, a kad je **stavio** ruke na stol ispred Elizabeth, morala je skrenuti pogled.

- Čestitam na današnjem uspjehu - rekao je Benjamin i doimao se iskreno sretnim zbog toga. - Bio je to vrlo uspješan sastanak za vas. Uistinu ste to dobro izveli. Vi tu kažete *sldinte*⁸, zar ne? - Podigao je šalicu.

- Oprostite? - hladno je upitala Elizabeth.

- *Sidinte*? Ne kaže li se to tako? - Izgledao je zabrinuto.

- Ne - frustrirano je rekla - mislim da, ali ne govorim o tome. - Odmahnula je glavom. - Nisam to „dobro izvela“, kako ste vi to rekli, gospodine West. Ovaj ugovor nije plod sreće.

Benjaminova potamnijela koža lagano se zacrvenjela. - Oh, nisam to želio reći i, molim vas, zovite me Benjamin. „Gospodine West“ zvuči tako formalno. - Promeškoltio se u stolcu. - Vaša suradnica Poppy... - skrenuo je pogled pokušavajući pronaći prave riječi - vrlo je nadarena, ima puno „uvrnutih“ ideja i Vincent razmišlja na sličan način, ali ponekad se previše zanese i na nama je spustiti ih na zemlju. Gledajte, moj je zadatak izgraditi ovaj hotel na vrijeme i unutar predviđenog proračuna, stoga namjeravam napraviti ono što uvijek radim i jednostavno uvjerim Vincenta da nemamo dovoljno novaca za realizaciju Poppyinih ideja.

Elizabethino je srce ubrzalo. - Onda će htjeti dizajnera kojeg će si moći priuštiti. Gospodine West, jeste li došli tu kako biste me odgovorili od ovog posla? - hladno je upitala.

- Ne - uzdahnuo je Benjamin. - Zovem se *Benjamin* - naglasio je - i ne, ne pokušavam vas odgovoriti od ovoga posla. - Rekao je to na takav način da osjećala kao budala. - Gledajte, pokušavam vam pomoći. Jasno mi je da niste zadovoljni tom idejom, a iskreno, mislim da ni mještani neće biti oduševljeni. - Pokazao je na ljude u prostoriji, a Elizabeth je pokušala zamisliti

Joea kako ide na nedjeljni ručak u *baršunastu utrobu*. Ne, to definitivno neće ići, definitivno ne u ovom gradu.

Benjamin je nastavio: - Stalo mi je do projekata na kojima radim i mislim da ovaj hotel ima golem potencijal. Ne želim da izgleda kao neko mjesto u kojem Las Vegas odaje počast *Moulin Rougeu*. Elizabeth je lagano skliznula na stolcu.

8 Živjeli!

- Ne - rekao je sigurnim glasom - došao sam tu jer mi se sviđaju vaše ideje. Sofisticirane su, ali udobne, moderne, a pritom nisu previše moderne i mislim da će imati odjeka kod velikog broja ljudi. Vincentova i Poppyina ideja previše je vezana uz temu i sigurno će se tri četvrtine zemlje odmah pobuniti protiv toga. No, možete li osvježiti svoje ideje s malo boje? Slažem se s Vincentom da cijeli koncept treba manje izgledati kao zemlja u kojoj žive hobiti, a više kao hotel. Ne želimo da ljudi pomisle kako moraju bosonogi putovati do ovog mjesta kako bi bacili prsten u središte vulkana.

Povrijeđena Elizabeth razjapila je usta.

- Sto mislite? - nastavio je ignorirajući njezinu reakciju. - Možete li raditi s Poppy? Znae, razvodniti njezine ideje... poprilično?

Elizabeth je ponovno bila spremna na tihi napad, ali on je tu bio kako bi joj pomogao. Pročistila je grlo koje nije trebalo pročistiti i povukla donji dio sakoja osjećajući se čudno. Kad se pribrala, rekla je: - Pa, drago mi je što razmišljamo u istom smjeru, ali... - Dala je Joeu na znanje da želi još jednu kavu i razmislila o miješanju svojih prirodnih tonova s onim intenzivnim Poppyinim.

Benjamin je žustro odmahnuo glavom na Joeov upit o još jednoj kavi s obzirom na to da još nije ni taknuo svoju šalicu. - Pijete puno kave - primijetio je dok je Joe stavljao treću šalicu kave ispred nje.

- Pomaže mi u razmišljanju - rekla je i otpila gutljaj. Na trenutak je zavládala tišina.

Elizabeth se trgnula iz transa. - U redu, imam ideju.

- Opa, to doista brzo djeluje - nasmiješio se Benjamin.

- Sto? - namrštila se Elizabeth.

- Rekao sam...

- U redu - prekinula ga je Elizabeth koja ga nije mogla čuti od pravog naleta ideja. - Recimo da gospodin Taylor ima pravo i da je legenda još živa i da ljudi doživljavaju to mjesto kao mjesto ljubavi, bla bla bla. - Napravila je grimasu i bilo je očito da na nju to vjerovanje nije ostavilo nikakav dojam. - Dakle, postoji tržište za koje moramo napraviti ponudu i tu će Poppyine ideje upaliti, ali mi ćemo ih svesti na minimum. Možda ćemo ih ograničiti na apartman za mladence i nekoliko intimnih kutaka, ostatak hotela možemo urediti prema mojim zamislima - veselo je rekla.

- S malo više boje - rekla je s nešto manje entuzijazma.

Benjamin se nasmiješio kad je dovršila svoj govor. - Razgovarat ću s Vincentom. Gledajte, kad sam prije spomenuo da ste to dobro izveli na sastanku, nisam mislio da nemate talenta. Mislio sam na onu *ludost* koju ste izveli. - Svojim prljavim prstima napravio je krug pokraj sljepoočica.

Elizabethino dobro raspoloženje netragom je nestalo. - Oprostite?

- Znae na što mislim - široko se osmjehnuo Benjamin - ono tipa *vidim mrtve ljude*.

Elizabeth je blijedo gledala u njega.

- Znae, *tip* za stolom. Onaj s kojim ste razgovarali? Sjećate se?

- Ivan? - nesigurno je upitala Elizabeth.

- Da, on! - Benjamin je pucnuo prstima i smijući se zavalio u stolac. - Da, Ivan, vrlo, vrlo tih partner - nasmijao se.

Elizabethine obrve gotovo su se odvojile od čela. - Partner? Benjamin se još jače nasmijao. - Da, ali nemojte mu reći da sam ja to rekao. Bilo bi mi neugodno da sazna.

- Ne brinite se - rekla je Elizabeth suhoparnim glasom, šokirana tom informacijom. - Vidjet ću ga poslije i neću mu ništa spomenuti.

- Neću ni ja - zahihotao se Benjamin.

- Pa, vidjet ćemo - razljutila se Elizabeth. - Bila sam s njim prošlu večer i ništa mi nije rekao.

Benjamin je bio šokiran. - Mislím da to nije dopušteno u tvrtki Taylor Constructions. Ne odobravaju se romantični odnosi između zaposlenika. Mislím, nikad ne znate, možda ste zbog Ivana dobili posao. - Umorno je obrisao oči i prestao se smijati. - Kad malo razmislíte, nije li ludo što smo sve u stanju napraviti kako bismo danas dobili neki posao?

Sirom je otvorila usta.

- Ali to pokazuje koliko zaista volíte svoj posao kad ste mogli napraviti nešto tako. - Pogledao ju je s divljenjem. - Mislím da ja to ne bih mogao. - Ponovno je zatresao ramenima.

Elizabeth je još jače razjapila usta. Je li on to nju optužio da je spavala s Ivanom kako bi dobila posao? Ostala je bez riječi.

- U svakom slučaju - rekao je Benjamin i ustao - zadovoljstvo mi je što smo se sreli. Drago mi je što ćete riješiti to s *Moulin Rougeom*. Ja ću razgovarati s Vincentom i nazvati vas čim saznam više informacija. Imate li moj broj? - upitao je i opipao džepove. Posegnuo je u džep na prsima i

izvadio kemijsku koja je curila i ostavila mrlju od tinte na dnu njegova džepa. Uzeo je salvetu i naškrabao na njoj svoje ime i broj.

-Tu su moj broj mobitela i moj broj u uredu. - Dao joj je salvetu, a potom pružio svoju kemijsku koja je ostavljala tragove i poderanu salvetu s tragovima kave. Možete li mi napisati svoj broj? Da ne moram kopati po spisima.

Elizabeth je još uvijek bila bijesna i uvrijeđena, ali posegnula je za svojom torbom, izvadila kožni etui i pružila mu jednu svoju posjetnicu sa zlatnim rubom. Suspregnula se da ga ne udari; doista je trebala ovaj posao. Radi Lukea i radi vlastitog posla, držat će jezik za zubima.

Benjamin se mrvicu zacrvenio. - Oh, u redu - povukao je poderani ubrus i kemijsku koja je curila pa uzeo njezinu posjetnicu. - Ovo je bolja ideja. - Pružio joj je ruku.

Bacila je pogled na njegovu tintom umrljanu ruku i prljave nokte i istog trena sjela na svoje ruke. Nakon što je otišao, Elizabeth je zbunjeno gledala uokolo, pitajući se je li itko drugi promatrao ovaj prizor. Pogledala je Joea koji joj je namignuo i kucnuo se po nosu kao da dijele neku tajnu. Nakon posla planirala je pokupiti Lukea koji je bio kod Sama i, iako je znala da Ivan i Samova majka nisu više skupa, svim se srcem nadala da će ga tamo sresti.

Samo kako bi rekla sve što joj je na umu, razumije se.

O S A M N A E S T

Pogreška broj jedan: odlazak na Elizabethin sastanak. Nisam to trebao napraviti. To ide pod isto pravilo kao i neodlaženje u školu s malim prijateljima. Trebao sam biti dovoljno razuman i shvatiti da je Lukeova škola ekvivalent Elizabethinu radnom mjestu. Trebao sam istući samoga sebe zbog

toga. Zapravo i jesam, ali Lukeu je to izgledalo tako zabavno da je i sam to počeo raditi i zaradio masnice na potkoljenicama. Zato sam prestao s tim.

Kada sam napustio sastanak, otišao sam do Samove kuće gdje je bio i Luke. Sjeo sam na travu u vrtu iza kuće i promatrao ih kako se hrvaju nadajući se da neće završiti u suzama i pritom se bavio omiljenom mentalnom aktivnošću. Razmišljanjem.

Razmišljanje je bilo konstruktivno jer sam shvatio nekoliko stvari. Shvatio sam da sam tog jutra otišao na sastanak jer mi je to nalagao moj instinkt. Nisam mogao dokučiti kako bi moje prisustvo na sastanku pomoglo Elizabeth, ali morao sam poslušati svoje instinkte i pretpostaviti da me neće vidjeti. Naš susret prethodne noći bio je poput sna, toliko neočekivan da sam ujutro pomislio je to sve bio plod moje mašte. I da, potpuno sam svjestan ironije svojih riječi.

Bio sam tako sretan kad me ugledala. Kad sam je vidio kako se ljulja na klupi u vrtu onako izgubljena, znao sam, bude li me ikad vidjela, bit će to baš tad. Osjećao sam to u zraku. Znao sam da me treba vidjeti i pripremio sam se za to da će jednog dana taj trenutak doći, ali nisam se pripremio za trnce koji su me proželi kad su nam se pogledi prvi put susreli. Bio je to neobičan osjećaj jer ja sam promatrao Elizabeth već četiri dana i dobro sam znao kako izgleda njezino lice, znao sam svaku liniju na njezinu licu, čak i kad bih zatvorio oči, znao sam da ima mali madež na lijevoj sljepoočici, da joj je jedna jagodična kost neznatno viša od druge, da joj je donja usna punija od gornje i da ima nježnu kosicu na rubu čela. Sve sam to dobro znao, ali nije li čudno kako ljudi postanu drugačiji kad ih pogledaš ravno u oči? Odjednom postanu netko sasvim drugi. Ako mene pitate, istina je kad kažu da su oči prozori u nečiju dušu.

Nisam prije poznao taj osjećaj, ali pripisao sam to svom novom položaju. Nikad prije nisam prijateljevao s nekim Elizabethine dobi i pretpostavio sam da su mi proradili živci. Bilo je to nešto sasvim novo za mene i nisam bježao od toga.

Vrlo rijetko osjećam dvije stvari. Pod broj jedan, zbunjenost, a pod broj dva, zabrinutost. Ali kad sam sjedio tog sunčanog dana u Samovu vrtu iza kuće, bio sam zabrinut. I to me zbunilo, a još više me zabrinulo to što sam zbunjen. Nadao sam se da nisam uvalio Elizabeth u nevolje na poslu, no poslije te večeri, kad smo se Sunce i ja igrali skrivača, otkrio sam kako stvari stoje.

Sunce se pokušavalo sakriti iza Samove kuće i zaviti me u sjenu. Pomicao sam se po vrtu i sjedio na zadnjim osunčanim dijelovima vrta dok Sunce nije u potpunosti nestalo. Samova se mama kupala nakon napornog vježbanja uz snimku s plesnim vježbama u sobi u stražnjem dijelu kuće, što je bilo iznimno zabavno gledati. Pa je tako Sam otvorio ulazna vrata kad se začulo zvono.

Dobio je stroge upute da ne smije otvarati vrata nikome osim Elizabeth.

- Bok, Sam - čuo sam je kako govori i ulazi u hodnik. - Je li ti tata tu?

- Ne - odgovorio je Sam. - Na poslu je. Luke i ja igramo se u vrtu.

Čuo sam korake u hodniku, zvuk potpetica na parketu i njezin gnjevni glas kad je došla u vrt.

- Na poslu je, znači? - rekla je Elizabeth dok je stajala na ulazu u vrt i zurila u mene s rukama na bokovima.

- Da, na poslu - zbunjeno je rekao Sam i otrčao se igrati s Lukeom.

Bilo je nečeg tako ljupkog u načinu na koji me Elizabeth tako šefovski gledala da sam se morao nasmiješiti.

- Nešto je smiješno, Ivane?

- Puno je toga smiješno - odgovorio sam sjedeći na jedinom komadu travnjaka na kojem je još bilo sunca. Valjda sam pobijedio u igri skrivača. - Kad ljude poprskaju auti, kad ih pošakljaju upravo tu - pokazao sam na svoj bok - Chris Rock, Eddie Murphy u drugom nastavku *Policajca na Beverly Hillsu i...*

- Što to govoriš? - Namrštila se i još više približila.

- Nabrajam stvari koje su smiješne.

- Što radiš? - Još malo se približila.

- Pokušavam se sjetiti kako se radi vjenčić od tratinčica. Opal je imala jako lijep vjenčić - podigao sam pogled prema njoj. - Opal je moja šefica i imala je vjenčić u kosi - objasnio sam. - Trava je suha, možeš sjesti. - Nastavio sam brati tratinčice.

Elizabeth je trebalo malo vremena da se namjesti na travi. Nije joj baš bilo ugodno i vrpoljila se kao da sjedi na iglama. Obrisala je nevidljivu prašinu s hlača i pokušala sjesti na svoje ruke kako joj ne bi ostale mrlje od trave, a zatim je nastavila zuriti u mene.

- Nešto nije u redu, Elizabeth? Osjećam da nešto ne štima.

- Kako si samo pronicljiv!

- Hvala. To stoji u opisu mog posla, ali hvala ti na komplimentu. - Osjetio sam sarkazam u njezinu glasu.

- Imamo neriješene račune, Ivane.

- Nadam se da ćemo mi imati čist račun i dugu ljubav. - Pleo sam jednu tratinčicu oko druge. -

Neriješeni računi bole, ali te mogu i nasmijati. Kao i mnogo stvari u životu ili čak život sam. Život je kao dugi račun. Hmm.

Zbunjeno me pogledala. - Ivane, došla sam s tobom podijeliti što mi je na umu. Kad si danas otišao, razgovarala sam s Benjaminom i on mi je rekao da si tihi partner u tvrtki. Isto me tako optužio za neke stvari, ali ne želim sad ulaziti u to - kiptjela je od bijesa.

- Došla si sa mnom podijeliti što ti je na umu - ponovio sam njezine riječi i gledao u nju. - To je uistinu lijep izraz. Um je najmoćniji organ u tijelu. Tijelo može postići sve u što um vjeruje. Podijeliti s nekim što ti je na umu... e pa, hvala ti, Elizabeth. Čudno kako ljudi to dijele s onima koje ne vole, a zapravo bi to trebali dijeliti s onima koje vole. Baš smiješno. Ali podijeliti nešto... kakav divan dar. - Spojio sam posljednju tratinčicu u vjenčić. - Dat ću ti vjenčić od tratinčica u zamjenu za djelić tvojih misli. - Stavio sam joj vjenčić na ruku.

Sjela je na travu. Nije ni trepnula niti izustila riječ, samo je promatrala vjenčić od tratinčica. A zatim se nasmiješila i rekla nježnim glasom. - Je li se netko ikad ljutio na tebe duže od pet minuta? Pogledao sam na sat. - Da. Ti, od deset ujutro do sada.

Nasmiješila se. - Zašto mi nisi rekao da radiš s Vincentom Taylorom?

- Zato što ne radim s njim.

- Ali Benjamin je rekao da radiš s njim.

- A tko je Benjamin?

- Voditelj projekta. Rekao je da si tihi partner.

Nasmiješio sam se. - Moglo bi se to tako i reći. Bio je ironičan, Elizabeth. Nemam nikakve veze s tvrtkom. Tako sam tih da doista ništa ni ne govorim.

- E pa tu tvoju stranu još nisam upoznala - nasmiješila se. - Dakle, ti nisi aktivno uključen u projekt?

- Ja radim s ljudima, Elizabeth, ne sa zgradama.

- A o čemu je onda Benjamin govorio? - Bila je sasvim zbunjena. - Čudan je taj Benjamin West. O čemu si razgovarao s Vincentom? Kakve veze imaju djeca s hotelom?
- Vrlo si znatiželjna - nasmijao sam se. - Vincent Taylor i ja nismo razgovarali o poslu. No, to je dobro pitanje... što misliš, kakve veze imaju djeca s hotelom?
- Apsolutno nikakve - nasmijala se Elizabeth i zatim naglo prestala iz straha da me nije uvrijedila. - Misliš da bi hotel trebao biti orijentiran i na djecu.
- Nasmiješio sam se. - Zar ne bi své i *svi* trebali biti orijentirani na djecu?
- Znam nekoliko iznimaka - domišljato je rekla Elizabeth i pogledala Lukea.
- Znao sam da misli na Saoirse i svog oca, možda i na samu sebe.
- Razgovarat ću sutra s Vincentom o igraonici, igralištu za djecu ili o nečemu tog tipa... - stišala je glas. - Nikad prije nisam dizajnirala dječje sobe. Dovraga, što djeca žele?
- Sama ćeš se sjetiti, Elizabeth. I ti si jednom bila dijete... što si ti željela?
- Njezine smeđe oči postale su još tamnije, a ona je skrenula pogled. - Drugačije je to sad. Djeca ne žele ono što sam ja željela. Vremena su se promijenila.
- Ne toliko drastično. Djeca uvijek žele iste stvari jer trebaju iste osnovne stvari.
- Kao na primjer što?
- Pa, zašto mi ne kažeš što si ti željela i ja ću ti reći žele li to i danas?
- Elizabeth se blago nasmijala. - Stalno se igraš, Ivane?
- Uvijek - nasmiješio sam se. - Reci mi.
- Proučavala je moje oči boreći se sama sa sobom da li da progovori ili ne i, nakon nekoliko trenutaka, duboko je uzdahnula. - Kad sam bila dijete, majka i ja bismo svaku subotu navečer sjele za stol i uzele bojice i lijepi papir te napisale sve što ćemo sutra napraviti. - Oči su joj sjale od

prisjećanja na te trenutke. - Svaku subotu navečer bila sam tako uzbuđena oko toga kako ćemo provesti sljedeći dan, da bih stavila raspored na zid svoje sobe i prisilila se spavati kako bi jutro što brže došlo. - Smiješak na njezinu licu nestao je čim se trgnula iz razmišljanja. - Ali ne možeš to iskoristiti kao ideju za igraonicu; djeca sad hoće *PlayStation* i *Xbox* i takve stvari.

- Reci mi, što ste sve pisale u raspored za nedjelju? Zagledala se u daljinu. - Bile su to neostvarive sanjarije. Majka

mi je obećala da ćemo noću ležati na leđima u polju i uloviti što više zvijezda koje padaju i zaželjati sve što nam srce želi. Razgovarale smo kako ćemo sjediti u velikoj kadi ispunjenoj do samog vrha trešnjinim cvijetom, kušati kišu koja pada dok sunce sja, brzo se okretati na uključenim prskalicama koje ljeti u mjestu zalijevaju travu, večerati na plaži za vrijeme mjesečine, a zatim plesati irski step na pijesku. - Elizabeth se nasmijala kad se prisjetila uspomena. - Zvuči tako blesavo kad to izgovorim naglas, ali takva je ona bila. Zaigrana i nestašna, divlja i bezbrižna, ako ne i ekscentrična. Uvijek je htjela vidjeti, okusiti i otkriti nove stvari.

- Zvuči jako zabavno - rekao sam, zadivljen njezinom majkom. Kušanje kiše dok sunce sja u svakom je slučaju mnogo bolje od gledanja kroz teleskop napravljen od rola toaletnog papira.

- Oh, ne znam baš. - Elizabeth je bila zatečena i skrenula je pogled. - Nikad ništa od toga zapravo nismo napravile.

- Ali siguran sam da si sve to proživjela barem milijun puta u svojoj glavi - rekao sam.

- Pa, ima nešto što smo zajedno napravile. Nakon što je rodila Saoirse, odvela me u polje, prostrla pokrivač i otvorila košaru za piknik. Jele smo netom ispečeni domaći kruh, koji je još uvijek bio vreo, s domaćim džemom od jagoda. - Elizabeth je zatvorila oči i udahnula. - Još uvijek se sjećam njegova mirisa i okusa. - Odmahnula je glavu s čuđenjem. - Ali odlučila je napraviti piknik u polju

u kojem su pasle naše krave. Imale smo piknik usred polja dok su nas odasvud promatrale znatiželjne krave.

Oboje smo se nasmijali.

- Tada mi je rekla da odlazi. Bila je preširokih nazora za ovako malen grad. Nije mi to rekla, ali sigurna sam da se tako osjećala. - Eli-zabethin je glas zadrhtao i prestala je govoriti. Promatrala je Lukea i Sama kako se naganjaju po vrtu, ali ih nije vidjela, slušala je dječje radosno kričanje, ali ga nije čula. Potpuno se isključila.

- U svakom slučaju - glas joj je ponovno poprimio ozbiljan ton te je pročistila grlo - to nije ni važno. Nema nikakve veze s hotelom; ne znam zašto sam uopće to spomenula.

Bilo joj je neugodno. Kladim se da Elizabeth nikad u životu nije te stvari izgovorila naglas te nisam htio ničim narušiti tišinu dok je ona intenzivno razmišljala.

-Jeste li ti i Fiona u dobrim odnosima? - upitala me je, ne mogav-ši me pogledati u oči nakon onoga što mi je ispričala.

- Fiona?

- Da, žena kojom se nisi oženio. - Napokon se nasmiješila i izgledala smireno.

- Fiona ne razgovara sa mnom - odgovorio sam još uvijek zbunjen što smatra da sam ja Samov tata. Morat ću popričati o tome s Lukeom. Nisam uživao u igri zamijenjenog identiteta.

- Zar je tako loše završila vaša veza?

- Nikad nije ni počela - iskreno sam odgovorio.

- Poznat mi je taj osjećaj. - Preokrenula je očima i nasmijala se. - Bar je nešto dobro proizašlo iz te veze. - Bacila je pogled na Sama i Lukea koji su se igrali. Mislila je na Sama, ali stekao sam dojam da gleda na Lukea i bilo mi je drago zbog toga.

Prije nego što smo otišli iz Samove kuće, Elizabeth se okrenula prema meni. - Ivane, nikad nikome nisam to ispričala - progutala je knedlu - ne znam zašto je to sad provalilo iz mene. - Znam - nasmiješio sam se - i hvala ti što si sa mnom podijelila ono što ti je bilo na umu. Mislim da zaslužuješ još jedan vjenčić od tratinčica - ispružio sam još jednu narukvicu koju sam napravio. Pogreška broj dva: kad sam joj stavio narukvicu oko zgloba, osjetio sam da sam joj darovao dio svojega srca.

D E V E T N A E S T

Nakon tog dana kad sam Elizabeth darovao vjenčić od tratinčica... i svoje srce, doznao sam mnogo toga o njoj, a ne samo to što su ona i njezina majka radile subotom navečer. Shvatio sam da je poput školjke koja se grčevito drži uz stijenu na obali. Kad je ugledate, znate da je labava, ali čim je dotaknete ili se približite, ona se čvrsto privije za stijenu boreći se za život. Takva je bila Elizabeth: otvorena dok joj netko ne bi prišao, a onda bi se napela i odupirala svim snagama. Otvorila mi je dušu onog dana u vrtu, ali sljedećeg dana kad sam navratio do nje, kao da je bila ljuta što je uopće o tome govorila. Ali takva je bila Elizabeth: ljuta na sve uključujući i samu sebe... a vjerojatno je bila i posramljena. Elizabeth je rijetko govorila o sebi osim kad bi klijentima govorila o svojoj tvrtki.

Teško mi je bilo provoditi vrijeme s Lukeom sad kad me Elizabeth mogla vidjeti, a iskreno govoreći, ona bi se bila zabrinula da sam pokucao na njezina vrata boje fuksije i pozvao Lukea da se ide van igrati. Ona misli da prijatelji trebaju biti određene dobi i slično. No, najvažnije od svega, čini se da Lukeu to nije smetalo. Stalno se igrao sa Samom i svaki put kad bi me htio uključiti u igru, Sam bi se naljutio jer me, razumije se, nije mogao vidjeti. Mislim da sam ometao Lukea u igri

sa Samom i mislim da Lukeu nije bilo važno jesam li ja tamo ili ne jer ja tu nisam bio zbog njega i mislim da je on to znao. Rekao sam vam da djeca uvijek znaju što se događa, ponekad i prije nego što vi sami to doznate.

Što se tiče Elizabeth, mislim da bi pošizila da samo ušćem u njezinu dnevnu sobu u ponoć. Nova vrsta prijateljstva podrazumijevala je nove granice. Morao sam biti obziran, rjeđe navraćati, ali biti uz nju onda kad je najvažnije. Kao što to rade odrasli sa svojim prijateljima.

Definitivno mi se nije sviđalo to što Elizabeth misli da sam ja Samov tata. Nije mi bilo jasno zašto to misli jer ja ništa nisam rekao na tu temu, ali ona je bila uporna. Nikad ne lažem prijateljima i bezbroj sam joj puta pokušavao reći da nisam Samov tata. Razgovor bi, primjerice, tekao ovako.

- A otkud si ti, Ivane?

Bilo je to jedne večeri nakon što se Elizabeth vratila s posla. Upravo je došla sa sastanka s Vincentom Taylorom na kojem su raspravljali o hotelu i, prema njezinim riječima, ona je jednostavno došla do njega i rekla mu da je razgovarala s Ivanom i da smo se oboje složili da hotel mora imati igraonicu kako bi se roditeljima omogućilo proživjeti romantične trenutke u opuštenoj atmosferi. Uglavnom, Vincent se tako smijao i uopće se nije usprotivio, nego je odmah pristao na njezinu ideju. Još uvijek je bila zbunjena zašto je to njemu bilo tako smiješno. Rekao sam joj da je to zato što Vincent nema blage veze tko sam ja, a ona je samo preokrenula očima i optužila me da ne želim ništa otkriti. No, ipak je bila dobre volje i raspoložena za razgovor, što je bila ugodna promjena. Pitao sam se kad će mi početi postavljati pitanja (a ne samo pitanja o mojem poslu, o broju zaposlenih i godišnjem prometu; umirao sam od dosade kad me to ispitivala).

Ali kad me napokon pitala otkud dolazim, veselo sam odgovorio: - Iz *Tejivs Adivirpa*.

Namrštila se. - Poznato mi je to ime; već sam ga negdje čula. A gdje se nalazi to mjesto?

- Milijun kilometara daleko odavde.

- Baile na gCroithe je milijun kilometara udaljen od svega. *Tejivs Adivirp...* - izgovorila je to ime - što to znači? To nije na irskom ili engleskom, zar ne?

- To je na *gartanuskom*.

- *Gar Tanu7* - ponovila je i izvila obrve. - Iskreno govoreći, Ivane, katkad si gori od Lukea. Mislim da puno toga pokupi od tebe.

Zasmijuljio sam se.

- Zapravo - Elizabeth se nagnula naprijed - nisam ti to prije htjela reći, ali mislim da ti se divi.

- Doista? - bio sam polaskan.

- Pa, da, zato što... pa - tražila je prave riječi - molim te, nemoj misliti daje moj nećak neuračunljiv ili nešto tako, ali prošlog je tjedna izmislio da ima nekog prijatelja. - Nervozno se nasmijala. - Večerao je s nama doma nekoliko dana, lovili su jedan drugoga oko kuće, igrali sve i svašta, od nogometa do igrica na računalu, a čak su i *kartali*, možeš li ti to vjerovati? A najsmješnije je to što se taj prijatelj zove *Ivan*.

Izostanak moje reakcije naveo ju je na to da ponovno razmisli o svojim riječima, a zatim se skroz zacrvenjela. - Zapravo, nije uopće smiješno, to je van pameti, *naravno*, ali mislila sam da to možda znači da ti se divi i u tebi vidi neku vrstu muškog uzora... - stišala je glas.

- U svakom slučaju, Ivan je otišao. Napustio nas je. Sad smo sasvim sami. Možeš misliti kako mi je bilo grozno. Doznala sam da se nevidljivi prijatelji mogu zadržati do *tri* mjeseca. - Napravila je grimasu.

- Hvala Bogu da je otišao. Označila sam datum na kalendaru i sve

- rekla je, a lice joj je još uvijek bilo crveno. - Smiješno je to što je otišao kad si ti došao. Mislim da si preplašio Ivana... Ivane. - Nasmijala se, ali zbog izraza mog lica prestala je i uzdahnula. - Ivane, zašto samo ja govorim?

- Zato što ja slušam.

- E pa ja sam završila tako da sad možeš i ti nešto reći - bila je odrješita.

Nasmijao sam se. Uvijek bi se naljutila kad se osjećala glupo.

- Imam jednu teoriju.

- Dobro, reci mi je već jednom. Osim ako ne namjeravaš smjestiti mene i nećaka u sivu betonsku zgradu kojom upravljaju redovnice, a na čijim se prozorima nalaze rešetke.

Užasnuto sam je pogledao.

- Nastavi - nasmijala se.

- Recimo to ovako. Tko je rekao da je Ivan nestao?

Elizabeth je bila preneražena. - Nitko ne kaže da je nestao jer se nikad nije ni pojavio.

- Pojavio se Lukeu.

- Luke ga je izmislio.

- Možda nije.

- Ja ga nisam vidjela.

- Mene vidiš.

- Kakve veze ti imaš s Lukeovim *nevidljivim* prijateljem?

- Možda ja *i jesam* Lukeov prijatelj, samo što ne volim da me zovu nevidljivi. To baš nije politički korektno.

- Ali ja te mogu vidjeti.

- Točno, zato mi i nije jasno zašto ljudi uporno govore „nevidljivi“. Ako me *netko* može vidjeti, onda to znači da ja jesam *vidljiv*. Razmisli... jesmo li Ivan, Lukeov prijatelj, i ja ikad bili u istoj prostoriji u isto vrijeme?

- Pa, možda je on sad tu i jede masline - nasmijala se i odjednom zastala kad je shvatila da se Ivan više ne smije. - Što želiš reći, Ivane?

- To je vrlo jednostavno, Elizabeth. Rekla si da je Ivan nestao kad sam ja došao.

-Da.

- Zar ne misliš da to znači da sam ja Ivan i da me ti odjednom možeš vidjeti?

Elizabeth je izgledala bijesno. - Ne, zato što si ti stvarna osoba sa stvarnim životom i imaš ženu i dijete i ti...

- Fiona nije moja žena, Elizabeth.

- Onda bivša žena, zar je to sad bitno?

- Nikad nismo bili vjenčani.

- Tko sam ja da nekome sudim?

- Hoću reći da Sam nije moj sin. - Zvučao sam mnogo odlučnije nego što sam htio. Djeca puno bolje razumiju ovakve stvari. Odrasli uvijek kompliciraju.

Elizabethino se lice smekšalo i položila je svoju ruku na moju. Ruke su joj bile nježne, koža mekana, a prsti dugi i mršavi.

- Ivane - blago je progovorila - imamo nešto zajedničko. Ni Luke nije moj sin - nasmiješila se. - Ali mislim da je divno što još uvijek želiš viđati Sama.

- Ne, ne, ne razumiješ, Elizabeth. Ja nisam *ništa* Fioni i nisam *ništa* Samu. Oni me ne vide kao što me ti vidiš, uopće me *ne poznaju* i to ti pokušavam reći. Ja sam za njih nevidljiv. Nevidljiv sam svima osim tebi i Lukeu.

Suze su ispunile Elizabethine oči, a stisak njezine ruke ojačao je. - Razumijem - glas joj je drhtao. Položila je i drugu ruku na moju i čvrsto je stisnula. Borila se s vlastitim mislima. Znao sam da želi nešto reći, ali jednostavno nije mogla. Proučavala me svojim smeđim očima i, nakon nekoliko trenutka tišine, kad je napokon pronašla ono što je tražila, lice joj se napokon smekšalo. - Ivane, i ne znaš koliko smo ti i ja slični i s kakvim te *olakšanjem* slušam jer se ponekad osjećam da sam i ja svima nevidljiva. - Zvučala je usamljeno. - Osjećam se kao da me nitko ne poznaje, da me nitko ne vidi onakvu kakva doista jesam... osim tebe.

Bila je uzrujana i ja sam je zagrlio. No, još uvijek sam bio tako razočaran što me uopće ne shvaća, što je bilo čudno jer moja se prijateljstva ne temelje na meni ili na tome što ja želim. I nikad prije nisam ja bio taj koji je važan.

Ali kad sam legao te noći i obradio sve informacije koje sam upio tog dana, shvatio sam da je prvi put u životu Elizabeth jedini prijatelj koji me u potpunosti razumio.

A svatko tko je ikada osjetio ovakvu povezanost s nekim, makar to trajalo samo pet minuta, zna koliko je to važno. Bar jednom nisam osjećao da živim u drugačijem svijetu od svih ostalih i da, zapravo, postoji osoba, osoba koja mi se sviđa i koju poštujem, kojoj sam dao djelić svog srca, koja se podjednako osjećala.

Svi vi točno znate kako sam se osjećao te noći.

Nisam se osjećao tako usamljeno. Još i bolje od toga, osjećao sam se kao da lebdim u zraku.

D V A D E S E T

Vrijeme se promijenilo preko noći. Prošlotjedno lipanjsko sunce sprži-lo je travu, isušilo tlo i dovelo tisuće osa koje su sve preplavile i svima dizale živce. U subotu navečer sve se promijenilo. Nebo se zamračilo i na scenu su stupili oblaci. Tipično irsko vrijeme: u jednom trenutku toplinski val, a u drugom snažan vjetar. Tako predvidljivo nepredvidljivo.

Elizabeth je zadrhtala u krevetu i navukla poplun sve do brade. Grijanje nije bilo upaljeno i iako je bilo hladno, ona ga iz principa nije palila tijekom ljetnih mjeseci. Vani se drveće treslo, a lišće je letjelo na vjetru. Zidove spavaće sobe obavile su divlje sjene. Oštri naleti vjetra zvučali su poput golemih valova koji udaraju o klifove. Vrata unutar kuće drmala su se i cviljela. Klupa u vrtu njihala se naprijed-natrag i škripala. Sve se gibalo silovito i sporadično; bez ikakva ritma i reda.

Elizabeth je razmišljala o Ivanu. Pitala se zašto je nešto vuče k njemu i zašto bi svaki put kad otvori usta, iz nje provalile njezine najdublje tajne. Pitala se zašto ga je pustila u svoju kuću i svoju glavu. Elizabeth je uživala sama sa sobom... nije čeznula za društvom... ali čeznula je za Ivanovim društvom. Pitala se treba li se malo odmaknuti od njega s obzirom na to da Fiona živi u istoj ulici kao i ona. Neće li njezin bliski odnos s Ivanom, iako je to samo prijateljstvo, uznemiriti Sama i Fionu? A toliko je puta ovisila o Fioni kad joj je u zadnji tren odvela Lukea na čuvanje.

Kao i obično, Elizabeth je pokušala ignorirati takve misli. Pokušala se pretvarati da je sve bilo po starom, da se ništa nije promijenilo, da se zidovi unutar nje nisu srušili i propustili nepozvane goste. Nije htjela da se to dogodi, nije se htjela suočiti s tom promjenom.

Nakon nekog vremena usredotočila se na jedinu stvar koja je ostala na svom mjestu i kojoj siloviti naleti vjetra nisu naudili. A zauzvrat, mjesec je brižno bdio nad njom dok je ona ipak utonula u nemiran san.

- Kukuriku!

Elizabeth je otvorila jedno oko zbunjena tim zvukom. Soba je bila ispunjena svjetlošću. Polako je otvorila drugo oko i vidjela da se sunce vratilo i ponovno zauzelo svoje mjesto na nebu bez oblačka iako se drveće u vrtu iza kuće još uvijek treslo u žestokom ritmu.

- Kukuriku!

Ponovno je čula taj isti zvuk. Još uvijek omamljena od sna, izvukla se iz kreveta i dovukla do prozora. Na travi u vrtu stajao je Ivan, skupio ruke oko usta i vikao: - Kukuriku!

Elizabeth je, smijući se, rukom prekrila usta i otvorila prozor. Vjetar je svom snagom uletio unutra.

- Ivane, što to radiš?

- Budim te! - povikao je, a vjetar je ukrao njegove riječi i odvuкао ih nekamo sjevernije.

- Nisi normalan! - viknula je.

Lukeovo prestrašeno lice pojavilo se na vratima njezine spavaće sobe: - Sto se događa?

Elizabeth je pokazala Lukeu da priđe prozoru, a on se smirio čim je vidio Ivana kako stoji ispred kuće.

- Bok, Ivane! - povikao je Luke.

Ivan je pogledao prema njemu, nasmiješio se i maknuo ruku kojom je pridržavao kapu kako bi mahnuo Lukeu. Kapa mu je nestala s glave kad ju je podigao snažan nalet vjetra. Smijali su se dok su ga promatrali kako trči za kapom po vrtu i mijenja smjerove kretanja pokušavajući pratiti vjetar. Na kraju se poslužio slomljenom granom i zbacio kapu s drveta na kojem je zapela.

- Ivane, što tu radiš? - povikao je Luke.

- Danas je Dan željonosaca! - izjavio je Ivan i rukama pokazao sve oko sebe.

- Sto je to? - Luke je zbunjeno pogledao Elizabeth.

- Nemam pojma - slegnula je ramenima.
- Sto je to Dan željonosaca? - upitao je Luke.
- Sidite i pokazat ću vam! - odgovorio je Ivan dok mu je široka odjeća lamatala oko tijela.
- Nismo odjeveni, u pidžamama smo! - zahihotao se Luke.
- Pa onda se odjenite! Nabacite nešto na sebe, sad je šest sati ujutro, nitko nas neće vidjeti!
- Idemo! - uzbuđeno je Luke rekao Elizabeth, skočio s prozorske daske, istrčao iz njezine sobe i vratio se nekoliko minuta poslije s jednom nogom uvučenom u donji dio trenirke, naopačke odjevenim džemperom i tenisicama na pogrešnim nogama. Elizabeth se nasmijala.
- Idemo, brzo! - rekao je jedva dolazeći do zraka.
- Smiri se, Luke.
- Ne. - Luke je otvorio vrata Elizabethina ormara. - Obuci se! DANAS JE DAN ŽELJONOSACA! - vikao je i bezubo se nasmiješio.
- Ali, Luke - tjeskobno je rekla Elizabeth - kamo mi to idemo?
- Tražila je objašnjenje od šestogodišnjaka da je umiri.
- Luke je slegnuo ramenima. - Nekamo gdje je zabavno?
- Elizabeth je razmislila, vidjela kako je Luke uzbuđen i osjetila kako i u njoj navire uzbuđenje te se usprotivila vlastitom zdravom razumu, nabacila trenirku i otrčala van s Lukeom.
- Čim je izašla, osjetila je udar toplog vjetra koji joj je oduzeo dah.
- Svi u Batmobile! - rekao je Ivan koji ih je čekao pokraj ulaznih vrata.
- Luke je uzbuđeno zahihotao.
- Elizabeth se ukočila. - Kamo?
- U auto - objasnio je Luke.

- Kamo idemo?

- Samo vozi, a ja ću ti reći kad trebaš stati. To je iznenađenje.

- Ne - rekla je Elizabeth kao da je to najveća nebuloza koju je ikad čula. - Nikad ne ulazim u auto ako točno ne znam kamo idem

- razljutila se.

- Radiš to svako jutro - nježno je primijetio Ivan. Ignorirala je njegove riječi.

Luke je otvorio Ivanu vrata i kad su se svi smjestili u autu, Elizabeth je nelagodno krenula na put prema nepoznatom odredištu. Osjećala je da bi najradije okrenula auto i vratila se natrag. Pitala se zašto to i ne napravi.

Nakon dvadeset minuta vožnje vijugavim cestama, uznemirena Elizabeth po posljednji je put poslušala Ivanovu uputu i zaustavila auto na polju koje joj je izgledalo poput svih onih kraj kojih su prošli. Jedina je razlika bila ta što je s ovog polja pucao pogled na blistavi Atlantski ocean. Nije se osvrkala na krajolik, nego je bjesnjela dok je u retrovizoru gledala kako po njezinu ulaštenom autu prska blato.

- Vau, što je to? - skočio je Luke između dva prednja sjedala i pokazao naprijed.

- Luke, prijatelju - veselo je rekao Ivan - to su željonosci.

Elizabeth je podigla pogled. Ispred njih, nošeni vjetrom, stotine pahuljastih sjemenki maslačaka lovilo je svjetlost sunca i lebdjelo prema njima poput snova.

- Izgledaju poput vila - zapanjeno je rekao Luke.

Elizabeth je preokrenula očima. - Vile - zapucketala je jezikom.

- Kakve si ti knjige čitao? To je sjeme maslačka, Luke.

Njezin je odgovor razljutio Ivana. - Kako sam samo znao da ćeš to reći? Barem sam te uspio dovući ovamo. I *to* je nešto.

Elizabeth ga je iznenađeno pogledala. Nikad prije nije tako planuo na nju.

- Luke - Ivan se okrenuo prema njemu - zovu ih i irske tratinčice, ali oni sigurno nisu samo sjeme maslačka, većina *normalnih* ljudi - opako je pogledao Elizabeth - zove ih željonosci. Oni nose želje na vjetru, a ti ih trebaš uhvatiti u ruku, zaželjeti nešto i onda ih pustiti kako bi želju mogli i dostaviti onima koji ih ostvaruju.

Elizabeth je prijezirno otpuhnula.

- Vau - prošaputao je Luke. - Ali zašto ljudi to rade? Elizabeth se nasmijala. - Bravo, Luke.

Ivan ju je ignorirao. - Prije mnogo stotina godina ljudi su jeli zelene listove maslačka jer su iznimno bogati vitaminima - objasnio je

- zbog toga je cvijet na latinskom dobio ime koje u prijevodu znači „službeni lijek za sve bolesti“.

Baš zato ljudi smatraju da donose sreću i povjeravaju svoje želje ovim sjemenkama.

- A ispunjavaju li se te želje? - upitao je pun nade. Elizabeth je bijesno pogledala Ivana jer joj se nije sviđalo što njezinom nećaku puni glavu lažnim nadama.

- Samo one koje su ispravno isporučene. Dakle, tko zna? Sjeti se, Luke, čak se i pošta katkad zametne.

Luke je kimnuo glavom pun razumijevanja. - O. K., idemo ih loviti!

- Vas dvojica samo idite, ja ću čekati u autu - rekla je Elizabeth i zurila ravno preda se.

Ivan je ispustio uzdah. - Eliza...

- Tu ću vas čekati - odlučno je rekla i uključila radio te time dala do znanja da se ne namjerava micati.

Luke je izašao iz auta, a ona se okrenula prema Ivanu. - Smiješno je što mu puniš glavu tim lažima - kipjela je od bijesa. - Sto ćeš mu reći kad mu se ni jedna želja ne ostvari?

- Kako znaš da se neće ostvariti?

- To mi kaže moj **zdrav razum**. A to je nešto što tebi očito nedostaje.

- Imaš pravo, ja nemam zdrav razum. Ne želim vjerovati u ono u što svi drugi vjeruju. Imam *vlastita* vjerovanja, ne vjerujem samo u stvari koje su me učili ili koje sam pročitao u knjigama. Učim iz vlastitog iskustva... ti, ti se bojiš iskusiti bilo što i uvijek ćeš se oslanjati na svoj zdrav razum i samo na svoj zdrav razum.

Elizabeth je pogledala kroz prozor i izbrojila do deset kako bi se smirila. Prezerala je sva ta new-age sranja; za razliku od njega, vjerovala je da je *upravo* to primjer nečega što se može naučiti samo iz knjiga. Knjige su napisali i čitali ljudi koji su cijelog života tražili nešto, *bilo što*, što bi ih udaljilo od vlastitog učmalog života. To su ljudi koji moraju vjerovati da za sve postoji neki viši razlog i ne prihvaćaju ni najočitije objašnjenje.

- Znaš, Elizabeth, maslačak je isto tako poznat kao ljubavna trava. Neki kažu da ako otpušeš sjemenke maslačka u vjetar, one će odnijeti tvoju ljubav onom koga ljubiš. Ako pušeš u pahuljastu kuglu i pritom zaželiš želju te uspiješ otpuhati sve sjemenke, to znači da će ti se želja ostvariti.

Elizabeth se zbunjeno namrštila. - Prestani lupetati, Ivane.

- U redu. Luke i ja ćemo danas loviti željonosce. Zar nisi i ti htjela uvijek uhvatiti želju?

Elizabeth je pogledala u drugom smjeru. - Znam što radiš, Ivane, i neće ti upaliti. Govorila sam ti o svom djetinjstvu u najvećem povjerenju. Nije mi bilo jednostavno izgovoriti te riječi. Nemoj sad to pretvarati u neku igru - promrsila je kroza zube.

- Ovo nije igra - tiho je rekao Ivan. Izvukao se iz auta.

- Tebi je sve igra - planula je Elizabeth. - Reci mi, kako to da znaš toliko puno o sjemenkama maslačaka? Što točno želiš time reći?

Ivan je promolio glavu kroz otvorena vrata i nježno rekao. - Pa, čini mi se logičnim ako se namjeravaš osloniti da će ti nešto odnijeti želje u svijet, onda bi trebao znati odakle to nešto točno dolazi i kamo ide.

Zalupio je vrata auta.

Elizabeth ih je obojicu promatrala kako trče prema polju. - Ako je to tako, otkud ti točno dolaziš, Ivane? - glasno je upitala. - I kamo ideš?

DVADESET JEDAN

Elizabeth je promatrala Ivana i Lukea kako jurcaju u visokoj travi u polju i skaču i bacaju se kako bi uhvatili sjeme maslačka koje je lebdjelo u zraku poput paperjastih loptica.

- Imam jednoga! - čula je Lukea kako viče.

- Zaželi nešto! - vrisnuo je Ivan.

Luke je rukama obuhvatio sjemenku maslačka i zatvorio oči. - Želim da Elizabeth izađe iz auta i počne loviti željonosce! - zavrištao je. Podigao je svoju bucmastu ruku u zrak, polako raširio svoje sićušne prste i prepustio pahulju vjetru.

Ivan je izvio obrve i pogledao Elizabeth.

Luke je promatrao auto i gledao hoće li mu se želja ispuniti.

Elizabeth je zurila u njegovo malo lice ispunjeno nadom, ali nije se mogla prisiliti da to napravi... da izađe iz auta i da Luke povjeruje u bajke **što je** tek ljepša riječ za laži. Nije to htjela učiniti. Ali

ponovno je vidjela Lukea kako trči po polju i pruža ruke. Uhvatio je sjemenku, čvrsto je stisnuo i glasno izgovorio istu želju.

Ukočila se, a disanje joj se ubrzalo. Obojica su je gledala s takvom nadom u očima da je osjećala velik pritisak. To je samo igra, pokušala se uvjeriti; samo je trebala izaći iz auta. Ali njoj je to značilo mnogo više. To je značilo napuniti djetetu glavu vjerovanjima i idejama koje se neće obistiniti. To je značilo žrtvovati trenutak uživanja za cijeli život pun razočaranja. Tako je snažno stegnula volan da su joj prsti pobijelili.

Veseli Luke ponovno je skakao gore-dolje pokušavajući uhvatiti još jednog. Izgovorio je svoju želju svom snagom i dodao: - Molim te, molim te, molim te, željonošče! - ispružio je ruku i izgledao poput Kipa slobode, a zatim je ispustio kuglu sa sjemenkama.

Ivan se nije ni pomaknuo. Samo je mirno stajao u polju i sve promatrao onim pogledom i držanjem koji su toliko privlačili Elizabeth.

Vidjela je da Luke postaje sve frustriraniji i razočaraniji kad je ulovio još jednog, bijesno ga zgnječio u rukama, pustio ga i pokušao udariti u zraku.

Gubio je nadu, a ona je mrzila što je uzrok tome. Duboko je uzdahnula i posegnula za kvakom na vratima. Luke se razveselio i odmah krenuo loviti druge sjemenke. Kad je zakoračila na polje, fuk-sije su vatreno zaplesale i poput promatrača zavijorile svoje crvene i ljubičaste zastave kako bi pozdravile novog igrača na polju.

Vozeći se polako u svom traktoru, Brendan Egan gotovo je završio u jarku kad je ugledao prizor na polju u daljini. Vidio je dva tamna lika kako plešu po polju dok iza njih bliješte more i sunce. Jedno od njih dvoje bila je žena čijom je tamnom kosom kovitlao vjetar i obavijao njezino lice i

vrat. Vrištala je od radosti dok je trčala okolo s malim djetetom i pokušavala uhvatiti sjemenke maslačka nošene vjetrom poput padobranaca.

Brendan je zaustavio traktor i prestao disati dok je, posve šokiran, promatrao poznati prizor. Kao da je ugledao duha. Zadrhtao je i s čuđenjem i strahom nastavio ih je promatrati dok ga automobilska sirena iza njega nije prenula i vratila u stvarnost.

* * *

Benjamin je vozio iz Killarneyja u 6.30 u nedjeljno jutro i uživao u pogledu na more kad je morao naglo zakočiti zbog traktora koji mu se prepriječio na cesti. U kabini traktora bio je stariji čovjek s licem boje zida koji je zurio u daljinu. Benjamin je slijedio njegov pogled. Nasmiješio se kad je ugledao Elizabeth Egan kako s malim dječakom pleše po polju prepunim maslačaka. Smijala se i klicala skaćući po polju. Nosila je trenirku, a kosa, inače uvijek strogo zavezana u rep, bila je raspuštena i slobodno je vijorila. Nije znao da ima sina, ali gledao ju je kako ga podiže, pomaže mu nešto dohvatiti i ponovno spušta na tlo. Mali plavokosi dječak ludo se zabavljao, a Benjamin se smiješio i uživao u prizoru. Mogao bi ih promatrati cijelo jutro, ali začuo je sirenu iza sebe, a kad se traktor pokrenuo, obojica su polako krenula niz cestu, pogleda još uvijek uprta u Elizabeth. Izmišljanje nevidljivih ljudi i ples u polju u 6.30 u nedjelju ujutro... Benjamin se nasmijao i pozavidio joj na smislu za zabavu i energiji za životom. Kao da se nikada nije bojala što drugi misle. Kad je malo odmakao niz vijugavu cestu, mogao ju je vidjeti još bolje. Na Elizabethinu licu očitavala se iskrena sreća. Izgledala je kao neka potpuno druga žena.

Elizabeth je blistala od užitka dok se vozila natrag prema gradu s Lukeom i Ivanom. Proveli su dva sata loveći i naganjajući nešto što je Ivan inzistirao da zovu željonoscima. Kad su se potpuno izmorili i ostali bez daha, popadali su u visoku travu i udisali svježi morski zrak. Elizabeth se nije mogla sjetiti kad se posljednji put toliko smijala. Zapravo, pomislila je da se *nikada* u životu nije toliko smijala.

Ivan je, čini se, imao neiscrpan izvor energije i stalno je želio istraživati nove i uzbudljive stvari. Elizabeth se već dugo nije osjećala uzbuđenom. Nije osjetila to dražkanje u želucu još otkako je bila dijete; nije se radovala ničemu tako jako da bi osjetila da će puknuti ako se to ne dogodi upravo ovdje i upravo sada. Ali Ivan je probudio sve te osjećaje u njoj. Vrijeme je s njim tako brzo prolazilo, bilo da skaču po polju ili jednostavno sjede jedno pokraj drugoga u tišini kako su to često znali raditi. Stalno je htjela da vrijeme sporije teče kad je on s njom, a kad bi otišao, uvijek bi čeznula da još više vremena provedu zajedno. Uхватила je mnogo sjemenki maslačka tog jutra i jedna od njezinih brojnih želja bila je da tog dana još dulje budu zajedno te da vjetar i dalje puše kako bi mogla još više uživati u tom trenutku, i s Lukeom također.

Pomislila je da je to dječja zaljubljenost, bio je to tako jak i gotovo opsesivan osjećaj... ali bilo je to nešto *više*, nešto dublje. Sve u vezi s Ivanom privlačilo ju je... način na koji je govorio, kako se odijevao, njegov izbor riječi, njegov na prvi pogled nevin izgled koji je krio mudrost. Uvijek je znao reći ono što je trebalo, čak i kad ona to nije htjela čuti. Odjednom nije sve više bilo tako crno i mogla je vidjeti neke stvari koje su joj prije bile skrivene. Kad bi dolepršao u sobu, donio bi sa sobom jasnoću i svjetlo. Bio je oličenje nade na dvije noge i znala je da će se sve srediti, ne na način da sve bude fantastično, predivno ili savršeno, ali na način da sve bude O. K. A to je Elizabeth bilo dovoljno.

Stalno je razmišljala o njemu; odvrtjela je u glavi njihove razgovore bezbroj puta. Neprestano ga je nešto zapitkivala, a njegovi odgovori uvijek su bili tako otvoreni i iskreni, ali poslije, dok bi ležala u krevetu, shvatila bi da nije saznala o njemu ništa više nego prije, unatoč tome što bi joj odgovorio na svako pitanje. Osjećala je da su slična bića. Dvoje usamljenika koji lepršaju na povjetarcu poput sjemenki maslačka i jedno drugome nose želje.

Naravno da su je plašili vlastiti osjećaji. Naravno da se to kosilo sa svime u što je vjerovala, ali koliko god se trudila, nije mogla zaustaviti uzbuđenje kad bi je okrznuo, nije mogla spriječiti da ga počne tražiti kad pomisli da bi mogao biti u blizini. Nije ga mogla izbaciti iz svojih misli. Sam je dolazio k njoj i onda kada ga ona to ne bi tražila; navraćao je u njezin dom nepozvan, no nije se mogla suspregnuti da mu iznova i iznova ne otvara vrata.

Privlačila ju je njegova prisutnost, sve ono kako se osjećala kad je bio pokraj nje, njegove šutnje i njegove riječi. Zaljublivala se u njega.

U ponedjeljak ujutro Elizabeth je veselo koračala prema Joeovu kafiću i pjevušila istu pjesmu koju je pjevušila cijeli protekli tjedan i koju nikako nije mogla izbiti iz glave. Bilo je 8.30 i kafić je bio pun turista koji su došli na doručak prije nego što krenu dalje na višesatno putovanje autobusom. Svi su brbljali na njemačkom. Joe je skupljao prljavo posuđe i nosio ga u kuhinju iz koje se vraćao s tanjurima iz kojih se pušio tradicionalni pečeni irski doručak koji je pripremala njegova žena. Elizabeth mu je dala znak da joj donese kavu, a on je brzo kimnuo shvativši njezin mig; danas nije imao vremena za tračanje. Pogledala je kamo će sjesti, a srce joj je brže zakucalo kad je u kutu kafića spazila Ivana. Nije mogla suspregnuti široki osmijeh. Osjetila je kako je preplavljuje uzbuđenje dok je probijala put oko stolova da dođe do njega. Bila je izvan sebe kad ga je ugledala.

- Bok - jedva je izgovorila i primijetila da joj se promijenila boja glasa te samu sebe zamrzila zbog toga.
- Dobro jutro, Elizabeth - nasmiješio se. I njegov je glas bio drugačiji. Oboje su to osjetili, osjetili *nešto* i samo zurili jedno u drugo.
- Sačuvao sam ti mjesto.
- Hvala. Osmijesi.
- Želiš li naručiti doručak? - upitao ju je Joe s olovkom i notesom u ruci. Elizabeth obično nije doručkovala, ali Ivan je s tolikom znatiželjom gledao u jelovnik da je odlučila da bi ipak mogla zakasnuti nekoliko minuta u ured.
- Mogu li dobiti drugi jelovnik, Joe?
- Joe se sumnjičavo zabuljio u nju. - Sto će ti drugi jelovnik?
- Da ga mogu pročitati - izjavila je.
- A što nedostaje onom na stolu? - zlovoljno je rekao.
- O. K., O. K. - popustila je i približila se Ivanu kako bi zajedno gledali u jelovnik. Joe ju je sumnjičavo gledao.
- Uzet ću irski doručak - rekao je Ivan oblizujući usne.
- I ja isto - Elizabeth je rekla Joeu.
- Sto i ti isto?
- Irski doručak.
- O. K., jedan irski doručak i jedna kava.
- Ne - Elizabethino čelo se naboralo - *dva* irska doručka i *dvije* kave.
- Jedeš za dvoje, ha? - rekao je Joe i odmjerio je.

- Ne! - uzviknula je Elizabeth i okrenula se Ivanu s izrazom isprike na licu kad je Joe otišao. -

Oprosti, ponekad se čudno ponaša.

Joe je stavio dvije kave na stol, sumnjičavo je pogledao i požurio poslužiti goste za drugim stolom.

- Puno ljudi danas - rekla je Elizabeth ne odvajajući oči od Ivana.

- Da? - rekao je gledajući u nju.

Elizabeth je zadrhtala. - Volim ovakvu atmosferu. Volim kad grad oživi. Ne znam kako je u *Tejivs Adivirpu*, ali ovdje ti se smuči stalno gledati jedne te iste ljude. Turisti promijene izgled grada, možeš se sakriti iza njih.

- Zašto bi se ti htjela skrivati?

- Ivane, cijeli grad zna sve o meni. Znaju više o mojoj obitelji nego ja sama.

- Ja ne slušam što ljudi govore, slušam tebe.

- Znam. Tijekom ljeta grad je poput velikog drveta, snažan i prekrasan - pokušala je objasniti - ali tijekom zime, sve mu lišće otpadne, ostane sasvim golo i ničim se ne možeš pokriti ili zaštititi svoju privatnost. Uvijek se osjećam kao da se nalazim u izlogu.

- Ne voliš ovdje živjeti?

- Nisam to htjela reći. Grad je potrebno malo oživjeti, treba ga protresti. Sjedim ovdje svakog jutra i sanjam o tome da prolijem kavu po ulicama i malo prodrmam cijelo mjesto.

- Pa, zašto to onda ne napraviš?

- Kako to misliš?

Ivan je ustao. - Elizabeth Egan, pođi sa mnom i uzmi svoju kavu. -Al...

- Ništa ali, dođi. - S tim riječima izašao je iz kafića. Zbunjeno ga je slijedila noseći kavu u ruci.

- I? - upitala je i otpila gutljaj.

- Mislim da je krajnje vrijeme da daš gradu jednu injekciju kofeina - izjavio je Ivan i pogledao niz praznu ulicu.

Elizabeth ga je blijedo pogledala.

- Hajde. - Lupnuo je njezinu šalicu kave, a vodenasta kava pljusnula je na pločnik. - Ups - sarkastično je rekao.

Elizabeth mu se nasmijala. - Potpuno si lud, Ivane.

- Zašto sam ja lud? Ti si ta koja je to predložila. - Kvrncuo je njezinu šalicu još malo jače i kava je počela curiti po tlu. Elizabeth je isпустиła uzvik i poskočila unatrag da joj kava ne popraska cipele. Nekoliko ljudi u kafiću znatiželjno ju je promatralo.

- Daj, Elizabeth, napravi to!

Bilo je to totalno smiješno, nerazumno, besmisleno i potpuno djetinjasto. Činilo joj se potpuno besmislenim, ali sjetila se kako se dobro zabavila jučer u polju, kako se smijala i lebdjela na oblaku ostatak dana te se ponovno poželjela tako osjećati. Nagnula je šalicu na stranu, a kava je počela polako curiti na tlo. Najprije se stvorila lokvica, a onda je promatrala kavu kako se slijeva niz pukotine u kamenim pukotinama i polako teče ulicom.

- Daj, time ne bi probudila ni bube - zadirkirao ju je Ivan.

- O. K., onda se odmakni. - Podigla je obrvu. Ivan se odmaknuo, a Elizabeth je ispružila ruku i okrenula se na mjestu. Kava je prsnula kao da teče iz fontane.

Joe je pomolio glavu kroz vrata. - Sto to radiš, Elizabeth? Napravio sam lošu kavu? - Izgledao je zabrinuto. - Ne pokazuješ me u najboljem svjetlu pred ovim ljudima. - Glavom je pokazao prema turistima koji su se skupili na prozoru i promatrali je.

Ivan se nasmijao. - Mislim da ovo zaslužuje još jednu šalicu kave

- izjavio je.
  - Još jednu šalicu? - zapanjeno je upitala.
  - O. K. - rekao je Joe i polako se povukao.
  - Oprostite, što se tu događa? - upitao je jedna turistica Joea kad je ušao unutra.
  - Ah, ma, to je - petljao je Joe - to je naš lokalni običaj. Svakog ponedjeljka ujutro mi, pa... - pogledao je Elizabeth koja je sama stajala na ulici, smijala se, vrtjela oko sebe i lijevala kavu po pločniku
  - volimo prolijevati kavu po ulici. To je dobro za, pa - gledao je kavu kako prska žardinijerama na prozorima - za cvijeće - progutao je.
- Turist je zainteresirano izvio obrve i nasmiješio se. - U tom slučaju, donesite pet šalica kave za moje drage prijatelje.
- Joea je to zbunilo, ali kad je ugledao novac razvio je lice u široki osmijeh. - Pet kava stiže.
- Nekoliko trenutaka poslije Elizabeth se pridružilo pet stranaca koji su plesali, vrištali i prolijevali kavu po pločniku. I Ivan i ona još su se jače smijali dok na kraju nisu pobjegli od hrpe ljudi koji su potajice izmjenjivali zbunjene poglede o tom irskom običaju prolijevanja kave na tlo, ali su svejedno uživali u tome.
- Elizabeth je zaprepašteno pogledala cijelo mjesto. Trgovci su stajali na ulaznim vratima trgovina i promatrali cijelu tu zbrku kod Joea. Kroz otvorene prozore provirivale su glave. Vozači su usporili kako bi dobro promotrili prizor i uzrokovali zastoje. U roku od nekoliko sekunda uspavani se gradić probudio.
- Sto je? - upitao je Ivan i obrisao suze radosnice. - Zašto si se prestala smijati?

- Zar ti ne znaš što su to snovi, Ivane? Ne mogu li neke stvari ostati samo u tvojoj glavi? - Koliko je ona mogla vidjeti, on je sve mogao postvariti. Pa, gotovo sve. Pogledala je u njegove plave oči, a srce joj je divljački lupalo.

Zurio je u nju i približio joj se. Izgledao je tako ozbiljno i starije nego inače, kao da je u posljednjih nekoliko sekunda vidio i saznao nešto novo. Dodirnuo je svojom mekom rukom njezin obraz i približio joj se. - Ne - šapnuo je i tako je nježno poljubio u usne da su joj koljena gotovo popustila - *sve se mora obistinuti.*

Joe je pogledao kroz prozor i nasmijao se kad je vidio turiste kako plešu i prolijevaju kavu ispred njegova kafića. Ugledavši Elizabeth preko puta ulice, Joe se približio prozoru kako bi je bolje vidio. Visoko je podigla glavu i zatvorila oči potpuno opčarana. Iako je obično imala zavezanu kosu, sad je ona bila raspuštena i lepršala je na blagom jutarnjem povjetarcu. A Elizabeth je izgledala kao da uživa u suncu koje joj je obasjavalo lice. Joe bi se mogao zakleti da je u tom licu prepoznao njezinu majku.

D V A D E S E T   T R I

Ivanove i Elizabethine usne nisu se odmah odvojile, a kad se to napokon dogodilo, Elizabeth je odskakutala do ureda s užarenim usnicama. Osjećala se kao da će odlepršati ako još malo podigne noge sa zemlje. Dok je pjevušila i pokušavala ne odletjeti u oblake, naletjela je na gospođu Bracken koja je stajala na vratima i piljila u turiste preko puta ulice.

- Isuse! - prestrašeno je poskočila Elizabeth.

- Isus je sin Božji, koji je žrtvovao svoj život i umro na križu kako bi širio riječ Božju i pružio vam bolji život, stoga ne govorite ime njegovo uzalud - blebetala je gospođa Bracken. Pokazala je glavom u pravcu kafića. - Sto to rade ti stranci?

Elizabeth se ugrizla za usnu i suspregnula smijeh. - Nemam pojma. Zašto im se ne pridružite?

- Gospodinu Brackenu ne bi se svidio takav metež. - Gospođa Bracken je zasigurno nešto osjetila u Elizabethinu glasu jer je uspravila glavu, suzila oči i napeto proučavala njezino lice. - Izgledate drugačije.

Elizabeth ju je ignorirala i nasmijala se dok je Joe pokajnički čistio kavu s pločnika.

- Puno vremena provodite u kuli?

- Naravno, gospođo Bracken. Ja sam zadužena za uređenje interijera, sjećate se? Ah da, naručila sam tkanine; trebale bi stići za tri tjedna, a onda imamo dva mjeseca na raspolaganju da sve dovršimo. Može li vam netko pomoći u trgovini?

Gospođa Bracken još je više suzila oči. - Kosa vam je raspuštena.

- I? - upitala je Elizabeth i ušla u trgovinu s materijalima da vidi je li stigla njezina roba.

- Gospodin je Bracken govorio: čuvaj se žene koja je drastično promijenila svoju frizuru.

- To što sam raspustila kosu ne bi se baš moglo nazvati drastičnom promjenom.

- Elizabeth Egan, kad je riječ o vama, raspuštanje kose vrlo je drastična promjena. I da - brzo je nastavila ne dopuštajući Elizabeth da dođe do riječi - nešto nije u redu s robom koja je danas stigla.

- Sto nije u redu?

- U *boji* je. - Izgovorila je riječ kao da je to ime neke bolesti te potom nastavila razrogačivši oči: - U *crvenoj boji*.

Elizabeth se nasmiješila. - To je boja maline, ne crvena. A što ima loše u malo boje?

- Sto ima loše u malo boje, kaže ona. - Gospoda Bracken povisila je glas za oktavu. - Sve do prošlog tjedna vaš je svijet bio smeđe boje. To je zbog kule. Onaj Amerikanac, je li tako?

- Oh, nemojte i vi početi s tom kulom - otpilila ju je Elizabeth.

- Cijeli sam tjedan provela tamo i nema tamo ničega do zidova koji se ruše.

- Zid se itekako ruši - rekla je gospođa Bracken promatrajući je

- ali Amerikanac je taj koji će ga srušiti.

Elizabeth je preokrenula očima. - Doviđenja, gospođo Bracken.

- Otrčala je gore u svoj ured.

Kad je ušla, dočekaio ju je par nogu ispod Poppyina stola. Bile su to muške noge... smeđe samterice i smeđe cipele okretale su se i migoljile.

- Je li to sve, Elizabeth? - povikao je.

- Da, Harry - nasmiješila se Elizabeth. Neobično je bilo to što su joj dvoje ljudi koji su je inače svakodnevno iritirali danas bili vrlo dragi. Za to je bio zaslužan isključivo Ivan.

- Pričvršćujem vijke na stolcu. Poppy mi je rekla da se čudno ponašao prošlog tjedna.

- Da, Harry, hvala vam.

- Nema problema. - Njegove su noge nestale pod stolom dok se pokušao podignuti s poda.

Udarivši glavom o stol, napokon se pojavio i pokazao svoju ćelavu glavu koju su pokrivali špageti kose začesljani s jedne strane glave na drugu.

- Ah, tu ste - rekao je podignuvši glavu, a u ruci je držao odvijač.

- Ne bi se trebao više okretati. Čudno je to što se sam od sebe okretao. -Još je jednom provjerio stolac i pogledao Elizabeth s istim izrazom lica kojim je maloprije pregledavao stolac. - Izgledate drugačije.

- Ne, još sam uvijek ista - rekla je i prošla kroz ured.

- To je zbog kose. Kosa vam je raspuštena. Uvijek kažem da je bolje kad je ženina kosa raspuštena i...

- Hvala vam, Harry. Je li to sve? - čvrsto je rekla Elizabeth i prekinula razgovor.

- Da, to je to. - Obrazi su mu gorjeli dok se pozdravljao i kretao prema dolje gdje će bez sumnje on i gospođa Bracken tračati o tome kako je Elizabeth raspustila kosu.

Elizabeth se smjestila za stolom i pokušala usredotočiti na posao, ali u jednom je trenutku zatekla samu sebe kako stavlja prste na usne i razmišlja o poljupcu s Ivanom.

- O. K. - rekla je Poppy ulazeći u Elizabethin ured i stavila kasicu-prasicu na njezin stol. - Vidiš ovo ovdje?

Elizabeth je pokazala glavom prema maloj svinji. Becca je u pozadini stajala na vratima.

- E pa, smislila sam plan. - Zaškripila je Poppy zubima. - Svaki put kad počneš pjevušiti tu prokletu pjesmu, moraš staviti novac u svinju.]

Elizabeth je začuđeno raširila oči. - Poppy, jesi li ti *napravila* tu svinju? - zurila je u svinju napravljenu od kaširanog papira koja je sjedila na njezinu stolu.

Poppy je pokušala sakriti smiješak. - Nisam sinoć imala što raditi. Ali ozbiljno, to je postalo nepodnošljivo, Elizabeth, vjeruj mi - preklinjala ju je Poppy. - Čak je i Becci muka od toga.

- Je li to istina, Becca?

Becca je porumenjela i brzo otišla jer nije htjela da je uvuku u razgovor.

- Divna podrška - progundala je Poppy.

- Dakle, tko dobiva novac? - upitala je Elizabeth.

- Svinja. Prikuplja novac za novi svinjac. Pjevuši i pruži svinji potporu - rekla je i naglo gurnula svinju Elizabeth u lice.

Elizabeth je jedva zaustavila smijeh. - Van. Nekoliko trenutaka poslije, kad su ponovno počele raditi, Becca je uletjela u ured, stavila svinju na stol i rekla raširenih očiju: - Plati!

- Ponovno sam pjevušila? - iznenađeno je upitala Elizabeth.

- Da - zaskvičala je već načetog strpljenja i okrenula se na peti. Poslije tog poslijepodneva Becca je u Elizabethin ured uvela posjetitelja.

- Dobar dan, gospođo Collins - pristojno je rekla Elizabeth i osjetila trzanje u želucu. Gospođa Collins vodila je pansion u kojem je Saoirse boravila posljednjih nekoliko tjedana. - Molim vas, sjednite. - Pokazala je na stolac ispred nje.

- Hvala vam. - Gospođa Collins sjela je u stolac. - I zovite me Margaret. - Okrenula se oko sebe poput prestrašenog djeteta koje su pozvali u ured ravnatelja. Držala je ruke sklopljene na krilu kao da se boji bilo što dodirnuti. Košulja joj je bila zakopčana sve do brade.

- Došla sam zbog Saoirse. Nisam joj uspjela prenijeti ni jednu vašu poruku u proteklih nekoliko dana - nelagodno je rekla Margaret prtljajući s porubom na svojoj košulji. - Već tri dana nije došla u pansion.

- Oh - rekla je Elizabeth posramljeno. - Hvala što ste me obavijestili, Margaret, ali nema mjesta brizi. Sigurna sam da će me uskoro nazvati. - Bilo joj je dosta toga da sve zadnja sazna, da joj vijesti o vlastitoj obitelji donose potpuni stranci. Unatoč tome što je mnogo vremena provodila s Ivanom, Elizabeth se trudila držati Saoirse na oku koliko god je to mogla. Rasprava se trebala

održati za nekoliko tjedana, ali Elizabeth je nigdje nije mogla naći. A to je značilo da nije bila ni u pubu, ni kod tate niti u pansionu.

- Zapravo, nisam zato došla. Riječ je o tome da, daje ovo razdoblje u kojem imamo jako puno posla. Mnogo turista dolazi u grad i traži smještaj pa nam treba Saoirseina soba.

- Da. - Poskočila je u stolcu osjećajući se kao budala. Naravno da je u tome stvar. - U potpunosti vas razumijem - rekla je nespretno Elizabeth. - Ako vam odgovara, mogu doći do vas poslije posla i uzeti njezine stvari.

- To neće biti potrebno - slatko se nasmiješila Margaret i zatim povikala-DEČKI!

U sobu su ušla dva Margaretina sina tinejdžera, a svaki je u rukama nosio jedan kovčeg.

- Bila sam toliko slobodna i sama skupila njezine stvari - nastavila je Margaret s osmijehom koji nije silazio s lica. - Samo mi trebate platite najamninu za tri dana i svi su računi sređeni.

Elizabeth se ukočila. - Margaret, sigurna sam da shvaćate da Saoirse sama plaća svoje račune.

Samo zato što sam joj ja sestra ne možete od mene očekivati da joj pokrивam troškove. Vratit će se, sigurna sam.

- Shvaćam vas, Elizabeth - nasmiješila se Margaret i otkrila ružičastu mrlju od ruža na prednjem zubu. - Ali budući da Saoirse trenutačno može boraviti samo u mom pansionu, sigurna sam da ćete uzeti to u obzir.

- Koliko? - planula je Elizabeth.

- Petnaest za svako noćenje - umilno je rekla Margaret. Elizabeth je prekapala po novčaniku.

Uzdahnula je. - Gledajte,

Margaret, mislim da uopće nemam goto...

- Primam i čekove - otpjevala je.

Nakon što je Margaret uručila ček, prvi put nakon dugo vremena Elizabeth je prestala razmišljati o Ivanu i počela razbijati glavu sa Saoirse. Baš kao nekad.

U deset sati navečer u srcu Manhattana Elizabeth i Mark zurili su kroz goleme crne prozore noćnog kluba smještenog na sto četrnaestom katu za čije je unutarne uređenje bila zadužena Elizabeth. Večeras je bilo otvorenje kluba Zoo, cijelog jednog kata posvećenog životinjskim uzorcima, krznenim sofama i jastučićima dok je okolo bilo razmješteno zelenilo i bambusi. Bilo je to sve što je ona prezirala u dizajnu interijera, ali takva je bila uputa i ona se toga držala. Večer je požela velik uspjeh, svi su uživali, a točku na i cijeloj slavljeničkoj atmosferi dali su bubnjari i njihov jungle beat kao i živahan razgovor gostiju. Elizabeth i Mark kucnuli su se čašama šampanjca i bacili pogled na more nebodera koje se prostiralo ispred njih, svjetla koja su nasumično obasjavala zgrade i plimu žutih taksija koji su se vrzmali negdje u dubini.

- Za još jedan tvoj uspjeh - nazdravio je Mark i otpio gutljaj iz čaše napunjene mjhurićima.

Elizabeth se nasmiješila ispunjena ponosom. - Daleko smo od kuće, zar ne? - razmišljala je, a zatim pogledala kroz prozor i ugledala odraz zabave koje se odvijala iza nje. Ugledala je vlasnika, Henryja Hakalu, kako se probija kroz gužvu.

- Elizabeth, tu si. - Ispružio je ruke i čestitao joj. - Sto zvijezda večeri radi u kutu odvojena od svih?

- Henry, ovo je Mark Leeson, moj dečko; Mark, ovo je Henry Ha-kala, vlasnik kluba Zoo.

- Dakle, ti si taj zbog koga je moja djevojka stalno radila do kasno navečer - našalio se Mark i rukovao se s Henryjem.

Henry se nasmijao. - Spasila mi je život. Napraviti sve ovo u tri tjedna? - Pokazao je prostoriju s upečatljivim uzorcima zebre na zidovima, sofe presvučene medvjedom kožom, leopardove uzorke na drvenom podu, goleme biljke u posudama od kroma i bambus koji je obrubljavao bar. - Rok je

bio kratak i ja sam znao da će uspjeti, ali nisam znao da će tako dobro obaviti posao. - Vidjelo se da joj je jako zahvalan. - U svakom slučaju, uskoro ćemo krenuti s govorima. Reći ću nekoliko riječi, spomenuti nekoliko ulagača - tiho je promrmljao

- i zahvaliti svim divnim ljudima na uloženom trudu. I zato nemoj nikamo ići, Elizabeth, jer će uskoro sve oči biti uperene u tebe.

- Oh - pocrvenjela je Elizabeth - nemoj, molim te.

- Vjeruj mi, nakon moga govora zapljusnut će te stotine ponuda- rekao je i uputio se prema mikrofONU ukrašenom vinovom lozom.

- Oprostite, gospođice Egan. - Prišao joj je djelatnik kluba. - Telefonski poziv za vas vani kod recepcije.

Elizabeth se namrštila. - Za mene? Telefonski poziv? Jeste li sigurni?

- Vi ste gospođica Egan, zar ne?

Kimnula je glavom posve zbunjena. Tko bi je sad zvao?

- Mlada žena, kaže da je vaša sestra? - tiho joj je objasnio.

- Oh. - Srce joj je žestoko zakucalo - Saoirse? - upitala je u šoku.

- Da - rekao je mladić kojemu je očito laknulo. - Nisam bio siguran jesam li dobro zapamtio.

U tom trenutku kao da je netko pojačao glazbu, bubnjevi su joj odzvanjali u glavi, a različiti uzorci krzna mutili su joj se pred očima. Saoirse je nikad nije zvala; sigurno je nešto ozbiljno.

- Nemoj, Elizabeth - rekao je Mark odlučnim glasom. - Recite joj da je gospođica Egan trenutačno zauzeta - rekao je Mark barmenu.

- Ovo je tvoja večer, uživaj - nježno je rekao Elizabeth.

- Ne, ne, nemojte joj to reći - procijedila je Elizabeth. U Irskoj je sad sigurno bilo oko tri sata ujutro... zašto je Saoirse zove tako kasno? - Preuzet ću poziv, hvala - rekla je mladiću.

- Elizabeth, govor će upravo početi - upozorio ju je Mark, a svi prisutni stišali su se i počeli okupljati ispred mikrofona. - Ne možeš to propustiti - prosiktao je. - Ovo je *tvoj* trenutak.

- Ne, ne mogu - tresla se i otišla u pravcu telefona.

- Halo? - rekla je nekoliko trenutaka poslije, a u glasu joj se iščitavala zabrinutost.

- Elizabeth? - Saoirse je zajecala.

- Ja sam, Saoirse. Sto je bilo? - Elizabethino srce divljački je lupalo.

Svi su oko nje zašutjeli jer je Henry upravo počeo svoj govor.

- Samo sam htjela... - Saoirse je stišala glas i zašutjela.

- Što si htjela? Je li sve u redu? - brzo je upitala Elizabeth.

Henryjev je glas zagrmio - .. i na kraju, želio bih zahvaliti predivnoj Elizabeth Egan iz tvrtke Morgan Designs koja je uspjela fenomenalno urediti klub u vrlo kratkom roku. Zahvaljujući njezinu inovativnom dizajnu klub Zoo postat će najpopularniji novi trendovski klub na sceni, a ljudi će stajati u redu da bi ušli unutra. Negdje je tu iza. Elizabeth, mahni nam da te svi vide kako bi mi te mogli ukrasti.

Svi su se okrenuli u posvemašnjoj tišini i pogledom potražili arhitekticu.

- Oh - odjeknuo je Henryjev glas - pa, bila je tu prije dvije sekunde. Možda ju je već netko ugrabio za novi posao.

Svi su se nasmijali.

Elizabeth je pogledala unutra i vidjela Marka kako stoji sam držeći dvije čaše šampanjca i sliježe ramenima svima koji su ga gledali. Smijao se. Pretvarao se da se smije.

- Saoirse - Elizabethin je glas pukao - reci mi što nije u redu. Jesi li se opet uvalila u nešto?

Tišina. Umjesto slabašnog jecaja, Saoirsein je glas ponovno očvrsnuo. - Ne - bila je odrješita. -

Dobro sam. Sve je u redu. Uživaj u zabavi - rekla je i prekinula.

Elizabeth je uzdahnula i polako zaklopila telefonsku slušalicu.

Unutar kluba govor je završio i bubnjari su ponovno počeli svoju izvedbu; razgovor i piće tekli su u potocima.

Ni ona ni Mark nisu bili raspoloženi za zabavu.

Elizabeth je u daljini nazirala golem lik dok se vozila cestom koja je vodila do očeve farme. Ranije je otišla s posla i tražila Saoirse. Nitko je danima nije vidio, čak ni lokalni gostioničar, što je bilo vrlo neobično.

Uvijek je bilo teško ljudima objasniti put do kuće na farmi s obzirom na to da je bila odsječena od ostatka grada. Cesta čak nije imala ni ime što je Elizabeth smatrala i prikladnim; bila je to cesta zaboravljena od ljudi. Poštari i mljekari koji bi tek stupili na posao tražili bi adresu nekoliko dana, političari im nikad nisu dolazili na vrata i tražili njihove glasove, nije bilo zamaskirane djece u potrazi za slatkišima. Dok je bila dijete, Elizabeth se pokušavala uvjeriti da je njezina majka jednostavno zalutala i nije mogla naći put kući. Sjeća se da je to rekla ocu kojem je izmamila slabašan smiješak i koji joj je odgovorio: - Znaš, Elizabeth, ima nešto u tome.

Bilo je to jedino objašnjenje, ako bi se to tako i moglo nazvati, koje je dobila. Nikad nisu razgovarali o majčinu nestanku; susjedi i rođaci koji su znali navratiti, prestali bi govoriti kad bi ona bila u blizini. Nitko joj nije htio reći što se dogodilo, a ona nije pitala. Nije htjela da nastupi ona neugodna tišina ili da njezin otac izleti iz kuće kad se spomene majčino ime. Ako je

nespomnjanje njezine majke sve činilo sretnima, onda je Elizabeth bila spremna na taj ustupak, kao i obično.

Zapravo, ona to nije ni željela znati. Bilo je zabavnije ne znati. U svojoj glavi zamišljala je razne scenarije i zamišljala majku u egzotičnim i uzbudljivim zemljama te bi zaspala sa slikom majke na napuštenom otoku kako jede banane i kokos i šalje Elizabeth poruku u boci. Svakog bi jutro pregledavala obalu očevim dalekozorima i tražila bocu s porukom.

Prema jednoj od teorija majka je postala holivudska filmska zvijezda. Elizabeth je svake nedjelje poslijepodne sjedila nosa zalijepljenog za televizijski ekran i pomno iščekivala majčin debi. No, umorila se od istraživanja, nadanja, zamišljanja i nepostavljanja pitanja te se na kraju više nije ni pitala zašto je otišla.

Lik se nije micao s prozora stare Elizabethine spavaće sobe. Obično bi je otac dočekao u vrtu. Elizabeth već godinama nije ušla u kuću. Čekala je vani nekoliko minuta, a kad je vidjela da nema ni traga ni glasa od Saoirse i oca, izašla je iz auta, polako otvorila ulazna vrata na farmu, naježila se od škripe šarka na vratima i nesigurno koračala po nejednakim kamenim pločama u visokim petama. Između pukotina probijao se korov i sa zanimanjem promatrao neznanku koja je ušla na njegov teritorij.

Elizabeth je dvaput pokucala na zelenom bojom poprskana vrata i brzo povukla šaku te ju uhvatila kao da se opekla. Nije bilo odgovora, a ona je znala da se netko nalazi u spavaćoj sobi zdesna. Ispružila je ruku i otvorila vrata. Zapuhнула ju je tišina i poznati pljesnivi miris kuće koju je nekad smatrala domom te je zastala na nekoliko trenutaka. Kad se privikla na osjećaje probuđene mirisima, ušla je u kuću.

Pročistila je grlo. - Hej ?

Nije bilo odgovora.

- Hej? - jače je povikala. Njezin odrasli glas neobično je zvučao u domu iz djetinjstva.

Počela je hodati prema kuhinji nadajući se da će je otac čuti i izaći. Nije željela ponovno ući u svoju staru spavaću sobu. Visoke pete odjekivale su na kamenom podu, još jedan neuobičajen zvuk za ovu kuću. Zadržala je dah kad je ušla u kuhinju i blagovaonicu. Sve i ništa bilo je isto. Mirisi, sat na polici iznad kamina, čipkani stolnjak, sag, stolac pored kamina, crveni čajnik na zelenoj peći, zastori. Sve je još uvijek bilo na svom mjestu, malo starije i pohabano, ali još uvijek tu. Kao da nitko tu nije živio otkad je Elizabeth otišla. Možda tu nitko i nije uistinu živio.

Neko je vrijeme stajala usred prostorije, promatrala ukrase i pružala ruke da ih dotakne, ali ipak to nije učinila. Sve je bilo na svom mjestu. Osjećala se kao u muzeju; čak su i zvuči suza, smijeha, borbe i ljubavi bili očuvani i zadržali su se u zraku poput dima cigarete.

Nakon nekog vremena nije to više mogla izdržati; morala je razgovarati s ocem i otkriti gdje je Saoirse, a kako bi to učinila, morala je otići u svoju spavaću sobu. Polagano je okrenula mjedenu kvaku na vratima koja se klimala baš kao i kad je bila dijete. Otvorila je vrata, nije ušla unutra niti pogledala okolo. Pogled joj je pao ravno na njezina oca koji je nepomično sjedio u fotelji ispred prozora.

DVADESET ČETIRI

Pogled joj se zaustavio na stražnjem dijelu njegove glave, nije nigdje drugdje mogla pogledati.

Pokušala je ne udisati miris, ali on se nakupio u njezinu grlu i zablokirao dušnik.

- Hej? - zakriještala je.

Nije se pomaknuo, glava mu je i dalje bila okrenuta naprijed. Srce joj je poskočilo. - Hej? - Osjetila je tračak panike u svom glasu.

Ne razmišljajući, ušla je u sobu i potrčala prema njemu. Pala je na koljena i pogledala ga u lice. Još se uvijek nije micao, a oči su mu gledale ravno. Ubrzano je disala. - Tatice? - panično je upitala poput djeteta. Ta joj se riječ činila tako stvarnom. Značila je nešto. Ispružila je ruke i stavila jednu ruku na njegovo lice, a drugu na rame. - Tata, ja sam... jesi li dobro? Reci nešto. - Glas joj je podrhtavao.

Koža mu je bila topla.

Trepnuo je, a ona je odahnula.

Polako se okrenuo i pogledao je. - Elizabeth, nisam čuo da si ušla. - Glas mu je zvučao kao da dolazi iz druge sobe. Bio je nježan; nestao je onaj grubi ton.

- Zvala sam te - blago je rekla. - Vozila sam cestom... zar me nisi vidio?

- Ne - iznenađeno je rekao i ponovno okrenuo lice prema prozoru.

- A što si onda gledao? - I ona se okrenula prema prozoru, a prizor koji je ugledala oduzeo joj je dah. Cijeli prizor... staza, ulaz na farmu i dugačak komad ceste... istog trenutka bacio ju je u isti trans kao i njezina oca. One iste nade i želje iz prošlosti ponovno su uskrsnule. Na prozorskoj dasci stajala je fotografija njezine majke koja nikad prije nije tamo bila. Zapravo, Elizabeth je mislila da je otac bacio sve majčine fotografije kada je otišla.

Njezina slika oduzela je Elizabeth moć govora. Već je tako dugo nije vidjela; ona više nije imala sliku u Elizabethinim sjećanjima. Bila je tek nejasna uspomena, više osjećaj nego slika. Fotografija je šokirala Elizabeth. Osjećala se kao da gleda samu sebe, svoj savršeni odraz u ogledalu. Kad je ponovno smogla snage progovoriti, rekla je tihim, uzdrmanim glasom: - Sto radiš, tata?

Nije pomaknuo glavu, nije ni trepnuo, samo je odsutno gledao, a onda je neobičnim glasom iz dubine svoje duše rekao: - Vidio sam je, Elizabeth.

Lupanje srca. - Koga si vidio? - Ali znala je na koga misli.

- Grainne, tvoju majku. Vidio sam je. Barem mislim da sam je vidio. Tako je već dugo nisam vidio da nisam siguran. Zato sam izvadio njezinu fotografiju da se prisjetim. Da se sjetim kad je vidim kako dolazi cestom.

Elizabeth je progutala knedlu. - Gdje si je vidio, tata?

Njegov je glas bio viši nego obično i pomalo zbunjen. - U polju.

- U polju? U kojem polju?

- U čarobnom polju. - Oči su mu zasjale dok je ponovno proživljavao cijeli prizor. - U polju snova, kako kažu. Bila je tako sretna, plesala je i smijala se kako je uvijek i činila. Uopće nije ostarjela. Bio je zbunjen. - Ali trebala je, zar ne? Trebala bi biti starija, kao ja.

- Jesi li siguran da je to bila ona, tata? - Cijelo joj se tijelo treslo.

- O da, bila je to tvoja mati, lepršala je na vjetru poput maslačaka, a sunce ju je obasjavalo kao da je anđeo. - Bila je to ona.

Sjedio je uspravno u fotelji, ruku ispruženih na naslonu, smireniji nego ikad.

- I dijete je bilo s njom, ali nije to bila Saoirse. Ne, Saoirse je odrasla - podsjetio je samoga sebe. Bio je to dječak. Mali plavokosi dječak, baš poput Saoirseina sina... - Njegove guste obrve nalik na gusjenice namrgodile su se prvi put.

- Kad si je vidio? - upitala je Elizabeth dok su je preplavljivali i strah i olakšanje kad je shvatila da je otac nju vidio na polju.

- Jučer - nasmiješio se. - Jučer ujutro. Doći će mi uskoro. Suze su ispunile Elizabethine oči. - Sjediš li ti tu od jučer, tata?
- Ah, ne smeta mi. Doći će ona uskoro, ali moram zapamtiti njezino lice. Ponekad se ne mogu sjetiti njezina lica, znaš.
- Tata - šapnula je Elizabeth — zar nije još netko bio s njom u polju?
- Ne - nasmiješio se Brendan - samo ona i dječak. I on je izgledao vrlo sretno.
- Hoću reći - Elizabeth gaje primila za ruke; njezine ruke doimale su se poput dječjih u usporedbi s njegovim grubim prstima - ja sam jučer bila na polju. Tata, to sam bila ja, lovila sam sjemenke maslačka s Lukeom i jednim muškarcem.
- Ne. - Odmahnuo je glavom i namrštitio se. - Nije tamo bilo nikakva muškarca. Grainne nije bila s muškarcem. Uskoro se vraća kući.
- Tata, kunem ti se to smo bili ja, Luke i Ivan. Možda si se zabunio - rekla je najnježnije što je mogla.
- Ne! - povikao je, a Elizabeth je skočila. Pogledao ju je s gađenjem. - Ona se vraća meni! - Bijesno je zurio u nju. - Van! - napokon je povikao, odmahnuo rukom i zbacio njezinu malu ruku sa svoje.
- Sto? - Srce joj je divljački tuklo. - Zašto, tata?
- Lažljivice - uvrijedio ju je. - Nisam vidio nikakvog muškarca na polju. Ti znaš da je ona tu i kriješ to od mene - prosiktao je. - Ti nosiš odijela i sjediš u uredu, nemaš pojma što znači plesati u polju. Lažljivice, ti kaljaš ovo mjesto. Van - brzo je ponovio.
- Šokirano ga je pogledala. - Upoznala sam jednog muškarca, tata, predivnog muškarca koji me uči sve te stvari - pokušala mu je objasniti.

Primaknuo je svoje lice tako blizu do njezinog da su im se nosovi gotovo dodirivali. - VAN! - povikao je.

Iz njezinih očiju potekle su suze, a tijelo joj se treslo kao šiba dok se podizala na noge. Njezina je soba postala vrtlog u kojem je vidjela sve ono što nije htjela vidjeti u takvom stanju... stare plišane medvjediće, lutke, knjige, pisaći stol, onaj isti poplun. Jurnula je prema vratima ne želeći i ne mogavši više ništa vidjeti. Drhtavim rukama petljala je s bravom dok su očevi povici da ode bivali sve glasniji.

Otvorila je vrata i pobjegla u vrt te udahnula svježiji zrak. Začula je kucanje po prozoru i okrenula se. Ugledala je oca koji joj je bijesno mahao i tjerao je iz vrta. Udahnula je boreći se za zrak, suze su joj krenule niz lice, a ona je otvorila vrata koja su vodila na farmu i ostavila ih otvorenim jer nije htjela čuti škripanje šarka.

Jurila je cestom u autu stoje brže mogla. Nije gledala u retrovizor zato što nije ponovno htjela vidjeti to mjesto niti se ponovno voziti tom cestom razočarenja.

Nije više bilo okretanja.

D V A D E S E T   P E T

- Što se dogodilo? - začuo se glas s vrata koja su vodila u dvorište. Elizabeth je nepomično sjedila za kuhinjskim stolom, glave zaronjene u ruke.

- Isuse - rekla je tiho Elizabeth ne pomičući glavu i pitajući se kako se Ivan uvijek pojavljuje onda kad ga najmanje očekuje, ali i najviše treba.

- Isus? On te gnjavi? - ušao je u kuhinju.

Elizabeth je izmaknula glavu iz svojih ruku. - Zapravo s njegovim ocem upravo raspravljam.

Ivan joj se približio; imao je sposobnost prelaženja granica na način koji nije bio ni prijeteći ni nametljiv. - Često čujem takve stvari.

Elizabeth je obrisala oči umrljane maškarom i zgužvala maramicu. - Radiš li ti ikada?

- Ja stalno radim. Mogu li? - Pokazao je na stolac preko puta nje.

Kimnula je. - Stalno radiš? Znači, ovo je tebi posao? Ja sam još samo jedan u nizu beznadnih slučajeva kojima ćeš se danas pozabaviti? - sarkastično je upitala i maramicom zaustavila suzu koja se kotrljala niz obraz.

- Nema ništa beznadno u vezi s tobom, Elizabeth. No, ti doista jesi osebujan slučaj; već sam ti to rekao - ozbiljno je rekao.

Nasmijala se. - Psihijatrijski slučaj.

Ivan je bio tužan. Ponovno ga je pogrešno razumjela.

- Je li ti to uniforma? - Pokazala je na njegovu odjeću. Ivan je s velikim iznenađenjem pogledao samoga sebe.

- Otkada sam te vidjela, stalno nosiš tu odjeću - nasmiješila se

- dakle ili ti je to uniforma ili uopće ne držiš do higijene i nemaš mašte.

Ivanove su se oči razrogačile. - Ali, Elizabeth, ja sam vrlo maštovit. - Ne shvaćajući što je dao naslutiti, Ivan je nastavio: - Želiš li razgovarati o tome zašto si tako tužna?

- Ne, uvijek razgovaramo o meni i mojim problemima - odgovorila je Elizabeth. - Razgovarajmo za promjenu o tebi. Sto si danas radio? - upitala ga je pokušavajući se oraspoločiti. Činilo joj se da je proteklo jako mnogo vremena otkad je tog jutra poljubila Ivana na glavnoj ulici. Cijelog dana

razmišljala je o poljupcu i brinula se tko ju je sve vidio, ali začudo, u malom gradu u kojem su tračevi kolali brže nego u tabloidima, nitko joj ništa nije rekao o njima nepoznatom čovjeku.

Čeznula je za tim da ponovno poljubi Ivana, plašila se te čežnje i pokušavala zatamiti svoju želju za njim, ali nije uspijevala. Bilo je u njemu nešto tako čisto i neokaljano, ali je isto tako bio snažan i imao veliko životno iskustvo. Bio je poput droge koju je znala da ne smije uzeti, ali koja se stalno iznova pojavljivala i hranila njezinu ovisnost. Kako je dan odmicao, a ona bivala sve umornija, sjećanje na poljubac bilo joj je utjehom i njezin je nemir nestao. Samo je željela ponoviti taj trenutak u kojem su nestali svi njezini problemi.

- Što sam danas radio? - Ivan je okretao palce i razmišljao nag-las. - Pa, danas sam prodrmao i probudio Baile na gCroithe, poljubio prekrasnu ženu i cijeli dan razmišljao o njoj jer nisam bio u stanju ništa drugo raditi.

Elizabeth se oraspoločila, a njegove prodorne plave oči ugrijale su joj srce.

- A onda nisam mogao prestati razmišljati - nastavio je Ivan - stoga sam sjeo i cijeli dan razmišljao.

- O čemu?

- Osim o prekrasnoj ženi?

- Osim o njoj - nasmiješila se Elizabeth.

- Ne želiš znati.

- Mogu ja to podnijeti.

Ivan je izgledao nesigurno. - O. K., ako baš želiš znati - duboko je uzdahnuo - razmišljao sam o Simpsonima. Elizabeth se namrštila. - O čemu?

- O Simpsonima - zamišljeno je ponovio Ivan.

- O televizijskoj seriji? - razjareno je rekla Elizabeth. Pripremila se za romantična šaputanja kakva je vidjela u filmovima, a ne za ovakve besmislice.

- Da. - Ivan je preokrenuo očima ne primjećujući način na koji je to izgovorila - ako misliš na komercijalnu stranu cijele priče.

- Zvučao je vrlo ljutito. Dugo sam razmišljao o njima i došao do zaključka da su oni disfunkcionalna obitelj koja pruža loš uzor djeci. Potiču ih da izazivaju nevolje jer uvijek postoji način da se izvuku bez posljedica. A kako tek izgledaju! Mislim, jesi li ti ikad vidjela male žute ljude? Pogledaj kako ja izgledam. - Zavalio se na stolcu i ljutito prekrižio ruke. - I film su snimili o njima, a mi? Mi činimo dobra djela, a svi tupe da smo samo plod ljudske mašte i da smo - napravio je grimasu i rukama u zraku napravio navodnike - *nevidljivi*. Molim te... - preokrenuo je očima.

Elizabeth je zurila u njega širom razjapljenih usta.

Usljedila je duga tišina, a Ivan je gledao po kuhinji, bijesno odmahnuo glavom i ponovno se usredotočio na Elizabeth. - Što je bilo?

Tišina.

- Oh, nije važno. - Odmahnuo je rukom. - Rekao sam ti da ne želiš znati. Dosta o mojim problemima. Reci mi, što se dogodilo?

Elizabeth je duboko udahнула, toliko ju je zabrinuo Saoirsein nestanak da nije mogla razmišljati o njegovu blebetanju o Simpsonima.

- Saoirse je nestala. Joe, čovjek koji zna sve živo što se događa u Baile na gCroitheu, rekao mi je da je otišla sa skupinom ljudi s kojima se družila. On je to čuo od čovjeka čiji rođak također pripada toj skupini. Ali nje nema već tri dana i nitko ne zna gdje je.

- Oh - iznenađeno je rekao Ivan - a ja tu brbljam o svojim problemima. Jesi li rekla policiji?

- Morala sam - tužno je rekla. - Osjećala sam se kao doušnik, ali moraju znati da je otišla u slučaju da se ne pojavi na raspravi koja se treba održati za nekoliko tjedana, a sigurna sam da neće doći. Moram naći odvjetnika da ide umjesto nje, a to neće baš dobro izgledati.

- Umorno je protrljala lice.

Primio je njezine ruke u svoje. — Vratit će se ona — rekao je uvjeren. - Možda ne na raspravu, ali vratit će se. Vjeruj mi. Ne trebaš se brinuti. - Njegov nježni glas sad je bio čvrst.

Elizabeth je zurila u njegove plave oči i tražila istinu. - Vjerujem ti - rekla je. Ali duboko u sebi, Elizabeth se bojala. Bojala se vjerovati Ivanu, bojala se vjerovati uopće jer kad god bi vjerovala, njezine bi nade naglo porasle i lepršale visoko na nebu. A onda bi ih ponizili i uništili snažni vjetrovi i oluje.

Došao je trenutak kad više nije mogla spavati s rastvorenim zašto rima i pogledom na cestu čekajući povratak neke osobe. Bila je umor na i htjela je sklopiti oči.

D V A D E S E T   Š E S T

Čim sam otišao iz Elizabethine kuće, odlučio sam sljedećeg jutra otići ravno do Opal. Zapravo, odlučio sam to napraviti puno prije nego što sam izašao iz Elizabethine kuće. Nešto što je rekla duboko me pogodilo... zapravo, sve što je rekla duboko me pogodilo. Kad sam bio s njom, ponašao sam se kao jež, sav sam bio napet i osjetljiv, kao da su mi sva osjetila podražena. Smiješno je to što sam smatrao da su mi sva osjetila već podražena... i trebala su biti s obzirom na to da sam profesionalni najbolji prijatelj... ali postojao je jedan osjećaj koji prije nisam doživio, a to je ljubav. Naravno, volim svoje prijatelje, ali ne na taj način, ne na način na koji mi srce zakuca svaki put kad

pogledam Elizabeth, ne na način zbog kojeg stalno želim biti s njom. A nisam želio biti s njom radi nje, shvatio sam da želim biti s njom radi sebe. Cijela ta stvar oko ljubavi probudila je u mom tijelu hrpu uspavanih osjećaja za koje nisam ni znao da postoje.

Pročistio sam grlo, pogledao svoju odjeću i ušao u Opalin ured. U *Tejiv's Adivirpu* nije bilo vrata zato što ih nitko nije mogao otvoriti, ali nije to bio jedini razlog; vrata su debele, neprijateljske stvari kojima možeš upravljati kako bi držao ljude unutra ili vani, a mi se s tim nismo slagali. Odlučili smo se za otvorene urede kako bismo potaknuli otvorenu i prijateljsku atmosferu. Iako su nas uvijek tako učili, u zadnje vrijeme Elizabethina ulazna vrata boje fuksije sa sandučićem za poštu koji se smiješio, meni su bila najprijateljskija vrata koja sam ikad vidio, stoga je ta teorija pala u vodu. Zbog nje sam preispitivao razne stvari.

Opal je rekla: - Dobro došao, Ivane - a da nije ni podigla glavu. Sjedila je za stolom, odjevena u ljubičastu odjeću, kao i obično, a njezini dreadlocksi bili su svezani i posuti sjajem tako da bi zasjala pri svakom pokretu. Na svakom zidu nalazile su se uokvirene fotografije stotina nasmiješene djece. Fotografije su prekrivale police, stolić za kavu, vitrinu, policu iznad kamina i prozorsku dasku. Kamo god bi mi pao pogled, ugledao bih hrpu fotografija djece s kojima je Opal radila i s kojima se sprijateljila. Jedina čista površina bio je njezin stol i na njemu se nalazila samo jedna uokvirena fotografija. Okvir je bio tamo godinama, a budući da je bio okrenut prema Opal, nitko nije mogao vidjeti tko ili što je na fotografiji. Znali smo da će nam reći ako je pitamo, ali nitko nije bio bezobrazan da je pita tako nešto. Nismo pitali ono što nismo trebali znati. Neki ljudi to uopće ne razumiju. Možete bezbroj puta razgovarati s ljudima, *smisleno* razgovarati, a da ne postavljate previše osobna pitanja. Postoji crta, znate, nešto poput nevidljivog polja oko ljudi, u

koje znate da ne smijete ući i nikad nisam prešao tu crtu s Opal ili bilo kim drugim. Neki ljudi ni to uopće ne mogu vidjeti.

Elizabeth bi mrzila ovu sobu, pomislio sam dok sam gledao okolo. Odmah bi maknula sve stvari, počela brisati prašinu i laštala dok sve ne bi sjalo kao u bolnici. Čak je i u kafiću postavila sol, papar i šećer u jednakostranični trokut i smjestila ga na središte stola. Stalno je pomicala stvari malo ulijevo, malo udesno, malo naprijed, malo natrag dok je to ne bi prestalo izjedati i do trenutka kad se ponovno mogla koncentrirati. Smiješno je bilo to što bi katkad vratila stvari na isto mjesto na kojem su bile i na početku, a onda bi uvjerala samu sebe da je tako dobro. To je puno govorilo o Elizabeth.

Ali zašto sam tada počeo razmišljati o Elizabeth? Stalno sam to radio. U situacijama koje nisu imale nikakve veze s njom, ja bih razmišljao o njoj i ona bi postala dijelom cijele priče. Odjednom bih se počeo pitati što bi ona mislila, kako bi se osjećala, što bi napravila ili rekla da je tu sa mnom? To je tako kad nekome daš dio srca; taj na kraju uzme i cijeli tvoj mozak i cijeloga ga rezervira za sebe.

U svakom slučaju, shvatio sam da šutke stojim pred njezinim stolom i da nisam ni progovorio otkad sam ušao.

- Kako si znala da sam to ja? - napokon sam progovorio.

Opal je podigla glavu i nasmiješila se tako da je izgledalo da sve zna. - Očekivala sam te. - Njezine su usne izgledale poput dva velika jastučića, a bile su ljubičaste boje baš kao i haljina. Pomislio sam na to kakav je bio osjećaj poljubiti Elizabethine usne.

- Ali nisam se najavio - usprotivio sam se. Znam da imam jaku intuiciju, ali Opal je bila nešto sasvim posebno.

Samo se ponovno nasmiješila. - Kako ti mogu pomoći?

- Mislio sam da to znaš bez pitanja - zafrkavao sam je i sjeo u stolac koji se okretao te počeo razmišljati o istom takvom stolcu u Elizabethinu uredu, a zatim o Elizabeth, kako sam se osjećao dok sam je grlio, dok sam se smijao s njom i slušao prošle noći njezine kratke udisaje.

- Znaš onu haljinu koju je Calendula nosila na prošlom sastanku?

-Da.

- Znaš li gdje ju je nabavila?

- Zašto pitaš? I ti bi htio jednu? - Upitala je Opal s iskrom u očima.

- Da - odgovorio sam petljajući rukama. - Mislim ne - brzo sam rekao. Udahnuo sam. - Želim reći da bih htio znati gdje mogu dobiti novu odjeću za sebe. - Uspio sam to izgovoriti.

- Odjel za garderobu nalazi se dva kata niže - objasnila je Opal.

- Nisam znao da postoji odjel za garderobu - iznenađeno sam rekao.

- Oduvijek je tamo - rekla je Opal i suzila oči. - Mogu li znati zašto ti treba?

- Ne znam. - slegnuo sam ramenima. - Stvar je u tome daje Elizabeth pa, ovaj, *drugačija* od ostalih mojih prijatelja. Ona primjećuje stvari, razumiješ?

Polako je kimnula glavom.

Osjetio sam da trebam detaljnije objasniti. Bilo mi je neugodno zbog tišine. - Vidiš, Elizabeth mi je danas rekla da stalno nosim istu odjeću zato što mi je to uniforma ili zato što ne držim do higijene i nemam mašte. Udahnuo sam i razmislio o svojim riječima. - Za mene se sigurno ne može reći da nemam mašte.

Opal se nasmiješila.

- A znam i da držim do higijene - nastavio je. - Zatim sam razmišljao o tome da mi je to uniforma - odmjerio sam se od glave do pete - i možda je imala pravo, što misliš?

Opal je napućila usne.

- Za Elizabeth bi se moglo reći da stalno nosi uniformu. Stalno nosi ista ukočena crna odijela... njezina šminka djeluje poput maske, kosa joj je uvijek zavezana, *ništa* nije nesputano. Neprestano radi i to shvaća jako ozbiljno - šokirano sam pogledao Opal shvaćajući što sam upravo rekao. - Baš kao i ja, Opal.

Opal nije rekla ni riječi.

- Sve ovo vrijeme ja sam nju zvao *adasod*. Opal se nasmijala.

- Želio sam je naučiti kako se zabaviti, promijeniti odjeću, da prestane nositi masku i promijeni život tako da postane sretna, a kako joj ja to mogu pokazati ako sam isti kao ona?

Opal je lagano kimnula glavom. - Razumijem što hoćeš reći, Ivane. I ti puno toga učiš od Elizabeth. Ona pobuđuje neke stvari u tebi, a ti njoj pokazuješ jedan sasvim novi način života.

- Hvatali smo željonosce u nedjelju - nježno sam rekao i složio se s onim što je rekla.

Opal je otvorila ormarić iza sebe i široko se nasmiješila. - Znam.

- Oh, dobro je, stigli su - zadovoljno sam rekao kad sam ugledao željonosce kako lepršaju u staklenki unutar ormarića.

- Stigao je i jedan tvoj, Ivane - ozbiljno je rekla Opal. Osjećao sam kako mi lice gori. Promijenio sam temu. - Znaš daje

sinoć spavala punih šest sati, a da se nije ni mrdnula. To je prvi put da se tako nešto dogodilo. Izraz Opalina lica nije se smekšao. - Ona ti je to rekla, Ivane?

- Ne, vidio sam je... - spustio sam glas. - Gledaj, Opal, bio sam cijelu noć s njom, samo je držao u naručju dok nije zaspala. Nije to ništa strašno. Ona me sama to zamolila. - Pokušao sam biti uvjerljiv. - A to radim i s ostalim prijateljima. Čitam im priče prije spavanja, budem s njima dok ne zaspu, a nekad i prespavam na podu. Ovo nije ništa neuobičajeno.

-A da?

Nisam ništa odgovorio.

Opal je uzela nalivpero na čijem se vrhu nalazilo veliko ljubičasto pero, a zatim je spustila pogled i nastavila pisati krasopisom. - Sto misliš, koliko ćeš još dugo morati raditi s njom?

To me dotuklo. Srce mi je poskočilo. Opal me to nikad prije nije pitala. Nikad to nije bilo pitanje vremena, uvijek je to bio prirodan slijed. Ponekad je bilo dovoljno provesti s nekim jedan dan, a s nekim drugim mogao si provesti mjesec. Kad su naši prijatelji bili spremni, to je bilo to, nismo morali to vremenski određivati. - Zašto pitaš?

- Oh - nervozno je odgovorila - samo pitam. Zapravo... ti si najbolji kojeg sad imam na raspolaganju, Ivane, i želim te podsjetiti da te i mnogo drugih ljudi treba.

- Znam to - rekao sam prilično žestoko. U Opalinu glasu nazirao sam nešto što nikad prije nisam primijetio. Osjećao sam negativan prizvuk koji je stvarao sumornu atmosferu i to mi se uopće nije sviđalo.

- Super - rekla je neuobičajeno živahno i sama postajući svjesna svog tona. - Možeš li odnijeti ovo do laboratorija za analizu koji se nalazi na putu do odjela za garderobu? - Pružila mi je staklenku željonosaca.

- Naravno. - Uzeo sam staklenku. Unutra su bila tri željonosca, po jedan Lukeov, Elizabethin i moj. Sjedili su na dnu staklenke i odmarali se od putovanja na vjetru. - Bok - nezgrapno sam rekao Opal i izašao iz ureda. Osjećao sam se kao da smo se posvađali iako nismo. Krenuo sam prema laboratoriju za analizu i čvrsto držao poklopac na staklenki kako željonosci ne bi pobjegli. Oscar je trčao po laboratoriju i panično me pogledao kad sam se pojavio na ulazu.
- Otvori vrata! - viknuo mi je dok je prolazio ispruženih ruku, a bijela mu je kuta lamatala oko tijela baš kao nekom liku iz crtica.
- Odložio sam staklenku na sigurno i požurio do vrata. Oscar je trčao prema meni i, u posljednjoj sekundi, skočio u stranu i ono što ga je natjeravalo uletjelo je ravno u kavez.
- Ha! - zagrmio je, okrenuo ključ i zamahnuo njime ispred kaveza. Na čelu mu se presijavao znoj.
- A kakvo je to stvorenje? - upitao sam i približio se kavezu.
- Pazi! - povikao je Oscar i ja sam odskočio unatrag. - Nisi dobro postavio pitanje, nije riječ o stvorenju. - Prešao je rupčićem preko čela.
- Nije stvorenje?
- Ne - odgovorio je. - Nikad prije nisi vidio padajuću zvijezdu, Ivane?
- Naravno da jesam. - Obilazio sam kavez. - Ali ne izbliza.
- Naravno - dodao je pretjerano sladunjavim glasom - vidio si ih samo izdaleka kako onako lijepe i blistave plešu nebom, a zatim si zaželio nešto, ali - nastavio je zlobnim tonom - zaboravio si na Oscara koji mora prikupiti tvoje želje od zvijezde.
- Oprosti, Oscare, uistinu sam zaboravio. Nisam znao da su zvijezde tako opasne.
- Zašto? - planuo je Oscar. - Zar si mislio da će plamteći asteroid udaljen milijunima kilometara pasti na Zemlju i poljubiti me u obraz? No, to sad nije važno. Sto si mi to donio? Ah, super,

staklenku sa željonoscima. Baš ono što mi je potrebno nakon ove vatrene lopte - glasno je povikao prema kavezu - netko tko ima malo poštovanja.

Vatrena lopta odgovorila je bijesnim skakanjem po kavezu. Odmaknuo sam se od kaveza. - A kakvu je to želju nosila? - Teško mi je bilo povjerovati da ova svjetleća kugla može ikome pomoći.

- Baš smiješno što pitaš - rekao je Oscar pokazujući da njemu uopće nije smiješno. - Netko je poželio da me ova zvijezda naganja po laboratoriju.

- Tommy? - susprezao sam smijeh.

- Mogu samo to pretpostaviti - gnjevno je rekao. - Ali ne mogu se požaliti, bilo je to prije dvadeset godina kad je Tommy tek počinjao raditi i nije imao puno iskustva.

- Prije dvadeset godina? - bio sam iznenađen.

- Toliko joj je trebalo da dođe tu - objasnio je Oscar i otvorio staklenku iz koje je nekom čudnom napravom izvadio željonosca. - Ipak je bila udaljena milijune svjetlosnih godina. Mislim da je putovanje od dvadeset godina velik uspjeh.

Ostavio sam Oscara da proučava željonosce i krenuo prema odjelu za garderobu. Oliviji su upravo uzimali mjere.

- Bok, Ivane - iznenađeno je rekla.

- Bok, Olivia, što radiš tu? - upitao sam promatrajući ženu kako mjeri njezin uski struk.

- Uzimaju mi mjere za haljinu. Jadna gospođa Cromwell sinoć je preminula - tužno je rekla. - Sutra je sprovod. Bila sam na toliko sprovoda da mi se moja jedina crna haljina ofucala.

- Zao mi je što to čujem - rekao sam znajući koliko je Olivia voljela gospođu Cromwell.

- Hvala ti, Ivane, ali moramo ići dalje. Jutros je u hospicij stigla jedna gospođa koja treba moju pomoć i sad se trebam usredotočiti na nju.

Kimnuo sam shvaćajući što želi reći.

- Otkud ti ovdje?

- Moj je novi prijatelj Elizabeth, žena. Ona primjećuje moju odjeću.

Olivia se zahihotala.

- Želiš majicu druge boje? - pitala me žena koja je uzimala mjere. Izvadila je iz ladice crvenu majicu.

- Hmm, ne. - Premjestio sam se s noge na nogu i gledao police koju su dosezale sve do stropa. Na svakoj polici nalazilo se ime, a pokraj niza lijepih haljina vidio sam Calendulino ime. - Trebam nešto puno... elegantnije.

Olivia je izvila obrve. - Onda ti, Ivane, moraju uzeti mjere za odijelo.

Dogovorili smo se da mi napravi crno odijelo koje ću nositi uz plavu košulju i kravatu jer su to bile moje omiljene boje.

-Još nešto ili je to sve? - upitala me Olivia s iskrom u oku.

- Zapravo - snizio sam glas i okrenuo se da se uvjerim da nas žena ne može čuti. Olivia je primaknula glavu.

- Bi li me mogla naučiti irski step?

D V A D E S E T   S E D A M

Elizabeth je buljila u neugledni zid na kojem su bili samo ostaci gipsa. Bila je izgubljena. Zid joj nije govorio ništa. Bilo je 9 sati ujutro i gradilištem se vrzmala horda muškaraca noseći kacige, traperice, karirane košulje i čvrste čizme. Izgledali su poput vojske mrava koji žure okolo noseći raznorazni teret na svojim leđima. Njihovi pozdravi, smijeh, pjesme i zvižduci odjekivali su u

praznoj cementnoj ljušturi hotela na vrhu brda, koji su trebale ispuniti ideje iz Elizabethine glave. Ti su se zvuči gromoglasno kotrljali hodnicima i dopirali sve do buduće dječje igraonice.

Sad su to bili samo bijeli zidovi, no za nekoliko tjedana tu će odjekivati dječji žamor, a vani će vladati opuštajući mir. Možda je trebala staviti zvučnu instalaciju na zidove. Nije imala pojma što staviti na zidove i kako izmamiti osmijeh na dječja lica kad uđu unutra žalosni zbog toga što se odvajaju od roditelja. Znala je sve što se moglo znati

0 ležaljka, plazma-ekranima, mramornim podovima i svakoj vrsti drva. Znala je urediti prostorije u šik, funky, sofisticiranom ili luksuznom stilu. Ali ništa od toga ne bi obradovalo dijete, a znala je da može mnogo bolje od pukog razmještanja kocaka za slaganje, slagalica

1 vreća za sjedenje po igraonici.

Elizabeth je bila svjesna da može unajmiti muralista, zamoliti soboslikare na gradilištu da naprave posao ili čak pitati Poppy za neke smjernice, ali voljela je sama obaviti posao. Voljela se izgubiti u poslu i nije htjela tražiti pomoć. Kad bi netko drugi uzeo kist u ruke i napravio to umjesto nje, u njezinim bi očima to bio poraz.

Poredala je deset tuba osnovnih boja na pod, skinula zatvarače i pokraj tuba stavila kistove.

Prostrla je bijelu plahu na pod i nakon što se pobrinula da njezine traperice, koje je nosila isključivo kao radnu odjeću, ni na koji način neće dodirnuti prljavi pod, sjela je prekrivenih nogu u središte prostorije i buljila u zidove. Ali mogla je razmišljati samo o tome kako ne može razmišljati ni o čemu drugom osim o Saoirse. Saoirse joj je bila na umu svakoga trena svakoga dana.

Nakon nekog vremena zapitala se koliko dugo već sjedi tamo. Nejasno se sjećala radnika koji su ulazili i izlazili iz prostorije tražeći alat i s čuđenjem je gledali kako zuri u prazan zid. Osjećala je da proživljava verziju spisateljske blokade dizajnerice interijera. Nikakve joj ideje nisu padale na

pamet, nije mogla zamisliti nikakve slike; baš kao što bi se tinta sasušila u peru pisca, tako i boja nije htjela poteći s njezina kista. Glava joj je bila puna... ničega. Kao da su joj se misli odbijale o jednoličan gipsani zid koji je vjerojatno mislio isto što i ona.

Osjetila je nečiju prisutnost i okrenula se. Na vratima je stajao Benjamin.

- Oprostite, kucao bih - podigao je ruke - ali nema vrata. Elizabeth se široko nasmiješila.

- Divite se mom radu?

- Vi ste ovo napravili? - Okrenula se ponovno prema zidu.

- Mislim da je to moj najbolji rad - odgovorio je i oboje su promatrali zid u tišini.

Elizabeth je uzdahnula. - Ništa mi ne govori.

- Ah. - Ušao je u prostoriju. - Ne znate kako je teško napraviti umjetničko djelo koje ništa ne govori. Uvijek netko ima neke svoje interpretacije, ali na ovo ovdje... - slegnuo je ramenima - ništa. Nema nikakvih komentara.

- To je osobina pravoga genija, gospodine West.

- Benjamin - trznuo se. - Stalno vam govorim da me zovete Benjamin; ovako zvuči kao da sam profesor matematike.

- O. K., vi mene i dalje možete zvati gospođica Egan.

Vidio je kako joj se usta šire u osmijeh dok se ponovno okretala prema zidu.

- Misliš li da ima šanse da se djeci ova prostorija svidi ovakva kakva je? - upitala je puna nade.

- Hmm - razmišljao je Benjamin naglas - Bit će im jako zabavno igrati se čavlina koji vire iz letvica. Ne znam - priznao je. - Pitaš pogrešnog čovjeka. Meni su djeca nepoznanica. Nemam nikakve veze s djecom.

- Ni ja - pokajnički je promrmljala Elizabeth razmišljajući o tome kako se ne može zbližiti s Lukeom onako kao Edith. Iako je, nakon što je upoznala Ivana, sve više vremena provodila s njim. Ono jutro koje je provela s Ivanom i Lukeom u polju za nju je bila prava rekretnica, no još se uvijek nije mogla potpuno opustiti nasamo s Lukeom. Ivan je bio taj koji je budio dijete u njoj. Benjamin je čučnuo i spustio dlan na prašnjavi pod kako bi zadržao ravnotežu. - Uopće ne vjerujem u to. Ti imaš sina, zar ne?

- Oh, ne, nemam... - rekla je i zatim se zaustavila. - On je moj nećak. Usvojila sam ga, ali uopće ne razumijem djecu. - Sto joj sve danas nije izletjelo iz usta? Nedostajala joj je Elizabeth koja je mogla razgovarati bez otkrivanja i najmanje stvari o sebi, ali čini se da su se vrata njezina srca nedavno širom otvorila i riječi su letjele van prema vlastitom nahođenju.

- Pa, čini mi se da si u nedjelju ujutro prilično dobro znala njegove želje - blago je rekao Benjamin i uputio joj drugačiji pogled.

- Prolazio sam u autu dok ste plesali u polju.

Elizabeth je preokrenula očima, a njezina je tamna koža porume-njela. - Izgleda da nas je vidio cijeli grad. Ali to je bila Ivanova ideja

- brzo je rekla.

- Benjamin se nasmijao. - Uvijek misliš da je Ivan za sve zaslužan?

Elizabeth je razmišljala o njegovim riječima, ali Benjamin nije čekao odgovor. - Vjerojatno moraš tu sjediti kao što sada sjediš i staviti se u položaj djeteta. Daj mašti na volju. Da si ti dijete, što bi poželjela raditi u ovoj prostoriji?

- Osim što bih poželjela otići i što brže odrasti? Benjamin se podigao.

- Koliko se još planiraš zadržati u grozničavoj vrevi Baile na gCroithea? - brzo je upitala Elizabeth. Sto bi dulje on tu ostao, dulje bi odgađala priznati samoj sebi da prvi put u životu nema pojma kako bi uredila prostoriju.

Benjamin je osjetio da je željna razgovora i ponovno se spustio do prašnjavog poda, a Elizabeth je odlučila ignorirati činjenicu da po njemu sad puze milijuni mrvica prašine.

- Planiram otići čim zadnja kap boje bude na zidu i zadnji čavao zabijen.

- Očito si se ludo zaljubio u ovaj grad - sarkastično je rekla Elizabeth. - Zar te ne oduševljavaju impresivni vidici okruga Kerry?

- Vidici su prekrasni, ali gledam ih već dobrih šest mjeseci i zaželio sam se dobre kave, više od jedne trgovine u kojoj mogu kupiti odjeću, a želio bih i hodati okolo, a da svi ne bulje u mene kao da sam pobjegao iz zoološkog vrta.

Elizabeth se nasmijala.

Benjamin je podigao ruke. - Ne želim nikoga vrijeđati... Irska je divna zemlja... ali nisam ljubitelj malih mjesta.

- Ni ja... - Elizabethin je osmijeh nestao čim se toga prisjetila.

- A otkuda si ti to pobjegao?

- Iz New Yorka.

Elizabeth je odmahнула glavom. - Nemaš njujorški naglasak.

- Ne, otkrila si me; rođen sam u gradiću Haxton u Coloradu, a siguran sam da si čula za njega.

Poznat je po mnogo čemu.

- Kao na primjer?

Izvio je obrve. - Apsolutno ni po čemu. To je malo mjesto usred ničega u kojem živi otprilike tisuću farmera.

- Nije ti se sviđalo živjeti tamo?

- Ne, nije mi se sviđalo - čvrsto je rekao. - Moglo bi se reći da sam patio od klaustrofobije - dodao je s osmijehom.

- Znam taj osjećaj - kimnula je glavom Elizabeth. - Isto kao i ovdje.

- Ima sličnosti. - Benjamin je pogledao kroz prozor. Opustio se.

- Svi ti mašu kad prolaziš. Nemaju pojma tko si, ali oni mašu.

Elizabeth je to tek sad shvatila. Zamislila je svog oca na polju kako mu kapa prekriva lice, a on drži ispruženu ruku u obliku slova L i maše autima koji prolaze.

- Mašu na poljima i ulicama - nastavio je Benjamin - farmeri, starice, djeca, tinejdžeri, novorođenčad i serijske ubojice. - Oči su mu zasvjetlucale kad ju je pogledao. - Sve sam detaljno proučio. - Čak te i vozači pozdrave uzdignutim kažiprstom dok prolaziš pokraj njih. Čovječe, na kraju ću mahati i kravama.

- A krave bi ti vjerojatno uzvratile pozdravom.

Benjamin se glasno nasmijao. - Jesi li ikad razmišljala o tome da odeš?

- Nisam samo razmišljala. - Njezin je osmijeh izbljedio. - I ja sam otišla u New York, ali morala sam se vratiti zbog nekih obveza

- rekla je i brzo skrenula pogled.

- Zbog nećaka, zar ne?

- Da - blago je rekla.

- E pa, ima jedna dobra stvar kad odeš iz malog mjesta. Svima nedostaješ kad odeš. Svi to primijete.

Pogledi su im se sreli. - Imaš pravo - rekla je. - Ironično je što smo se oboje preselili u veliki grad gdje smo bili okruženi hrpom ljudi i zgrada samo zato da bismo se osjetili izoliranima.

- Huh. - Benjamin je zurio u nju, a da nije ni trepnuo. Znala je da ju ne vidi; izgubio se u vlastitom svijetu. I doista je na trenutak izgledao izgubljeno. - U svakom slučaju - trznuo se iz transa - bilo mi je zadovoljstvo ponovno razgovarati s vama, gospođice Egan.

Nasmiješila se kad ju je tako oslovio.

- Bolje da odem i ostavim te da još malo zuriš u taj zid. - Zastao je i okrenuo se na vratima. - Oh - osjetila je kako joj se želudac uvlači

- ne bih htio da ti bude neugodno, moje su namjere sasvim nevine, ali bi li htjela da se nađemo koji put izvan posla? Bilo bi lijepo za promjenu razgovarati s nekim sličnih pogleda na svijet.

- Može. - Svidio joj se ovaj nenametljivi poziv. Bez očekivanja.

- Možda ti znaš dobra mjesta za izlazak. Prije šest mjeseci, kad sam tek stigao, napravio sam pogrešku i upitao Joea gdje je najbliži sushi-bar. Prvo sam mu morao objasniti da je to sirova riba, a onda me je uputio na jezero udaljeno sat vremena vožnje i rekao mi da tražim tipa po imenu Tom.

Elizabeth je pukla od smijeha koji je odzvanjao cijelom prostorijom. Bio je to zvuk na koji se sve više navikavala posljednjih dana.

- To mu je brat, on je ribar.

- Uglavnom, vidimo se.

Prostorija se ponovno ispraznila i Elizabeth se suočila s istom dvojmom. Razmišljala je o tome kako je Benjamin rekao da se prepusti mašti i stavi u djetetov položaj. Zatvorila je oči i zamislila djecu kako viču, smiju se, plaču i svađaju se. Čula je zveckanje igračkaka, topot koraka na podu, zvuk tijela koja padaju, a zatim zastrašujuću tišinu i jecaje. Zamislila je dijete koje sjedi samo u kutu jer nikoga ne poznaje i odjednom joj je palo na pamet što bi htjela.

Prijatelja.

Otvorila je oči i primijetila posjetnicu na podu pokraj sebe. U sobi i dalje nije bilo nikoga osim nje. Netko se sigurno ušuljao dok je ona sjedila zatvorenih očiju i ostavio je tamo. Uzela je posjetnicu na kojoj se nalazio crni otisak palca. Nije trebala ni čitati ime, znala je da je to nova Benjaminova posjetnica.

Možda mašta ipak daje rezultate. Izgleda da je upravo pronašla prijatelja u igraonici.

Ubacila je posjetnicu u stražnji džep, zaboravila na Benjaminu i nastavila buljiti u četiri zida.

Ne. Još uvijek ništa.

D V A D E S E T   O S A M

Elizabeth je sjedila za staklenim stolom u besprijekorno čistoj kuhinji okružena blistavim radnim površinama od granita, ulaštenim ormarićima od orahovine i svjetlucavim mramornim pločicama. Upravo je sve manijakalno temeljito očistila, a um joj još uvijek nije bio smiren. Svaki put kad bi telefon zazvonio, poskočila bi jer je mislila da je Saoirse, ali bila je to Edith koja se raspitivala kako je Luke. Elizabeth još uvijek nije ništa čula o svojoj sestri, otac je još uvijek čekao majku u njezinoj staroj spavaćoj sobi; sjedio je, jeo i spavao u istom stolcu već gotovo dva tjedna. Nije želio razgovarati s Elizabeth, nije ju puštao dalje od ulaznih vrata pa je dogovorila da mu dolazi

spremačica i svaki dan nešto skuha i malo pospremi. Nekad bi je pustio unutra, nekad ne bi. Mladić koji je radio na očevoj farmi preuzeo je na sebe sve dužnosti. Sve to skupo koštalo je Elizabeth, ali nije mogla ništa drugo napraviti. Nije mogla pomoći dvama članovima svoje obitelji ako oni nisu htjeli da im se pomogne. I prvi put u životu upitala se ima li uopće nešto zajedničko s njima.

Svi su živjeli zajedno... djevojke su odrasle zajedno... ali odvojeno, no ipak su ostale u istom gradu. Nisu mnogo međusobno komunicirali, ali kad bi netko otišao... ipak bi to bilo važno. Vezalo ih je staro, krhko uže koje je na kraju svatko vukao na svoju stranu.

Elizabeth se nije mogla prisiliti reći Lukeu što se događa, a on je znao da nešto nije u redu. Ivan je imao pravo, djeca su imala šesto čulo za takve stvari, ali Luke je bio dobro dijete i čim bi osjetio da je tužna, povukao bi u igraonicu. Uskoro bi čula zveckanje kocaka za slaganje. Nije se mogla prisiliti da mu kaže nešto više, samo mu je govorila da pere ruke, ispravljala ga u govoru i upozoravala da ne vuče noge.

Nije ga mogla zagrliti, njezine usne nisu mogle reći „volim te“, ali ona se trudila na svoj mu način pokazati da je na sigurnom i da je voljen. Zнала je što on zapravo hoće. Bila je na njegovom mjestu, znala je kako je kad želiš da te drže, maze, ljube u čelo i njišu. Osjetiti barem na nekoliko trenutaka da si na sigurnom, znati da se netko brine za tebe, da nisi prepušten životu i da ga na kraju ne proživljavaš sam u svojoj glavi.

Ivan joj je pružio nekoliko takvih trenutaka u prošlih nekoliko tjedana. Poljubio ju je u čelo i njihao dok nije zaspala, a ona je zaspala ne osjećajući se usamljenom, ne osjećajući želju da pogleda kroz prozor i traži nekoga. Ivan, dragi, dragi Ivan, bio je obavijen plaštem tajanstvenosti. Nije poznavala nikoga sposobnog pomoći joj shvatiti tko je zapravo ona, pomoći joj stati na noge, ali

ironija je bila u tome što čovjek koji u šali govori o nevidljivosti zapravo i jest nekako nevidljiv. On joj je pokazivao gdje se nalazi, usmjeravao je na pravi put, ali nije imao pojma kamo on sam ide, otkud je došao, *tko* je on. Volio je govoriti o njezinim problemima, pomagati joj da zacijeli rane, da se oporavi, ali ni jednom nije spomenuo vlastite probleme. Kao da ga je ona zabavljala, a pitala se što će biti kad ga prestane zabavljati i kad shvati neke stvari.

Osjećala je da je vrijeme koje provedu zajedno dragocjeno, kao da je svaka njihova minuta koju zajedno provedu i posljednja. Bio je predobar da bi bio istinit, svaki trenutak koji je provela s njim bio je čaroban, toliko čaroban da je pretpostavila da to ne može trajati zauvijek. Nijedan dobar osjećaj koji je imala nije trajao; nijedan čovjek koji je znao uljepšati njezin život nije se zadržao. Sudeći prema dosadašnjem iskustvu, od čistog *straha* da ne izgubi nešto tako posebno, samo je čekala dan u kojem će otići. Tko god on bio, iscjeljivao je njezine rane, učio je da se osmjehuje, da se grohotom smije i pitala se što bi ona njega mogla naučiti. Bojala se da će Ivan, taj divni muškarac s nježnim očima, jednog dana shvatiti da mu ona ništa ne može ponuditi. Da je iscrpila sve iz njega i da mu ništa ne može dati.

Dogodilo joj se to s Markom. Jednostavno mu više nije mogla davati sebe, a da pritom ne zanemari svoju obitelj. To je ono što je on želio, naravno... da prekine veze sa svojom obitelji... ali ona to nije mogla napraviti, ona to nikad ne bi napravila. Saoirse i njezin otac znali su kako treba vući te konce i ona je i dalje ostajala njihova marioneta. Kao rezultat toga, bila je sama i odgajala dijete koje nije željela dok je ljubav njezina života živjela u Americi gdje se i oženio i dobio dijete. Nije ga ni čula ni vidjela pet godina. Nekoliko mjeseci nakon što se Elizabeth preselila natrag u Irsku, posjetio ju je kad je došao u posjet obitelji.

Elizabeth su prvi mjeseci povratka bili najteži. Htjela je da se Saoirse sama brine za dijete i koliko god se Saoirse bunila i tvrdila da je nije briga za dijete, Elizabeth joj nije dopustila da odbaci priliku za odgajanje vlastita sina.

Elizabethin tata to više nije mogao podnijeti; nije mogao slušati dijete kako plače cijelu noć dok Saoirse negdje tulumari. Elizabeth je pretpostavila da ga to podsjeća na razdoblje kad je on sam ostao s djetetom koje je poslije prepustio dvanaestogodišnjoj kćeri. Ponovno je učinio isto. Izbacio je Saoirse iz kuće na farmi i prisilio je da ode s djetetom kod Elizabeth. Upravo tog dana Mark je odlučio posjetiti Elizabeth.

Jedan pogled na cijelu situaciju bio je dovoljan da zauvijek ode iz njezina života. Nedugo nakon toga Saoirse je otišla iz Elizabethine kuće i ostavila dijete. Razmišljala je da Lukea da na posvojenje, zaista je o tome razmišljala. Svake besane noći i svakog stresnog dana obećala bi samoj sebi da će poduzeti nešto u vezi s tim. Ali nije to mogla napraviti. Možda je to bilo povezano s njezinim strahom da bi taj čin značio predaju. Opsesivno je težila savršenstvu i nije mogla dići ruke od Saoirse. A i dio nje želio je dokazati daje sposobna odgojiti dijete, da nije ona kriva što je Saoirse takva kakva je. Nije htjela pogriješiti s Lukeom. On je zaslužio puno bolje.

Proklela je i uzela još jedan od svojih nacрта, zgužvala ga u loptu i bacila preko cijele prostorije u koš za smeće. Promašila je koš, a budući da nije mogla podnijeti da nešto nije na svom mjestu, otišla je do papirnate lopte i stavila je tamo gdje joj je i mjesto.

Stol u kuhinji bio je prekriven papirom, bojicama, dječjim knjigama i likovima iz crtica. Uspjela je samo nešto malo načrčkati. Nije to bilo dovoljno ni za igraonicu, a kamoli za cijeli novi svijet kakav je težila stvoriti. Kao i obično, dogodilo se isto kao i svaki put kad bi pomislila na Ivana: čula je zvono na vratima i znala da je to on. Brzo se podigla, popravila kosu, odjeću i pogledala se

u ogledalo. Skupila je bojice i papir i spotaknula se dok je panično pokušavala odlučiti kamo ih staviti. Sve joj je ispalo iz ruku; opsovala je i sagnula se pokupiti to što joj je ispalo. Papiri su joj opet izletjeli iz ruku i odlepršali na pod poput lišća na jesenjem povjetarcu.

Dok je još bila sagnuta, pogled joj je pao na crvene tenisice marke *Converse* nehajno prekrižene na vratima. Skljokala se na pod, a obrazi su joj se zarumenjeli.

- Bok, Ivane - rekla je ne želeći ga pogledati.

- Bok, Elizabeth. Imaš li ti to mravce u hlačama? - našalio se.

- Lijepo što ti je Luke otvorio vrata - sarkastično je rekla Elizabeth. - Čudno kako to nikad ne napravi kad je to uistinu potrebno. - Podigla je papire i ustala. - Imaš crvenu odjeću - rekla je proučavajući njegovu crvenu kapu, crvenu majicu i crvene tenisice.

- Da - složio se. - Sad mi je omiljena stvar nositi odjeću raznih boja. To me čini još sretnijim.

Elizabeth je pogledala svoju crnu odjeću i razmislila o njegovim riječima.

- Što to radiš? - rekao je i prekinuo njezino razmišljanje.

- Oh, ništa - promrmljala je Elizabeth i presavila papire.

- Daj da vidim. - Zgrabio je papire. - Što mi to tu imamo? Paško Patak, Mickey Mouse - listao je stranice - Winnie Pooh, trkaći auto... a što je ovo? - Okrenuo je stranicu da bolje vidi.

- Ništa - odrezala je Elizabeth i istrkla mu stranicu iz ruke.

- Nije to ništa... ništa ne izgleda ovako. - Blijedo je buljio u nju.

- Što to radiš? - upitala ga je nakon nekoliko trenutaka provedenih u tišini.

- Ništa. Vidiš? - Ispružio je ruke.

Elizabeth se udaljila od njega i preokrenula očima. - Katkad se ponašaš gore od Lukea. Uzet ću si čašu vina, želiš li ti nešto popiti? Pivo, vino, brendi?

- Molim te *ušač akejilm*.

- Kad bi barem prestao govoriti unatrag - planula je i dala mu čašu mlijeka. - Za promjenu? - upitala je uzrujano i bacila papire u koš za smeće.

- Ne, uvijek pijem isto - živahno je rekao i sumnjičavo je pogledao. - Zašto je taj ormarić zaključan?

- Pa... - petljala je - da Luke ne može doći do alkohola. - Nije mogla reći daje to zato da se riješe Saoirse. Luke se navikao na skrivanje ključa u svojoj sobi kad god bi čuo da ona dolazi.

- Oh. Što radiš dvadeset devetoga? - Ivan se okretao na visokom barskom stolcu za stolom za doručkovanje i promatrao Elizabeth kako s punom pozornošću prekapa po bocama vina.

- Kad je dvadeset deveti? - Zaključala je ormarić i otvorila ladicu kako bi uzela vadičep.

- U subotu.

Zacrvenjela se i skrenula pogled te se usredotočila na otvaranje boce. - Idem van u subotu.

- Kamo?

- U restoran.

-S kim?

Osjećala se kao daje Luke rešeta pitanjima. - Imam sastanak s Be-njaminom Westom - rekla je još uvijek mu okrenuta leđima. Jednostavno se nije mogla okrenuti i nije znala zašto joj je tako neugodno.

- Zašto imaš sastanak s njim u subotu? Ti ne radiš subotom - rekao je Ivan.

- Nije riječ o poslu, Ivane. Ne poznaje nikoga u gradu i idemo nešto pojesti. - Usula je crveno vino u kristalnu čašu.

- Pojesti? - upitao je s nevjericom. - Jest ćeš s Benjaminom?

- Glas mu se povisio za nekoliko oktava.

Elizabethine su se oči raširile i ona se okrenula s čašom u ruci. -Je li to problem?

- On je prljav i smrdi - izjavio je Ivan.

Elizabeth je razjapila usta; nije znala što mu odgovoriti.

- Vjerojatno jede rukama. Kao životinja - nastavio je Ivan - ili pećinski čovjek, napola čovjek, napola životinja. Vjerojatno lovi...

- Prestani, Ivane - Elizabeth se počela smijati. Prestao je.

- Što nije u redu? - Izvila je obrve i otpila gutljaj vina. Prestao se okretati na stolcu i zabaljio se u nju. I ona je buljila

u njega. Vidjela je da je progutao knedlu i kako mu se Adamova jabučica pomakla u grlu. Nestala je njegova djetinja zaigranost i izgledao je poput pravog muškarca, velikog, snažnog i dominantnog. Srce joj je počelo lupati. Nije micao oči s nje, a ni ona nije mogla skrenuti pogled, nije se mogla ni pomaknuti.

- Sve je u redu.

- Ivane, ako mi želiš nešto reći, reci mi - čvrsto je rekla Elizabeth.

- Odrasli smo ljudi. - Krajičak usana trznuo se kad je to izgovorila.

- Elizabeth, bi li izašla sa mnom van u subotu?

- Ivane, bilo bi nepristojno da mu u zadnji tren otkožem sastanak. .. možemo li izaći neke druge večeri?

- Ne - odlučno je rekao i sišao sa stolca. - To mora biti dvadeset deveti srpnja. Vidjet ćeš zašto.

- Ne mogu...

- Možeš - odlučno ju je prekinuo. Primio ju je za lakte. - Možeš sve što želiš. Naći ćemo se u Cobh Cuinu u subotu u 22 sata.

- U Cobh Cuinu? Zašto tako kasno?
- Vidjet ćeš zašto - ponovio je, dotaknuo svoj kapu u znaku pozdrava i nestao jednako tako brzo kao i što je došao.

Prije nego što sam otišao iz kuće, svratio sam do Lukea u igraonicu.

- Bok, stari - rekao sam i srušio se na vreću za sjedenje.
- Bok, Ivane - rekao je i nastavio gledati televiziju.
- Jesam li ti nedostajao?
- Ne - nasmiješio se Luke.
- Hoćeš znati gdje sam bio?
- Žvalio si se s mojom tetom. - Luke je zatvorio oči i pretvarao se da ljubi zrak, a zatim se počeo histerično smijati.

Razjapio sam usta. - Hej! Zašto to govoriš?

- *Voliš* je - nasmijao se Luke i nastavio gledati crtice. Razmišljao sam malo o onome što je rekao. - Jesi li mi još uvijek prijatelj?

- Aha - odgovorio je Luke - ali Sam mi je *najbolji* prijatelj. Pretvarao sam se kao da me metak pogodio u srce.

Luke je skrenuo pogled s televizije i pogledao me očima punima nade. - Je li moja teta sad tvoj najbolji prijatelj? Razmislio sam o tome. - *Želiš* li da ona to bude? Luke je snažno zakimao glavom.

- Zašto?

- Zabavnija je, ne kori me tako često kao prije i dopušta mi crtati bojcama u bijeloj sobi.

- Dobro smo se zabavljali sa željonoscima, zar ne?

Luke je ponovno kimnuo glavom. - Nikad je nisam vidio da se tako puno smije.

- Grli li te i igra li se s tobom?

Luke me pogledao kao da sam rekao najveću glupost i ja sam uzdahnuo zabrinut zbog toga što je jedan dio mene odahnuo.

- Ivane?

- Da, Luke?

- Sjećaš se kad si mi rekao da nećeš stalno biti uz mene jer moraš pomoći i ostalim prijateljima i da ne budem tužan zbog toga?

- Da - zatekle su me njegove riječi. Užasavao sam se toga dana.

- Što će se dogoditi s tobom i tetom Elizabeth kad taj dan dođe?

A tada sam se zabrinuo zbog jednog dijela sebe usred grudi koji me zabolio kad sam pomislio na to.

***

Ušao sam u Opalin ured s rukama u džepovima svojih novih crnih traperica i u novoj crvenoj majici. Crvena mi je boja danas baš odgovarala. Bio sam bijesan. Nije mi se svidio ton Opalina glasa kad me pozvala.

- Ivane - rekla je i spustila pero te me pogledala. Nije više bilo ni traga širokom osmijehu s kojim me uvijek dočekivala. Bila je umorna, oči su joj uokvirivali podočnjaci, a dreadlocksi su jednostavno visjeli pokraj njezinog lica; nije imala nikakvu frizuru.

- Opal - oponašao sam ton njezina glasa i prebacio nogu preko noge kad sam se spustio su stolac ispred nje.

- Kako poučavaš svoje učenike da postanu dio života nekog svog novog prijatelja?
- Pomaži i ne ometaj, pružaj potporu i ne suprotstavljaj se, pomozi i slušaj, ne...
- Možeš stati upravo tu. - Podigla je glas i prekinula moje jednolično izlaganje. - Pomaži i ne ometaj. - Pustila je da riječi vise u zraku. - Zbog tebe je otkazala večeru s Benjaminom Westom. Mogla je naći prijatelja, Ivane. - Zurila je u mene svojim očima crnima poput ugljena. Da se još malo razljuti, oči bi joj se zapalile.
- Podsjetit ću te da je Elizabeth Egan zadnji put izašla s nekim na večeru koja nema veze s poslom prije pet godina. Prije *pet* godina, Ivane - naglasila je te riječi. - Možeš li mi reći zašto si je natjerao da otkáže večeru?
- Zato što je prljav i smrdi - nasmijao sam se.
- Zato što je prljav i smrdi - ponovila je, a ja sam se osjećao kao najveća budala. - Onda joj dopusti da ona sama dođe do takvog zaključka. Ne prelazi svoje granice, Ivane. - Ponovno je spustila glavu i počela pisati s takvom silinom da se pero vijorilo.
- Sto se događa, Opal? - upitao sam je. - Reci mi što se doista događa. Podigla je pogled, a oči su joj preplavili bijes i tuga. - Imamo jako puno posla, Ivane, i moramo raditi najbrže što možemo i ići na sljedeći posao, a ne visjeti okolo i upropaštavati dobre stvari koje si već postigao. To je ono što se događa.
- Zapanjio me njezin ukor i u tišini sam izašao iz ureda. Nisam joj povjerovao ni sekunde, no što god se događa u njezinu životu, njezina je osobna stvar. Neće se više ljutiti što je Elizabeth otkazala večeru s Benjaminom čim vidi što sam isplanirao za dvadeset deveti.
- Oh, Ivane - pozvala me Opal.

Zaustavio sam se na vratima i okrenuo. Dok je govorila držala je glavu spuštenu i pisala. - Molim te, dođi sljedećeg ponedjeljka i preuzmi moje dužnosti na neko vrijeme.

- Zašto? - upitao sam s nevjericom.

- Neće me biti nekoliko dana. Morat ćeš me zamijeniti na nekoliko dana.

To se nikad prije nije dogodilo. - Ali još uvijek nisam završio posao.

- Lijepo je čuti da još uvijek to tako zoveš - odbrusila je. Zatim je uzdahnula, spustila ljubičasto pero i pogledala me. Činilo mi se kao da će zaplakati. - Sigurna sam da će ta tvoja subota biti tako uspješna da nećeš morati biti tamo sljedećeg tjedna, Ivane.

Zvučala je tako nježno i iskreno da sam zaboravio da se ljutim na nju i prvi put shvatio da bi imala potpuno pravo u bilo kojem drugom slučaju, ali ne i u ovom.

DVADESET   DEVET

Ivan je posvetio veliku pozornost uređenju stola za večeru te je iščupao grančicu fuksije koja je rasla samonikla i stavio je u vazu na sredini stola. Zapalio je svijeću i promatrao plamen kako leluja na povjetarcu poput psa koji svezan za kućicu trči po vrtu. Cobh Cuin bio je obavijen tišinom, a u doslovnom bi prijevodu to ime značilo „tiha pećina“. Tako su ga prije nekoliko stotina godina nazvali mještani i sve do danas ostao je nedirnut. Čuo se samo zvuk vode kako lagano zapljuskuje obalu, ziba se naprijed-natrag i škaklja pijesak. Ivan je zatvorio oči i prepustio se glazbi. Tu je bio privezan i mali ribarski čamac koji se ljuljuškao gore-dolje i ponekad udario o molte tako dodavao još malo ritma cjelokupnom ugođaju.

Plavo je nebo počelo tamnjeti dok su se po njemu vukli oblačci prateći velike oblake koji su tuda prošli prije nekoliko sati. Zvijezde su sjale i Ivan im je namignuo; i one su znale što će uslijediti.

Ivan je zamolio šefa kuhinje u kantini na poslu da mu pomogne večeras. On je bio odgovoran za opskrbu čajanki koje su se održavale u vrtu iza kuće njihovih najboljih prijatelja, ali ovog je puta sve nadmašio. Bila je to najraskošnija trpeza koju je Ivan ikad vidio. Za predjelo je pripremio *foie gras* i tost narezan na pravilne kvadratiće, nakon čega će slijediti irski losos i šparoge kuhane s češnjakom, a za desert je osmislio pjenu od čokolade s umakom od malina. Topli vjetar raznosio je arome koje su draškale Ivanove osjete.

Nervozno se poigravao priborom za jelo i sređivao sve što je trebalo srediti. Stegnuo je svoju novu plavu svilenu kravatu i ponovno je olabavio, otkopčao je gumb mornarsko plavog sakoa i ponovno ga zakopčao. Čitav se dan vrzmao okolo i sređivao cijeli ambijent pa nije imao puno vremena razmišljati o osjećajima koji su se komešali u njemu. Bacio je pogled na sat i nebo koje se mračilo, nadao se da će Elizabeth doći.

Elizabeth je polako vozila uskom zavojitom cestom i jedva vidjela i metar ispred sebe od tame koja je obavila cijeli kraj. Samoniklo cvijeće i grmlje dodirivali su njezin automobil. Vozila se u pravcu mora, a njezina duga svjetla uskomešala su moljce, komarce i šišmiše. Kad je došla do čistine, podigao se tamni veo i ispred nje se otvorio sasvim novi svijet.

Pred njom je pucao pogled na kilometre tamnog mora koje se presijavalo na mjesecini. U maloj uvali nalazio se ribarski čamac privezan za stube, pijesak baršunasto smeđe boje neprestano je draškala nadolazeća plima. Ali nije joj more oduzelo dah; bio je to Ivan koji je stajao na pijesku odjeven u elegantno novo odijelo, a pokraj njega nalazio se predivno postavljen stol za dvoje usred kojega se nalazila zapaljena svijeća i bacala sjene na njegovo nasmiješeno lice.

Prizor bi i iz kamena izmamio suzu. Bio je to prizor koji joj je majka utisnula u um uzbuđeno joj šapćući u uho o večeri na plaži obasjanoj mjesečinom. Toliko je puta to čula da su majčini snovi postali njezini vlastiti. A sad je Ivan stajao na slici koju su Elizabeth i njezina majka tako jasno predočile daje zauvijek ostala zapisana u Elizabethinoj glavi. Sad je shvatila što ljudi misle kad kažu da nisu znali bi li se nasmijali ili zaplakati; ona je bez ikakva stida učinila oboje.

Ivan ju je ponosno dočekao, a plave su mu oči zasvjetlucale na mjesečini. Nije obraćao pozornost na njezine suze ili, bolje rečeno, prihvatio ih je.

- Draga - teatralno se naklonio - vaša je večera na mjesečini spremna.

Elizabeth je obrisala oči i osmjehnula se tako široko da je osjećala da može obasjati cijeli svijet.

Prihvatila je njegovu ruku i izašla iz auta.

Ivan je iznenađeno udahnuo. - Opa, Elizabeth, izgledaš fantastično.

- Sad mi je omiljena stvar nositi crvenu odjeću - oponašajući njegove riječi, uzela ga je za ruku i dopustila mu da je odvede do stola.

Nakon mnogo promišljanja Elizabeth je kupila crvenu haljinu koja je naglašavala njezinu vitku figuru i isticala obline za koje nije ni znala da ih ima. Odjenula ju je i svukla barem pet puta prije nego što je izašla iz kuće jer se osjećala previše napadno u haljini tako intenzivne boje. Kako ne bi sama sebi izgledala poput crvenog svjetla na semaforu, crnom je pasminom obavila ramena.

Bijeli irski stolnjak vijorio se na blagom toplom povjetarcu, a Elizabeth je njezina vlastita kosa poškakljala po obrazu. Pijesak ispod njezinih stopala bio je hladan i nježan, baš kao pahuljasti tepih, a mala uvala štitila ga je od surovog vjetrova. Ivan joj je izvukao stolac i ona je sjela. Zatim joj je pružio ubrus koji je bio omotan grančicom fuksije, a ona ga je položila u krilo.

- Ivane, ovo je prelijepo, hvala ti - šapnula je jer nije mogla glasnije govoriti dok je more zapljuskivalo obalu u umirujućem ritmu.

- Hvala ti što si došla - nasmiješio se i ulio joj crvenog vina u čašu. - Za predjelo *imamo foie gras*. - Izvadio je ispod stola dva tanjura sa srebrnim priborom za jelo. - Nadam se da voliš *foie gras* - rekao je i namrštio se.

- Obožavam ga - nasmiješila se Elizabeth.

- Pih. - Mišići na njegovu licu opustili su se. - Ovo ne izgleda baš kao grah - rekao je pomno proučavajući tanjur.

- To su guščja jetra, Ivane - nasmijala se Elizabeth i namazala je na tost. - Kako to da si odabrao ovu uvalu? - upitala ga je i još jače omotala šal oko ramena jer je povjetarac bivao sve hladniji.

- Zato što je ovo mirno mjesto i možemo se malo maknuti od gradskih svjetala - objasnio je mljackajući.

Elizabeth je pomislila da je bolje ne postavljati nikakva pitanja jer je znala da Ivan ima osebujan stil u svemu što radi.

Nakon večere Ivan se okrenuo prema Elizabeth koja je rukama obavila čašu vina i zamišljeno zurila u more. - Elizabeth - nježno je rekao - bi li htjela leći sa mnom na pijesak?

Elizabethino se disanje ubrzalo. - Da. - Glas joj je bio promukao. Nije mogla zamisliti bolji završetak ove večeri. Čeznula je da ga dotakne, da je zagrlji. Krenula je prema moru i sjela na hladni pijesak. Iza sebe je osjetila Ivanove korake.

- Ako želiš da ovo upali, morat ćeš leći na leđa - glasno je rekao i pogledao je.

Elizabeth je širom razjapila usta. - Molim? - zaštitnički je omotala šal oko ramena.

- Ako ne legneš na leđa, stvar neće upaliti - ponovio je i stavio ruke na bokove. - Gledaj, napravi ovo. - Sjeo je pored nje i legao na pijesak. Moraš biti na leđima, Elizabeth. Tako je najbolje.
- A da? - Elizabeth se ukočila i ustala. - Je li sve ovo - pokazala je na uvalu - bilo samo zato da me baciš na leđa, kako si to lijepo sročio? - upitala ga je povrijeđeno.
- Ivan je ležao na pijesku i zapanjeno zurio u nju razrogačenih očiju. -Pa... - odugovlačio je pokušavajući smisliti odgovor - zapravo da- zakriještao je. - Stvar je u tome da je bolje da si na leđima kad dosegne vrhunac - zamuckivao je.
- Ha! - bijesno je izgovorila Elizabeth, ponovno obula cipele te se s mukom krenula probijati kroz pijesak da dođe do auta.
- Elizabeth, gledaj! - povikao je uzbuđeno Ivan. - Na vrhuncu je! Pogledaj!
- Uh - progundala je Elizabeth penjući se uz pješčanu dinu do auta. - Zbilja si odvratan!
- Nije to odvratno! - rekao je Ivan s primjetnom dozom panike u glasu.
- To svi kažu - izustila je Elizabeth dok je kopala po torbici tražeći ključeve od auta. Budući da u mraku nije mogla vidjeti što joj je sve u torbi, nagnula ju je prema mjesečini, a čim je podigla pogled, širom je otvorila usta. Iznad nje, na crnom nebu bez oblaka, sve je vrvjelo od aktivnosti. Zvijezde su sjale jače nego ikada, a neke su i letjele preko neba.
- Ivan je ležao na pijesku i zurio u zvjezdano nebo.
- Oh - nečujno je rekla Elizabeth i osjetila se kao budala. Bilo joj je drago što tama skriva njezinu kožu koja je poprimila boju haljine. Zakoračila je natrag na pijesak i približila se Ivanu. - Ovo je predivno
- prošaputala je.
- Pa, bilo bi puno ljepše da ležiš na leđima kao što sam ti rekao

- promrsio je Ivan dok je s rukama prekriženima na prsima promatrao nebo. Elizabeth je rukom prekrila usta i pokušala suspregnuti smijeh.
- Ne znam zašto se smiješ. Tebe nitko nije optužio da si odvratna
- domišljato je primijetio.
- Mislila sam da govoriš o nečemu drugom - zahihotala je Elizabeth i sjela na pijesak pokraj njega.
- Zašto bih ti inače rekao da legneš na leđa? - bezbojnim glasom rekao je Ivan i zatim se okrenuo prema njoj. Glas je povisio za nekoliko oktava, a oči su mu se podrugljivo smijale. - Oh - zaustio je.
- Šuti - grubo je rekla Elizabeth i bacila na njega torbicu, ali nije mogla suzdržati osmijeh. - Uau, gledaj ovo - rekla je ugledavši padajuću zvijezdu - pitam se što se to događa gore večeras.
- To su Delta Akvaridi - rekao je Ivan kao da ime sve objašnjava. Budući da Elizabeth nije rekla ni riječi, nastavio je. - To su meteori koji dolaze iz zvijezda Vodenjaka. To se događa između petnaestog srpnja i dvadesetog kolovoza, ali vrhunac je aktivnosti dvadeset devetog srpnja. Zato sam te morao večeras tu dovesti, daleko od gradskih svjetala. - Okrenuo se prema njoj. - Imaš pravo, sve sam ovo napravio samo zato da te bacim na leđa. Gledali su jedno u drugo u ugodnoj tišini dok im još veća aktivnost zvijezda nije skrenula njihovu pozornost.
- Zašto ne zaželiš nešto? - upitao ju je Ivan.
- Ne želim - blago je rekla Elizabeth. - Još uvijek čekam da se obistini želja koju sam povjerila željonosc.
- Oh, nemoj se brinuti zbog toga - ozbiljno je rekao Ivan. - Treba malo vremena da se obradi. Nećeš dugo čekati.

Elizabeth se nasmijala i s puno nade pogledala u nebo. Nekoliko minuta poslije, osjećajući da ponovno misli na sestru, Ivan je upitao: - Jesi li se čula sa Saoirse? Elizabeth je odmahнула glavom, - Vratit će se ona - uvjerenost je rekao Ivan.

- Da, ali u kakvom stanju? - nesigurno je rekla Elizabeth. - Kako ostale obitelji mogu ostati zajedno? Čak i kad imaju problema, kako to uspijevaju sakriti od susjeda? - zbunjeno je upitala razmišljajući o tome kako su se prošlih dana raširila šaputanja o ponašanju njezina oca i nestanku njezine sestre. - Koja je njihova tajna?

- Vidiš onu skupinu zvijezda tamo? - rekao je Ivan i pokazao prema gore.

Elizabeth je pogledom slijedila njegovu ruku, postidjena što mu je toliko dosadila pričom o svojoj obitelji da je morao promijeniti temu. Kimnula je.

- Većina meteora iz zajedničkog meteorskog roja paralelni su jedan s drugim. Čini se kao da se pojavljuju iz iste točke na nebu koja se zove radijant i oni putuju u svim pravcima iz te jedne točke.

- Oh, vidim - rekla je Elizabeth.

- Ne, ne vidiš. - Ivan se okrenuo prema njoj.

- Zvijezde su kao ljudi, Elizabeth. Samo zato što *izgleda* da se pojavljuju iz iste točke, ne znači da je to doista tako. Tu iluziju stvara udaljenost. - A budući da je izgledalo da Elizabeth nije shvatila što je htio reći, dodao je: - Ne uspijevaju sve obitelji ostati zajedno, Elizabeth. Svi se kreću u različitim smjerovima. Pogrešno je shvaćanje da svi mi krećemo iz iste točke; putovati u različitim smjerovima bit je svih bića i svih stvari.

Elizabeth je okrenula glavu i ponovno pogledala nebo pokušavajući vidjeti ima li istine u njegovim riječima. - Pa, mene su mogli prevariti - tiho je rekla i promatrala kako meteori svake sekunde niču iz tame.

Zadrhtala je i još jače omotala šal oko ramena; kako je vrijeme odmicalo, pijesak je bivao sve hladniji.

- Hladno ti je? - brižno je upitao Ivan.

- Malo - priznala je.

- Noć još nije završila - rekao je i skočio na noge. - Vrijeme je da se zagrijemo. Možeš li mi posuditi ključeve auta?

- Mogu ako nećeš nikamo otići - našalila se i dala mu ključeve. Izvadio je nešto ispod stola i odnio u auto. Nekoliko trenutaka

poslije kroz otvorena vrata auta začula se glazba. Ivan je počeo plesati.

Elizabeth se nervozno zahihotala. - Ivane, što to radiš?

- Plešem! - uvrijeđeno je rekao.

- Kako to plešeš? - Primila je njegovu ispruženu ruku i dopustila mu da je podigne na noge.

- To je irski step koji se pleše u mekanim cipelama - rekao je Ivan stručno plešući na pijesku u krugovima oko nje. - Sigurno će te zanimati da se ovaj ples zove i pješčani ples, što znači da tvoja majka nije bila luda zato što je htjela plesati ovaj ples na pijesku!

Elizabeth je rukama prekrila usta, a oči su joj se napunile suzama kad je shvatila da je ispunio još jednu stvar koju su ona i majka namjeravale napraviti.

- Zašto ispunjavaš sve snove moje majke? - upitala ga je proučavajući mu lice u potrazi za odgovorima.

- Zato da ne pobjegneš tražiti ih kao što je ona učinila - odgovorio je i uhvatio je za ruku. - Hajde, pridruži mi se!

- Ne znam taj ples!

- Samo radi ono što i ja. - Okrenuo je leđa i otplesao prema naprijed pretjerano njišući bokovima. Elizabeth je podigla haljinu do koljena, odbacila svako ustručavanje i pridružila mu se u irskom stepu na pijesku obasjanom mjesečinom. Smijala se dok je trbuh nije zabolio i dok nije ostala bez daha.
- Tako me znaš nasmijati, Ivane - borila se da dođe do zraka i malo poslije te večeri srušila se na pijesak.
- Samo radim svoj posao - nasmiješio joj se. Čim je to rekao, smiješak mu je nestao, a Elizabeth je uspjela nazrijeti tračak tuge u njegovim očima.

TRIDEST

Elizabeth je pustila da joj crvena haljina sklizne niz noge i skupi se oko gležnjeva, a zatim je izašla iz nje. Omotala je oko sebe topli ogrtač, podigla kosu i otišla u krevet sa šalicom kave. Željela je da Ivan ode večeras s njom u krevet; unatoč ranijim protivljenjima, željela je da je uzme u svoje ruke već odmah tamo na pješčanoj plaži u uvali, ali činilo se da što ju je više privlačio, to ga je više gurala od sebe.

Nakon što su promatrali ples zvijezda na nebu i plesali na pijesku, Ivan se putem prema kući povukao u sebe. Rekao joj je da ga doveze do gradića odakle će sam krenuti kući, gdje god to bilo. Još ju nije upoznao sa svojim prijateljima i obitelji. Elizabeth nikad prije nije bila zainteresirana za ostale osobe u životu svojih partnera. Osjećala je da dokle god uživa sa svojim partnerima, nije važno uživa li ili ne u društvu ostalih osoba u njihovim životima. Ali ovoga je puta htjela upoznati i drugu Ivanovu stranu. Htjela je vidjeti kakvi su njegovi odnosi s ostalim ljudima kako bi dobila

uvid u sve njegove osobine. To su njoj uvijek govorili prijašnji partneri, ali Elizabeth je tek sad shvatila što su time zapravo željeli reći.

Dok je odlazila s mjesta na kojem ga je ostavila, promatrala je Ivana u retrovizoru; zanimalo ju je kojim će smjerom krenuti. Pogledao je lijevo i desno niz ulice koje su bile prazne u ovo doba noći i skrenuo lijevo u smjeru planina i hotela. Nakon nekoliko koraka, okrenuo se i krenuo u drugom pravcu. Prešao je cestu i odlučno se uputio prema Killarneyju, ali onda je odjednom stao, prekrižio ruke na prsima i sjeo na kamenu izbočinu ispod izloga mesnice.

Izgledalo je kao da ne zna gdje mu je dom, a ako je i znao, nije znao pronaći put. Znala je kakav je to osjećaj.

U ponedjeljak ujutro Ivan je stajao na vratima Opalina ureda i hihotao se dok je dobrih deset minuta slušao Oscarovo naklapanje. Iako ga je bilo zabavno slušati, morali su ubrzati sastanak jer se Ivan trebao sastati s Elizabeth u šest sati poslijepodne. Imao je još dvadeset minuta. Nije ju vidio otkad su zajedno promatrali Delta Akvaride u subotu navečer, a to je bila najbolja noć u njegovu dugom, dugom životu. Pokušao je otići od nje nakon te noći. Pokušao je napustiti Baile na gCroithe, pokušao raditi s nekim drugim tko je isto tako trebao njegovu pomoć, ali jednostavno nije mogao. Privlačila ga je jedino Elizabeth, a takva snažna privlačnost bila je bez premca. Ovog puta privlačnost nije osjetio samo umom, nego i srcem.

- Opal - Oscarov ozbiljni ton ispunio je hodnik - očajnički mi treba još ljudi za sljedeći tjedan.

- Shvaćam te, Oscare, i već sam dogovorila da ti Suki pomogne u laboratoriju - nježno, ali odlučno, objasnila mu je Opal. - To je sve što možemo učiniti za sada.

- To jednostavno nije dovoljno - bjesnio je Oscar. - U subotu navečer milijuni su ljudi promatrali Delta Akvaride, znaš li koliko će želja doći ovamo u sljedećih nekoliko tjedana? - Nije čekao njezin

odgovor, a Opal ga nije ni namjeravala ponuditi. - To je vrlo opasna procedura, Opal, i treba mi još ljudi. Suki je vrlo učinkovita u administrativnim poslovima, ali nije kvalificirana za rad u laboratoriju želja. Ili ćete mi dati još ljudi ili ćete morati angažirati novog analitičara želja - uzbuđeno je drhtao. Nakon što je to rekao, izjurio je iz ureda i prošao pokraj Ivana koji gaje čuo kako mrmlja u hodniku: - Nakon toliko godina studiranja da bih postao meteorolog, ja sam spao na **ovol**

- Ivane - pozvala ga je Opal.

- Kako ti to uspijeva? - upitao ju je Ivan kad je ušao u njezin ured. Palo mu je na pamet da možda vidi kroza zidove.

Podigla je pogled sa stola i slabašno se nasmiješila, a Ivan je brzo udahnuo. Izgledala je vrlo umorno, ispod krvavih očiju imala je tamne podočnjake. Izgledala je kao da tjednima nije oka sklopila.

- Kasniš - blago je primijetila. - Trebao si biti tu u devet sati ujutro.

- Da? - zbunjeno je upitao Ivan. - Samo sam svratio da te nešto pitam na brzinu. Moram odjuriti za minutu - brzo je dodao. *Elizabeth, Elizabeth*, pjevao je u sebi.

- Dogovorili smo se da ćeš me danas zamijeniti, sjećaš se? - Čvrsto je rekla Opal i ustala od stola te došla do druge strane prostorije.

- A, ne, ne, ne - odmah je rekao Ivan i krenuo prema vratima. - Volio bih ti pomoći, Opal, zaista bih to volio. Pomaganje je jedna od mojih omiljenih stvari, ali ne mogu sad. Dogovorio sam se naći s klijentom. Moram otići, znaš kako je.

Opal se naslonila na stol, prekrižila ruke i zabacila glavu na jednu stranu. Trepnula je, a oči su joj se zatvorile polako i umorno i trebala joj je čitava vječnost da ih opet otvori. - Dakle, ona je tvoj

klijent} - iscrpljeno je rekla. Danas je bila okružena tamnim bojama. Ivan je mogao vidjeti kako isijavaju iz njezina tijela.

- Da, ona je moj klijent - odvažno je odgovorio. -1 doista se moram naći s njom večeras.

- Prije ili poslije morat ćeš otići od nje, Ivane.

Rekla je to tako hladno, bez imalo oklijevanja, da se prestrašio. Progutao je knedlu u grlu, a težinu s jedne noge prebacio na drugu.

- Sto misliš o tome? - upitala ga je s obzirom na to da nije ništa rekao.

Ivan je razmišljao o njezinu pitanju. Srce mu je tuklo u prsima i činilo mu se kao da će mu izaći kroz usta. U očima su mu se pojavile suze. - Ne želim otići od nje - tiho je rekao.

Opal je polako spustila ruke. - Molim? - ovog puta upitala ga je malo nježnije.

Ivan je razmislio o tome kakav bi mu život bio bez Elizabeth te je odlučno rekao: - Ne želim otići od nje. Želim zauvijek ostati s njom, Opal. Zbog nje se osjećam sretnije nego ikad do sada, a i ona isto kaže za mene. Bilo bi pogrešno otići od nje, zar ne? - široko se nasmiješio sjetivši se kako je to biti s njom.

Opalino kruto lice smekšalo se. - Oh, Ivane, znala sam da će se ovo dogoditi. - Osjećalo se žaljenje u njezinu glasu i nije mu se to svidjelo. Bilo bi mu draže da može nazrijeti bijes. - Ali mislila sam da ćeš ti već davno donijeti ispravnu odluku.

- Koju odluku? - Ivanovo se lice naboralo na pomisao daje donio pogrešnu odluku. - Pitao sam te što trebam učiniti, ali ti mi nisi htjela reći. - Počela ga je obuzimati panika.

- Trebao si već davno otići od nje, Ivane - tužno je rekla - ali nisam ti mogla reći da to napraviš. To si sam morao shvatiti.

- Ali nisam je mogao napustiti. - Ivan je polako sjeo na stolac ispred njezina stola. Preplavili su ga tuga i šok. - I dalje me može vidjeti. - Glas mu je nalikovao na šapat. - Ne mogu otići ako me još uvijek vidi.

- Ti si je natjerao da te i dalje vidi - objasnila mu je Opal.

- Nisam. - Ustao je i udaljio se od stola, bijesan i na samu pomisao da bi bilo što u njihovoj vezi bilo rezultat prisile.

- Slijedio si je, promatrao je danima, dopustio si da vaša povezanost preraste u nešto puno više. Naišao si na nešto izvanredno i natjerao si je da i ona dođe do tog zaključka.

- Ne znaš o čemu govoriš - ispalio je hodajući gore-dolje po uredu. - Nemaš pojma kako se mi osjećamo. - Prestao je hodati, došao točno pred nju i pogledao je izravno u oči čvrsto uzdignute glave:

- Reći ću Elizabeth Egan da je volim i da želim provesti život s njom. Bit ćemo zajedno, ali ću i dalje moći pomagati ljudima.

Opal se uhvatila za glavu: - Ivane, ne možeš to učiniti!

- Ti si me naučila da ne postoji ništa što ne mogu učiniti - zarežao je kroz čvrsto stisnute zube.

- Nitko te neće vidjeti osim nje! - uzviknula je Opal. - Elizabeth to neće shvatiti. To jednostavno neće funkcionirati. - Bilo je očito da ju je ovo otkriće uzrujalo.

- Ako je ono što kažeš istina i ako sam ja prisilio Elizabeth da me vidi, onda mogu prisiliti i druge da me vide. Elizabeth će shvatiti. Ona me shvaća kao nitko drugi. Možeš li uopće zamisliti kako je to?

- Bio je sav uzbuđen zbog te mogućnosti. Prije je to bila samo pomisao, ali sad su imali prave izgleda. Mogao je to ostvariti. Pogledao je na sat: bilo je 5.50. Imao je još deset minuta. - Moram ići

- rekao je s panikom u glasu - moram joj reći da je volim. - Krenuo je prema vratima pun snage i odvažnosti.

Odjednom se začuo Opalin glas: - Ja znam kako se osjećaš, Ivane.

Zastao je, okrenuo se i odmahnuo glavom. - Ne možeš znati kakav je ovo osjećaj, Opal, ako to nisi doživjela. Ne možeš ni zamisliti.

- Znam kakav je to osjećaj - tiho je izustila nesigurnim glasom.

- Sto? - Pomno ju je promatrao.

- Znam kakav je to osjećaj - rekla je ovaj put sigurnim glasom i prekrížila ruke na trbuhu te ispreplela prste. - Zaljubila sam se u čovjeka koji me vidio više nego itko u mom cijelom životu.

Nastala je tišina dok je Ivan pokušavao shvatiti što je upravo rekla. - To znači da me ti jako dobro razumiješ. - Zakoračio je prema njoj ushićen tim otkrićem. - Možda ta veza nije dobro završila za tebe, Opal, ali za mene - nasmiješio se - tko zna? - Raširio je ruke i slegnuo ramenima. - Ovo bi moglo biti ono pravo!

Opal ga je tužno gledala svojim umornim očima. - Ne. - Odmahnula je glavom, a njegov je smiješak nestao istog trena. - Pokazat ću ti nešto, Ivane. Pođi sa mnom večeras. Zaboravi na ured - odmahnuo je rukom. - Pođi sa mnom i naučit ćeš sve što trebaš naučiti. - Nježno ga je potapšala po bradi.

Ivan je bacio pogled na sat. - Ali, Eliz...

- Zaboravi na trenutak Elizabeth - nježno je rekla. - Ako odlučiš ne prihvatiti moj savjet, Elizabeth će biti tvoja sutra, prekosutra i sve do kraja njezina života. Tko ne riskira, taj ne profitira. - Pružila mu je ruku.

Ivan ju je nevoljko primio. Koža joj je bila hladna.

TRIDESET JEDAN

Elizabeth je sjedila na dnu stubišta i kroz prozor promatrala vrt ispred kuće. Sat na zidu pokazivao je 6.50 poslijepodne. Ivan nikad nije kasnio pa se nadala daje s njim sve u redu. No, trenutačno je više bila bijesna nego zabrinuta za njega. Iz njegova ponašanja u subotu naslutila je da nije došao zato što se prestrašio, a ne zato što vodi prljavu igru. Jučer je cijeli dan razmišljala o Ivanu, o tome kako nije upoznala njegove prijatelje, obitelj ili kolege s posla, o nedostatku bilo kakvog seksualnog kontakta, a u gluho doba noći, dok se trudila zaspiti, shvatila je što otpočetak nije htjela priznati samoj sebi. Osjećala je da zna u čemu je problem: ili je Ivan u vezi ili ne želi biti u vezi.

Zanemarila je sve slutnje koje su je mučile. Elizabeth je uvijek pomno planirala budućnost svoje veze. Nije joj se sviđala ova velika promjena. Ona je bila pobornica stabilnosti i rutine, svega onoga što je Ivanu nedostajalo. Sad dok je sjedila na stubi čekajući da se pojavi taj slobodan duh, baš onako čekajući kao što čeka i njezin otac, bila je sigurna da njihova veza ne bi funkcionirala. Zašto nikad nije razgovarala s Ivanom o svojim strahovima? Zato jer bi svi njezini strahovi nestali kad bi on bio uz nju. Jednostavno bi se pojavio, uzeo je za ruku i odveo u još jedno uzbudljivo poglavlje njezina života. Iako ga je ponekad nevoljko, čak i sa strahom pratila, s njim nikad nije bila nervozna. Kada je pak bila sama, sve je dovodila pitanje.

Tog je trenutka odlučila da će se udaljiti od njega. Večeras će razgovarati s njim o tome što je muči jednom zauvijek. Bili su kao dan i noć; njezin je život bio pun konflikata, a koliko je mogla vidjeti, Ivan je sve činio kako bi ih izbjegao. Kako su sekunde prolazile i ušle u pedeset prvu minutu koliko je Ivan kasnio, izgledalo je da ipak neće biti u prilici razgovarati s njim. Sjedila je na stubi u

svojim novim sportskim hlačama i majici boje bijele kave, koje nikad prije ne bi odjenula, i osjećala se kao prava budala. Bila je budala što ga je slušala, vjerovala mu, pogrešno protumačila signale i, još gore, zaljubila se u njega.

Njezin je bijes skrivao njezin strah; nije joj padalo na pamet ostati sama kod kuće i dopustiti da je obuzme bol. A mnogo je puta to iskusila.

Uzela je telefon i okrenula broj.

- Benjamine, Elizabeth je - brzo je rekla i nastavila govoriti da se slučajno ne predomisli. - Sto kažeš da večeras odemo na sushi?

- Gdje smo to? - upitao je Ivan dok su hodali niz slabo osvijetljenu ulicu popločenu kamenim pločama u središtu Dublina. Na neravnoj površini ulice nalazile su se lokve. Između skladišta i industrijskih zgrada isticala se jedna kuća od crvene cigle.

- Neobično mi izgleda ta kuća - primijetio je Ivan. - Djeluje mi usamljeno i kao da tu ne pripada - izjavio je.

- Upravo u nju i idemo - rekla je Opal. - Vlasnik ju je odbio prodati tvrtkama u susjedstvu. Ostao je ovdje dok su oko njega nicali nove zgrade.

Ivan je promotrio kuću. - Sigurno su mu ponudili masnu lovu. Vjerojatno je tim novcem mogao kupiti vilu u Hollywoodu. - Pogledao je na tlo kad su mu crvene tenisice *Converse* uletjele u lokvu.

- Odlučio sam da najviše volim kamene ploče.

Opal se lagano nasmijala. - Oh, Ivane, tebe je tako lako voljeti, znaš? - Nastavila je hodati ne čekajući odgovor. Dobro daje tako bilo jer Ivan nije bio siguran što bi odgovorio.

- Što to radimo? - upitao je po deseti put otkad su otišli iz ureda. Stajali su na cesti preko puta kuće, a Ivan je gledao kako je Opal promatra.

- Čekamo - mirno je odgovorila Opal. - Koliko je sati?

Ivan je pogledao na sat. - Elizabeth će biti užasno bijesna na mene - uzdahnuo je. - Malo je nakon sedam.

Točno u tom trenutku otvorila su se ulazna vrata kuće od crvene cigle. Starac se naslonio na okvir vrata koji je, izgleda, imao ulogu štake. Zurio je nekamo tako daleko da se činilo da gleda duboko u prošlost.

- Dođi sa mnom - rekla je Opal Ivanu, a zatim prešla cestu i ušla u kuću.

- Opal - prosiktao je Ivan - ne mogu tek tako ulaziti nepoznatom čovjeku u kuću. - Ali Opal je već nestala unutra.

Ivan je brzo prešao cestu i zastao na vratima: - Em, dobar dan, ja sam Ivan. - Ispružio je ruku.

Starčeve su ruke ostale zalijepljene za okvir vrata; njegove vodenaste oči zurile su ravno naprijed.

- U redu - nezgrapno je rekao Ivan i spustio ruku. - Samo ću proći pokraj vas da dođem do Opal. - Čovjek nije ni trepnuo, a Ivan je ušao u kuću. Kuća je imala neobičan miris. Vonjala je na kuću u kojoj živi starac s pohabanim namještajem, prastarim radijem i djedovim satom. U besprijekornoj tišini čuli su se samo otkucaji sata. Izgledalo je i mirisalo na to da vrijeme predstavlja samu bit ove kuće u kojoj je jedan život proživljen slušajući njegove otkucaje.

Ivan je pronašao Opal u dnevnoj sobi kako promatra uokvirene fotografije koje su prekrivale svaki djelić sobe.

- Ovdje izgleda kao u tvom uredu - zadirkirivao ju je. - Daj, reci mi što se događa.

Opal se okrenula prema njemu i tužno se nasmiješila. - Rekla -sam ti da razumijem kako se osjećaš. -Da.

- Rekla sam ti da znam kako je to kad se zaljubiš. Ivan je kimnuo glavom.

Opal je uzdahnula i još jednom stegnula ruke kao da se priprema čuti neku vijest. - E pa, ovo je dom čovjeka u kojega sam se zaljubila.

- Oh - obazrivo je rekao Ivan.

- Još uvijek dolazim tu svakoga dana - objasnila je i ogledavala se po sobi.

- Starcu ne smeta što smo samo ovako upali?

Opal se lagano osmjehnula. - To je čovjek u kojeg sam se zaljubila, Ivane.

Ivan je širom razjapio usta. Ulazna vrata su se zatvorila. Pucke-tavim parketom polako su odzvanjali koraci. - Ma daj! - promrsio je Ivan. - U ovog starca? Ali on je fosil... ima sigurno osamdeset godina! - prošaputao je sav šokiran.

Starac je ušao u sobu. Suhi kašalj zaustavio gaje u hodu i njegovo je krhko tijelo zadrhtalo. Trznuo se od boli i polako, oslanjajući se na naslon, sjeo na stolac.

Ivan je naizmjenice gledao starca pa Opal neuspješno pokušavajući sakriti izraz gađenja na licu.

- Ne može te ni čuti ni vidjeti. Nevidljivi smo mu - glasno je rekla Opal. Njezina sljedeća rečenica zauvijek je promijenila Ivanov život. Te obične dvadeset dvije riječi koje je i prije znala reći, ali nikad tim redosljedom. Pročistila je grlo, a glas joj je lagano zadrhtao dok je govorila praćena otkucajima sata. - Sjeti se, Ivane, prije četrdeset godina kad smo se on i ja sreli, on nije bio fosil. Izgledao je kao ja sada.

Opal je promatrala kako su se na Ivanovu licu izmijenili različiti osjećaji u nekoliko sekunda. Od zbunjenosti do šoka, nevjerice i sažaljenja, a kad je primijenio Opaline riječi na vlastitu situaciju, obuzela ga je panika. Lice mu se zgrčilo, probljedio je, a Opal je jurnula prema njemu kako bi ga pridržala. Čvrsto se držao za nju.

- To sam ti pokušavala reći, Ivane - prošaputala je. - Ti i Elizabeth možete zajedno živjeti i biti savršeno sretni u svom vlastitom svijetu, a da nitko ne zna za vas, ali zaboravljaš da će ona, za razliku od tebe, svake godine slaviti rođendan.

Ivan se počeo tresti i Opal ga je još čvršće primila. - Ivane, žao mi je - rekla je - tako mi je žao.

Njihala ga je dok je plakao. Plakao i plakao.

- Srela sam ga u sličnim okolnostima kao i ti Elizabeth - objasnila mu je Opal nešto poslije te večeri kad su mu suze presahnule.

Oboje su sjedili u foteljama u Geoffreyjevoj dnevnoj sobi, tako se zvao čovjek u kojeg je Opal bila zaljubljena. On je i dalje sjedio u stolcu pokraj prozora u potpunoj tišini i gledao je po sobi, a s vremena na vrijeme tako bi grozno zakašljao da bi Opal zaštitnički otrčala do njega.

Gužvala je rupčić u rukama, oči i obrazi bili su joj mokri od suza dok je pričala svoju priču, a dreadlocksi su joj pali na lice.

- Napravila sam apsolutno sve pogreške koje si i ti napravio - šmrknula je i natjerala se da se nasmiješi - a čak sam napravila i onu koju si ti želio napraviti večeras.

Ivan je ostao zatečen.

- Kad sam ga upoznala imao je četrdeset godina i bili smo zajedno dvadeset godina dok stvari nisu postale previše komplicirane.

Ivan je raširio oči, a u srce mu se ponovno uvukla nada.

- Ne, Ivane - Opal je tužno odmahнула glavom, a njezin onemoćali glas uvjerio ga je u ono što je rekla. Da je govorila čvrstim glasom, on bi uzvratio istom mjerom, ali iz njezina glasa izbijala je samo bol. - Vaša veza ne bi uspjela. - Ništa više nije morala reći.

- Izgleda da je puno putovao - primijetio je Ivan gledajući fotografije po sobi. Geoffrey ispred Eiffelova tornja, Geoffrey ispred Kosog tornja u Pisi, Geoffrey leži na zlatnoj pješčanoj plaži u nekoj egzotičnoj zemlji i smiješi se kao pravo utjelovljenje zdravlja i sreće, različite dobi na svakoj fotografiji. - Barem je u nekom pogledu mogao nastaviti živjeti i napraviti neke stvari sam - nasmiješio se bodreći je.

Opal ga je zbunjeno pogledala. - Ali ja sam bila s njim, Ivane. - Namrštila se.

- Oh, to je lijepo. - Bio je iznenađen. - Ti si snimila ove fotografije?

- Ne. - Lice joj se objesilo. - I ja sam na fotografijama, zar me ne vidiš?

Ivan je polagano odmahnuo glavom.

- Oh... - rekla je proučavajući ih. Vidjela je na njima nešto sasvim drugačije od onog što je vidio Ivan.

- Zašto te više ne može vidjeti? - upitao je Ivan i gledao kako Geoffrey uzima šaku tableta koje mu je prepisao liječnik i pije ih s čašom vode.

- Zato što ja nisam ona kakva sam nekad bila, a vjerojatno me zato i ti ne vidiš na fotografijama.

On traži drugačiju osobu; povezanost između nas je nestala - odgovorila je.

Geoffrey je ustao iz stolca, ovaj put zgrabio štap i krenuo prema vratima. Otvorio je vrata i stajao na ulazu.

- Hajde, vrijeme je da krenemo - rekla je Opal, ustala i krenula prema hodniku.

Ivan ju je začuđeno pogledao.

- Kad smo se počeli viđati, posjećivala sam ga svake večeri od sedam do devet - objasnila je - a budući da ne mogu otvoriti vrata, on me uvijek čekao na vratima. To radi svaku večer otkad smo se upoznali. Zato nije htio prodati kuću. Misli da ću ga na taj način pronaći.

Ivan je gledao kako Geoffreyjevo staro tijelo drhti na nogama dok ponovno zuri u daljinu, možda razmišljajući o danu kad su se zajedno zabavljali na plaži ili obilazili Eiffelov toranj. Ivan nije želio da se to dogodi Elizabeth.

- Doviđenja, moja Opal - tiho je progovorio ozbiljnim glasom.

- Doviđenja, moja ljubavi - Opal ga je poljubila u obraz, a on je nježno zaklopio oči. - Vidimo se sutra.

TRIDSET DVA

Sve mi je bilo jasno. Znao sam što mi je činiti. Morao sam napraviti ono zbog čega sam i poslan tu... učiniti Elizabethin život što je moguće ugodnijim. Ali toliko sam se zbližio s njom da sam joj morao pomoći preboljeti i stare i nove rane koje sam joj ovako glupo nanio. Bio sam bijesan na sebe što sam sve zabrljao, previše se upleo u cijelu situaciju i zaboravio na ono najvažnije. Moj bijes nadvladao je bol koju sam osjećao i bilo mi je drago zbog toga jer, ako sam želio pomoći Elizabeth, morao sam zanemariti vlastite osjećaje i napraviti ono što je najbolje za nju. A to je ono što sam trebao napraviti od samog početka. Ali tako je to s lekcijama: uvijek ih naučite onda kad ih ne očekujete ili ne želite. Imat ću puno vremena u životu da se suočim s boli nakon što izgubim Elizabeth.

Hodao sam cijelu noć razmišljajući o svemu što se dogodilo proteklih nekoliko tjedana i o svom životu. Nikad prije to nisam učinio... razmišljao o *svom* životu. Nije mi se činilo da to ima bilo kakve veze s mojim poslom, ali bilo je upravo suprotno. Sljedećeg jutra ponovno sam bio u njezinoj ulici i sjedio na zidu koji je okruživao vrt gdje sam prije mjesec dana prvi put upoznao Lukea. Vrata boje fuksije nasmiješila su mi se i ja sam im mahnuo. Barem ona nisu bila ljuta na

mene; znao sam da će Elizabeth biti ljuta kao ris. Ona ne voli kad ljudi kasne na poslovne sastanke, a kamoli na večere. Iznevjerio sam je. Nije to bilo namjerno. I nije bilo iz loših namjera, nego iz ljubavi. Zamislite kako je to ne sastati se s nekim jer previše volite tu osobu. Zamislite kako je to povrijediti nekoga, učiniti da se netko osjeti usamljenim, bijesnim i nevoljenim jer vi smatrate da je to *najbolje* za njega. Zbog svih tih novih pravila... posumnjao sam u svoje kvalitete kao najboljeg prijatelja. Svi ti zakoni nadilazili su moja shvaćanja i bilo mi je teško prihvatiti ih. Kako sam mogao naučiti Elizabeth **što je** to nada, sreća, smijeh i ljubav kad ni sam nisam znao vjerujem li još uvijek u te stvari? Znao sam da je sve to moguće, ali sad se uz riječ moguće pojavila i riječ nemoguće. A to je bila nova riječ u mom rječniku.

U šest sati ujutro otvorila su se vrata boje fuksije i ja sam se uspravio kao da je u učionicu ušla učiteljica. Elizabeth je izašla iz kuće, zatvorila vrata, zaključala ih i krenula niz prilaz popločan kamenim pločama. Ponovno je nosila tamnosmeđu trenirku, jedinu ležernu odjeću koju je imala u svom ormaru. Kosa joj je bila nemarno zavezana u rep, nije imala ni trunke šminke na sebi i nikad je prije nisam vidio tako lijepu. Osjetio sam kako mi se srce steže. Zaboljelo me.

Podigla je pogled, ugledala me i zastala. Lice joj se nije razvuklo u osmijeh kao obično. Srce mi se još jače stegnulo. Ali barem me mogla vidjeti, a to je bilo ono najvažnije. Nikad ne zaboravite koliko je važno da vam ljudi gledaju u oči... ne znate kakav ste srećković. Zapravo, nema to veze sa srećom, niste svjesni koliko je *važno* da vas ljudi dozive čak i ako vam pritom upute bijesni pogled. Trebate se početi brinuti kad vas ljudi ne vide, kad gledaju kroz vas. Elizabeth obično ignorira svoje probleme; uglavnom gleda negdje pokraj njih, a nikad ih ne pogleda ravno u oči. Ali ja sam očito bio problem koji je zavrijedio da ga se riješi.

Krenula je prema meni ruku prekriženih na prsima, visoko uzdignute glave i umorna, ali odlučna pogleda.

- Jesi li dobro, Ivane?

Njezino me pitanje zaprepastilo. Očekivao sam da će biti bijesna, da će vikati na mene te da me neće htjeti ni poslušati ni povjerovati mojim riječima, baš kao što to rade na filmu, no ona to nije učinila. Bila je mirna, ali ispod površine pomaljala se oluja spremna eksplodirati nakon što čuje moj odgovor. Pomno je promatrala moje lice tražeći odgovore u koje nikad neće povjerovati. Mislim da me to nitko nikad prije nije pitao. Razmišljao sam o njezinu pitanju dok mi je ona proučavala lice. Bilo mi je savršeno jasno da nisam dobro. Bio sam onemoćao, umoran, bijesan, gladan, a osjećao sam i bol... nije to bila bol uzrokovana glađu, nego prava bol koja se pojavila u mojim prsima i zatim proširila na cijelo tijelo i glavu. Osjetio sam da su se sva moja razmišljanja i stavovi promijenili preko noći. Stavovi koje sam uklesao u kamen, koje sam propovijedao i u skladu s kojima sam živio. Imao sam dojam kao daje čarobnjak života nemilosrdno otkrio svoje sakrivene karte i da tu nije bilo nikakve čarolije, nego je sve bilo tek opsjena. Ili laž.

- Ivane? - Bila je zabrinuta. Izraz lica joj je omekšao, spustila je ruke, prišla mi i dodirnula me. Nisam joj mogao odgovoriti.

- Dođi sa mnom. — Uхватili smo se za ruke i odšetali iz Ulice fuksija.

U tišini su krenuli u srce prirode koja ih je okruživala. Ptice su glasno pjevale u rano jutro, svjež zrak ispunio je njihova pluća, zečevi su smjelo skakutali ispred njihovih nogu, a leptiri su plesali zrakom prateći ih na putu prema šumi. Sunce je sjalo niz lišće gorostasnih hrastova i obasjavalo njihova lica zlatnim sjajem. Voda je žuborila, a miris eukaliptusa osvježavao je zrak. Nakon nekog vremena došli su do čistine gdje je drveće istegnulo svoje grane kako bi ponosno i svečano

predstavilo jezero. Prešli su preko drvenog mostića, sjeli na tvrdu izrezbarenu klupu i u tišini promatrali lososa kako iskače iz vode da ulovi muhe na sve jačem suncu.

Elizabeth je prva progovorila: - Ivane, u svom kompliciranom životu dajem sve od sebe kako bih pojednostavila stvari. Znam što mogu očekivati, znam što ću raditi, s kim ću se sresti *svakoga dana*. Moj život vrvi kompliciranim, nepredvidivim ljudima i potrebna mi je *stabilnost*. - Skrenula je pogled s jezera i pogledala Ivana u oči prvi put otkad su sjeli na klupu. - Ti - udahnula je - ti remetiš jednostavnost mog života. Ti prodrmaš cijelu situaciju i poremetiš red. I nekad uživam u tome, Ivane. Zbog tebe se smijem, plešem po ulicama i plažama kao luđak i osjećam se kao netko tko nisam ja. - Nestao je smiješak s njezina lica. - Ali zbog tebe sam se sinoć osjećala kao netko tko ne želim biti. Želim da stvari budu jednostavne, Ivane - ponovila je.

Usljedila je tišina.

Napokon je progovorio i Ivan: - Jako mi je žao zbog prošle večeri, Elizabeth. Znaš kakav sam: nisam namjeravao ništa loše. - Zastao je da razmisli bi li joj i kako objasnio što se sinoć dogodilo. Odlučio je da joj za sada neće ništa reći. - Znaš, Elizabeth, što više pokušavaš pojednostaviti stvari, one se više kompliciraju. Ti stvarraš pravila, podižeš zidove, guraš ljude iz svoga života, lažeš sama sebi i zanemaruješ prave osjećaje. To nije pojednostavljivanje stvari.

Elizabeth je rukom prošla kroz kosu. - Sestra mi je nestala, moram se brinuti za šestogodišnjeg nećaka o kojem ne znam ništa, imam oca koji se tjednima nije pomaknuo od prozora zato što očekuje da mu se vrati žena koja je nestala prije dvadeset godina. Shvatila sam prošle noći dok sam sjedila na stubama i zurila kroz prozor da sam ista kao i on, da čekam čovjeka koji nema ni prezime i koji mi kaže da dolazi iz *Tejivs Adivirpa*, mjesta koje sam barem jednom dnevno tražila na internetu i u atlasu i za koje sad znam da i ne postoji. - Duboko je udahnula. - Stalo mi je do

tebe, Ivane, doista mi je stalo do tebe, ali čas me ljubiš, a čas me ostavljaš na cjedilu. Ne znam što se događa s nama. Imam dovoljno briga, dovoljno sam patila i ne trebaju mi novi problemi. - Umorno je protrljala oči.

Oboje su promatrali kako je losos mreškao površinu vode. Preko puta, duž ruba jezera polagano i vješto kretala se čaplja na svojim dugim i tankim nogama. Baš kao i pravi ribar, strpljivo je čekala pravi trenutak da kljunom razbije staklastu površinu jezera.

Ivan je u tom trenu pomislio kako zapravo radi vrlo sličan posao.

Kad ispustite čašu ili tanjur na tlo, začuje se glasan zvuk. Kad se razbije prozor, pukne noga stola ili kad slika padne sa zida, začuje se buka. Ali kad pukne srce, nastane tišina. Pomislili biste da će nešto tako važno napraviti najveću buku na cijelom svijetu ili da će se začuti neka vrsta ceremonijalnog zvuka poput udarca činele ili zvuka zvona. Ali ne, čuje se samo muk i gotovo poželite začuti neku buku koja bi skrenula pozornost s boli.

Ako i ima buke, ona je unutra. Vrišti i nitko je ne može čuti. Tako glasno vrišti da vam uši odzvanjaju i glava puca. Otima se poput velikog morskog psa uhvaćenog u moru; zavija poput medvjedice kojoj su uzeli mladunče. Tako to izgleda i tako to zvuči, kao velika uhvaćena izbezumljena zvijer koja je zatvorenik vlastitih osjećaja. Ali takva je ljubav... nitko nije nedodirljiv. Divlja je i boli kao otvorena rana izložena morskoj vodi, ali kad se zapravo slomi, sve utihne. Vrištite samo iznutra i nitko vas ne može čuti.

Ali Elizabeth je vidjela moje slomljeno srce i ja sam vidio njezino, o tome nismo trebali razmijeniti ni riječ, to smo znali. Bilo je vrijeme da prestanemo hodati s glavom u oblacima i da se spustimo čvrsto na zemlju od koje se nismo trebali ni odlijepiti.

TRIDESET TRI

- Trebali bismo se vratiti kući - rekla je Elizabeth i skočila s klupe.

- Zašto?

- Zato što će početi kiša. - Pogledala ga je kao da je neki čudak i trgnula se kad joj je još jedna kapljica kiše pala na lice.

- Zašto si takva? - nasmijao se Ivan i ugnijezdio na klupi te dao do znanja da se ne namjerava micati. - Zašto uvijek juriš u auto ili u zgradu kad počinje kiša?

- Zato što ne volim pokisnuti. Idemo! - Čeznutljivo je pogledala prema zaštiti koju je nudilo drveće.

- A zašto ne voliš pokisnuti? Poslije se osušiš.

- Zato što ne volim. - Zgrabila ga je za ruku i pokušala maknuti s klupe. Frustrirano je zatopotala nogama kad ga nije uspjela pomaknuti, baš kao dijete kad nije po njegovu.

- A zašto ne voliš?

- Ne znam. - Iznenadilo ju je njegovo pitanje. - Nikad nisam voljela kišu. Trebaš li znati razloge svih mojih malih slabosti? - Stavila je ruke iznad glave da ne osjeća kišu koja je padala po njoj.

- Za sve postoji razlog, Elizabeth - rekao je i potom ispružio dlanove na koje su padale kapi.

- Moj je razlog vrlo jednostavan. U skladu s našim maloprijaš-njim razgovorom, mogu ti reći da kiša samo komplicira stvari. Moći ti odjeću, neugodna je, a od kiše možeš zaraditi i prehladu.

Baš kao da su na nekom kvizu, Ivan je oponašao zvuk koji je signalizirao pogrešan odgovor. - Ne možeš se prehladiti od kiše. Možeš se prehladiti od hladnoće. Sad sja sunce i toplo je. - Zabacio je glavu, otvorio usta i progutao nekoliko kapi kiše. - Da, topla je i ukusna. Usput, ti mi nisi rekla istinu.

- Molim? - povikala je.

- Ja čitam između redova, čujem riječi koje nisu izgovorene i znam kad točka nije točka nego ali - izrecitirao je.

Elizabeth je zastenjala dok je stajala zgrbljenih ramena i ruku obavijenih oko sebe kao da po njoj pada najgora moguća prljavština, a ne kiša.

- To je samo kiša, Elizabeth. Pogledaj. - Žestoko je zamahnuo rukama. - Vidiš li tu nekoga drugog da trči?

- Ovdje nema nikoga drugog.

- *Au contraire!*⁹ Tu su i jezero i drveće i čaplja i losos i svi oni kišnu. - Zabacio je glavu i nastavio kušati kišu.

Prije nego što je Elizabeth krenula prema drveću, očitala mu je još jednu lekciju. - Budi oprezan s kišom, Ivane. Nije dobro piti kišu.

- Zašto?

- Zato jer može biti opasna. Znaš li kako ugljični monoksid utječe na zrak i vodu? Može ih otrovati.

Ivan je ustao s klupe držeći se za grlo i pretvarajući da se guši. Dopuzao je do ruba jezera.

Elizabeth ga je pratila pogledom i nastavila bukvicu.

Umočio je ruku u jezero. - Ovo nije izvor opasnog zagađenja, zar ne? - zgrabio je malo vode i bacio je na nju.

Razjapila je usta i šokirano razrogačila oči dok joj je voda kapala s nosa. Ispružila je ruku i gurnula ga u jezero. Smijala se, a on je nestao pod vodom.

Prestala se smijati kad se nije izronio.

Počela se brinuti i zakoračila prema rubu jezera. Vodu su mreška-le samo teške kapi kiše koje su padale na mirnu površinu jezera. Više joj nisu smetale te hladne kapi. Minute su prolazile.

- Ivane? - Glas joj je bio drhtav. - Ivane, prestani se igrati. Odmah izađi. - Nagnula se nad jezero da vidi može li ga vidjeti.

Nervozno je pjevušila sama sebi i brojila do deset. Nitko nije mogao tako dugo zadržati dah.

Staklena površina vode raspukla se i iz jezera je izletio projektil. - Vodeni rat! - zagrmio je vodeni stvor. Zgrabio ju je za ruku i naglavačke povukao u jezero. Elizabeth je toliko laknulo što ga nije ubila da joj nije smetalo kad joj je hladna voda poprskala lice i potom je potopila.

- Dobro jutro, gospodine O'Callaghan; jutro, Maureen; dan, Fidelma; bok, Connore; oče Murphy...

- ozbiljno je kimala susjedima dok je hodala pospanim gradićem. Zaprepašteno su je gledali - tenisi-ce su joj šljapkale, a iz odjeće curila voda.

- Odlično ti pristaje taj novi izgled! - nasmijao se Benjamin i podigao prema njoj šalicu kave dok je stajao pokraj male skupine turista koji su plesali, smijali se i prolijevali kavu na pločniku ispred Joeova kafića.

- Hvala ti, Benjamine - ozbiljno je odgovorila i nastavila hodati gradom dok su joj oči sjajile.

Sunce je zasjalo nad gradom nad kojim tog jutra nije pala ni kap kiše, a njegovi stanovnici gledali su, šaputali i smijali se Elizabeth Egan koja je široko zamahujući rukama i visoko uzdignute glave hodala gradom, a iz zapetljane joj je kose virio komad morske trave.

Elizabeth je bacila još jednu bojicu; zgužvala je papir na kojem radila i bacila ga na drugi kraj sobe.

Promašila je koš, ali nije ju bilo briga. Mogao je ostati tamo s ostalih deset papirnatih lopti. Kad je pogledala na kalendar, namrštila mu se. Crveni X, kojim je prvo označila dan kraja priče s Lukeovim nevidljivim prijateljem Ivanom, sad je označavao kraj njezine karijere. Malo je

pretjerivala... hotel se trebao otvoriti u rujnu i zasad je sve išlo prema planu. Svi materijali stigli su na vrijeme i samo je nekoliko narudžbi bilo pogrešno dostavljeno. Gospođa Bracken i njezin tim radili su do dugo u noć i izrađivali jastučice, zastore i prekrivače za krevet, a neobično je bilo to stoje Elizabeth bila ta koja je usporavala stvari. Nikako nije uspijevala pronaći pravo rješenje za dječju igraonicu i mrzila je samu sebe što je to uopće bila predložila Vincentu da će je raditi. U posljednje vrijeme bila je smetena.

Sjedila je na svom omiljenom mjestu za kuhinjskim stolom i smijala se samoj sebi prisjećajući se jutarnjeg „kupanja“.

Stvari između nje i Ivana bile su neobičnije nego ikad prije. Danas je ona prekinula njihovu vezu i srce joj se slamalo zbog toga, a on je još uvijek bio tu, u njezinu domu, i nasmijavalo ju je kao da se ništa nije dogodilo. Ali nešto se dogodilo, nešto veliko i ona je to osjećala u grudima. Kako je dan odmicao, shvatila je da se nikad nije toliko premišljala oko muškarca, a opet osjećala se toliko ugodno u njegovu društvu. Nijedno od njih dvoje nije bilo spremno za nešto više, barem ne još uvijek, ali ona je žarko željela da on to želi.

Večera s Benjaminom prošle noći bila je vrlo ugodna. Borila se s vlastitom nesklonošću odlascima na večeru, nesklonošću prema hrani i nepotrebnim razgovorima i dok je s Ivanom uspijevala zatamiti te stvari, a ponekad čak i uživala u njima, još uvijek su joj s drugima predstavljale poteškoće. Nije uživala u druženju, koliko god imali zajedničkih tema. Lijepo su razgovarali i večerali, ali Elizabeth nije smetalo kad je sve bilo gotovo i kad su trebali ići kući. Bila je rastresena i razmišljala je o budućnosti svoje veze s Ivanom.

Lukeovo hihotanje prenulo ju je iz sanjarenja.

Ivan je progovorio: - *Bonjour, madame.*

Elizabeth je podigla pogled i vidjela Ivana i Lukea kako ulaze iz vrta. Obojica su na desnom oku imala povećalo zbog čega su im oči izgledale goleme. Iznad gornje usne crnim su markerom nacrtali brkove. Morala se nasmijati.

- Ali ovo nije za smižati se, *madame*. Dogodilo ze ubojstvo - ozbiljno je rekao Ivan i približio se stolu.

- Ubojstvo - preveo je Luke.

- Što? - Elizabeth je razrogačila oči.

- Tražimo tragove, *madame* - objasnio je Luke, a njegov je neravni brk poskakivao dok je govorio.

- Grrozno ubojstvo dogodilo ze u vaša vrrta - objasnio je Ivan i povećalom pretražio površinu kuhinjskog stola tražeći dokaze.

- Tako se na francuskom kaže vrt - objasnio je Luke. Elizabeth je kimnula glavom pokušavajući suspregnuti smijeh.

- Oprrostite nam što smo tako upali u vaša dom. Dopustite nam da se predstavimo. Ja sam gospodin Monsieur, a ovo je moj luckasti kompanjon, Monsieur Ljetidoverp.

Luke se grohotom nasmijao. - To je prevoditelj izgovoreno unatrag.

- Oh - kimnula je Elizabeth glavom. - Drago mi je što sam vas upoznala, ali bojim se da imam jako puno posla pa ako nemate ništa protiv... - raširila je oči i pogledala Ivana.

- Protiv? Naravno da smo protiv. Usrred smo vrrlo ozbiljne is-rrrage ubojstava, a vi što rradite? - Pogledao je po kuhinji i ugledao papirnate lopte pokraj koša. Podigao je jednu loptu i proučio je s povećalom. - Rradite grrude od snijega, koliko vidim.

Elizabeth je napravila grimasu, a Luke zahihotao.

- Morramo vas ispitati. Imati li jako svjetlo koje možemo uperiti u vaša lica? - Ivan je pogledao okolo i odustao od pitanja kad je vidio Elizabethino lice. - U redu, *madame*.
- Tko je ubijen? - upitala je Elizabeth.
- Ah, baš kao što sam i sumnjao, gospodine Ljetidoverp. - Koračali su po podu kuhinje u različitim pravcima s povećalima na očima. - Pretvara se da ne zna tako da nam ne bude sumnjiva. Pametno.
- Misliš li da je ona to učinila? - upitao je Luke.
- Još ćemo vidjeti. *Madame*, danas je pronađen crv prregažen na mrtvo ime na stazi koja vodi iz vašeg zimskog vrta do konopca na kojem sušite rublja. Njegova uciviljena obitelj kazala nama da napustio dom kad prestala kišiti kako bi prešao staza i došao do drugog kraja vrta. Razlozi te njegove želje nisu poznati, ali to je ono što rade crvi.
- Luke i Elizabeth su se pogledali i prasnuli u smijeh.
- Kiša je prestala u 6.30 poslijepodne, a tada je crv izašao iz svog doma da prijeđe staza. Možete li mi reći kuda ste se danas kretali, *madame*?
- Jesam li osumnjičena? - nasmijala se Elizabeth.
- U ovoj fazi istrage svi su zumljivi.
- Pa, vratila sam se s posla u 6.15 i počela pripremati večeru. Zatim sam otišla do praonice i prebacila mokro rublje iz perilice za rublje u košaru.
- A što ste zatim učinili? - Ivan je uperio povećalo u njezino lice i pomicao ga okolo pomno je promatrajući. - Tražim dokaza - šapnuo je Lukeu.
- Nakon toga čekala sam da prestane padati kiša, a zatim sam objesila rublje na konopac.
- Ivan je zinuo od čuda: - Gospodine Ljetidoverp, jeste li čuli to? Luke je zahihotao i otkrio unutrašnjost usta odakle je ispao još jedan zub.

- To znači da ste vi ubožik!

- Ubojica - preveo je Luke.

Obojica su se okrenula prema njoj držeći povećala na očima.

Ivan je progovorio: - Budući da ste htjela zatajiti da sljedeći tjedan imate rrođendan, kažnjeni ste na način da sljedeći tjedan održite zabava u vrrta iza kuće u spomen na nedavno prreminulog Monsieur Migoljića, crrva.

Elizabeth je zacvilila. - Nema šanse.

- Znam, Elizabeth - promijenio je glas i sad je zvučao kao britanski aristokrat - druženje sa seljanima prava je strahota.

- Kakvim seljanima? - Elizabeth je suzila oči.

- Oh, pozvali smo tek nekoliko ljudi - Ivan je slegnuo ramenima. - Luke je jutros poslao pozivnice poštom, zar to nije divno? - Kimnuo je glavom, a Luke je sjao od ponosa. - Sljedećeg tjedna bit ćeš domaćica na vrtnoj zabavi. Ljudi koje ne poznaješ jako dobro protutnjat će kroz tvoj ljupki dom i vjerojatno ga uprljati. Hoćeš li moći to podnijeti?

TRIDESET ČETIRI

Elizabeth je zatvorenih očiju i prekrivenih nogu sjedila na bijelom papiru koji je prekrivao prašnjavi cementni pod gradilišta.

- Dakle ovamo ti nestaneš svakog dana.

Elizabeth nije otvorila oči. - Kako to uspijevaš, Ivane? -Što?

- Pojaviti se niotkud upravo u trenutku kad razmišljam o tebi. Čula je kako se lagano nasmijao, ali nije odgovorio na pitanje.

- Zašto je ovo jedina prostorija koja nije dovršena? Ili bolje rečeno, započeta. - Stajao je iza nje.
- Zato što mi treba pomoć. Zapela sam.
- Pa, tko bi to očekivao. Elizabeth Egan traži pomoć. - Uslijedila je tišina dok Ivan nije počeo pjevati poznatu pjesmu, pjesmu koju nije mogla izbaciti iz glave posljednja dva mjeseca i zbog koje je gotovo bankrotirala zahvaljujući kasici-prasici koju su Poppy i Becca stavile u ured. Širom je otvorila kapke. - Što to pjevušiš?
- Pjevušeću pjesmu.
- Luke te to naučio?
- Ne, *ja* sam *njega* naučio, hvala lijepa.
- Oh, zbilja - progundala je Elizabeth. - Ja sam mislila da ju je izmislio njegov *nevidljivi* prijatelj. - Nasmijala se vlastitim riječima, a zatim ga pogledala. On se nije smijao. Nakon nekog je vremena progovorio. - Zašto zvučiš kao da govoriš s čarapama u ustima? Što ti je to na licu? Brnjica? - grohotom se nasmijao.
- Elizabeth je pocrvenjela. - Nije to brnjica - puknula je. - Nemaš pojma koliko se prašine i bakterija nalazi u ovoj zgradi. A ti bi trebao nositi kacigu - kucnula je o kacigu koju je nosila na glavi. - Ne daj Bože da se ovo sruši na nas.
- Što još nosiš? - Nije se obazirao na njezino loše raspoloženje, nego ju je promotrio od glave do pete. - Rukavice?
- Da mi se ruke ne zaprljaju - napučila je usne poput djeteta.
- Oh, Elizabeth - Ivan je odmahnuo glavom i smiješno doteturao do nje - što te sve nisam naučio, a ti se još uvijek brineš je li sve čisto i uredno. - Uzeo je četku koja se nalazila pokraj otvorene kante boje i umočio je unutra.

- Ivane - nervozno je rekla Elizabeth promatrajući ga - što to radiš?
- Rekla si da ti treba pomoć - široko se osmjehnuo. Elizabeth se polako podigla. - Daaa, pomoć s bojenjem *zida* - upozorila ga je.
- Nažalost, nisi bila sasvim određena kad si tražila pomoć pa se to sad ne računa. - Umočio je četku u crvenu boju, povukao rukom vrh četke unatrag i otpustio je prema Elizabeth kao katapult. Boja ju je poprskala po licu. - Oh, šteta što ne nosiš zaštitnu odjeću na cijelom licu - zadirkivao ju je promatrajući kako je razrogačila oči od bijesa i šoka. - Ali to samo pokazuje da koliko god se ti zaštitila, to ne znači da te ne mogu povrijediti.
- Ivane - glas joj je bio otrovan - *jedno* je to što si me bacio u jezero, ali ovo je potpuna *nebulosa* - proskvičala je. - Ovo je moj *posao*. Ozbiljna sam, ne želim imati nikakvog posla s tobom, Ivane, Ivane... ne želim znati ni kako se prezivaš - izderala se.
- *Iviljdiven* - mirno je rekao.
- Ti si *Rus* - histerično je uzviknula. - Je li i *Tejivs Adivirp* u Rusiji i postoji li on uopće? - Vrištala je ostavši bez daha.
- Zao mi je - ozbiljno je rekao Ivan, a osmijeh mu je iščeznuo s lica. - Osjećam da si vrlo napeta. Vratit ću ovo na mjesto. - Polako je spustio četku natrag pod istim onakvim savršenim kutom pod kakvim su stajale sve četke na podu. - Pretjerao sam, ispričavam se. Elizabethin bijes počeo je jenjavati.
- Crvena je možda prežestoka boja za tebe - nastavio je. - Trebao sam biti suptilniji. - Odjednom se pred Elizabethinim licem pojavila još jedna četka. Raširila je oči.
- Možda bijela? - nacerio se i još jednom poprskao Elizabeth po majici.

- Ivane! - Elizabeth se napola smijala, a napola vikala. - Dobro - kleknula je među kante boje - želiš se igrati? Znam se i ja igrati. Nošenje odjeće različitih boja tvoja je omiljena stvar, kažeš? - gundala je sama sebi. Umočila je četku u kantu boje i natjeravala Ivana po sobi.

- Plava je vaša omiljena boja, gospodine Iviljdiven? - Napravila je plavu crtu na njegovu licu i kosi i počela se zločesto smijati.

- Tebi je to smiješno? Kimnula je histerično se smijući.

- Dobro - nasmijao se Ivan, zgrabio je za struk, bacio na pod, vješto je priklještio i obojio joj lice dok je ona cičala i borila se da se oslobodi. - Ako ne prestaneš vikati, Elizabeth, imat ćeš zelen jezik - upozorio ju je Ivan.

Oboje su bili prekriveni bojom od glave do pete, a Elizabeth se toliko smijala da se više nije mogla boriti. Ivan je usmjerio svoju pozornost na zid. - Ovom zidu treba malo boje.

Elizabeth je maknula masku s lica i pokušala normalno disati te otkrila na svom licu jedino mjesto koje je zadržalo boju kože.

- Barem je za nešto to dobro poslužilo - primijetio je Ivan i ponovno se okrenuo zidu. - Ptičica mi je rekla da si imala spoj s Benjaminom Westom - rekao je Ivan i umočio još jednu četku u kantu s crvenom bojom.

- Bili smo na večeri. Ne na spoju. I izašla sam s njim one večeri kad si me ti ostavio na cjedilu. Nije odgovorio na to. - Sviđa ti se? - upitao ju je.

- On je dobar čovjek. - Još uvijek se nije okrenula.

- Želiš provoditi više vremena s njim?

Elizabeth je počela savijati bojom poprskan papir na podu. - Htjela bih provoditi više vremena s tobom.

- A što ako to ne bi mogla?

Elizabeth se ukočila. - Onda bih te upitala zašto.

Izbjegao je to pitanje. - Što da ja ne postojim i da me nikad nisi upoznala, bi li onda htjela provoditi više vremena s Benjaminom?

Elizabeth je progutala knedlu, stavila papir i bojice u torbu i zatvorila je. Bilo joj je dosta igranja igrice s njim, a njegove su je riječi činile nervoznom. Trebaju to raspraviti kako treba. Ustala je i okrenula se prema njemu. Ivan je velikim crvenim slovima na zidu napisao ..

Elizabeth ♥Benjamina".

- Ivane! - Elizabeth je nervozno zahihotala. - Ne ponašaj se kao dijete. Što ako netko to vidi! - Zgrabila je četku u njegovim rukama.

On je nije htio pustiti i njihovi su se pogledi susreli. - Ne mogu ti dati ono što želiš, Elizabeth - nježno je rekao.

Netko se nakašljao na vratima i oboje su poskočili.

- Bok, Elizabeth - Benjamin ju je pogledao sa zanimanjem. Bacio je pogled na zid iza nje i nacerio se. - Zanimljiva tema.

Usljedila je mučna stanka. Elizabeth je pogledala nadesno. - To je Ivan napravio. - Zvučala je poput djeteta. Benjamin se zasmijuljio. - Opet on.

Kimnula je glavom, a on je pogledao četku u njezinoj ruci iz koje joj je crvena boja kapala po trapericama. Elizabethino lice prekriveno crvenom, ljubičastom, zelenom i bijelom bojom poprimilo je tamnocrvenu boju.

- Izgleda da si uhvaćena na djelu - rekao je Benjamin i krenuo zakoračiti u prostoriju.

- Benjamine!

Zastao je na polovici koraka s bolni izrazom lica kad je začuo Vincentov strogi glas. - Bolje da krenem - nasmiješio se. - Razgovarat ćemo poslije - rekao je i okrenuo se u smjeru iz kojeg je dolazio Vincentov glas.

Elizabeth je frcala od bijesa i nije se obazirala na Ivana koji se presavijao od smijeha. Umočila je četku u bijelu boju pokušavajući izbrisati iz sjećanja neugodan trenutak.

- Dobar dan, gospodine O'Callaghan; zdravo, Maureen; zdravo, Fidelma; bok, Connore; oče Murphy - pozdravljala je susjede hodajući kroz grad prema svom uredu. Crvena joj je boja kapala niz ruke, plava boja zaplela se u kosu, a traperice su joj izgledale kao Monetova paleta. Slijedili su je zaprepašteni pogledi, a iz odjeće joj je kapala boja i ostavljala za njom šareni trag.

- Zašto to uvijek radiš? - upitao ju je Ivan koji je trčao pokraj nje pokušavajući pratiti njezin žestoki tempo.

- Sto? Dobar dan, Sheila.

- Uvijek prijeđeš cestu prije nego što dođeš do Flanaganova puba, hodaš po suprotnoj strani i ponovno prijeđeš cestu kad dođeš do Joe-ova kafića.

- Nije istina - rekla je i nasmiješila se još jednom promatraču.

- To se zove ostaviti trag - komentirao je Joe i smijao se gledajući kako Elizabeth, pretrčavajući na drugu stranu ceste, ostavlja iza sebe crvene otiske cipela.

- Gledaj, upravo si to napravila! - ukazao joj je Ivan. Elizabeth se zaustavila i pogledala trag iza sebe koji su ostavili

njezini otisci cipela. Istina, prešla je cestu kod Flanaganova puba, prešla na suprotnu stranu i još jednom prešla cestu da dođe do ureda umjesto da ostane na istoj strani. Nije to prije primijetila. Ponovno je pogledala Flanaganov pub. Gospodin Flanagan stajao je na vratima i

pušio cigaretu. Čudno joj je kimnuo, kao da je iznenađen time što je izdržala njegov pogled. Namrštila se i progutala kvrgu koja se stvorila u njezinu grlu dok je zurila u zgradu.

- Jesi li dobro, Elizabeth? - upitao ju je Ivan i presjekao joj misli.

- Da. - Šapnula je. Pročistila je grlo, zbunjeno pogledala Ivana i neuvjerljivo ponovila - Dobro sam.

TRIDEST PET

Elizabeth je prošla pokraj šokirane i negodujuće gospođe Bracken koja je s još dvjema starijim gospođama stajala na vratima, a sve tri su u rukama držale komadiće tkanina. Zapucketale su jezikom kad je Elizabeth teškim korakom prolazila pokraj njih. Grudice boje na vrhovima kose trljale su joj leđa i stvarale predivan raznobojan efekt.

- Je li to ona izgubila koju dasku u glavi ili što? - šapnula je glasno jedna od gospođa.

- Ne bih rekla. - Elizabeth je mogla nazrijeti osmijeh u glasu gospođe Bracken. - Rekla bih da se svim silama trudi pronaći onu dasku koja joj nedostaje.

Druga je žena zapucketala jezikom i otišla mrmljajući kako Elizabeth nije jedina koja nema sve daske na broju.

Elizabeth nije obraćala pozornost ni na Beccin pogled ni na Poppiyn uzvik: - Tako treba! - nego je umarširala u ured i polagano zatvorila vrata iza sebe. Sve je isključila. Naslonila je glavu na vrata i pokušala dokučiti zašto joj se tijelo toliko tresse. Sto se to kuhalo u njoj? Kakva su se to čudovišta probudila iz duboka sna i sad teturaju ispod njezine kože? Duboko je udahнула kroz nos i polako izdahнула brojeći jednom, dvaput, triput dok joj slabašna koljena nisu prestala drhtati.

Sve je bilo u redu, osim što joj je bilo samo malo neugodno dok je hodala gradom obojana kao da je upala u kantu sa svim mogućim bojama. Sve je bilo u redu dok Ivan nešto nije rekao. Sto je rekao...? Rekao je... Sjetila se i zadrhtala.

Flanaganov pub. Uvijek je izbjegavala Flanaganov pub, rekao je. Nije to primijetila dok je nije upozorio na to. Zastoje to radila? Zbog Saoirse? Ne, Saoirse je pila u Devinoj grbi koja se nalazila na brdu, još dalje uz cestu. Stajala je tako naslonjena na vrata dok joj se nije počelo vrtjeti u glavi. Soba se počela okretati oko nje, a ona je odlučila da mora krenuti kući. Kući može kontrolirati što se događa, tko može ući i izaći, tamo su stvari na svojem mjestu i dobro se sjeća svake uspomene. Bio joj je potreban red.

- Gdje je tvoja vreća za sjedenje, Ivane? - upitala je Calendula pogledavši me sa svog žutog drvenog stolca.

- Oh, dosadila mi je - odgovorio sam. - Sad mi je omiljena stvar okretanje na stolcu.

- Super - kimnula je glavom odobravajući Ivanov izbor.

- Opal jako kasni - rekao je Tommy i rukom obrisao svoj šmrkavi nos.

Calendula je skrenula pogled s gnušanjem, izravnala svoju lijepu žutu haljinu, prekrižila gležnjeve, zanjihala svoje bijele lakirane cipele i čarape s volančićima i stalno pjevušila pjevušecu pjesmu.

Olivia je plela u svom stolcu za ljuljanje. - Doći će ona - oštro je rekla.

Jamie-Lynn je posegnula prema sredini stola za čokoladnim pecivom s rižinim pahuljicama i čašom mlijeka, ali je zakašljala i prolila mlijeko po cijeloj ruci. Polizala ga je.

- Ponovno si se igrala u čekaonici liječničke ordinacije, Jamie-Lynn? - upitala ju je Olivia i pogledala je preko okvira svojih naočala.

Jamie-Lynn je kimnula glavom, ponovno se zakašljala na pecivo i ponovno ga zagrizla.

Calendula je od gađenja nabrala nos i nastavila malim češljem češljati kosu svoje *Barbie*.

- Znaš što ti je Opal rekla, Jamie-Lynn. Ta su mjesta puna bakterija. Zbog toga si bolesna.

- Znam - rekla je Jamie-Lynn žvačući hranu - ali netko mora praviti društvo klincima dok čekaju liječnika.

Prošlo je dvadeset minuta i Opal se napokon pojavila. Svi su se zabrinuto pogledali. Od nje je ostala tek sjena. Nije dolepršala u sobu poput svježeg jutarnjeg povjetarca kao inače; teško je koračala kao da na svakoj nozi ima privezanu tešku kuglu. Svi su se odmah utišali kad su vidjeli tamnoplavu, gotovo crnu, boju koja je isijavala iz nje.

- Dobar dan, prijatelji moji. - Čak je i Opalin glas bio drugačiji, prigušen i odsutan.

- Bok, Opal. - Tiho su svi odgovorili kao da bi je njihov malo glasniji odgovor slomio na komadiće.

Blago se nasmijala i dala im do znanja da primjećuje njihovu podršku. - Moj je stari prijatelj bolestan. Jako bolestan. Umrijet će i vrlo sam tužna što ću ga izgubiti - objasnila je.

Svi su je htjeli utješiti. Olivia se prestala njihati u stolcu, Bobby se prestao voziti skateboardom gore-dolje, Calendula je prestala mahati nogama, Tommy je prestao ušmrkavati šmrklje natrag u nos, a ja sam se prestao okretati na stolcu. Situacija je bila ozbiljna i svi smo počeli razgovarati o tome kako je teško izgubiti ljude koje voliš. Svi su razumjeli kako se osjeća. Takve su se stvari stalno događale najboljim prijateljima, a svaki put kad bi se to dogodilo, tuga nikad ne bi bila manja.

Nisam mogao pridonijeti razgovoru. Sve ono što sam osjećao za Elizabeth skupilo mi se u grlu i raslo poput srca koje svakog trenutka prima sve više i više ljubavi, a time i jača i napreduje. Nisam

mogao progovoriti zbog kvрге koja mi se napravila u grlu, baš kao što nisam mogao prestati voljeti Elizabeth zbog srca koje je svakim danom sve više raslo.

Kad se sastanak približio kraju, Opal me pogledala. - Ivane, kako stoje stvari s Elizabeth?

Svi su me pogledali i ja sam pronašao malu pukotinu u kvrgi kroz koju sam mogao pustiti glas. -

Dao sam joj vremena do sutra da shvati neke stvari. - Zamislio sam njezino lice i srce mi je sve jače tuklo, a mala se pukotina u kvrgi u mom grlu zatvorila.

Iako nitko nije znao o čemu razmišljam, svi su znali da to znači „neće još dugo“. Prema tome kako je Opal brzo pokupila spise i odjurila sa sastanka, znao sam da osjeća isto.

Elizabethina stopala udarala su po stazi za trčanje s koje je pucao pogled na vrt iza njezine kuće.

Bacila je pogled na brda, jezera i planine koji su se protezali ispred nje i još brže potrčala. Dok je trčala, kosa je vijorila iza nje, čelo joj se sjajilo, ruke su se micale u skladu s nogama i, kao i svakog dana, zamišljala je da trči preko brda, preko mora, nekamo daleko. Nakon trideset minuta neprekidnog trčanja, bez pomicanja s mjesta, sva zadihana i onemoćala otišla je iz male dvorane za vježbanje i istog se trena bacila na čišćenje i laštenje površina koje su već blistale.

Kada je očistila kuću od podruma do krova, uklonila svaku paučinu i raščistila svaki tamni kutak u kući, počela je isto raditi svojem umu. Cijelog je života bježala od rasvjetljavanja tamnih kutova vlastita uma. Skupilo se prašine i paučine koje je sad bila spremna ukloniti. Nešto je pokušavalo ispuzati iz tame i napokon je bila spremna suočiti se s tim. Dosta je bilo bježanja.

Sjedila je za kuhinjskim stolom i zurila u krajolik pred sobom, u valovite brežuljke, doline i jezera obrubljena fuksijama i drugim cvijećem žarkih boja. Sad kad je došao kolovoz, nebo se ranije mračilo.

Dugo je razmišljala ni o čemu i svačemu kako bi ono što ju je mučilo dobilo priliku izaći iz sjene i pokazati se onakvim kakvo doista jest. Bio je to onaj isti proganjajući osjećaj koji je osjećala dok je pokušavala zaspati i s kojim se borila dok je bjesomučno čistila. Ali sad je sjedila za stolom kao žena koja se predala, visoko podignula ruke, odmaknula se od oružja i dopustila da je zarobe vlastite misli. Osjećala se kao kriminalac koji je već cijelu vječnost u bijegu iz zatvora.

- Zašto sjediš u mraku? - začuo se nježan glasić. Osmjehnula se. - Razmišljam, Luke.

- Mogu li sjesti kraj tebe? - upitao je, a ona je zamrzila samu sebe zbog toga što mu je htjela reći ne.

- Neću ništa reći ni dirati, obećavam - dodao je.

Srce joj se stegnulo... zar je uistinu bila tako grozna? Da, znala je da je takva.

- Dođi i sjedni tu - nasmiješila se i izvukla stolac pokraj sebe. Oboje su sjedili u tami kuhinje ne izustivši ni riječi dok Elizabeth

nije progovorila: - Luke, ima nekih stvari koje bih ti trebala reći. Stvari koje sam ti prije trebala reći, ali... - Savijala je prste, pokušavajući pronaći prave riječi kako bi mu rekla ono što je naumila. Kad je bila dijete, samo je htjela da joj ljudi objasne što se dogodilo i kamo je i zašto otišla njezina majka. Jednostavno objašnjenje poštenjelo bi je godina i godina mučnog razmišljanja.

Pogledao ju je velikim plavim očima uokvirenima velikim trepavicama, među bucmaštim ružičastim obrazima i vlažnom gornjom usnom po kojoj mu je curilo iz nosa. Nasmiješila se i rukom prošla kroz njegovu snježnobijelu kosu te je zaustavila na njegovu vrućem potiljku.

- Ali - nastavila je - nisam znala kako ti to reći.

- O mojoj mami? - upitao je Luke mašući nogama ispod staklenog stola.

- Da. Sigurno si primijetio da nas nije posjetila već neko vrijeme.

- Otišla je u pustolovinu - veselo je rekao Luke.

- Pa, ne znam možemo li to tako nazvati, Luke - uzdahnula je Elizabeth. - Ne znam kamo je otišla, dušo. Nikome nije rekla prije nego što je otišla.
- Rekla je meni - zacvrkutao je.
- Molim? - Elizabeth je raširila oči, a puis joj se ubrzao.
- Došla je u kuću prije nego što je otišla. Rekla mi je da ide, ali da ne zna na koliko dugo. A ja sam rekao da mi to zvuči kao da ide u pustolovinu i ona se nasmijala i rekla da je to upravo to.
- Je li rekla zašto? - prošaputala je Elizabeth iznenađena što je Saoirse imala srca oprostiti se sa svojim sinom.
- Aha - kimnuo je glavom i još jače zamahnuo nogama. - Rekla je da je tako najbolje za nju, za tebe, za djeda i za mene jer stalno radi pogrešne stvari i svi se zbog toga ljute na nju. Rekla je da će napraviti ono što si joj ti uvijek govorila. Rekla je da će odletjeti.
- Elizabeth je zadržala dah i sjetila se kako je govorila svojoj sestrici da odleti kad situacija kod kuće bude neugodna. Sjetila se kako je, odlazeći na fakultet, promatrala svoju malu šestogodišnju sestru i neprestano joj govorila da odleti. Svi su joj osjećaji zapeli u grlu.
- Što si ti rekao? - Elizabeth je uspjela izgovoriti te riječi i rukom prošla kroz Lukeovu mekanu kosu osjetivši prvi put u životu zaštit-ničke osjećaje prema njemu.
- Rekao sam joj da najvjerojatnije ima pravo - nastavio je Luke jednoličnim glasom. - Rekla je da sam sad veliki dečko i da se moram brinuti za tebe i djeda.
- Suze su joj potekle iz očiju. - To je rekla? - šmrknula je. Luke je podigao ruku i nježno joj obrisao oči.
- Nemoj se brinuti - poljubila mu je ruku i zagrlila ga - jer ja ću se brinuti za tebe, O. K.?

Nije dobro čula što je odgovorio jer mu je privila glavu uz prsa. Brzo ga je pustila kako bi mogao doći do zraka.

- Edith će uskoro doći - uzbuđeno je rekao nakon što je duboko udahnuo. - Jedva čekam da vidim što mi je donijela.

Elizabeth se nasmiješila pokušavajući se pribрати te je pročistila grlo. - Možemo je upoznati s Ivanom. Sto misliš, hoće li joj se svidjeti?

Luke se namrštitio. - Mislim da ga neće moći vidjeti.

- Luke, ne možemo ga imati samo za sebe - nasmijala se Elizabeth.

- U svakom slučaju, Ivan možda neće ni biti tu kad se ona vrati - dodao je.

Elizabethino je srce počelo lupati. - Kako to misliš? Je li ti nešto rekao?

Luke je odmahnuo glavom.

Elizabeth je uzdahnula. - Oh, Luke, samo zato što voliš Ivana, ne znači da će on otići. Nemoj se bojati da će se to dogoditi. I ja sam se prije tako bojala. Mislila sam da će svatko koga volim otići.

-Ja neću otići - brižno ju je pogledao Luke.

- A ja ti obećavam da ni ja neću otići. - Poljubila ga je u glavu, a zatim pročistila grlo. - Znaš kako ste ti i Edith znali ići u zoološki vrt ili u kino?

Luke je kimnuo glavom.

- Bi li ti smetalo da i ja pođem s vama?

Luke se veselo nasmiješio. - To bi baš bilo super. - Razmislio je malo. - Sad smo isti, zar ne? Moja je mama otišla baš kao i tvoja, je li tako? - upitao je pušujući u stakleni stol i ispisujući prstom svoje ime na zamagljenom staklu.

Elizabeth se ukočila. - Ne - odrješito je odgovorila - to uopće nije slično. - Ustala je od stola, upalila svjetlo i počela čistiti radnu površinu. - One su posve različite, to uopće nije isto. - Glas joj je drhtao dok je bjesomučno ribala. Podigla je pogled da vidi gdje je Luke i ugledala svoj odraz u staklu. Smrzla se. Nestala je njezina pribranost i osjećaji, gledala je u opsjednutu ženu koja se skrivala od istine i bježala od svijeta.

A tada je shvatila da je to - to.

Uspomene koje su vrebale iz tamnih kutova njezina uma počele su polako dolaziti na vidjelo.

TRIDEST ŠEST

- Opal - nježno sam je zazvao s vrata njezina ureda. Izgledala je vrlo krhko i bojao sam se da bi je i najmanji zvuk slomio.

- Ivane. - Umorno se nasmiješila i odmaknula dreadlockse s lica. Dok sam ulazio u sobu, mogao sam vidjeti svoj odraz u njezinim

sjajnim očima. - Svi smo zabrinuti za tebe... možemo li ti, mogu li ti ja pomoći?

- Hvala ti, Ivane, ali možeš samo pripaziti kako se stvari tu odvijaju i to je sve. Tako sam umorna. Posljednjih nekoliko noći provela sam u bolnici i nisam ni oka sklopila. Preostalo mu je još nekoliko dana; želim biti uz njega kad... - skrenula je pogled s Ivana i pogledala uokvirenu fotografiju na svom stolu, a zatim ponovno progovorila drhtavim glasom. - Da barem postoji neki način da se oprostim s njim, da mu kažem da nije sam, da sam uz njega. - Suze su joj navrle na oči. Približio sam joj se i zagrlio je. Osjećao sam se bespomoćno znajući da ovog puta nikako ne mogu pomoći prijatelju. Ili je ipak postojao način?

- Samo malo, Opal. Možda postoji način. Imam ideju. - I s tim sam riječima istrčao iz ureda.

* * *

Elizabeth je u zadnji čas dogovorila da Luke prespava kod Sama. Znala je da te noći mora biti sama. Osjećala je kako se nešto u njoj mijenja; studen joj je ušla u tijelo i nije ga napuštala. Šćućurila se u krevetu u velikom puloveru i pokrila dekom, ali nikako se nije mogla ugrijati. Mjesec pred njezinim prozorom primijetio je da se nešto događa i odlučio pružiti joj svoju zaštitu. Želudac joj se grčio od iščekivanja. Ono što su joj danas rekli Ivan i Luke okrenulo je ključ u njezinu umu i otvorilo škrinju uspomena koje su je toliko užasavale da se bojala zatvoriti oči. Zastori su bili rašireni i ona je zurila u mjesec, a misli su joj odlutale...

Imala je dvanaest godina. Prošla su dva tjedna otkad ju je majka odvela na piknik u polju, dva tjedna otkad joj je rekla da odlazi, dva tjedna čekanja na njezin povratak. Elizabeth je čula plač jedanaestomjesečne Saoirse i oca kako je umiruje i tješi.

- Šššš, dušo, ššš... - Čula je kako njegove nježne riječi postaju sve glasnije, a zatim sve tiše dok je kasno u noć koračao po kući na farmi. Vani je zavijao vjetar, a njegovi su se fijuci uvlačili kroz prozore i brave na vratima. Vjetar je plesao i kovitlao se po kući, izazivao i draškao Elizabeth koja je u suzama ležala u krevetu s rukama na ušima.

Saoirse je sve jače plakala, a Brendan ju je sve glasnije preklinjao da prestane plakati. Elizabeth je stavila jastuk preko glave.

- Molim te, Saoirse, molim te, prestani plakati - preklinjao ju je otac pokušavajući otpjevati uspavanku koju im je majka uvijek pjevala. Jače je stisnula ruke preko ušiju, ali još uvijek je mogla čuti Saoirseine krike i očev nespretni pokušaj pjevanja uspavanke. Elizabeth se uspravila u krevetu, a oči su je pekle od još jedne neprospavane noći koju je provela plačući.

- Hoćeš li bočicu? - otac je nježno upitao Saoirse pokušavajući nadglasati njezino vrištanje. - Ne? Ljubavi, što ti je? - upitao ju je bolnim glasom. - I meni nedostaje, ljubavi, i meni nedostaje - a zatim je i on počeo plakati. I Saoirse i Berendan i Elizabeth zajedno su plakali za Grainne, ali svatko od njih osjećao se usamljeno u kući koju je nosio vjetar.

Odjednom su se na kraju duge ceste pojavila svjetla automobila. Elizabeth je skočila i sjela na rub kreveta, a želudac joj se grčio od uzbuđenja. Bila je to njezina majka... morala je biti. Tko bi drugi došao tu u deset sati navečer? Elizabeth je oduševljeno poskakivala na rubu kreveta.

Ispred kuće zaustavio se auto, otvorila su se vrata i izašla je Kathleen, Grainneina sestra. Ostavila je otvorena vrata, upaljena svjetla i brisače koji su mahnito radili, zaškripala ulaznim vratima farme i zalupala na vrata kuće.

Brendan joj je otvorio vrata držeći u naručju uplakanu Saoirse. Elizabeth je kroz ključanicu na vratima spavaće sobe promatrala što se događa u hodniku.

- Je li ona ovdje? - upitala je Kathleen ni ne pozdravivši.

- Šššš - rekao je Brendan - probudit ćeš Elizabeth.

- Kao da je već nije probudilo to kričanje. Što to radiš jadnom djetetu? - sumnjičavo ga je upitala.

- Dijete traži majku - povisio je glas. - Kao i svi mi - dodao je blažim glasom.

- Daj mi je - rekla je Kathleen.

- Mokra si - Brendan se odmaknuo od nje i još jače zagrlio djetesce.

- Je li ona ovdje? - ponovno je bijesno upitala Kathleen. Stajala je na ulaznim vratima. Nije pitala može li ući unutra, a on ju nije pozvao.

- Naravno da nije - Brendan je zibao Saoirse pokušavajući je smiriti. - Mislio sam da si je ti odvela na ono čarobno mjesto gdje bi je trebali zauvijek izliječiti - gnjevno je rekao.

- To je trebalo biti najbolje mjesto za nju, Brendane... u svakom slučaju bolje nego ostala mjesta. No
- promumljala je - ona je otišla.
- Otišla? Kako to misliš?
- Od jutros je nema u sobi. Nitko ne zna gdje je.
- Tvoja majka voli nestajati noću, zar ne? - rekao je bijesno Brendan zibajući Saoirse. - Pa, ako nije tamo gdje si je poslala, ne moraš je daleko tražiti. Da nije kod Flanagana?
- Elizabeth je raširila oči i zastenjala. Njezina je majka bila u Baile na gCroithe; nije ju napustila.
- Bože mili, Brendane, možeš li je smiriti? - zavapila je Kathleen. - Znaš da mogu uzeti djecu. Mogu živjeti sa mnom i Alanom u...
- To su *moja* djeca i nećeš mi ih uzeti kao što si to učinila s Grain-ne - izderao se. Saoirseini su jecaji utihnuli.
- Usljedila je duga tišina.
- Odlazi - jedva je izustio Brendan kao da mu je vika slomila glas.
- Ulazna su se vrata zatvorila, a Elizabeth je s prozora vidjela kako je Kathleen snažno zalupila vratima farme i ušla u auto. Odjurila je, a svjetla su nestala u daljini baš kao i Elizabethina nada da će vidjeti majku.
- No, ostao je tračak nade. Otac je spomenuo Flanaganov pub. Elizabeth je znala gdje je to... prolazila je pokraj njega svakog dana na putu do škole. Spakirat će torbu, pronaći majku i živjeti s njom daleko od uplakane sestre i oca, a svakog će se dana upustiti u neku pustolovinu.
- Kvaka na vratima zatresla se, a Elizabeth se bacila na krevet i pretvarala da spava. Držeći oči čvrsto zatvorene, odlučila je da će otići do Flanagana čim otac ode spavati.
- Iskrast će se u noć, baš kao i njezina majka.

* * *

- Jesi li siguran da će ovo upaliti? - Opal je stajala naslonjena na zid bolničkog hodnika i stezala drhtave ruke preko napeta trbuha.

Ivan ju je nesigurno pogledao. - Vrijedi pokušati.

Kroz staklo u hodniku mogli su vidjeti Geoffreyja u sobi. Bio je priključen na respirator, usta mu je prekrivala maska za kisik, naprave oko njega zujale su, a žice iz njegova tijela bile privezane za uređaje. U sredini sobe mirno je ležalo njegovo tijelo, a prsa su mu se pravilno uzdizala i spuštala. Okruživao ih je onaj jezivi zvuk prisutan samo u bolnicama, zvuk iščekivanja, uhvaćenosti između dva svijeta.

Opal i Ivan su ušli u trenutku kad su sestre koje su skrbile o Geoffreyju otvorile vrata kako bi izašle iz sobe.

- Evo je - rekla je Olivia koja je sjedila pokraj Geoffreyjeva kreveta čim je Opal ušla u sobu.

Istog je trena širom otvorio oči i pogledom pretraživao sobu.

- S tvoje je lijeve strane, drži te za ruku - nježno je rekla Olivia. Geoffrey je pokušavao nešto reći i ispod maske se začuo prigušeni

zvuk. Opalina je ruka poletjela prema njegovim ustima, oči su joj se napunile suzama, a grlo stegnulo. Bio je to jezik koji je samo Olivia mogla razumjeti; riječi umirućeg čovjeka.

Olivia je kimnula dok je on mrmljao; oči su joj bile pune suza, a kad je progovorila, Ivan više nije mogao ostati u toj prostoriji.

- Draga Opal, rekao je da ti kažem da mu srce pati od trenutka kad ste se rastali.

Ivan je izašao iz sobe kroz još uvijek otvorena vrata i hodao najbrže što je mogao kako bi što prije izašao iz bolnice.

TRIDESET SEDAM

Ispred prozora Elizabethine spavaće sobe u Fuchsia Laneu pljuštala je kiša i udarala u prozorsko staklo poput kamenčića. Vjetar je počeo jačati tijekom noći, a Elizabeth, ušuškana u krevetu, ponovno je proživljavala trenutke kad je kao dijete tijekom jedne zimske noći tražila majku. U školsku je torbu stavila tek nekoliko stvari... donje rublje, dva džempera i dvije suknje, knjigu koju joj je darovala majka i plišanog medvjedića. U kasici-prasici uštedjela je 4 funte i 42 penija. Zakopčala je kabanicu oko omiljene haljine na cvjetice i navukla svoje crvene gumene čizme te se otisnula u noć. Popela se na mali zid koji je okruživao vrt kako škripanje vrata ne bi uzbunilo oca koji je ovih dana spavao kao pas čuvar, s jednim načuljenim uhom. Hodala je uz grmlje daje ne bi vidjeli kako ide cestom. Vjetar je čupao grane, bacao ih na njezino lice i noge, a blatnjavo lišće lijepilo joj se za kožu. Vjetar je bio nemilosrdan te noći. Šibao ju je po nogama, grizao za uši i obraze i tako joj jako puhao u lice da je jedva disala. Nakon nekoliko minuta prsti, nos i usne smrznuli su joj se do kosti, ali pomisao da će vidjeti majku tjerala ju je naprijed. Nastavila je put. Dvadeset minuta poslije došla je do mosta koji je vodio u Baile na gCroithe. Prvi put u životu vidjela je kako grad izgleda u jedanaest sati navečer; bio je to grad duhova, mračan, prazan i tih, kao da će upravo posvjedočiti nekom događaju i zauvijek šutjeti o tome. Hodala je prema Flanaganovu pubu s nervozom u želucu ne osjećajući više hladnoću, samo uzbuđenje radi skorog susreta s majkom. Čula je glasove iz Flanaganova puba prije nego što ga je ugledala. U cijelom gradu svjetla su gorjela samo u Flanaganovu pubu i Devinoj grbi. Kroz otvoreni prozor dopirali su zvuči klavira, violine i irskog bubnja, glasno pjevanje i smijeh praćeni klicanjem i povicima. Elizabeth je zahihotala; zvučalo je kao da se svi dobro zabavljaju.

Ispred puba bio je parkiran auto njezine tete Kathleen i Elizabeth je automatski ubrzala korak. Otvorena ulazna vrata vodila su u mali hodnik, ali vrata s vitrajem iza kojih se nalazio pub bila su zatvorena. Elizabeth je stala na trijemu i otresla kišu s kabanice; objesila je kabanicu pokraj kišobrana u hodniku. Njezina crna kosa bila je potpuno mokra, a nos crven i šmrkav. Kiša joj se uvukla i u čizme te su joj noge cvokotale od hladnoće, a stopala šljapkala u hladnoj vodi koja se skupila pod njima.

Klavir je odjednom utihnuo, a skupina muškaraca glasno je zavriš-tala zbog čega je Elizabeth poskočila.

- Hajde, Grainne, otpjevaj još jednu - teškom je mukom izgovorio jedan muškarac, a ostali su zaklicali.

Elizabethino je srce poskočilo na zvuk majčina imena. Bila je unutra! Kući je stalno pjevala, izmišljala uspavanke i dječje pjesmice, a Elizabeth je ujutro voljela ležati u krevetu i slušati majku kako pjevuši po kući. No glas koji je u tišini započeo pjesmu, a koji su pozdravili vulgarni povici pijanih muškaraca, nije bio onaj mili majčin glas kakav je poznavala.

U Fuchsia Laneu Elizabeth je otvorila oči i uspravila se u krevetu. Čula je kako vjetar vani zavija poput ranjene životinje. Srce joj je tuklo u prsima; usta su joj bila suha, a tijelo ljepljivo. Zbacila je pokrivač, zgrabila ključeve auta s noćnog ormarića, pojurila niza stube, prebacila kišni ogrtač preko ramena i otišla do auta. Pogodile su je hladne kapi kiše i sjetila se zašto je toliko mrzila osjetiti kišne kapljice na licu; podsjećale su je na tu noć. Požurila je prema autu. Drhturila je dok joj je vjetar vitlao kosu preko očiju i obraza, a kad je sjela za volan, bila je mokra do kože.

Dok je mračnom cestom vozila prema gradu, brisači su bjesomučno radili. Vozeći preko mosta, ugledala je grad duhova. Svi su se povukli u tople domove i hostele. Noćni život postojao je samo

u Devinoj grbi i Flanaganovu pubu. Elizabeth je parkirala auto i stala ispred Flanaganova puba. Stajala je na hladnoj kiši, zurila u zgradu i sjetila se. Sjetila se te noći.

Elizabethine uši bridjele su od riječi pjesme koju je pjevala žena. Odvratne riječi otpjevane na prostački način. Sve ružne riječi koje ju je otac naučio da ne smije reći, ovdje su bile dočekane s odobravanjem pijanih razularenih zvijeri.

Stala je na vrhove prstiju kako bi pogledala kroz crveno staklo na vratima i vidjela koja to grozna žena kriješti tu užasnu melodiju. Bila je sigurna da njezina majka, potpuno zgrožena, sjedi pokraj Kathleen.

Elizabeth je srce poskočilo u grlu i na tren je ostala bez daha kad je ugledala majku kako sjedi na drvenom klaviru, otvara usta i izgovara te grozne riječi. Suknja koju Elizabeth nikad prije nije vidjela bila je pričvršćena majci oko bedara, a grupica muškaraca oko nje izazivala ju je i smijala se. Majka je izvijala tijelo kako Elizabeth nikad nije vidjela da i jedna žena može.

- Dajte, dečki, smirite se - povikao je mladi Flanagan iza šanka. Muškarci su ga ignorirali i nastavili odmjeravati Elizabethinu majku.

- Mama - rekla je Elizabeth plačnim glasom.

Elizabeth je polagano prešla cestu i našla se pred Flanaganovim pubom. Srce joj je tuklo dok je u glavi odmotavala sjećanje na taj trenutak. Ispružila je ruku i otvorila vrata puba. Gospodin Flanagan podigao je glavu iznad šanka i nasmiješio se kao da je očekivao njezin dolazak.

Mala Elizabeth ispružila je drhtavu ruku i otvorila vrata puba. Mokra kosa kapala joj je niz lice, a napućena je donja usna podrhtavala. Velikim smeđim očima panično je pregledavala prostoriju i ugledala muškarca koji je ispružio ruku kako bi dodirnuo njezinu majku.

- Pusti je! - uzviknula je Elizabeth tako glasno da su svi utihnuli. Majka je prestala pjevati, a sve su se glave okrenule prema djevojčici na vratima.

U kutu gdje je stajala njezina majka odjeknuo je glasan smijeh. Suze su potekle iz Elizabethinih prestrašenih očiju.

- U hu hu - pjevala je njezina majka i sve ih nadglasala. - Hoćemo spasiti mamicu? - jedva je izgovorila. Uperila je oči u Elizabeth. Oči su joj bila krvave i tamne, nisu to bile oči koje je Elizabeth tako dobro poznavala; pripadala su nekoj drugoj osobi.

- Sranje - opsovala je Kathleen, poskočila na drugom kraju prostorije i pojurila do Elizabeth. - Što radiš ovdje?

- Ddošla sam - promucala je Elizabeth u utihnuloj prostoriji zapanjeno gledajući svoju majku - došla sam pronaći mamu kako bih živjela s njom.

- E pa ona nije tu! - vrisnula je majka. - Van! - optužujući je uperila prst u nju. - Šugavim mačićima nije mjesto u pubu - zahihotala se i ponovno iskapila čašu, ali promašila je usta zbog čega je većinu pića prolila po grudima. Vrat joj je zablistao od pića, a slatki miris parfema zamijenio je miris viskija.

- Ali, mama... - zacvilila je Elizabeth.

- Ali, mama - oponašala ju je Grainne, a nekoliko se muškaraca nasmijalo. - Ja nisam tvoja mama - grubo je rekla i nagazila na tipke klavira zbog čega se začuo neugodan zvuk. - Šugava Lizzie ne zaslužuje mamu. Treba vas sve otrovati - osorno je rekla.

- Kathleen - povikao je gospodin Flanagan - što to radiš? Vodi je odavde. Ne bi smjela ovo gledati.

- Ne mogu - Kathleen je ostala zalijepljena za tlo. - Moram paziti na Grainne, moram je odvesti natrag.

Gospodin Flanagan je šokirano razjapio usta. - Hoćeš li se pobrinuti za dijete?

Elizabethina je tamna koža probljedjela. Usnice su joj bile plave od hladnoće, zubi su joj cvokotali, mokra haljina na cvjetice pripijala se za tijelo, a noge su joj drhturile u gumenim čizmama.

Uhvaćena u procijep između njih dviju, Kathleen je naizmjenice pogledavala Elizabeth i Grainne. - Ne mogu, Tome - prosiktala je.

Tom je izgledao vrlo bijesno. - Sam ću je odvesti kući. - Zgrabio je ključeve ispod šanka i krenuo prema Elizabeth.

- NE! - vrisnula je Elizabeth. Još jednom je pogledala majku kojoj je dosadila ta scena i već se nalazila u zagrljaju nepoznatog muškarca. Elizabeth se okrenula prema vratima i istrčala u hladnu noć.

* * *

Elizabeth je stajala na vratima puba, iz kose joj je curila voda, kapljice kiše kotrljale su se niz njezino čelo, a prste nije osjećala. Zvukovi u prostoriji bili su drugačiji. Nije bilo glazbe, povika ni klicanja, nije se čula pjesma, samo povremeno kuckanje čaša i tiho čavrljanje. Bio je utorak navečer, a u mirnom pubu nije bilo više od pet ljudi.

Ostarjeli Tom i dalje je zurio u nju.

- Moja je majka... - rekla je Elizabeth s vrata. Iznenadio ju je dječji ton njezina glasa - bila alkoholičarka.

Tom je kimnuo.

- Često je tu dolazila? Ponovno je kimnuo.

- Ali ponekad se tjednima - jedva je izustila - nije odvajala od nas.

Tom je progovorio nježnim glasom: - Kad bi pila, opijala bi se do besvijesti.

- A moj je otac - zastala je pomislivši na jadnog oca koji ju je svake noći čekao kod kuće - to znao.
  - Strpljiv kao svetac - odgovorio je.
- Pogledom je prošarala mali pub i ugledala isti stari klavir u kutu prostorije. Jedino što se promijenilo bila je starost svega što se tu nalazilo.
- Hvala vam - rekla je Elizabeth, a oči su joj se napunile suzama - za ono što ste napravili one noći.
- Tom je tužno kimnuo.
- Jeste li je ikad više vidjeli nakon toga? Odmahnuo je glavom.
  - A mislite li... da ćete je vidjeti? - pitala je dok joj je glas zapi-njao u grlu.
  - U ovom životu ne, Elizabeth. - Potvrdio joj je ono što je duboko u sebi uvijek osjećala.
  - Tata... - šapnula je sama sebi i izašla iz puba u hladnu noć.

***

Mala Elizabeth trčala je iz puba osjećajući svaku kapljicu kiše koja joj je šibala tijelo, osjećajući kako joj hladan zrak reže grudi, a voda prska noge dok gaca po lokvama. Trčala je kući.

Elizabeth je uskočila u auto i odjurila iz grada prema kilometar dugoj cesti koja je vodila do očeve farme. Zbog bliještećih svjetala koja su joj dolazila u susret, morala se dio puta vratiti unatrag i čekati da se mimoide s autom prije nego što bude mogla nastaviti vožnju.

Njezin je otac cijelo vrijeme znao istinu i ni jednom joj nije to ni natuknuo. Nije želio raspršiti iluzije o majci koju je ona uvijek držala na pijedestalu. Majka je za nju bila slobodan duh, a otac je bio tamničar, hvatač leptira. Htjela je što brže doći do njega; htjela se ispričati, ispraviti što se moglo.

Ponovno je vozila cestom i ugledala traktor kako brekće ispred nje, što je bio neuobičajen prizor ovako kasno u noć. Opet je vozila unatrag do početka ceste. Izgarala je od nestrpljenja, izašla iz auta i počela trčati. Trčala je što je brže mogla niz kilometar dugu cestu koja ju je vodila kući.

- Tata - jecala je mala Elizabeth dok je trčala cestom prema kući. Još je jače uzviknula njegovo ime, a vjetar joj je pomagao prvi put te noći podižući njezine riječi i odnoseći ih prema kući na farmi. Upalilo se svjetlo, a zatim još jedno i vidjela je kako se otvaraju ulazna vrata.

- Tata! - povikala je još glasnije i još brže potrčala.

Brendan je sjedio pokraj prozora u spavaćoj sobi, zurio u mračnu noć i ispijao šalicu kave nadajući se da će se pojaviti prilika koju iščekuje. Sve ih je otjerao, napravio je posve suprotno od onoga što je htio i za sve je on bio kriv. Mogao je samo čekati. Čekati da se pojavi jedna od triju žena u njegovu životu. Znao je da se jedna sigurno neće i ne može vratiti.

Nešto u daljini privuklo je njegovu pozornost, a on se ustobočio poput psa čuvara. Prema njemu trčala je žena duge crne kose koja je vijorila iza nje, a kiša koja je udarala o prozor i slijevala niz staklo, zamagljivala je njezinu pojavu.

Bila je to ona.

Ispustio je šalicu i tanjurić na pod, ustao i prevrnuo stolac.

- Grainne - šapnuo je.

Zgrabio je štap i otišao što brže je mogao do ulaznih vrata. Otvorio je vrata i napeo oči ne bi li u olujnoj noći ugledao svoju ženu. Čuo je dahtanje u daljini dok je žena trčala.

- Tata - čuo je kako govori. Ne, ne bi to rekla njegova Grainne.

- Tata - ponovno je čuo njezin jecaj.

Poznat zvuk te riječi vratio ga je dvadeset godina unatrag. Bila je to njegova djevojčica, njegova djevojčica trčala je kući dok je kiša lijevala. Trebala ga je.

- Tata! - zazvala ga je.

- Tu sam! - povikao je, isprva bojažljivo, a zatim snažno ponovio. - Tu sam!

Čuo ju je kako plače, vidio kako otvara škripava vrata koja su vodila na farmu i, baš kao i prije dvadeset godina, raširio ruke i zagrlio je.

- Tu sam, ne brini se - tješio ju je, milovao po glavi i nježno zibao u rukama. - Tata je tu.

TRIDEST OSM

Na dan Elizabethina rođendana vrt je podsjećao na čajanku kod Ludog Klobučara u Zemlji Čudesu. Usred vrta prostrla je dugi stol ukrašen crvenim i bijelim stolnjacima. Svaki je centimetar stola bio prekriven cijelim nizom tanjura s koktel-hrenovkama, čipsom, prženim krumpirićima i raznim umacima, sendvičima, narescima i slatkišima. Vrt je bio besprijekorno obrezan, novo cvijeće posađeno, a miris netom pokošene trave miješao se s mirisom roštilja u kutu vrta. Bio je iznimno topao dan, na nebu boje indiga nije bilo ni oblačka, na obližnjim smaragdno zelenim brdima rasporedile su ovce bijele poput pahulja snijega, a Ivanu je bilo žao što mora ostaviti tako divno mjesto i ljude koji su u njemu živjeli.

- Ivane, jako mi je drago što si došao. - Elizabeth je izjurila iz kuhinje.

- Hvala - nasmiješio se Ivan i okrenuo kako bi je pozdravio. - Vau, ma vidi ti to! - Razjapio je usta od iznenađenja. Elizabeth je nosila jednostavnu bijelu lanenu ljetnu haljinu koja je prekrasno isticala njezinu tamnu put; duga joj je kosa bila lagano nakovrčana i padala joj niz ramena. - Daj

me uštupni - rekao je Ivan zadivljen njezinim izgledom. Opustila se i pojava joj je postala još nježnija.

- Nisam štivala dečke od osme godine. Prestani piljiti u mene, ima puno posla - odbrusila je. Dobro, nije baš *sve* bilo nježnije.

Stavila je ruke na bokove i pregledala vrt kao da je došla na uviđaj.

- U redu, da ti pokažem što sve tu imamo. - Zgrabila je Ivana za ruku i odvukla ga prema stolu.

- Kad ljudi prođu kroz vrata, prvo dođu ovamo. Ovdje uzimaju ubruse, noževe, vilice i tanjure i kreću dalje. - Pomaknula se i brzo nastavila govoriti ne ispuštajući ga iz ruku. - Kad dođu ovdje, *ti* ćeš biti za roštiljem i pripremati što god izaberu od ponuđenoga. - Pokazala je na stol s mesom. - Na lijevoj strani nalazi se sojino meso, a na desnoj pravo meso. *Nemoj* to pobrkati.

Ivan je otvorio usta kako bi se usprotivio, ali ona je podigla prst i nastavila: - Kada uzmu peciva, prelaze na salate koje se nalaze *ovdje*. Ne zaboravi da se umaci za meso nalaze *ovdje*.

Ivan je uzeo maslinu, a ona ga je pljesnula po ruci pa je maslina pala natrag u posudu. Nastavila je: - Deserti se nalaze *ovdje*, čaj i kava *ovdje*, organsko mlijeko u lijevom vrču, obično mlijeko u desnom vrču, WC se nalazi lijevo od vrata i to je *jedini* WC na koji mogu ići; ne želim da lunjaju kroz kuću, u redu?

Ivan je kimnuo.

- Ima li pitanja?

- Samo jedno. - Zgrabio je maslinu i ubacio je u usta prije nego što ju je uspjela uzeti. - Zašto mi sve to govoriš?

Elizabeth je preokrenula očima. - Zato - obrisala je ljepljive ruke o ubrus - jer nikad prije nisam *ugošćavala* ljude, a budući da si me ti u to sve uvalio, moraš mi pomoći.

Ivan se nasmijao. - Elizabeth, sve će biti u redu, ali moje kulinarsko umijeće na roštilju neće biti od velike pomoći.

- Ne roštiljate u *Tejivs Adivirpu*? - sarkastično je upitala.

Ivan je zanemario njezinu primjedbu. - Gledaj, danas ti ne trebaju sva ta pravila i rasporedi. Samo pusti ljude da rade što žele, švrljaju po vrtu, družu se sa svima i sami biraju hranu. Je li važno ako prvo pojedu pitu od jabuka?

Elizabeth se užasnula. - Da prvo pojedu pitu od jabuka? - zakri-ještala je. - Ali to je na pogrešnoj strani stola. Ne, Ivane, ti im trebaš reći gdje red počinje i gdje završava. Ja neću imati vremena za takve stvari. - Požurila je prema kuhinji. - Tata, nadam se da nisi pojeo sve koktel-hrenovke - povikala je.

- Tata? - Ivanove su se oči raširile. - On je tu?

- Da. - Okrenula je očima, ali Ivanu je bilo jasno da nije htjela to napraviti. - Dobro da nisi bio tu prošlih nekoliko dana jer sam bila do grla u obiteljskim tajnama, suzama, prekidima i pomirbama. Ali stvari idu nabolje - opustila se na trenutak i nasmiješila Ivanu. Začulo se zvono na vratima i ona je panično poskočila.

- Smiri se, Elizabeth! - nasmijao se Ivan.

- Dođi na stražnji ulaz! - povikala je gostu.

- Prije nego što svi dođu, želim ti dati dar - rekao je Ivan i ispružio ruku koju je skrivao iza leđa. Pružio joj je veliki crveni kišobran, a ona se zbunjeno namrštila.

- Da te zaštiti od kiše - mirno joj je objasnio Ivan. - Pretpostavljam da bi ti bio dobro došao one noći.

Elizabeth je shvatila na što misli. - Baš lijepo od tebe, hvala ti.

- Zagrlila ga je. Ali brzo je podigla glavu. - Ali kako ti znaš što se dogodilo one noći?

Na vratima se pojavio Benjamin s buketom cvijeća i bocom vina.

- Sretan rođendan, Elizabeth.

Okrenula se prema njemu i obrazi su joj pocrvenjeli. Nije ga vidjela od onog dana na gradilištu kad je Ivan velikim crvenim slovima na zidu objavio njihovu navodnu ljubav.

- Hvala - rekla je i krenula prema njemu.

Dao joj je darove, a ona se trudila uzeti ih i ne ispustiti kišobran koji je držala u ruci. Benjamin je primijetio kišobran i nasmijao se.

- Mislim da ti danas neće trebati.

- Oh, ovo? - Elizabeth je još više pocrvenjela. - To je poklon od Ivana.

Benjamin je izvio obrve. - Doista? Uistinu ga gnjaviš, zar ne? Počinjem sumnjati da vas dvoje nešto mutite.

Elizabeth nije dopustila da joj smiješak nestane s lica. Daje barem to istina. - Tu je negdje, možda vas napokon mogu upoznati. - Bacila je pogled na vrt pitajući se zašto joj se Benjamin stalno smije.

- Ivane? - čuo sam Elizabeth kako me zove.

- Da - odgovorio sam ne dižući pogled dok sam pomagao Lukeu da stavi šeširić za zabavu.

- Ivane? - ponovno me zazvala.

- Da-a - nestrpljivo sam rekao te ustao i pogledao je. Pogledom je prošla kroza me i nastavila pretraživati vrt.

Srce mi je prestalo kucati; kunem se, osjetio sam kako je stalo.

Duboko sam udahnuo i pokušao ne paničariti. - Elizabeth - pozvao sam je, a glas mi je bio tako uzdrman i dalek da sam jedva prepoznao samog sebe.

Nije se okrenula. - Ne znam kamo je nestao. Bio je tu prije minute. - Zvučala je bijesno. - Trebao je pripremiti roštilj.

Benjamin se ponovno nasmijao. - Baš zgodno. Ako je to lukav način da me pitaš mogu li ja to napraviti, nema problema.

Elizabeth ga je zbunjeno pogledala zadubljena u misli. - O. K., super, hvala. - Nastavila je potragu. Promatrao sam Benjamina kako stavlja pregaču preko glave i kako mu Elizabeth sve objašnjava. Promatrao sam je izvana, nisam više bio dio slike. Ljudi su počeli dolaziti i osjetio sam vrtoglavicu kad se vrt počeo puniti, kad se zvuk pojačao, glasovi i smijeh snažno odjekivali, a miris hrane postao sve jači. Gledao sam kako Elizabeth pokušava nagovoriti Joea da kuša kavu s aromom dok su ih ostali promatrali i smijali se; gledao sam kako su Elizabeth i Benjamin približili glave i povjerali nešto jedan drugome, a zatim se nasmijali; gledao sam Elizabethina oca kako stoji u dnu vrta, sa štapom od glogovače u jednoj, a šalicom i tanjurićem u drugoj ruci, kako čeznutljivo zuri u valovita brda i očekuje povratak druge kćeri, gledao sam kako gospođa Bracken i njezine prijateljice stoje pokraj stola s desertima i, skrivajući se, uzimaju još jedan komad torte. Ali ja sam ih vidio. Sve sam ih vidio.

Bio sam poput posjetitelja u muzeju koji stoji ispred komplicirane slike pokušavajući dokučiti njezino značenje i toliko uživa u njoj da bi najradije uskočio u nju i postao njezinim dijelom. Sve su me više istiskivali iz vrta. U glavi mi se vrtjelo, a koljena su mi klecala.

Gledao sam kako Luke uz pomoć Poppy donosi rođendansku tortu dok su ostali pjevali *Sretan rođendan* Elizabeth koja je porumenjela od iznenađenja i neugode. Gledao sam kako me traži očima i ne može me naći, kako zatvara oči, zamišlja želju i puše u svjećice kao djevojčica koja nije proslavila svoj dvanaesti rođendan i upravo proživljava te trenutke. U tom sam se trenutku sjetio

kako mi je Opal rekla da nikad neću slaviti rođendan i starjeti svaku godinu, a Elizabeth hoće. Društvo se smijalo i klicalo dok je ona puhala svjećice, ali za mene one su bile simbol prolaznosti vremena. Kad je ugasila lepršavi plamen na svjećicama, ugasila je i ono malo nade što tinjalo u meni. Zbog onog što su predstavljale, nas dvoje nismo mogli biti skupa i to je ranilo moje srce. Vesela je ekipa slavila, a ja sam oplakivao i svakim trenutkom bivao sve svjesniji da ona svakom minutom sve više stari. Osjećao sam to.

- Ivane! - Elizabeth me zgrabila s leđa. - Gdje si se skrivao proteklih sat vremena? Svagdje sam te tražila!

Bio sam toliko šokiran da sam jedva izustio koju riječ. - Cijelo sam vrijeme tu - rekao sam slabašnim glasom uživajući kako me pažljivo promatra svojim smeđim očima.

- Nisi bio tu. Prošla sam ovuda barem pet puta i nije te bilo. Jesi li dobro? - izgledala je zabrinuto. - Blijed si. - Opipala mi je čelo. - Jesi li jeo?

Odmahnuo sam glavom.

- Upravo sam ispekla pizzu; hoćeš da ti donesem malo? Kakvu pizzu voliš?

- S maslinama. Masline su mi omiljene.

Suzila je oči i s čuđenjem me promotrila od glave do pete. Polagano je izgovorila: - O. K., donijet ću ti pizzu, ali nemoj ponovno nestati. Želim te upoznati s nekim ljudima, u redu?

Kimnuo sam.

Nekoliko trenutaka poslije izašla je iz kuće s golemim komadom pizze. Tako je dobro mirisala da mi je trbuh veselo poskočio i podsjetio me koliko sam gladan. Ispružio sam ruke i htio uzeti sočni komad pizze, ali njezine su smeđe oči potamnjele, lice joj se uozbiljilo te je odmaknula pladanj. - Proklet bio, Ivane, kamo si nestao? - promr-mljala je očima pretražujući vrt.

Koljena su mi toliko klecala da nisam mogao stajati; srušio sam se na travu, naslonio na zid kuće i oslonio laktima na koljena.

Začuo sam šapat pokraj uha i osjetio topli Lukeov dah koji je mirisao na slatkiše. - Počelo je, zar ne?

Mogao sam samo kimnuti.

U ovom trenutku prestaje zabava. Ovo je moj daleko najmanje omiljeni dio.

TRIDESET DESET

Osjećajući svaki metar koji sam prešao, svaki kamenčić na koji je nagazila moja cipela i svaku sekundu koja je prošla, na kraju sam se ipak sav iscrpljen dovukao do bolnice. Barem me jedan moj prijatelj trebao.

Olivia i Opal sigurno su to primijetile na mom licu kad sam ušao u sobu; sigurno su vidjele tamne boje koje su se širile iz mog tijela i moja pognuta ramena na koja se odjednom srušio teret cijelog svijeta. Iz njihovih umornih pogleda iščitao sam da znaju što se događa. Naravno da su znale... to je bio dio posla. Barem dvaput godišnje upoznajemo posebne ljude koji zaokupljaju naše dane, noći i misli i svaki put moramo proći kroz razdoblje gubitka te osobe. Opal nas je učila da ih ne *gubimo*, nego oni jednostavno idu dalje. Ipak, ja sam imao dojam da gubim Elizabeth. Ništa nisam mogao učiniti kako bi ostala uz mene te me i dalje mogla vidjeti. Polako mi je klizila kroz prste. Što sam osvojio? Što sam dobio? Svaki put kad bih izgubio prijatelja, bio bih usamljen bas kao dan prije nego što sam ih upoznao, a kad je Elizabeth u pitanju, bio sam još usamljeniji jer sam znao da propuštam priliku za nešto mnogo više. A sad slijedi pitanje za milijun dolara, što naši prijatelji imaju od toga?

Sretan završetak?

Bih li trenutačnu Elizabethinu situaciju nazvao sretnim završetkom? Skrbila je za šestogodišnjeg dječaka iako nije željela djecu, brinula se za nestalu sestru, majku koja ju je napustila i kompliciranog oca? Nije li njezin život bio isti onakav kao i kad sam došao?

Ali pretpostavljam da za Elizabeth tu nije kraj. *Sjeti se pojedinosti*, uvijek mi je govorila Opal. Pretpostavljam da se u njezinu životu promijenio način na koji je razmišljala. Ja sam mogao samo posaditi sjeme nade; ona mu je mogla pomoći da naraste. A budući da me sve manje mogla vidjeti, možda je to zrno počelo rasti.

Sjedio sam u kutu bolničke sobe promatrajući Opal kako drži Geoffreyjeve ruke kao da se drži za rub litice. Možda je tako i bilo. Na licu joj se jasno vidjelo da želi da stvari budu kao prije; kladim se da bi se u tom trenutku nagodila s vragom kad bi to moglo vratiti vrijeme. U tom bi trenutku otišla do pakla i natrag, suočila se sa svim strahovima samo radi njega.

Sto sve ne radimo kako bismo se vratili u prošlost.

I to ne samo jednom.

Opaline riječi ovoga je puta izgovorila Olivia; Geoffrey više nije mogao govoriti. Suze iz Opalinih očiju padale su na njegove beživotne ruke, njezina je donja usna drhturila. Nije bila spremna pustiti ga. Nikad ga nije pustila, a sad je bilo prekasno, on je već odlazio.

Gubila ga je.

U tom trenutku život mi se učinio turobnim. Depresivnim poput popucale plave boje na zidovima zgrade čija je svrha bila liječenje.

Geoffrey je polako podignuo ruku; vidjelo se da je za to skupio svu svoju snagu. Taj je pokret sve iznenadio jer danima nije rekao ni riječi i nije reagirao ni na što. Najiznenađenija bila je Opal koja

je odjednom osjetila kako joj njegove ruke brišu suze s lica. Kontakt nakon dvadeset godina. Napokon ju je mogao vidjeti. Opal je poljubila njegovu veliku ruku i dopustila mu da rukama obujmi njezino malo lice i tješi je dok je preplavljuju šok, olakšanje i tuga.

Geoffrey je po posljednji put udahnuo, prsa su mu se nadula i spustila, a ruka pala na krevet. Izgubila ga je, a ja sam se pitao govori li sad sama sebi da je on jednostavno nastavio dalje.

U tom trenutku odlučio sam da moram imati kontrolu nad posljednjim trenutkom. Morao sam se na pravi način oprostiti s Elizabeth, još jednom joj reći istinu o sebi kako ne bi mislila da sam pobjegao i napustio je. Ne želim da godinama bude ogorčena na čovjeka kojeg je voljela i koji joj je slomio srce. Ne, to bi bilo prejednostavno za nju; to bi joj bio izgovor da nikad više nikoga ne voli. A htjela je voljeti. Nisam želio da, kao Geoffrey, cijeli život čeka moj povratak i na kraju umre kao usamljena starica.

Olivia mi je ohrabrujući kimnula glavom kad sam ustao. Poljubio sam Opal u vrh glave koja joj je počivala na krevetu, dok je ona još uvijek čvrsto stezala Geoffreyjevu ruku i jecala tako glasno da sam znao da joj srce puca. Tek kad sam izašao na hladan zrak, osjetio sam kako mi suze teku niz lice.

Počeo sam trčati.

Elizabeth je sanjala. Bila je u praznoj bijeloj sobi i plesala te prskala i štrcala boju svuda oko sebe. Pjevala je pjesmu koju već dva mjeseca nije mogla izbaciti iz glave i osjećala se tako sretnom i nesputanom dok je skakutala po sobi i gledala kako gusta boja pada na zidove uz zvučni *plok*.

- Elizabeth - začuo se šapat.

Nastavila se vrtjeti po sobi. Nikoga drugog nije bilo.

- Elizabeth - začuo se šapat, a njezino se tijelo počelo lagano ljuljati dok je plesala.

- Mmm? - veselo je odgovorila.

- Probudi se, Elizabeth. Moramo razgovarati - začuo se nježan glas.

Malčice je otvorila oči, ugledala lijepo Ivanovo lice kako je zabrinuto gleda i protrljala ga. Na trenutak su jedno drugo gledali duboko u oči. Uživala je u načinu na koji je gleda, pokušala ga uzvratiti, ali je popustila snu i ponovno zaklopila kapke. Znala je da sanja, ali nije mogla držati oči otvorenima.

- Čuješ me?

- Mmm - odgovorila je okrećući se u snu.

- Elizabeth, došao sam ti reći da moram ići.

- Zašto? - promrmljala je pospano. - Tek si došao. Spavaj.

- Ne mogu. Htio bih, ali ne mogu. Moram ići. Sjećaš se da sam ti rekao da će se ovo dogoditi?

Osjetila je topao dah na vratu i miris njegove kože; koža mu je imala svjež i slatki miris kao da se kupao u borovnicama.

- Mmm - odgovorila je - *Tejivs Adivirp* - rekla je crtajući borovnice na zidu. Rukom je posegnula u boju i kušala je kao da je netom iscijeđen sok.

- Nešto slično. Ne trebaš me više, Elizabeth - nježno je rekao. - Više me nećeš vidjeti. Netko me drugi sada treba.

Rukom mu je prešla po obrazu, osjetila njegovu mekanu kožu bez tragova brade. Pretrčala je cijelu sobu i posegnula za crvenom bojom. Imala je okus jagode. Pogledala je kantu boje u rukama i ugledala ih... hrpu visoko naslaganih jagoda.

- Shvatio sam nešto, Elizabeth. Shvatio sam što je zapravo moj život i on se ne razlikuje puno od tvoga.

- Mmm - nasmiješila se.

- Život se sastoji od sastanaka i rastanaka. Ljudi svakog dana ulaze u tvoj život, kažeš im dobro jutro ili dobra večer, neki ostanu nekoliko minuta, neki ostanu nekoliko mjeseci, neki godinu dana, a neki i cijeli život. Bez obzira na to o kome je riječ, upoznaš nekoga i zatim se rastanete. Tako mi je drago što sam te upoznao, Elizabeth Egan; zahvaljujem zvijezdama na tome. Mislim da sam cijelog života čeznuo za tobom - šapnuo je. - Ali sad je vrijeme da se rastanemo.

- Mmm - pospano je promrsila. - Nemoj ići. - Sad je bib s njom u sobi, lovili su se, prskali se bojom i zafrkavali. Nije htjela da ode; odlično se zabavljala.

- Moram ići - glas mu je podrhtavao. - Molim te, shvati me. Zbog načina na koji je to rekao, prestala je trčati. Ispustila je četku. Pala je na pod i ostavila crvenu mrlju na novom bijelom tepihu. Pogledala ga je; lice mu je obavila tuga.

- Volim te od trenutka kad sam te vidio i uvijek ću te voljeti, Elizabeth.

Osjetila je njegov poljubac ispod lijevog uha, tako nježan i senzualan da nije htjela da je prestane ljubiti.

- I ja tebe volim - izustila je pospano.

Ali on ju je prestao ljubiti. Pogledala je po sobi poprskanoj bojom i nije ga vidjela.

Široko je otvorila oči kad je čula zvuk vlastita glasa. Je li to ona upravo rekla *Volim te*? Naslonila se na lakat i omamljeno pogledala po sobi.

U sobi nije bilo nikoga. Bila je sama. Sunce je sjalo preko vrhova planina, noć se bližila kraju, a novi je dan započinjao. Zatvorila je oči i nastavila sanjati.

Č E T R D E S E T

U nedjelju rano ujutro, tjedan dana nakon onog jutra, Elizabeth se povlačila po kući u pidžami i vukla svoje noge u papučama iz sobe u sobu. Zastala bi na vratima svake sobe i pogledala unutra tražeći... nešto, iako nije točno znala što. Ni jedna joj soba nije nudila rješenje, stoga je nastavljala lutati. Grijući ruke o šalicu kave, nepomično je stajala u hodniku pokušavajući odlučiti što napraviti. Nije bio njezin običaj kretati se tako sporo, a um joj nikad prije nije bio tako pomućen, no sad je znala mnogo više toga no ikad prije.

Nije da nije imala što raditi; prošla su dva tjedna od prošlog čišćenja i kuću je trebalo ponovno izribati od podruma do tavana, a i dječja soba u hotelu još nije bila završena. Ne da nije bila završena, nije bila ni započeta. Vincent i Benjamin cijeli su joj tjedan visjeli za vratom, spavala je još manje nego obično jer uopće nije imala ideju što napraviti, a budući da je bila perfekcionista, nije mogla započeti posao ako u glavi nije imala kompletnu sliku. Prepustiti to Poppy, za nju bi to bilo jednako neuspjehu. Bila je nadarena profesionalka, ali ovog se mjeseca osjećala kao školarka koja izbjegava uzeti bojice, olovke i laptop kako ne bi morala napraviti zadaću. Tražila je neku razonodu, nešto što bi je izvuklo iz blokade u koju je zapala.

Ivana nije vidjela od prošlotjedne zabave; nije nazvao ni poslao pismo, ništa. Kao da je nestao s lica zemlje i, iako je bila ljuta, bila je i usamljena. Nedostajao joj je.

Bilo je sedam sati ujutro, a iz igraonice su dopirali zvukovi crtica. Elizabeth je krenula niz hodnik i pomolila glavu u sobu.

- Mogu li ti se pridružiti? - Gotovo je dodala: - *Obećavam da neću progovoriti ni riječi.*

Luke je bio iznenađen, ali je potvrdno kimnuo glavom. Sjedio je na podu istežući vrat da vidi televizor. Njoj se taj položaj činio vrlo neugodnim, ali nije ga htjela kritizirati. Srušila se na vreću za sjedenje pokraj njega i privila noge uz tijelo.

- Što gledaš?

- Spužvu Boba Skockanog.

- Kakvu spužvu?

- Spužva Bob Skockani - ponovio je ne skidajući pogled s televizora.

- O čemu se tu radi?

- O spužvi pod imenom Bob koji je skockan - zahihotao se.

- Je li dobar?

- Aha - kimnuo je. - Već sam ga dvaput gledao. - Nespretno je uvalio žlicu rižinih pahuljica u usta i prolio mlijeko po bradi.

- Zašto ga ponovno gledaš? Zašto ne odeš van na svježi zrak i ne igraš se sa Samom? Cijeli vikend nisi izlazio iz kuće.

Umjesto odgovora uslijedila je tišina.

- A gdje je Sam? Je li nekamo otišao?

- Nismo više prijatelji - tužno je rekao Luke.

- Zašto ne? - iznenađeno ga je upitala, uspravila se i stavila šalicu na pod.

Luke je slegnuo ramenima.

- Posvađali ste se? - blago je upitala Elizabeth. Luke je odmahnuo glavom.

- Je li rekao nešto što te rastužilo? - ispitivala ga je. Ponovno je odmahnuo glavom.

- Jesi li ga razljutio?

Još jednom je odmahnuo glavom.

- Što se onda dogodilo?

- Ništa - objasnio je Luke. - Samo mi je jednog dana rekao da mi više ne želi biti prijatelj.

- To baš nije lijepo - nježno je rekla Elizabeth. - Hoćeš li da razgovaram s njim, da vidim što nije u redu?

Luke je slegnuo ramenima. Nije se čuo nikakav odgovor, a on je nastavio zamišljeno zuriti u ekran.

- Znaš, znam kako je to kad ti nedostaje prijatelj, Luke. Znaš mog prijatelja Ivana?

- On je bio i moj prijatelj.

- Da - nasmiješila se. - E pa, nedostaje mi. Nisam ga vidjela cijeli tjedan.

- Da, otišao je. Rekao mi je; sad mora pomagati nekom drugom. Elizabeth je razrogačila oči, a u njoj je kipio bijes. Nije se udostojio ni oprostiti s njom. - Kad se pozdravio s tobom? Što ti je rekao?

- Kad je vidjela iznenađen Lukeov pogled, prestala ga je tako agresivno rešetati pitanjima. Morala se podsjetiti da on ima samo šest godina.

- Pozdravio se sa mnom istog dana kad se pozdravio s tobom.

- Povećao je glas kao da razgovara s luđakinjom. Namrštio se i pogledao je kao da joj nisu sve na broju i da nije bila tako zbunjena, sigurno bi mu se nasmijala.

Ali nije se smijala. Zastala je i razmislila, a zatim eksplodirala.

- Što? O čemu ti to govoriš?

- Nakon zabave u vrtu, došao je u kuću i rekao mi da je njegov posao završen, da će ponovno postati nevidljiv kao i prije, ali da će i dalje biti u blizini i da to znači da smo mi O. K. - Veselo je rekao i ponovno se usredotočio na televiziju.

- Nevidljiv - rekla je Elizabeth kao da riječ imao užasan okus.
  - Da - uskliknuo je Luke. - Ne zovu ga ljudi uzalud izmišljeni prijatelj! - Lupio se po glavi i pao na pod.
  - Cime ti je to napunio glavu? - bijesno je progundala pitajući se je li pogriješila što je osobu poput Ivana uvela u Lukeov život. - Kad se vraća?
- Luke je stišao zvuk na televizoru i okrenuo se prema njoj, ponovno s onim ludim izrazom na licu.
- Ne vraća se. Već ti je rekao.
  - Nije... - glas ju je izdao.
  - Rekao ti je u tvojoj spavaćoj sobi. Vidio sam ga kako ulazi unutra; čuo sam ga kako govori. Elizabeth se prisjetila te noći i sna o kojem je razmišljala cijeli tjedan, sna koji ju je *mučio* i odjednom je s velikom boli u srcu shvatila da to uopće nije bio san. Izgubila ga je. Izgubila je Ivana i u snovima i u stvarnom životu.

Č E T R D E S E T   J E D A N

- Bok, Elizabeth. - Samova majka širom je otvorila ulazna vrata i pozdravila je.
  - Bok, Fiona - rekla je Elizabeth i ušla. Fiona se posljednjih nekoliko tjedana jako dobro nosila s Elizabethinom vezom s Ivanom. Nisu izravno razgovarale o tome, ali Fiona je i inače bila jako pristojna. Elizabeth je bila zahvalna na tome što između njih nije bilo napetosti. No, slutila je da Sam to nije dobro podnio. - Došla sam porazgovarati sa Samom, ako je to u redu. Luke je jako uznemiren otkad se ne druže.
- Fiona ju je tužno pogledala. - Znam, već cijeli tjedan pokušavam s njim razgovarati o tome. Možda ćeš ti uspjeti.

- Je li ti rekao zašto su se posvađali?

Fiona je pokušala suspregnuti osmijeh i kimnula.

- Je li u pitanju Ivan? - upitala je zabrinuto Elizabeth. Uvijek se bojala da će Sam biti ljubomoran što Ivan provodi toliko vremena s njom i Lukeom i zato ga je stalno pozivala u kuću i uključivala u aktivnosti s Ivanom.

- Da - rekla je Fiona sa širokim osmijehom. - Djeca znaju biti jako smiješna u toj dobi, zar ne? - Elizabeth se opustila kad je shvatila da Fioni ne smeta što ona i Luke provode toliko vremena s Ivanom i što sve to pripisuje Samovu ponašanju.

- Pustit ću ga da ti on to kaže svojim riječima - rekla je vodeći Elizabeth kroz kuću.

Elizabeth se borila sa željom da pogleda je li Ivan tu negdje. Koliko god je htjela pomoći Lukeu, htjela je pomoći i samoj sebi. Bolje je pronaći i vratiti dva najbolja prijatelja nego jednog, a ona je žudjela za tim da bude s Ivanom.

Fiona je otvorila vrata igraonice i Elizabeth je ušla. - Sam, dušo, Lukeova je mama došla razgovarati s tobom - blago je rekla Fiona i prvi put Elizabeth je preplavila ugodna toplina kad je čula te riječi.

Sam se prestao igrati na PlayStationu i pogledao ju je tužnim smeđim očima. Elizabeth se ugrizla za usnicu i sakrila osmijeh. Fiona ih je ostavila nasamo.

- Bok, Sam - rekla je pažljivo. - Mogu li sjesti? Glavom joj je pokazao da može i ona je sjela na rub kauča.

- Luke mi kaže da mu više ne želiš biti prijatelj, je li to točno? Kimnuo je glavom bez imalo stida.

- Možeš li mi reći zašto?

Malo je razmišljao, a zatim kimnuo. - Ne volim igrati iste igre kao on.

- Jesi li mu to rekao? Kimnuo je.

- A što je on rekao?

Sam je zbunjeno slegnuo ramenima. - On je čudan.

Elizabeth je osjetila knedlu u grlu i odmah je prešla u obranu.

- Kako to misliš, čudan?

- U početku je bilo smiješno, ali onda je postalo dosadno i nisam se više htio igrati, ali Luke nije želio prestati.

- O kakvoj je igri riječ?

- Igre s nevidljivim prijateljem. - Napravio je grimasu pokazujući kako mu je to dosadno.

Elizabeth je osjetila kako joj se ruke znoje. - Ali nevidljivi je prijatelj bio tu samo nekoliko dana, a to je bilo prije nekoliko mjeseci, Sam.

Sam ju je čudno pogledao. - Ali i ti si se s njim igrala. Elizabeth je raširila oči. - Molim?

- Ivan ili kako se već zove - progundao je - dosadni Ivan koji se cijeli dan hoće vrtjeti na stolcu, igrati u blatu ili igrati lovice. Svaki dan Ivan, Ivan, Ivan - još je jače zakreštao - a ja ga nisam mogao ni vidjeti!

- Što? - Elizabeth je bila zbunjena. - Nisi ga mogao vidjeti? Kako to misliš?

Sam je naporno razmišljao kako joj to objasniti. - Hoću reći da ga nisam mogao vidjeti - jednostavno je rekao i slegnuo ramenima.

- Ali stalno si se s njim igrao. - Vlažnim je prstima prošla kroz kosu.

- Da, zato što se Luke stalno s njim igrao, ali dosadilo mi je pretvaranje, a Luke je htio nastaviti.

Stalno je govorio da je on *stvaran*.

- Preokrenuo je očima.

Elizabeth je stavila prste na vrh nosa. - Ne znam kako to misliš, Sam. Ivan je prijatelj tvoje mame, zar ne? Raširio je oči. Bio je preneražen. - A, ne.

-Ne?

- Ne - potvrdio je.

- Ali Ivan se brinuo za tebe i Lukea. Išao je po tebe i vodio te doma - promucala je Elizabeth.

Sam je sad izgledao zabrinuto. - Dopusšteno mi je da sam odlazim kući, gospođice Egan.

- Ali ovaj, ja... - Elizabeth se zamislila i sjetila nečega. Pucnula je prstima zbog čega je Sam poskočio. - Borba s vodom... **što je** s borbom s vodom u vrtu iza kuće? Bili smo ti, ja, Luke i Ivan, sjećaš se? - ispitivala gaje. - Sjećaš se, Sam?

Probljedio je. - Bilo nas je samo troje.

- Sto? - uzviknula je jače nego što je htjela. Samovo se lice zgrčilo i on je zaplakao.

- Oh, ne - uspaničila se - molim te, Sam, nemoj plakati, nisam htjela vikati. - Pružila je ruke prema njemu, ali on je potrčao prema vratima zazivajući mamu. - Oh, oprosti mi, Sam. Molim te, prestani. Sššš - tiho je rekla. - O, Bože - izustila je slušajući Fionu kako ga smiruje.

Fiona je ušla u sobu.

- Oprosti, Fiona - ispričala joj se Elizabeth.

- Sve je u redu. - Fiona je izgledala pomalo zabrinuta. - Osjetljiv je na viku.

- Razumijem - Elizabeth je progutala knedlu u grlu. - Što se tiče Ivana - ponovno je progutala knedlu i uspravila se. - Ti ga poznaješ, zar ne?

Fionino se čelo nabralo. - Kako to misliš „poznajem ga"? Elizabethino je srce divljački tuklo. - Hoću reći, i prije je tu dolazio?

- O, da - nasmiješila se Fiona - bio je tu puno puta s Lukeom. Čak je znao ostati i na večeri - namignula je Fiona.

Elizabeth je odahnula, ali nije bila sigurna kako treba protumačiti Fionino namigivanje. Stavila je ruku na srce i ono se smirilo. - Uh, Fiona, hvala Bogu - nasmijala se od olakšanja. - Na trenutak sam pomislila da gubim razum.

- Oh, nemoj biti luda - Fiona ju je primila za ruku. - Svi mi to radimo, znaš. Kad je Sam imao dvije godine, isto se tako ponašao. Svog je prijatelja zvao Rooster - široko se osmjehnula. - Vjeruj mi, znam što sve proživljavaš, znam kako je otvarati vrata auta, kuhati dodatnu hranu za večeru i postavljati još jedno mjesto za stolom. Ne brini se, razumijem te. Dobro si postupila što si prihvatila igru.

Elizabeth se počelo vrtjeti u glavi, a Fiona nije prestajala govoriti.

- Kad razmisliš, šteta sve te hrane, zar ne? Stoji tamo cijelo vrijeme tijekom obroka, a da je nitko ni ne takne, a ja sam je, *vjeruj* mi, stalno držala na oku. Ne želim imati nikakve nevidljive muškarce u svojoj kući.

Elizabeth je počelo gušiti u grlu. Uхватила se za stolac da ne padne.

- Ali kao što sam već rekla, to su šestogodišnjaci. Sigurna sam da će taj Ivan uskoro nestati; kažu da nestanu nakon dva mjeseca. Otići će on ubrzo, ne brini se. - Napokon je prestala govoriti i zabezeknuto pogledala Elizabeth. - Jesi li dobro?

- Zraka - izustila je Elizabeth. - Treba mi zraka.

- Naravno - brzo je rekla Fiona i odvela je u smjeru ulaznih vrata. Elizabeth je izletjela van duboko udišući svježi zrak.

- Da ti donesem čašu vode? - zabrinuto je upitala Fiona trljajući po leđima sagnutu Elizabeth koja je ruke položila na koljena.

- Ne treba, hvala - tiho je rekla i uspravila se. - Sve je u redu. - Oteturala je nesigurno niza stazu ni ne pozdravivši Fionu koja je nervozno zurila u nju.

Kad se vratila kući, Elizabeth je zalupila vratima i srušila se na pod obujmivši rukama glavu.

- Elizabeth, što se dogodilo? - zabrinuto je upitao Luke koji je stajao pokraj nje bosonog i još uvijek u pidžami.

Nije mu mogla odgovoriti. Mogla je tek neprekidno vrtjeti u glavi sve ono što se dogodilo posljednjih nekoliko mjeseci... sve uspomene i posebne trenutke koje je provela s Ivanom, sve njihove razgovore. Tko je sve bio s njima, tko ih je vidio, razgovarao s njima. Išli su na mjesta gdje su se okupljali ljudi, vidjeli su ih zajedno. Benjamin ih je vidio, Joe ih je vidio. Stalno je premotavala događaje u svojoj glavi pokušavajući se prisjetiti Ivanovih razgovora s tim ljudima. Nije mogla sve to umisliti. Ona je zdrava i odgovorna žena.

Kad je napokon pogledala Lukea, lice joj je bilo blijedo.

- *Tejvs Adivirp* - to je jedino što je mogla izgovoriti.

- Aha - zahihotao se Luke. - To je izgovoreno unatrag. Baš fora, zar ne?

Elizabeth je trebalo nekoliko trenutaka da shvati njegove riječi. *Svijet privida.*

Č E T R D E S E T   D V A

- Krenite već jednom! - vikala je Elizabeth pritišćući trubu. U glavnoj ulici dva autobusa međusobno udaljena tek centimetar polagano su se mimoilazila. Bio je rujan i posljednji su turisti prolazili kroz grad. Još malo i užurbano mjesto povratit će uobičajeni mir, poput dvorane za

zabave jutro nakon *partyja*, a mještani će očistiti mjesto i prisjećati se događaja i ljudi koji su prošli gradom. Studenti će se vratiti na fakultete u susjednim okruzima i gradovima, a mještani će se ponovno truditi da im poslovi opstanu do sljedeće sezone.

Elizabeth je nemilosrdno trubila autobusu ispred sebe. Mnoštvo nepoznatih lica u autobusu okrenulo se prema njoj i bijesno je gledalo. Osim nje, na ulici su bili i mještani koji su izašli iz crkve nakon jutarnje mise. Uživajući u prekrasnom sunčanom danu, okupili su se u male skupine i na ulici raspravljali o događajima proteklog tjedna. I oni su se okrenuli i zurili u osobu koja je bjesomučno trubila, ali Elizabeth se nije obazirala na to. Danas se nije pridržavala nikakvih pravila; htjela je što prije doći do Joeova kafića jer je znala da će joj barem on potvrditi da ju je vidio s Ivanom i tako stati na kraj ovoj okrutnoj i bizarnoj šali.

Nije imala strpljenja čekati da se dva autobusa mimoiđu, nego je iskočila iz auta i potrčala prema Joeovu kafiću.

- Joe! - povikala je uletjevši kroz vrata. U glasu joj se očitavala panika.

- Hej, baš sam tebe čekao. - Joe je izašao iz kuhinje. - Želim ti pokazati svoj novi *trendi* uređaj. Ovo je...

- Ne zanima me - grubo ga je prekinula - nemam vremena. Molim te, odgovori mi na pitanje. Sjećaš se da sam bila tu nekoliko puta s jednim muškarcem?

Joe je zamišljeno i važno pogledao sve do stropa. Elizabeth je zadržala dah.

- Aha, sjećam se.

Elizabeth je odahnula. - Hvala **Bogu** - nasmijala se pomalo histerično.

- Sad obrati pozornost na moj novi uređaj - ponosno je rekao.

– Ovo je najnoviji uređaj za pripravu kave. Radi espressa, cappuccina i što sve ne. - Podigao je šalicu za espresso. - U ovo stane tek kap. Daje sasvim novi smisao izrazu „vruća kapljica“.

Elizabeth se nasmijala, bila je tako sretna zbog vijesti o Ivanu i novom uređaju za kavu da bi najradije preskočila šank i poljubila ga.

- A gdje je on? - upitao je Joe pokušavajući shvatiti kako joj napraviti espresso.

Osmijeh je iščeznuo s Elizabethina lica. - Ne znam.

- Vratio se u Ameriku? On živi u New Yorku, zar ne? Kako ga oni ono zovu, Velika Jabuka? Vidio sam grad na televiziji i ne vidim nikakvu sličnost s jabukom.

Elizabethino srce tuklo joj je u prsima. - Ne, Joe, *ne Benjamin*. Ti misliš na Benjamina.

- Tip s kojim si bila na piću nekoliko puta - potvrdio je Joe.

- Ne - Elizabethin je bijes rastao. - Pa, da, jesam. Ali mislila sam na onog drugog muškarca koji je bio tu sa mnom. Zove se *Ivan*. I-v-a-n - polagano je ponovila.

Joe je napravio grimasu i odmahnuo glavom. - Ne znam nikakvog Ivana.

- Znaš - rekla je silovito.

- Slušaj - Joe je skinuo naočale za čitanje i spustio priručnik s uputama za korištenje uređaja za kavu - znam svakog čovjeka u ovom gradu i nikad nisam upoznao nikoga tko se zove Ivan.

- Ali, Joe - preklinjala ga je Elizabeth - molim te, razmisli.

- Zatim se prisjetila. - Onog dana kad smo prolijevali kavu ispred kafića... tamo je bio Ivan.

- Oh. - Joe je sad shvatio. - Netko iz ekipe Nijemaca?

- Ne! - frustrirano je povikala Elizabeth.

- Pa dobro, otkud je onda on? - upitao je Joe pokušavajući je smiriti.

- Ne znam - bijesno je odgovorila.

- A kako se preziva?

Njegovo je pitanje iznenadilo Elizabeth. - Ne znam ni to.

- A kako ti onda mogu pomoći kad ne znaš ni otkud je ni kako se preziva? Ne zvuči mi baš kao da ga poznaješ. Koliko se sjećam, plesala si na ulici sama kao luđakinja. Ne znam što je ušlo u tebe tog dana.

Elizabeth je odjednom nešto palo na pamet. Zgrabila je ključeve sa šanka i istrčala kroz vrata.

- A vruća kapljica? - povikao je kad je zalupila vratima.

- Benjamine - zazvala gaje Elizabeth, zalupila vrata auta i potrčala po šljunku. Stajao je sa skupinom građevinara nagnutih nad dokumentima raširenima po stolu. Svi su podigli pogled prema njoj.

- Mogu li na trenutak porazgovarati s tobom? - Jedva je dolazila do daha, a jak vjetar na vrhu brda vitlao joj kosu oko lica.

- Naravno - rekao je i izašao iz utihnule skupine te je poveo na mjesto gdje su mogli u miru razgovarati. - Je li sve u redu?

- Da - neodlučno je kimnula - samo te želim nešto pitati. Pripremio se očekujući njezino pitanje.

- Upoznao si mog prijatelja Ivana, zar ne? - Savijala je zglobove na prstima i premještala se s noge na nogu iščekujući njegov odgovor.

Namjestio je kacigu, promotrio je i čekao da se nasmije ili da mu kaže da se šali, ali iza tamnih zabrinutih očiju nije se krio nikakav osmijeh. - Je li ovo neka šala?

Zabrinuto je odmahнула glavom i nervozno žvakala unutaranju stranu obraza.

Pročistio je grlo. - Elizabeth, nije mi jasno što želiš da kažem.

- Istinu - brzo je rekla. - Želim da mi kažeš istinu. Zapravo želim da mi kažeš da si ga vidio, ali želim da to bude istina. - Progutala je knedlu.

Benjamin ju je još malo promotrio i zatim polako odmahnuo glavom.

- Nisi ga vidio? - tiho je upitala. Ponovno je odmahnuo glavom.

Suze su joj napunile oči i brzo je skrenula pogled.

-Jesi li dobro? - Htio ju je dodirnuti, ali hitro se izmakla. - Pretpostavio sam da se šališ u vezi s njim

- blago je rekao Benjamin još uvijek zbunjen cijelom situacijom.

- Nisi ga vidio na sastanku kod Vincenta? Odmahnuo je glavom.

- Na zabavi prošli tjedan?

Još jednom je odmahnuo glavom.

- Kad je hodao gradom sa mnom? U igraonici onog dana kad... kad je *ono* pisalo na zidu? - upitala je emotivnim glasom punim nade.

- Ne, žao mi je - dobrodušno je odgovorio Benjamin trudeći se sakriti svoju zbunjenost.

Ponovno je skrenula pogled, okrenula mu leđa i usredotočila se na krajolik na koji je pucao pogled. S ovog je mjesta mogla vidjeti more, planine i slikovito mjestašce obgrljeno brdima.

Napokon je progovorila. - Bio je tako stvaran, Benjamine.

Nije znao što reći pa je šutio.

- Znaš kako je kad možeš osjetiti da je netko pokraj tebe? I iako nitko ne vjeruje u tu osobu, ti znaš da je ona tamo?

Benjamin je razmislio o njezinim riječima i kimnuo s razumijevanjem premda ga ona nije vidjela da to radi. - Umro mi je djed s kojim sam bio jako blizak. - Sav smeten udario je nogom o šljunak. -

Moja se obitelj nije slagala oko mnogo čega... nisu vjerovali gotovo ni u što... ali ja sam ponekad osjećao njegovu prisutnost. Dobro si poznavala Ivana?

- Bolje je on poznao mene - lagano se nasmiješila. Benjamin je čuo kako šmrca i briše oči.

- Bio je stvarna osoba? Je li preminuo? - smeteno je upitao Benjamin.

- Tako sam snažno vjerovala... - zastala je. - Toliko mi je pomogao u ovih nekoliko mjeseci. - Još jednom je u tišini pogledom okružila krajolik. - Benjamine, prije sam mrzila ovaj grad - suza joj je skliznula niz obraz. - Mrzila sam svaku travku na svakom brdu, ali on me naučio toliko stvari.

Naučio me da nije grad taj koji me treba učiniti sretnom. Nije Baile na gCroithe kriv što se ne mogu uklopiti. Nije važno u kojem se dijelu svijeta nalaziš, važno je gdje si ovdje - lagano je dodirnula glavu. - Važan je onaj drugi svijet u kojem živim. Svijet snova, nadanja, mašte i uspomena. Sretna sam tu gore - ponovno se lupnula po sljepoočici i nasmiješila - a zbog toga sam i tu sretna. - Ispružila je ruke i pokazala krajolik koji ju je okruživao. Zaklopila je oči i dopustila da joj vjetar osuši suze. Crte lica bile su joj mekše kad se okrenula prema Benjaminu. - Smatrala sam da je važno da baš ti to znaš. - Polako je i tiho ponovno krenula prema autu.

Naslonjen na staru kulu, Benjamin je promatrao Elizabeth kako hoda. Nije poznao Elizabeth onoliko dobro koliko je htio, ali imao je dojam da mu je dopustila da uđe u njezin život više nego ostalima. I on je učinio isto. Razgovarali su dovoljno puta da vidi koliko su slični. Gledao ju je kako se razvija i mijenja i sad se napokon smirila. Zurio je u krajolik kojem se Elizabeth tako dugo divila i prvi put u godinu dana koliko je tu, otvorio je oči i uistinu ga doživio.

U sitne jutarnje sate Elizabeth se probudila i uspravila u krevetu. Pogledala je po sobi... vidjela da je 3.45... Kad je glasno progovorila, glas joj je bio čvrst i siguran.

- Kvragu svi. Ja *doista* vjerujem.

Zbacila je pokrivač i iskočila iz kreveta zamišljajući Ivana kako bučno slavi.

Č E T R D E S E T   T R I

- Gdje je Elizabeth? - bijesno je prosiktao Vincent Taylor Benjaminu da ga ne čuje mnoštvo koje se skupilo na otvorenju novog hotela.

-Još je uvijek u igraonici - uzdahnio je Benjamin osjećajući kako ga pritišću netom dovršeni zidovi hotela.

- *Još uvijek* - uzviknuo je Vincent, a nekoliko se ljudi koji su slušali govor na dnu sobe okrenulo. Lokalni političar iz Baile rta gCroithea došao je službeno otvoriti hotel i nekoliko je govora održano uz originalnu kulu na zemljištu hotela koja je tisućama godina stajala na vrhu planine. Uskoro će mnoštvo lunjati hotelom i zavirivati u svaku sobu kako bi se divili napravljenome, a njih dvojica još nisu znala što je Elizabeth naumila napraviti od igraonice. Posljednji su put bili u sobi prije četiri dana kad u njoj još nije bilo ničega.

Elizabeth doslovno danima nije izašla iz te sobe. Benjamin joj je donosio piće i hranu iz automata, a ona bi mu ih zgrabila iz ruku i ponovno zatvarala vrata. Nije imao pojma kako izgleda unutarnji dizajn igraonice i cijeli tjedan život mu je bio pravi pakao jer se morao nositi s uspaničenim Vincentom. Vincent je već zaboravio činjenicu da je Elizabeth razgovarala s nevidljivim čovjekom. Nikad mu se još nije dogodilo da se radovi u sobama odvijaju u samom trenutku otvaranja hotela, bilo je to nečuveno i apsolutno neprofesionalno.

Govori su napokon završili, uslijedio je kurtoazni pljesak, a mnoštvo se rasulo po hotelu razgledavajući novi namještaj i udišući miris svježe nanesene boje.

Vincent je neprestano psovao naglas zbog čega su ga roditelji bijesno gledali. Sobu po sobu, bili su sve bliže igraonici. Benjamin se teško nosio s napetošću i hodao je iza svih. U mnoštvu je prepoznao Elizabethina oca, koji se naslanjao na štap od glogovače i očito se dosađivao, te njezina nećaka s dadiljom. Nadao se da ih neće iznevjeriti. Sudeći prema njihovom posljednjem razgovoru na vrhu brda, vjerovao je da će uspjeti. Barem se tako nadao. Sljedećeg je tjedna trebao odletjeti u svoj rodni grad u Coloradu i ne bi mu odgovaralo da se rokovi ne ispoštuju. Barem jednom u životu privatni mu je život bio važniji od posla.

- U redu, cure i dečki - rekao je vodič kao da je voditelj neke dječje emisije - sljedeća je soba napravljena isključivo za vas i zato, mame i tate, molim vas da se malo odmaknete i pustite djecu naprijed s obzirom na to da je ovo vrlo *posebna* soba.

Usljedili su uzvici čuđenja, uzbuđeno hihotanje i šaputanja, a djeca su se odvojila od roditelja. Jedni su stidljivo, a drugi smiono krenuli prema vratima. Vodič je pritisnuo kvaku. Vrata su bila zatvorena.

- Isuse Kriste - promrmljao je Vincent i stavio ruku preko očiju - gotovi smo.

- Samo malo, cure i dečki. - Vodič je upitno pogledao Benjamina.

On je samo slegnuo ramenima i bespomoćno odmahnuo glavom.

Vodič je ponovno pokušao otvoriti vrata, ali bez uspjeha.

- Možda biste trebali pokucati - povikalo je jedno dijete, a roditelji su se nasmijali.

- Dobra ideja. - Vodič ga je poslušao ne znajući što drugo napraviti.

Pokucao je na vrata i ona su se odjednom otvorila s druge strane. Djeca su polako ušla unutra.

Nije se čuo ni glas, a Benjamin je rukama prekrio lice. Bili su u velikoj nevolji.

Odjednom je jedno dijete reklo: - Opa! - Jedno po jedno zapanjeno dijete počelo je uzbuđeno vikati jedno drugome: - Gledaj ovo! A vidi ovo!

Djeca su zapanjeno razgledavala sobu. Za njima su ušli i roditelji, a Vincent i Benjamin iznenađeno su se pogledali začuvši slične šapate odobravanja. Poppy je u stanju potpunog šoka stajala na vratima široko raširenih očiju i usta.

- Daj da to vidim - grubo je rekao Vincent i progurao se kroz mnoštvo. Benjamin ga je slijedio, a pogled na sobu oduzeo mu je dah.

Zidovi velike prostorije bili su prekriveni golemim muralima jarkih boja, a svaki je zid krasio drugačiji prizor. Prizor na jednom zidu bio mu je poznat: troje ljudi veselo skače u visokoj travi, ruke su im podignute, lica nasmiješena, kosa im vijori na vjetru dok pokušavaju uloviti...

- Željonosci! - uzbuđeno je uzviknuo Luke dok su mu, baš kao i drugoj djeci u sobi, ispadale oči od iznenađenja. Većina njih stajala je u tišini i promatrala svaki detalj na zidu. - Pogledaj, na slici je *Ivan!* - povikao je prema Elizabeth.

Zapanjeni Benjamin okrenuo se prema Elizabeth koja je s tamnim podočnjacima oko očiju stajala u kutu u ofucanom, bojom poprskanom kombinezonu od traperera. Ali unatoč vidljivu umoru, sjala je od sreće i uživala u reakcijama posjetitelja. Ponos je isijavao iz njezinih očiju dok su gosti prstima pokazivali slike.

- Elizabeth! - šapnula je Edith i šokirano prekrila usta prstima.

- *Ti si sve ovo napravila?* - Pogledala je svoju poslodavku s mješavinom zbunjenosti i ponosa.

Jedan je prizor prikazivao malu djevojčicu na polju kako promatra ružičasti balon na nebu; zatim su tu bila djeca koja su bacala vodu jedno na drugo, prskala okolo boju i plesala na pješčanoj plaži, mala djevojčica sjedila je na zelenom polju i bila na pikniku s kravom sa slamnatim šeširom,

skupina dječaka i djevojčica popela se na drveće i njihala se na granama, a na stropu je Elizabeth naslikala tamnoplavo nebo s padajućim zvijezdama, kometima i dalekim planetima. Na udaljenom zidu naslikala je muškarca i dječaka kako se s povećalima na očima i crnim brkovima saginju i proučavaju niz crnih otisaka koji vode od zida, cijelim putem preko poda pa sve do zida na drugoj strani. Stvorila je sasvim novi svijet, čudesni svijet mašte zabave i avanture, ali ono što je dirnulo Benjamina, bila je velika pozornost posvećena detaljima, vedrim licima, iskrenim djetinjim osmijesima koji su pucali od sreće. Takvo je lice imala Elizabeth kad je plesala po polju i lunjala gradom s morskom travom u kosi. Bilo je to lice osobe koja se prepustila i koja je bila istinski sretna.

Elizabeth je pogledala na pod i vidjela malo dijete kako se igra jednom od brojnih igračaka razasutih po sobi. Htjela se sagnuti i razgovarati s djevojčicom, no shvatila je da djevojčica razgovara sama sa sobom. Vrlo je ozbiljno razgovarala i upoznavala se sa zrakom.

Elizabeth je pogledala po sobi, duboko udahнула i pokušala namirisati onaj poznati Ivanov miris. - Hvala ti - šapnula je, zatvorila oči i zamislila ga s njom.

Djevojčica je i dalje sama brbljala, gledala udesno dok je govorila i slušala prije nego što bi ponovno progovorila. A zatim je počela pjevušiti onu poznatu pjesmu koju Elizabeth nije mogla izbaciti iz glave.

Elizabeth je zabacila glavu i nasmijala se.

Stajao sam pokraj stražnjeg zida igraonice novog hotela sa suzama u očima i tako velikom kvrgom u grlu da sam mislio da nikad više neću moći izgovoriti ni riječ. Nisam mogao prestati gledati

zidove, album fotografija svih trenutaka koje sam proveo s Elizabeth i Lukeom u zadnjih nekoliko mjeseci. Kao da je netko sjedio u daljini i naslikao savršen prizor nas troje.

Promatrajući zidove, boje i oči likova, znao sam da je shvatila ono što je trebala shvatiti, a ja sam znao da će me pamti. Pokraj mene, poredani u stražnjem dijelu sobe stajali su moji prijatelji koji su mi došli pružiti moralnu podršku ovog posebnog dana.

Opal me uhvatila za ruku i pružila mi stisak ohrabrenja.

- Jako sam ponosna na tebe, Ivane - prošaputala je i utisnula mi poljubac na obraz nesumnjivo ostavljajući ljubičasti trag ruža za usne na mojoj koži. - Svi smo tu kako bismo ti pružili podršku. Uvijek ćemo imati jedni druge.

- Hvala ti, Opal. Znam to - rekao sam preplavljen osjećajima i gledao Calendulu sa svoje desne strane, Oliviju koja je bila pokraj nje, Tommyja, koji je zadivljeno promatrao zidove, Jamie-Lynn, koja se sagnula kako bi se igrala s djetetom na tlu, i Bobbyja, koji je upirao prstom i hihotao gledajući prizore ispred sebe. Svi su podigli palčeve prema meni i ja sam znao da neću biti sam dok god sam u društvu pravih prijatelja.

Izmišljeni prijatelj, nevidljivi prijatelj... nazivajte nas kako hoćete. Možda vjerujete u nas, a možda ne. Stvar je u tome da to nije ni važno. Poput većine ljudi koji rade zaista impresivne stvari, mi ne postojimo zato da bi se o nama pričalo i hvalilo nas; postojimo kako bismo se brinuli za potrebe onih koji nas najviše trebaju. Možda uopće ne postojimo; možda smo samo plod ljudske mašte; možda je čista slučajnost da dvogodišnjaci koji su tek počeli govoriti, odjednom imaju prijatelje koje odrasli ne mogu vidjeti. Možda svi ti liječnici i psihoterapeuti s pravom govore da oni samo služe razvoju ljudske mašte.

KIKA

Udovoljite mi barem na trenutak. Postoji li neko drugo objašnjenje o kojem niste razmišljali dok ste čitali moju priču?

A to je mogućnost da mi doista postojimo. Da smo tu kako bismo pomogli i pružili podršku onima koji nas trebaju, koji imaju vjere i koji nas stoga mogu vidjeti.

Uvijek gledam stvari s pozitivne strane. Uvijek kažem da u svakom zlu ima nešto dobro, ali istini za volju... a ja čvrsto vjerujem u istinu... neko me vrijeme mučilo sve to što sam doživio s Elizabeth. Nisam mogao dokučiti što sam dobio, nisam mogao shvatiti što je dobrog proizašlo iz činjenice da sam je izgubio. Ali kako su dani prolazili, a ja stalno razmišljao o njoj i smiješio se, shvatio sam da je to što sam je sreo, upoznao i, najvažnije od svega, volio bilo najveće dobro koje sam mogao dobiti.

Bila je bolja od pizze, bolja od maslina, bolja od petka i bolja od okretanja na stolcu i čak i sad kad više nije s nama... iako ne bih trebao ovo reći... od svih mojih prijatelja, Elizabeth Egan moj je *daleko* najomiljeniji prijatelj.

KRAJ

17.04.2010.

KIKA